526

မုံရွာမြို

ကျေးဇူးရှင်လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ရေးသား

စီရင်တော်မူအာပ်သော

သီလဝိုဏ်ဆယ်ပေါင်းချုပ်

သာသနာရေး ဦးစီးဌာန သို့

အရှင်ကောဝိဒမှ

လှူဒါန်းပါသည်။

☆

08-KHIN

ဟံသာဝတီ

မုံရွာမြို့

ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

စီရင်တော်မူအပ်သော

သီလဝိုဏ်ဆယ်ပေါင်းချုပ်

☆

သရဏာဂုဝိုဏ်ဆယ်ကျမ်းသစ်

ဝိရတိသီလဝိုဏ်ဆယ်

ပဉ္စသီလဝိုဏ်ဆယ်

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ အဆုံးအဖြတ်

ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ် အဆုံးအဖြတ်

သိက္ခာဂဟဏဝိုဏ်ဆယ်

သစ္စဏ္ဍီပနီကျမ်း

ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကောက်

၉-ကျမ်းတွဲ

☆

ရန်ကုန်မြို့

ဟံသာဝတီဝိဇ္ဇာကတ်ပုံနှိပ်တိုက်

၁၉၅၅

ကျေးဇူးရှင်
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ပုံတော်

နိဒါန်း

ကျမ်းပြုအမော်ဇာတာတော်

ဤသရဏာဂုဏ်ဝိနိစ္ဆယကျမ်းသစ်, ဝိရတိသီလဝိနိစ္ဆယ,သီလဝိနိစ္ဆယ,ပဉ္စသီလဝိနိစ္ဆယ,အာဇီဝဋ္ဌမကသီလအဆုံးအဖြတ်, ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အဆုံးအဖြတ်,သိက္ခာဂဟဏဝိနိစ္ဆယ,သစ္စတ္ထဒီပနီကျမ်း,ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကောက်-ကျမ်းတို့ကို ပြုစုတော်မူသော**ကျေးဇူးရှင်လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး** သည် ဒီပဲရင်းမြို့နယ်၊စိုင်ပြင်ရွာ အဘ ဦးထွန်းသာ, အမိဒေါ်ကျုံးတို့မှကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၂၀၇-ခုနှစ်နတ်တော်လဆန်း ၁၃-ရက်အင်္ဂါနေ့ ညဉ့် တချက်တီးကျော် ၂-ပါဒ်၊ ၂-ဗီဇနာ၊ ၅-ပြန်၊ ၇-ခရာ၊ သိဟ် လဂ်၊တူ စန်း၊တနင်္ဂနွေ တြင်း၊တနင်းလာ နဝင်း၊ဇ-လုံး ၂-ပါဒ် ထက် လဂ်စီးလျက် ဗီရဏီနက္ခတ် မွန်းတည့်လတ်သော မင်္ဂလာအချိန်တွင် သားမြတ် သားဦး မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်တော်မူလေသည်။

နိမိတ်ဖေါ်ပြအမည်တော်ရ

ဖွားမြင်တော်မူပြီး မကြာမြင့်မီပင် ဖွားသန့်စင်ရာ မင်္ဂလာအိမ်တော်၏အနီး မန်ကျည်းပင်၌ ထောင်၍ ထားအပ်သော ဝါးလုံးမှ သက်တံ့ပေါက်ပြီးလျှင် ၎င်းသက်တံ့သည် ဖွားသန့်စင်ရာ မင်္ဂလာအိမ်တော်ကို လက်ျာရစ်လှည့်လျက် အိမ်**ခေါင်**မှ အထက်ကောင်းကင်သို့ **တက်**သွားသည်ကို လူအများတွေ့ရှိရသဖြင့် မင်္ဂလာနိမိတ်ကို အစွဲပြု၍ **မောင်တက်ခေါင်**ဟု ဗျုပ္ပတ္တိနိမိတ် ကောင်းဟိတ်မင်္ဂလာနှင့်အညီ အမည်နာမ ဘွဲ့ချီသ၍ ခေါ်ဝေါ်ကြလေသည်။

ဗျုပ္ပတ်အညီ ဘွဲ့တော်ချီ

၎င်းမောင်တက်ခေါင်သည် အရွယ်တော်မြောက်ကျောင်းနေချိန်သို့ ရောက်လျှင် ရွာဦးကျောင်းဆရာတော်ကြီး ဦးဓမ္မ မဟာထေရ် အထံတော်၌ အပ်နှံထားရာ သူငယ်တို့တတ်အပ်သော အရပ်ရပ် အတတ်ပညာများကို တတ်မြောက်ပြီးနောက် ရှင်သာမဏေ အဖြစ်ဖြင့် သာသနာ့ဘောင်သို့ တက်ရောက်တော်မူရကား မောင်တက်ခေါင်-ဟူသော ဝေါဟာရမှ ထက်မြက်စူးရှ လျင်မြန်လှသော ဉာဏ်ရှိမှုကိုစွဲ၍ **ရှင်ဉာဏ**ဟု ဗျုပ္ပတ္တိနိမိတ် ကောင်းဟိတ်မင်္ဂလာနှင့်အညီ အမည်နာမ ဘွဲ့ချီသ၍ နောက်မှတဖန် ခေါ်ဝေါ်ကြပြန်လေသည်။

နိဒါန်း

ဓမ္မာစရိယ ဆန်ထောက်ရ

ရင်းနှောက် သက်တော် ၂၀-ကျူးမ၌ ရဟန်းဘဝသို့ ကူးတော်မူပြီးလျှင် [သုဒဿနဝရ ဓမ္မသာမိ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု, သုဒဿနဓမ္ဓ အတုလမိပတိ သိရိပဝရ မဟာဓမ္မရာဇာမိရာဇဂုရု] ဟူသော တံဆိပ်တော် ၂-ထပ်ရ သံဃာ ၁၀၀၀-ကျော် စာချ **မန္တလေးမြို့ စံကျောင်းဓာရုဏတော်** မဟာထေရ်ကျော်ကြီးထံတော်ဝယ် ပညာရင်နှီး သောက်စိုမ်ပဲ့ နေစဉ်မှာပင် ၎င်းဆရာတော်ကြီး၏ အနှောင်ဝါသိက တပည့်ကြီးဖြစ်သော [လုံပဏ်,လင်းပဏ်၊ ဦးနှစ်တန်၊ ဘယ်ပဏ်သာ၌တတ်သနည်း] ဟုပညာရှိများ နှုတ်ခွန် အထပ်ထပ် ရှာဖွေခံရသော **စလင်းဦးပလ္လိုဗမထေရ်** ထံတော်၌ ပဋိဇုတတ်အခြေ တည်ကြောက်ခိုင်ခြင်းတော်မူလေသည်။ ပဌမစာချ ဆန်ထောက်တော်ရဿတ် တပည့်အများ စာပေပို့ချ သင်ကြားပေးနေစဉ်မှာပင် ၁၂၇၁-ခု နှစ်၌ ပါရမီဒီပနီကျမ်းကို ပြုစုတော်မူလေ၏။

ကျော်စောသတင်း တံဆိပ်နှင်း

၁၂၇၁-ခုနှစ်သို့ရောက်လာသော်ရတနာပုံနေပြည်တော် **မန္တလေးမြို့ စံကျောင်းတိုက်ဝိဟာရမှ**ပြောင်းရွှေ့တော်မူခဲ့၍ **မုံရွာမြို့ လယ်တီ ကျောင်းတိုက်ကြီး**ကိုတည်ထောင် ဖန်ဆင်းတော်မူကာ အရပ်ရပ်မှ ပညာရင်နှီးသောက်စိုရန် ရောက်လာကြသော များစွာ သောင်းသောင်း တပည့် သံဃာ အပေါင်းတို့အား စာပေပို့ချတော်မူခြင်း, တကာ- တကာမအပေါင်းတို့အား တရားရေအေး တိုက်ကျွေးဆုံးမတော်မူခြင်း, ပါဠိဘာသာ, မြန်မာဘာသာ ၂-မြာသောကျမ်းဂန်တို့ကို ရေးသားပြုစုတော်မူခြင်း, အမြို့မြို့ အရွာရွာသို့ လှည့်လည်တော်မူလျက် တရား အမြိုက်မိုယ်းကို တဖြိုးဖြိုးသွန်ချတော်မူခြင်း, အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာအရပ်ရပ်တို့ကို တပ်အပ်သေချာ ဖြေကြားရှင်းလင်းတော်မူခြင်းစသော ဂုဏ်အပေါင်းတို့ကြောင့် လယ်တီဆရာတော်ကြီးဟု-အာဝရ,ဥရောပ အနှံ့ တအံ့တသြ ကျော်စောကိတ္တိ ဂုဏ်ရှိနှံ့ပြား၍ ထွန်းလင်းဘိရကား တိုင်းကြီး,ပြည်ကြီးရှင် ဘုရင်မင်းတို့ကအင်္ဂလန်ဗဟုသုတပညာ့ဇောပါဠိဂုဏ်ဟိတ် ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ဖြင့်ရင်း, **ဒီလစ်** ဟူသော အင်္ဂလိပ်ဂုဏ်ဟိတ် ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ဖြင့်ရင်း ဆက်ကပ်လှူဒါနိုးပူဇော်သည်ကို ခံယူရရှိတော်မူလေသည်။

နိဒါန်း (၈)

ကရုဏာရှေးရှု ကျမ်းဂန်ပြု

ကျေးဇူးရှင် လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သာမဏေဖြစ်စဉ်က ကျေးစေဇော်း ရတုကို စီရင်တော်မူလေသည်၊ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသောအခါ စီရင်ပြုစုတော်မူသော ကျမ်းများမှာ–

၁။ ပရမတ္ထဒီပနီခေါ် [သင်္ဂြိဟ်မဟာဋီကာသစ်ပါဠိ]
၂။ နိရုတ္တိဒီပနီခေါ်[ဝုတ္တိမောဂ္ဂလာန်ဋီကာပါဠိ]
၃။ ပဋ္ဌာနဒ္ဒေသဒီပနီပါဠိ
၄။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဒီပနီပါဠိ
၅။ အနုဒီပနီပါဠိ
၆။ ရူပဒီပနီ
၇။ လက္ခဏဒီပနီ
၈။ ပါရမီဒီပနီ
၉။ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ
၁၀။ နိဗ္ဗာနဒီပနီ
၁၁။ မဟာသယနဒီပနီ
၁၂။ ဥတ္တမပုရိသဒီပနီ
၁၃။ ပဋိစ္စသမุปฺปาဒဒီပနီ
၁၄။ အာဟာရဒီပနီ
၁၅။ အနတ္တဒီပနီ
၁၆။ ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ
၁၇။ အာနာပါနဒီပနီ
၁၈။ စတုသစ္စဒီပနီ
၁၉။ သစ္စတ္ထဒီပနီ
၂၀။ ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ
၂၁။ သောမနဿုပေက္ခာဒီပနီ
၂၂။ ဘာဝနာဒီပနီ
၂၃။ သုကုမာရမဂ္ဂဒီပနီ
၂၄။ သာသနဒါယဇ္ဇဒီပနီ
၂၅။ ရောဂန္တရဒီပနီ
၂၆။ ဓမ္မဒီပနီ
၂၇။ ဒါနာဒိဒီပနီ
၂၈။ မဂ္ဂင်ဒီပနီ
၂၉။ ဂေါဏသုရာဒီပနီ
၃၀။ နိယာမဒီပနီ
၃၁။ ဝိပဿနာဒီပနီ
၃၂။ အနတ္တဒီပနီကျမ်းသစ်
၃၃။ သီလဝိနိစ္ဆယ
၃၄။ ဝိရတိသီလဝိနိစ္ဆယ
၃၅။ ဇုဏာပရိဘောဂဝိနိစ္ဆယ
၃၆။ ဒိယာသနဝိနိစ္ဆယ
၃၇။ သရဏဂုံဝိနိစ္ဆယ ကျမ်းသစ်
၃၈။ အသင်္ခါရ,သသင်္ခါရ ဝိနိစ္ဆယ
၃၉။ သိက္ခာဝဟာဏဝိနိစ္ဆယ
၄၀။ စေတိယင်္ဂဏဝိနိစ္ဆယ
၄၁။ ဥပသမ္ပဒ ဝိနိစ္ဆယ
၄၂။ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလအဆုံးအဖြတ်။
၄၃။ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ် အဆုံးအဖြတ်။
၄၄။ ပရမတ္ထသံခိပ်
၄၅။ ဝိနယသံခိပ်

၄၆။ သဒ္ဒသံခိပ်
၄၇။ သတ်ပုံသံခိပ်
၄၀။ သင်ပုန်းကြီးသံကပ်
၄၉။ ပရမတ္ထဒီပနီဝေါ [သင်္ဂြိဟ်မဟာနုကာသစ်နိသယ]
၅၀။ နိရုတ္တိဒီပနီဝေါ[ဝုတ္တိမောဂ္ဂလာန်ဋီကာနိသယ]
၅၁။ ပဓာနသုတ် ပါဠိတော်နိသယသစ်
၅၂။ အနတ္တဝိဘာဝနာပါဠိနိသယ
၅၃။ အာဝေဏိကဂုဏ်တော်ပါဠိနိသယ
၅၄။ လန်ဒန်ပါဠိဒေဝိပုဏ္ဏာဝိသဇ္ဇနာပါဠိ
၅၅။ သောတာပန်ပုဏ္ဏာ
၅၆။ လယ်တီပုဏ္ဏာ အကြေပေါင်းချုပ်
၅၇။ နိဗ္ဗာနဝိသဇ္ဇနာ
၅၀။ ရှင်ပိုင်းအကျဉ်း
၅၉။ သာသနဝိသောဓနီ ပဌမတွဲ
၆၀။ ၎င်း ဒုတိယတွဲ
၆၁။ ၎င်း တတိယတွဲ
၆၂။ ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းသစ်
၆၃။ ဂဒ္ဒိရကဗျာကျမ်း
၆၄။ ဥရောပဗုဒ္ဓဘာသာအလင်းပြ
၆၅။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒအကျဉ်းလက်စ
၆၆။ သံဝေဂလေးချိုးနှင့်အဓိပ္ပါယ်
၆၇။ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး
၆၀။ ပုဏ္ဏော ဝါဒ ကမ္မဋ္ဌာန်း
၆၉။ လယ်တီမဂ်လသုတ္တန်
၇၀။ အလင်းကျမ်း

သဗ္ဗေသန်ဝါရ အနန္တာ ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် ဒီပနီ,ဝိနိစ္ဆယ, သံခိပ်,ပါဠိ-နိသယ, ပုဏ္ဏာ-ဝိသဇ္ဇနာ, ဝိသောဓနီ ကျမ်းပေါင်းမြောက်မြားစွာကိုရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့ပြီး သည့်နောက်--

ဝေ၀ မဟာနုဘာ၀ဿ၊ ယ နာမေတ် မဟေသိနော။
နု ဘယေန နု လဇ္ဇာယ၊ မရဏ၀သ မာဂတံ။

ဟူသော ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်သော အာနုဘော်တော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည့် သဗ္ဗညုရှင်တော်မြတ်ဘုရားကြီး သော်မှရှောင်ကွင်း၍ မလွတ်နိုင်၊ကြောက်ရွံ့မဲ့ကင်း သေမင်းအလိုသို့ပါတော်မူရာဘိသို့၊ ဘုရားရှင်၏တပည့်သာ၀က ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော် မထေရ်မြတ်ကြီးသည်လည်း ၁၂၇၅-ခုနှစ် ပဌမ၀ါဆိုလပြည့် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ၂-နာရီ မိနစ် ၃၀-အချိန်တွင် ပျဉ်းမနားမြို့၌ ကြောက်ရွံ့မဲ့ကင်း သေမင်းအလိုသို့ ပါတော်မူရှာချေပြီ။

ပုံနှိပ်ဧရိယာ နလုံးသွင်း

ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပျံ့လွန်တော်မူပြီး နောက်ဘဝ စိရင်တော်မူခဲ့သော ကျမ်းစာများ မတိမ်ကော မပျောက်စေရန်ရင်း, တပည့်နောက်သား လူအများတို့ မှတ်သားကြည့်ရှု သတိပြုသဖြင့် ဉာဏ်စဉ်တိုးပွားနိုင်ရန်တိုင် အကျိုးများစေရန်ရင်း ရည်သန်ရိုးရင်း နလုံးသွင်းရှိရကား ပါဠိဆရာကြီး ဦးခင်စိုး သိရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ အမှူးရှိသော ဟံသာဝတီ ပါဠိဆရာကြီးများက အကွဲရာပုဒ်ရင်း မချွတ်ယွင်းစေရအောင် သုတ်သင်ပြင်ဆင်လျက်ဤသရဏာဂုံ ဝိနိစ္ဆယကျမ်းသစ်,ဝိရတိသီလဝိနိစ္ဆယ, သီလဝိနိစ္ဆယ, ပဠဝသီလဝိနိစ္ဆယ, အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ အဆုံးအဖြတ်, ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ်အဆုံးအဖြတ်, သိက္ခာဂဟဏ ဝိနိစ္ဆယ, သစ္စတ္ထဒီပနီကျမ်း, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကောက် ၉-ကျမ်းတွဲကို စက်တင်ပုံနှိပ်အပ်ပါကြောင်း။

"ဟံသာဝတီ"

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ		စာမျက်နှာ
	သရဏာဂုံဝိနိစ္ဆယ ကျမ်းသစ်		
၁။	သရဏာဂုံပျက်မပျက်ကိုပြခြင်း	....	၁
၂။	ကိုးကွယ်မှု၂-ပါးခြားနားပုံကိုပြခြင်း	....	၄
၃။	သရဏာဂုံခံယူမှု,ရမှုကိုပြခြင်း	....	၆
၄။	ပုထုဇဉ်သံဃာသရဏာဂုံထိုက်,မထိုက်ကိုပြခြင်း		၉
၅။	သရဏာဂုံထိုက်သော သံဃာကိုပြခြင်း	....	၁၃
၆။	သရဏာဂုံ ပျက်ခြင်းနှင့်မပျက်ခြင်းအကျဉ်းချုပ်		၂၃
၇။	သရဏာဂုံအကျိုးကိုပြခြင်း	....	၂၃
	ဝိရတိသီလ ဝိနိစ္ဆယ		
၁။	ဂုဏလကမ္မပထတရား၁၀-ပါးကိုပြဆိုခြင်း	....	၃၉
၂။	ဝိရတိသီလကမ္မပထကြီး၇-ပါးကိုပြဆိုခြင်း	....	၄၁
၃။	ဝိရတိ၃-ပါးနှင့်ဝဋ္ဋနိဿိတ,ဝိဝဋ္ဋနိဿိတကို ခွဲပြခြင်း	....	၄၂
၄။	ဒွါရ၌ ဝိရတိ၃-ပါးအထူးကိုပြခြင်း	....	၄၉
၅။	သမ္ဘတ္တစသော ဝိရတိ၃-ပါးအထူးကိုပြခြင်း	....	၅၂
၆။	သမာဒါနဝိရတိကိုအကျယ်ပြခြင်း	....	၅၄
၇။	ဝိရတိသီလကို တနည်းပြခြင်း	....	၆၄
၈။	လူတို့၏သီလကိုခွဲပြခြင်း	....	၆၈
၉။	သုတ္တန်,အဘိဓမ္မာဝိရတိကိုပြခြင်း	....	၇၂
၁၀။	အာဇီဝဋ္ဌမကသီလနှင့် မနောကံတို့ကိုပြခြင်း	....	၇၄
၁၁။	ဂုဏလကမ္မပထ၁၀-ပါး ဖြစ်ပွားရာကာလ ကိုပြခြင်း	....	၇၇
	သီလဝိနိစ္ဆယကျမ်း		
၁။	၅-ပါးသီလ၏ နိစ္စ,အနိစ္စစစ်တမ်း	....	၀၃
၂။	၁၀-ပါးသီလ၏ နိစ္စ,အနိစ္စစစ်တမ်း	....	၀၅

ဦးရေ	အခြောင်းအရာ		စာမျက်နှာ
၃။	ဝ-ပါးသီလ၏ နိုဗ္ဗ,အနိုဗ္ဗစစ်တမ်း	....	၀၇
၄။	သဘာဝနိုဗ္ဗ စသည်တို့၏အဆုံးအဖြတ်	....	၀၀

ပဌမသီလဝိနိစ္ဆယ

၁။	ပါဏာတိပါတကိုပြဆိုခြင်း	....	၁၀၉
၂။	အဒိန္နာဒါနကိုပြဆိုခြင်း	....	၁၁၅
၃။	ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကိုပြဆိုခြင်း	....	၁၁၀
၄။	မုသာဝါဒကိုပြဆိုခြင်း	....	၁၂၃
၅။	သုရာမေရယကိုပြဆိုခြင်း	....	၁၂၅

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလအဆုံးအဖြတ်

၁။	သီလ ၃-မျိုးခြားနားပုံကို ပြဆိုခြင်း	....	၁၂၉
၂။	အာဇီဝဋ္ဌမက သီလဆောက်တည်ပုံကို ပြဆိုခြင်း	....	၁၄၃
၃။	အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၏ အင်္ဂါပယောဂကို ပြဆိုခြင်း	....	၁၄၅

ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ်အဆုံးအဖြတ်

၁။	ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ် ပျက်မပျက်	....	၁၄၉
၂။	သိက္ခာပုဒ် အညွှန်းအင်္ဂါတွင် ပါမပါကို ပြဆိုခြင်း	....	၁၆၄

သိက္ခာဝဟာဏဝိနိစ္ဆယ

	သီလခံယူပုံ ၄-နည်း	....	၁၇၁
၁။	ပဌမနည်းကို စိစစ်ပြခြင်း	....	၁၇၂
၂။	ဒုတိယနည်းကို စိစစ်ပြခြင်း	....	၁၇၆
၃-၄။	တတိယ, စတုတ္ထနည်းတို့ကို စိစစ်ပြခြင်း	....	၁၇၇
	သီလအမျိုးမျိုးပွဲဝေခဏ်း	....	၁၀၀

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ		စာမျက်နှာ
	သစ္စာ ဒီပနီကျမ်း		
	ပဏာမနှင့်ပဋိညာဉ်	....	၁၀၅
၁။	သစ္စာအနက် ၁၆-ချက်ပါဌ်အနက်	....	၁၀၅
၂။	သစ္စာအနက် ၁၆-ချက် အဓိပ္ပါယ်	....	၁၀၇
	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကောက်		
၁။	အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ပုံ	....	၂၀၉
၂။	သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်ပုံ	....	၂၁၄
၃။	ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရူပ်ဖြစ်ပုံ	....	၂၁၆
၄။	နာမ်ရူပ်ကြောင့် သဠာယတနဖြစ်ပုံ	....	၂၁၇
၅။	သဠာယတနကြောင့် ဖဿဖြစ်ပုံ	....	၂၁၇
၆။	ဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်ပုံ	....	၂၁၈
၇။	ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်ပုံ	....	၂၁၉
၈။	တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်ပုံ	....	၂၂၀
၉။	ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်ပုံ	....	၂၂၁
၁၀။	ဘဝကြောင့် ဇာတိဖြစ်ပုံ	....	၂၂၂
၁၁။	ဇာတိကြောင့် ဇရာမရဏာဖြစ်ပုံ	....	၂၂၃
၁၂။	ဇာတိကြောင့် သောက,စသည်တို့ဖြစ်ပုံ	....	၂၂၃

သရဏာဂုဝိုဒိ ဓမ္ဓယာကျမ်းသစ်

နိမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုद္ဓဿ

၁-ပဌမခဏ်း

သရဏာဂုံပျက်မ-ပျက်ကို ပြခြင်း

ကျိုက်ထိုမြို့မှ တပည့်ဖြစ်သူ ရှင်ကိုတို့ လျှောက်ထားလိုက်သောစာ လွှာသည် သက္ကရာဇ် ၁၂၆၆-ခု၊ ပြာသိုလဆန်း ၈-ရက်နေ့တွင် ဆရာတော်ထံသို့ရောက်လာသည်၊ ၎င်းလျှောက်လွှာတွင် ပါရှိသမျှကို ကြည့်ရှုရာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာရှိ၏။

"ရသေ့ပရိဗိုဇ်များကို ကိုးကွယ်ကြကုန်သောသူတို့အား သရဏာဂုံ ပျက်မည်, မပျက်မည်များကို ခြားနားစွာသိလိုပါသည်" ဟု လျှောက် ထားချက် ပါရှိသည်မှာ–

၁။ သီလတည်မှု, သီလပျက်မှု,
၂။ သရဏာဂုံတည်မှု, သရဏာဂုံပျက်မှု-
တို့ကို ထင်ရှားစွာပြ၍ ထိုအမေးကိုဖြေဆိုရာ၏။

၁။ သီလကတည်မှုမည်သည်- ရဟန်းသံဃာ, စေတီ, ပုထိုးဌာခံယူခဲ့ သော်၎င်း, မိမိအလိုအလျောက်ပင် နှုတ်မြွက်၍ ဆောက်တည်ခဲ့သော် ၎င်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား သီလသည်တည်၏၊ နေ့ရက်အပိုင်းအခြားနှင့်

မှန်းထားမှ ခံယူဆောက်တည်သည်ရှိသော် ထိုအပိုင်းအခြားကိုလွန်လျှင် ထိုသီလသည်ပျက်၏။

ပျက်၏-ဆိုသော်လည်း ခံယူမှု, ဆောက်တည်မှု ကွယ်ပြီမ်း၍သွားသည်ကိုဆိုလိုသည်၊ ကျိုးပေါက်သော အပျက်မျိုးမဟုတ်၊ ခံယူဆောက်တည်သော နေ့ရက်အပိုင်းအခြားကို မလွန်သေးမီ ထိုထိုသိက္ခာပုဒ်ကို ကျူးလွန်ခဲ့သည်ရှိသော် ကျူးလွန်သော သိက္ခာပုဒ်သည် ကျူးလွန်သော ခဏာ၌ပျက်၏၊ ဤအပျက်ကား ကျိုးပေါက်သောအပျက်တည်း။

[ဤကား- သီလတည်မှု, သီလပျက်မှု၌ ပညာရှိသူလူအများ၏အား အရိုးအစဉ်ထင်ရှား၍ နေကြသောအဓိပ္ပါယ်တည်း။]

၂။ သရဏာဂုတည်မှု, သရဏာဂုပျက်မှု ၌ကား- နေ့ရက်အပိုင်းအခြားနှင့် မှန်းထား၍ ခံယူဆောက်တည်ရသော အရာမျိုးမဟုတ်၊ နေ့ရက် အပိုင်းအခြားနှင့် ခံယူဆောက်တည်၍မရ၊ ပါဏာတိပေတံ-အသက်ထက်ဆုံးပြု၍ ခံယူဆောက်တည်ရသော အရာမျိုးပေတည်း၊ ပါဏာတိပေတံ-အသက်ထက်ဆုံးပြု၍ ခံယူဆောက်တည်မှရ၏၊ထို့ကြောင့် သိက္ခာပုဒ်တို့၌သာလျှင် ပိုင်းခြားသော နေ့ရက်ကို လွန်လျှင် ပျက်မှုဟု၍ အသီးအခြားရှိသည်၊ သရဏာဂုဌ ပိုင်းခြားသော နေ့ရက်ကို လွန်၍ ပျက်မှုမရှိ၊ သေလွန်မှပျက်မှုသာရှိသည်။

[ကျူးလွန်၍ ပျက်မှု သည်မှုကား-သီလ,သရဏာဂု ၂-ပါးစုံ၌ပင် ရှိ၏။]

အထူးမှုကား

သီလအရာ၌-

၁။ တခုသော သိက္ခာပုဒ်ကို ကျူးလွန်ခဲ့လျှင် ၅-ပါး, ၈-ပါး အကုန်ပျက်နည်းတမျိုး,

၂။ တခုသော သိက္ခာပုဒ်ကို ကျူးလွန်ခဲ့လျှင် တပါးသောသိက္ခာပုဒ်ကား မပျက်၊ကျူးလွန်သော သိက္ခာပုဒ်တခုသာ ပျက်နည်းတမျိုး-

ဟု၍ ၂-မျိုးရှိ၏။

၁။ ပဠုသိက္ခာပဒါနိ သမာဒိယာမိ၊ အဒ္ဒ ဥပေါသထဂ်ါနိ သမာဒိယာမိ-ဟူ၍ တပေါင်းတည်း ခံယူဆောက်တည်ရာ၌ တခုပျက်လျှင် အကုန်ပျက်၏။

၂။ ယခုကာလ၌ကဲ့သို့ အသီးအသီးခံယူဆောက်တည်ရာ၌တခုခုကို ကျူးလွန်မိလျှင် ကျူးလွန်မိသော သိက္ခာပုဒ်သာ ပျက်၏-ဟု သမ္မောဟဝိနောဒနီ သိက္ခာပဒဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ၌လာ၏။

သရဏဂုံအရာ၌မူကား-

ထိုကဲ့သို့မဟုတ်၊ တပေါင်းတည်း ခံယူဆောက်တည်သည် ဖြစ်စေ, အသီးအသီး ခံယူဆောက်တည်သည်ဖြစ်စေ ကျူးလွန်သည်ရှိသော် တပေါင်းတည်းသာပျက်၏။

အဘယ်ကြောင့်နည်းဆိုသော်-

၁။ သိက္ခာပုဒ်တို့မှာ ကျူးလွန်ခြင်းမြောက်ရန် အင်္ဂါအသီးအသီးရှိကြကုန်၏။

၂။ သရဏဂုံ၌မူကား-ကျူးလွန်မှုမည်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို စွန့်၍ ဘာသာတပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းတပါးသာရှိ၏၊ တကြိမ်ဆောက်တည်၍ထားသော သရဏဂုံမည်သည် မသေမီအတွင်း၌ အရှင်ဂေါတမဘုရား, အရှင်ဂေါတမတရား,အရှင်ဂေါတမတပည့်သား သံဃာ, အရှင်ဂေါတမသာသနာကို မကိုးကွယ်လိုပြီ-ဟု ဗုဒ္ဓဘာသာကိုစွန့်၍ ခရစ်ယန်ဘာသာအစရှိသော ဘာသာတပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့မှပင်သရဏဂုံပျက်တော့သည်။

ထို့ကြောင့် သရဏဂုံမည်သည် တကြိမ်ခံယူ ဆောက်တည်ပြီးနောက် ဗုဒ္ဓဘာသာကို မစွန့်သမျှကာလပတ်လုံး အမြဲတည်၏၊ အခါခါခံယူ ဆောက်တည်ဘွယ်ကိစ္စမရှိ၊ သို့သော်လည်း အခါခါခံယူဆောက်တည်မှုသည် ကုသိုလ်တရား အသစ်အသစ် ပွင့်လင်းမှုဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်ယခုကာလ၌ လူတို့သည် သရဏဂုံကိုလည်း သီလနှင့်အတူ အခါခါခံယူ ဆောက်တည်ကြရကုန်၏၊ ၅-ပါးသီလကဲ့သို့ ကျူးလွန်မိခဲ့သော်, ပျက်စီးခဲ့သော်- ဟု မိမိကိုယ်ကို မိမိစိတ်မချသာရှိ၍ အာခါခါခံယူဆောက်တည်ကြကုန်သည်လည်းမဟုတ်၊ ဥပေါသထသီလကဲ့သို့ ယခင်ကခံယူ

ဆောက်တည်သော နေ့ရက်အပိုင်းအခြားကိုလွန်၍ ငြိမ်းခဲ့ပြီ-ဟု အခါခါပဲယူဆောက်တည်ကြကုန်သည်လည်းမဟုတ်။

[ဤကား-သီလတည်မှု, သီလပျက်မှု၊သရဏာဂုံတည်မှု,သရဏာဂုံပျက်မှု ၂-ပါးတို့၏ ကွဲပြားခြားနားကြပုံကို အကျဉ်းအားဖြင့် ထင်ရှားအောင်ပြဆိုလိုက်သော စကားတရပ်တည်း၊ ကျမ်းဂန်ပါဠိ ယုတ္တိသဘောများကို နောက်မှပြဆိုမည်။]

ပဌမခဏ်းပြီး၏။

၂-ဒုတိယခဏ်း

ကိုးကွယ်မှု ၂-ပါး ခြားနားပုံကိုပြခြင်း

လောကဘဋ္ဌကိုးကွယ်ရာပြုမှု မည်သည် ၂-မျိုးရှိ၏။

၁။ သရဏာဂုံကိစ္စနှင့် ကိုးကွယ်ရာပြုမှုတမျိုး,

၂။ အထူးကုသိုလ်ဖြစ်ပွားရန် ကိစ္စနှင့် ကိုးကွယ်ရာပြုမှုမျိုး-

၁။ သရဏာဂုံ ကိစ္စနှင့် ကိုးကွယ်ရာပြုမှုဆိုသည်ကား- သက်တော်ထင်ရှားရှိတော်မူသော သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားကိုရင်း, မဂ် ၄-တန်, ဖိုလ် ၄-တန်, နိဗ္ဗာန်, ပရိယတ်တည်းဟူသော ၁၀-ပါးသောတရားတော်မြတ်ကိုရင်း, သီလဝန်, ဂုဏဝန် ကလျာဏပုထုဇဉ် ရဟန်းနှင့် တကွ ဂ-ယောက်သော အရိယာသံဃာတော်မြတ်တို့ကိုရင်း အသက်ထက်ဆုံး အမြဲနိစ္စအားဖြင့် ယခုဘဝ၌ မိမိ၏ကိုးကွယ်ရာဟု ခံယူဆောက်တည်၍ ကိုးကွယ်မှုသည် သရဏာဂုံကိစ္စနှင့် ကိုးကွယ်ရာ ပြုမှု မည်၏။

၂။ စေတီ, ပုထိုး, ရုပ်ပွား, ဆင်းတု တည်ထောင်၍ ကိုးကွယ်မှု၊ မိမိမမိတို့ ကြည်ညိုလေးမြတ်ရာ ဂိုဏ်းသံဃာပုဂ္ဂိုလ်ကို မိမိတို့ဆိုင်ရာ ဆရာသမားပြုလုပ်၍ အသီးအသီး ကိုးကွယ်ကြမှုများသည် အထူးကုသိုလ်ဖြစ်ပွားရန်ကိစ္စနှင့် ကိုးကွယ်ရာပြုမှုမည်၏။

ထို ၂-မျိုးတို့တွင်—

၁။ သရဏာဂုံကိစ္စနှင့် ကိုးကွယ်ရာပြုမှုသည် ဗုဒ္ဓဘာသာမှန်ကြသူနတ်, လူ, ဗြဟ္မာ သတ္တဝါခပ်သိမ်း တထပ်တည်းတူမျှကြ၏၊ ဘယ်သူ၏

ကိုးကွယ်ရာက ယုတ်ညံ့သည်၊ ဘယ်သူ၏ကိုးကွယ်ရာက မြင့်မြတ်သည်-ဟူ၍မရှိကြပြီ။

၂။ အထူးကုသိုလ်ဖြစ်ပွားရန် ကိစ္စနှင့် ကိုးကွယ်ရာပြုကြမှု၌ကား- ဘယ်သူ၏ ကိုးကွယ်ရာက ယုတ်ညံ့သည်၊ ဘယ်သူ၏ကိုးကွယ်ရာက မြင့်မြတ်သည်ဟူ၍ အထူးထူးအထွေထွေရှိကြ၏၊ အထူးကုသိုလ်ဖြစ်ပွားရန် ကိစ္စနှင့် ကိုးကွယ်ရာပြုကြမှုသည်ကား-သရဏာဂုံကိစ္စမျိုးမဟုတ်၊ ဤကဲ့သို့ ကိုးကွယ်မှုနှင့် သရဏာဂုံကိစ္စပြိုးစီးသည်လည်းမဟုတ်၊ သရဏာဂုံကိစ္စကို ညစ်နွမ်းစေတတ်, ပျက်စီးစေတတ်သည်လည်းမဟုတ်။

ထို့ကြောင့် ခုဒ္ဒကပါဋ္ဌအဋ္ဌကထာ၌-

ဟေ၊ ပန သရဏံ ဂတသ အညဿ ဘိက္ခုသံယေ၀ါ ဘိက္ခုနိသံယေ ၀ါ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေ ၀ါ သံယေ သမ္မုတိသံယေ ၀ါ စတုဝဂ္ဂါဒိဘေဒေ ကေသဿိ ပုဂ္ဂလေ၀ိ ဘဂ၀နွံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတေ ၀နွနာဒိကိရိယာယ သရဏဂမနံ နေ၀ ဘိဇ္ဇတိ နဿံကိ လိသတိ။

ဟူ၍မိန့်ဆိုပေ၏။

ပါဠိလျှောက်အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။ဤသရဏာဂုံသို့ကပ်ပြီးသောသူအား တပါးသော ဘိက္ခုသံယာ၌ရင်း, ဘိက္ခုနိသံယာ၌ရင်း, ဘုရားအမှူးရှိသော သံယာ၌ရင်း,စတုဝဂ္ဂစသည် အပြားရှိသော သမ္မုတိသံယာ၌ရင်း, သဗ္ဗညုဘုရားကို ရည်စူး၍ ပဗ္ဗဇိတအဖြစ်သို့ ရောက်သော သိက္ခာမာန်-သာ၀ဏေ-သီတင်းသည်-ရသေ့-ပရိဗိုဇ်တို့၌ရင်း ရှိခိုးခြင်းစသည်ကို ပြုခြင်းကြောင့် ခံယူဆောက်တည်၍ ထားအပ်သော ပကတိသရဏာဂုံသည် ပျက်စီးခြင်း, ညစ်နွမ်းခြင်းမရှိ-ဟူလိုသည်။

ဤအဋ္ဌကထာပါဋ္ဌဖြင့်-

ပကတိသရဏာဂုံကိစ္စနှင့် အထူးကိုးကွယ်မှုကိစ္စ ၂-ပါး၏ကွဲပြားခြားနားမှုသည် အလွန်ထင်ရှား၏၊ အထူးကိုးကွယ်မှုတမျိုးဖြစ်၍ ရဟန်းသံယာ၌ ရှိခိုးမှုစသည်ကိုပင် သရဏာဂုံပျက်ကြောင်း မဟုတ်ဟု ကွဲကွက်ခြား၍ မိန့်ဆိုရလေသတည်း၊ ပစ္စုပ္ပန် အကျိုးစီးပွားအတွက်နှင့် မင်း

ဖိုးရာဇာကို ရှိခိုးမှု, ဝိရိုးဘလာနတ်တို့ကို ရှိခိုးမှု, ကိုးကွယ်မှု- စသည်တို့သည်လည်း ထို့အတူ သရဏာဂုံပျက်ကြောင်းမဟုတ်ကုန်။

[ဤကား-သရဏာဂုံကိစ္စနှင့်ကိုးကွယ်မှု, အထူးကိုးကွယ်မှု ၂-ပါးတို့၏ ကွဲပြားခြားနားပုံကို ထင်ရှားအောင် ပြဆိုလိုက်သော စကားရပ်တည်း။]

ဒုတိယခေါ်းပြီး၏။

၃-တတိယခေါ်း

သရဏာဂုံခံယူမှု ရမှုကို ပြခြင်း

သရဏာဂုံခံယူဆောက်တည်မှုကို ဤသို့ကျမ်းဂန်တို့၌လာ၏။

သရဏဂမနံ ပန ကေဘိက္ခုဃ ဝါ သန္တိကေ သံဃဿ ဝါ ဂဏဿ ဝါ သကိံ ဂဟိတံ ဂဟိတမေव ဟောတိ။

[သီလက္ခန်ဆဋ္ဌကထာ။]

သရဏာဂုံခံယူ ဆောက်တည်မှု မည်သည် တဦး တယောက်သော ရဟန်း၏အထံ၌သော်၎င်း, ၂-ပါး ၃-ပါးသော ဂိုဏ်း၏အထံ၌သော်၎င်း, ၄-ပါး ၅-ပါး စသောသံဃာ၏ အထံ၌သော်၎င်း တကြိမ်တခါ ခံယူဆောက်တည်သည်ရှိသော် အသက်ထက်ဆုံး ခံယူဆောက်တည်မှုပြီးသည်သာလျှင်ဖြစ်၏၊ ခရစ်ယန်ဘာသာအစရှိသော ကိုးကွယ်ရာဘာသာတပါးသို့ မပြောင်းသည်ရှိသော် ထပ်မံ၍ အဘန်ဘန် အခါခါ ခံယူဆောက်တည်ဘွယ်ကိစ္စမရှိ-ဟူလိုသည်။

[ယခုကာလ၌ကဲ့သို့ ဒေဘန်ဘန် အခါခါ ခံယူ ဆောက်တည်မှု၏ အကျိုးမူကား ပဌမခေါ်းမှာပြဆိုခဲ့ပြီ၊ ဓုတင်ဆောက်တည်ပုံကို ပြဆိုသော ကျမ်းဂန်များကို ထောက်ထား၍ စေဘီ, ပုထိုးအထံ၌ ခံယူဆောက်တည်မှုကိုလည်း သိလော။]

ဒိမိအိမ်မှာပင် အလိုအလျောက် ခံယူဆောက်တည်လျှင် မြောက်ကြောင်းကိုမူကား-ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အဌကထာပါဠိ၏ အဘွင့်ဖြစ်သော သီလက္ခန်မဟာဋီကာ၌-

ကေဘိက္ခုဃ ဝါတိအာဒိ ဥပါသကာနံ တထာသမာဒါ-နေ အာစိက္ခိတ္တံ ဒဋ္ဌတရံ သမာဒါနဿ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ သရဏံ ပန ကေသံ သာမံ သမာဒိန္နမ္ပိ သမာဒိန္နမေဝ ဟောတိ။

ဟူ၍မိန့်ဆိုတော်။

မိမိအလိုအလျောက်ဆောက်တည်၍ မြောက်သည်ကို ဂုဏ်ဋီကာ ကြီး၌မိန့်ဆိုသဖြင့် ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်အထံမှာမဆို ခံယူဆောက်တည်လျှင် မမြောက်သည်ဟူ၍မရှိ၊ ခံယူမှု, ဆောက်တည်မှုသည်သာ လိုရင်းပမာ နဖြစ်၍ သာမဏော, သိက္ခမာန်, သီတင်းသည်, ရဟေ့, ပရိဗိုဇ်တို့အ ထံမှာပင် ခံယူဆောက်တည်လျှင်မြောက်၏-ဟု ထင်ရှားလေသတည်း။

ဤအရာ၌ ခံယူဆောက်တည်မှု ဆိုသည်မှာ-

အစခံယူဆောက်တည်မှုကိုသာ ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်၊ ငယ်ရွယ်စဉ် အခါ၌ တကြိမ်တခါ ခံယူဆောက်တည်မှုကို ပြုပြီးသည့်နောက်၌ ယခု ကာလ၌ကဲ့သို့ သီလနှင့်အတူ အဘန်ဘန်ထပ်မံ၍ ခံယူဆောက်တည်မှု တို့၌ကား-ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်အထံ၌ ခံယူဆောက်ဟည်ရမည်ဟူ၍ ဆိုဘွယ် ကိစ္စပင်မရှိ၊ ကုသိုလ်အသစ်အသစ် ပွင့်လင်းရုံမျှ ခံယူဆောက်တည်ရ သောအရာမျိုးဖြစ်၍ ဝစီဘေဒပြုလျှင် ကုသိုလ်အသစ် ပွင့်လင်းမှု မြောက်တော့သည်။

ငယ်ရွယ်စဉ်အခါ၌ တကြိမ်တခါခံယူဆောက်တည်မှုဆိုသည်ကား- စကားပြီစ အခါ၌ မိဘတို့၏ သွန်သင်တိုက်တွန်းမှုနှင့်ပင်ပြီး၏။

ထို့ကြောင့်—

> တံ အတ္ထတော ဗုဒ္ဓါဒိသု တီသု ဝတ္ထူသု သဒ္ဓါပဋိလာဘော သဒ္ဓါမူလိကာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဒသသု ပုညကိရိယဝတ္ထူသု ဒိဋ္ဌုဇုကမ္မန္တိ ဝုစ္စတိ။

ဟူ၍လာသော သီလကွန်အဋ္ဌကထာ, မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ, အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာကြီးတို့၏ အဘွင့်ဖြစ်သော ဋီကာကြီးတို့၌—

> သဒ္ဓါပဋိလာဘောတိဇ္ဈမိနာ မာတာဒီဟိ ဥဿာဟိတ-ဒါရကာဒီနံ ဝိယ ဥဿာဟိတ-ဒါရကဝမနံ ဒဿေတိ။

ဟူ၍မိန့်ဆိုကြကုန်၏။

> [အဋ္ဌကထာပါဋိ၌-တံ၊ ထိသရဏဂုံဟူသည်။ သဒ္ဓါပဋိလာဘောစ၊ ဂုဏ်း။ သမ္မာဒိဋ္ဌိစ။ ဂုဏ်းတည်း-ဟု ယောဇနာလေ။]

ပဋိသန္ဓေကပင် သရဏဂုဏ်တည်ရသောကြောင့်

တရုံရောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် သံသုမာရဂိရိမြို့သို့ ကြွရောက်တော်မူ၏၊ ဟောမိမင်းသားသည် လုလင်တယောက်နှင့် ဘုရားထံသို့ လာ၍ ချမ်းသာသုခမည်သည်ကို ဒုက္ခနှင့်ရင်းမှ ရနိုင်သည်ဟု ထင်ပါ၊ ကြောင်းလျောက်ထား၏၊ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ဟုတ်လု၏မင်းသား-ဟု မိန့်တော်မူ၍ ဘုရားအဖြစ်ဟူသော သုခကိုရခြင်းငှါ ၆-နှစ် ပတ်လုံးကျင့်ရသော ဒုက္ခရစရိယ ဒုက္ခကိုအကျယ်အားဖြင့် ဟောတော်မူ၏၊ ဒေသနာအဆုံး၌ ဟောမိမင်းသားသည် ''အဘိက္ကန္တံဘန္တေ'' အစရှိသောစကားဖြင့် ဒေသနာတော်ကို ကြည်ညိုချီးမွမ်း၏၊ သရဏဂုံကိုမဆောက်တည်။

ထိုအခါလုလင်က အရှင်မင်းသားသည် သည်လိုချည်း လုပ်သည်၊ ဒေသနာတော်ကိုသာ ကြည်ညိုချီးမွမ်းသည်၊သရဏဂုံကိုကား-ဆောက်တည်သည်ဟူ၍မရှိ-ဟု ဆိုလေ၏၊ ထိုအခါ လုလင်....ငါကား သရဏဂုံဆောက်တည်ဘွယ်ကိစ္စမရှိ၊ မယ်တော်၏ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေတည်စဉ်အခါ ငါ၏မယ်တော်သည် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ရောက်၍ သရဏဂုံဆောက်တည်သောအခါ ဒီမိအတွက်တကြိမ်, ငါ၏အတွက်တကြိမ်၊ ၂-ကြိမ်ထပ်မံ၍ ဆောက်တည်သည်၊ ထို့ကြောင့် ငါသည် မဘွားမီကပင် သရဏဂုံတည်ပြီး ဖြစ်သည်ဟု မြတ်စွာဘုရားရှေတော်၌ လုလင်အား ဗောဓိမင်းသားပြောကြားပေ၏။

ယခုအခါ၌ သဒ္ဓါပညာရှိကြသော မာတုဂါမတို့လည်း မိမိဝမ်း၌ ကိန်းသော သူငယ်၏ ဘုန်းကြီးသက်ရှည်စေခြင်းငှါ အတုခိုးဘို့ကောင်းလု၏၊ ဤဝတ္ထုကိုယောက်၍ လူတို့သရဏဂုံမည်သည် ရတနာ ၃ ပါးကိုအထွတ်အမြတ်-ဟု ယုံကြည်၍ သိ၍ ငါ၏ကိုးကွယ်ရာတည်း-ဟု စိတ်ဖြစ်၍နေလျှင် ထိုသူ၌ သရဏဂုံတည်တော့သည်၊ ထိုစိတ်ကို မစွန့်သမျှ ကာလပတ်လုံး ဘယ်သူကိုပင် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်သော်လည်း သရဏဂုံပျက်သည်ဟု မရှိပြီ-မှတ်လေ။

ထိုအစစ္စာဆောက်တည်မှုမှာ—

၁။ ယခုအခါ၌ သာသနာပိုင် သာသနာပြု ဆရာတော်ကြီး၏ အထံမှာပင် ခံယူဆောက်တည်သော်လည်း ထိုဆရာတော်ကြီးကို ကိုး

ကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်သောအမှုမဟုတ်၊ဆရာတော်ကြီးကို ရှေးရှုပြု၍ တိုင်တည်ရုံမျှ သွန်သင်၍ ပေးစေရုံမျှသာဖြစ်သည်၊သရဏာဂုံမှာမူကား- နှုတ်မြွက်မှုနှင့်ပြီးစီးလေသည်။

၂။ ၂-ပါး, ၃-ပါးသောဂိုဏ်း၏ အထံမှာ ခံယူရာ၌ဌင်း, ၄-ပါး, ၅-ပါးအစရှိသောသံယာ၏အထံမှာခံယူရာ၌ဌင်း ထိုဂိုဏ်းသံယာတို့ကို ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်သည်မဟုတ်၊ ဂိုဏ်းသံယာတို့ကို ရှေးရှုပြု၍ တိုင်တည်ရုံမျှ သွန်သင်၍ ပေးစေရုံမျှသာဖြစ်သည်၊သရဏာဂုံမှာမူကား- နှုတ်မြွက်ရုံမျှနှင့် ပြီးစီးလေသည်။

ယခုသရဏာဂုံသွန်သင်၍ ပေးကြသူ ဆရာတော်ကြီး ဂိုဏ်းသံယာကြီးတို့သည်မူကား- မိမိတို့ပေးကြသော သရဏာဂုံအတွင်း၌ မိမိတို့ပါထိုက်မှ ပါကြရလိမ့်မည်၊ မပါထိုက်လျှင် မပါကြရ၊ ပါထိုက်,မပါထိုက် ကိုနှောက်မှဆိုလတ္တံ့။

ဤသို့လျှင် သရဏာဂုံပေးသည်၊ဥပုသ်သီလ ပေးသည်-ဟူသောစကားမျိုး၌ သွန်သင်၍ ပေးမှုကိုသာ ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်၊ သာသနာပိုင်ဆရာတော်ကြီးပင်ဖြစ်သော်လည်း ဤသူ၌ သရဏာဂုံတည်စေ, ၅-ပါးသီလတည်စေ,၈-ပါးဥပုသ်တည်စေ-ဟု အစိုးရမှုနှင့် ပေးနိုင်သော အမှုမျိုးမဟုတ်၊ ခံယူဆောက်တည်သူ၏ ကိုယ်, နှုတ်,နှလုံးသည်သာ ပေးနိုင်လေသည်၊ ဝစီဘေဒမြွက်ဆိုမှုသည်သာ ပဓာနဖြစ်လေသည်၊ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်၏အထံမှာ ခံယူသော်လည်း ဝစီဘေဒအတွက်နှင့်သာ သရဏာဂုံ သီလ ရကြလေသည်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ပေးမှုနှင့်ရကြသည်မဟုတ်။

[ဤကား-သရဏာဂုံခံယူမှု အထူးအပြား,သရဏာဂုံရမှု အထူးအပြားကို ထင်ရှားစွာပြဆိုလိုက်သောစကားတရပ်တည်း။]

တတိယခဏ်းပြီး၏။

၄-စတုတ္ထခဏ်း

ပုထုဇဉ်သံယာသရဏာဂုံထိုက်, မထိုက်ကို ပြခြင်း

ယခုကာလ၌ သရဏာဂုံ ပေးကြကုန်သော ဆရာတော် သံယာတော်တို့သည် မိမိတို့ပေးကြသော သရဏာဂုံ၌ မိမိတို့ပါထိုက်, မပါထိုက်၊ ပုထုဇဉ်သံယာသည် သရဏာဂုံထိုက်, မထိုက်ဟူသောစကား၌-

ဘိုးတော်မင်းတရားကြီးလက်ထက် "ဥဿာဘိဝံသ ဓမ္မသေနာပတိ" တံဆိပ်တော်ရ ပဌမမောင်းထောင် သာသနာပိုင်ဆရာတော်ကြီး ရေးသားစိရင်သော သရဏဂုဏိန္ဒယကျမ်း၌-

ပါဠိတော်အရပ်ရပ်တို့၌-

စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌ ပုရိသပုဂ္ဂလာ၊
အဋ္ဌ စ ပုဂ္ဂလာ ဓမ္မဒသာ တေ-

အစရှိသည်ဖြင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၈-ယောက်ကိုသာ ဟောတော်မူသည်၊ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တကွ ၉- ယောက်ဟူ၍ ဟောတော်မူသော အရာ မလာမရှိ။

သမန္တပါသာဒိကအဋ္ဌကထာ, ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ, မဇ္ဈိမနိကာယ် အဋ္ဌကထာ, အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် အဋ္ဌကထာ, ခုဒ္ဒကပါဋ္ဌ အဋ္ဌကထာ၊ ဤအဋ္ဌကထာကြီးတို့၌လည်း "သံယံသရဏံဂစ္ဆာမိ-"၌ သံယ အရကို-

သော အတ္ထတော အဋ္ဌ အရိယပုဂ္ဂလသမူဟော-

ဟူ၍ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၈-ယောက်ကိုသာ ပြဆိုတော်မူကြကုန်သည်။

ထို့ကြောင့် ဝိနယမဇ္ဈိသာအမည်ရှိသော ကခ်ါဝိတရဏီဋီကာ-အစရှိသော နောက်ဖြစ်ဋီကာကျမ်း, ဥပါသကာလင်္ကာရ ကျမ်းများ၌-

ကလျာဏပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း "သံယံသရဏံ"၌သင်္ဂြိဟ်ရေတွက်ရမည်ဟူသော စကားကို ပယ်ရှားမ၍ ပရမတ္ထ သံယာ အရိယာ ၈-ယောက်ကိုသာ "သံယံသရဏံ"၌ သံယာ-ဟူ၍ ယူရမည်၊ ပုထုဇဉ် သံယာကို မယူအပ်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြ၏။

ဤဝိနိစ္ဆယကျမ်းအလိုအားဖြင့်-

ယခုကာလရှိကြသော ပုထုဇဉ် သမ္မုတိသံယာများသည် သရဏဂုံမထိုက်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အထံ၌ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်၈-ယောက်ကို ရည်မှတ်၍ ခံယူမှ သံယသရဏဂုံကိုရထိုက်၏၊ ယခုရှိကြသော မိမိ မိမိတို့၏ ကိုးကွယ်ရာဆရာတော် သံယာတော်များကိုသာ ကိုးကွယ်ရာရည်မှတ်၍ ခံယူသည်ရှိသော် သံယသရဏဂုံကိုမရ-ဟု အဓိပ္ပါယ်ကျ၏။

ဆင်တဲဆရာတော်ရေးသားဆုံးဖြတ်သောသရဏာဒီဝိနိစ္ဆယကျမ်း၊ မန်လည်ဆရာတော် ရေးသား ဆုံးဖြတ်သော ဝဇိရဗျာကရဏကျမ်း-အစရှိသည်တို့၌မူကား—

အဋ္ဌကထာကြီးတို့၌ "သံယံသရဏံ"၏အရကို "အဋ္ဌအရိယပုဂ္ဂလသမူဟော"ဟု ဂ-ယောက်သော အရိယာသံယာကိုသာ ထိုပုဒ်၌ပြဆိုကြသည်မှန်ပေ၏၊ သေက္ခဟူသောပုဒ်၌မူကား—

ပုထုဇဉ်နကလျာဏကေန သဒ္ဓိं သတ္တ အရိယာ တိသော သိက္ခာ သိက္ခန္တိတိ သေက္ခာ—

အစရှိသည်ဖြင့် ကလျာဏပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်ကို သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၌ ထည့်သွင်း၍ ဘွင့်ကြကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ကလျာဏပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်သည် "အဋ္ဌအရိယပုဂ္ဂလသမူဟော" ဟူသော ထိုအဋ္ဌကထာကြီးတို့၌ သော တာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်တွင် အတွင်းဝင်ဖြစ်၍ ပါလေ၏။

ထို့ကြောင့် သီလကွန်အဋ္ဌကထာ, အဂ္ဂိတ္တိ၊ရ်အဋ္ဌကထာ- စသည်တို့၌လည်း—

ပုထုဇနကလျာဏကေန သဒ္ဓိं သတ္တ သေက္ခာ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိ-ယံ စရန္တိနာမ—

ဟူမိန့်တော်မူကြကုန်၏။

ထုတ်ပြခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော်တို့၌လည်း ထို့အတူ ပါဝင်လေ၏၊ ထို့ကြောင့် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ကမ္မဝိဘင်ဂရဏီဋီကာ, ဥပါသကာလင်္ကာရကျမ်းတို့၌ ဘွင့်ဆိုကြသော စကားများသည် ထိုပါဠိတော်ကြီး, အဋ္ဌကထာကြီးများနှင့်အညီပင်ဖြစ်၏၊ ကလျာဏပုထုဇဉ် ရဟန်းသည်လည်း သရဏာဂုံထိုက်၏-ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူကြကုန်၏။

ဤဝိနိစ္ဆယ ကျမ်းတို့အလိုအားဖြင့် ယခုကာလရှိကြသော ကလျာဏပုထုဇဉ် သမ္မုတိသံယာတော် အပေါင်းတို့သည်—

"သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော"

အစရှိသော ပါဠိတော်၌လည်း ပါဝင်ကုန်၏၊ သုပ္ပဋိပန္နဉ,ဥဇုပ္ပဋိပန္နဉ, ဉာယပ္ပဋိပန္နဉ, သာမီစိပ္ပဋိပန္နဉ တစိတ်ဖြစ်ကြကုန်၏-ဟုအဓိပ္ပါယ်ကျ၏၊ သင့်မြတ်လှပေ၏၊ ဥာဏ်ကြီးတော်မူကြပေကုန်၏။

အဘယ်သို့သင့်မြတ်လှပေသနည်း ဟူမူကား—

ပါတိမောက္ခ်ာ်လာသော ၂၂၇-ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တော်စုသည် အာဒိဗြဟ္မစရိယသီလမည်၏၊ အဘယ့်ကြောင့် အာဒိဗြဟ္မစရိယသီလ မည်သနည်းဟူမူကား—ဗြဟ္မစရိယဿ၊ မဂ်တည်းဟူသော ဗြဟ္မစရိယ ၏။ အာဒိ၊ အဦးအစပေတည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ အာဒိဗြဟ္မစရိယံ၊ အာဒိဗြဟ္မစရိယသီလမည်၏-ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ-ထိုထို ၂၂၇-ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တော်စုသည် သောတာပတ္တိမဂ်၏ အဦးအစဖြစ်၏၊ သောတာပတ္တိမဂ်၏နယ်တွင်းခေတ်ဌဖြစ်၏၊ ထိုသီလဌ ဘည်ကြကုန်သော ရဟန်း, သာမဏေတို့ဌလည်း ရဟန်း, သာမဏော အဖြစ်သို့ ရောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌသေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ၏အဦးအစဌ ဘည်ကြလေကုန်၏၊သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော အရေအတွက် သုပ္ပဋိပန္နာ, ဥဇုပ္ပဋိပန္နာ, ဉာယပ္ပဋိပန္နာ, သာမီစိပ္ပဋိပန္နာ ပုဂ္ဂိုလ်အရေ အတွက်သို့ရောက်ကြလေကုန်၏။

ထို့ကြောင့် မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် ဣသေက္ခပဋိပဒါသုတ် အစရှိ သည်တို့ဌ ပုထုဇဉ်ရဟန်းတို့၏ သိက္ခာပဒသီလစုကိုလည်း—

ဣမိနာ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော ဟောတိ—

အစရှိသည်ဖြင့် အရိယသီလဟူ၍ ဟောတော် မူပြန်သောကြောင့် ထို ၂၂၇-ပါးသော သိက္ခာပုဒ်ဌ တည်ကုန်သော ပုထုဇဉ်ရဟန်းတို့သည် သုပ္ပဋိပန္နာအာစာရ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလည်း မည်ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုဆရာတော်ကြီးတို့၏ ဝိနိစ္ဆယစကားသည် အလွန်သင့်မြတ်လှပေသ တည်း။

သည်သာမကသေး၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ်ဌ ပုဂ္ဂလိကအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တကျိပ်လေး လာရှိသည်တွင်—

၁။ ပဌမကား တိရစ္ဆာန်တည်း။
၂။ ဒုတိယကား လူဒုဿီလတည်း။
၃။ တတိယကား သာသနာပ လူသီလဝန္တတည်း။
၄။ စတုတ္ထကား သာသနာပ ဗျာန်ရရသေ့တည်း။
၅။ ပဉ္စမကား သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊သောတာပတ္တိဖလ သစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္န-ဟုခေါ်၏။

သာသနာတွင်း၌ ပုထုဇဉ်ဖြစ်သောလူ, သာမဏေ, ရဟန်းတို့သည် ပါ!ဋိတော်၌ အလွှာခံပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ လွတ်သကဲ့သို့ ရှိကုန်၏၊ သရဏာဂုံဘည်သော လူမှစ၍ အလုံးစုံသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပုထုဇဉ်တို့ကို သောဘာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တပေါင်းတည်းပြု၍ ယူတော်မူသည်ဟု-ဒကၠိဏာဝိဘင်္ဂသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ ဘွဲ့ဆိုတော်မူ၏။

ဤအဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် သရဏာဂုံ ၃-ပါး ကောင်းစွာတည်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ အမျိုးအရိုးမှန်ခဲ့ပေလျှင် သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၌ ရေတွက်ရသည်ချည်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ငါတို့ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာနိုင်ငံတခုလုံးသည် သုပ္ပဋိပန္နနိုင်ငံအမှန်ဆိုထိုက်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုဆရာတော်ကြီးတို့၏ ဝိနိစ္ဆယစကားသည် အလွန်သင့်မြတ်လှပေသတည်း။

အထူးမှတ်ချက်။ ။သံဃသဒ္ဒါ၌ ဥပသမ္ပန္နဖြစ်သော ရဟန်းပုထုဇဉ်ကိုသာယူအပ်၏၊ ရဟန်းမဟုတ်သောသူကို မယူအပ်။

[ဤကား-သံဃသရဏာဂုံ၌ ကလျာဏပုထုဇဉ်ရဟန်း ပါထိုက်, မပါထိုက်-ဟူသောစကားကို ထင်ရှားအောင်ဖြေဆိုချက်တည်း။]

စတုတ္ထခဏ်းပြီး၏။

၅-ပဉ္စမခဏ်း

သရဏာဂုံထိုက်သော သံဃာကိုပြခြင်း

မေး။ ။သံဃသရဏာဂုံ၌ ပါဝင်ထိုက်သော ကလျာဏပုထုဇဉ်ဟူသည် အဘယ်ကဲ့သို့သော ရဟန်းကို ဆိုပါသနည်း-ဟု အမေးထုတ်ရာ၏။

ဖြေ။ ။ပုထုဇဉ်သည် ကလျာဏပုထုဇဉ်, အန္ဓပုထုဇဉ် ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏၊ ထို ၂-မျိုးတို့တွင်-

၁။ ခန္ဓာ ၅-ပါး, အာယတန ၁၂-ပါး, ဓာတ် ၁၈-ပါး, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒိတရား, သတိပဋ္ဌာန်စသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့၌ ကျွမ်းကျင်လိမ်မာသော ပညာမျက်စိမရှိကြသူ ရှင်လူအပေါင်းသည် အန္ဓပုထုဇဉ်မည်၏။

၂။ ထိုတရားတို့၌ ကျမ်းကျင်လိမ်မာသော ပညာမျက်စိနှင့်ပြည့်စုံကြသူ ရှင်လူအပေါင်းသည် ကလျာဏပုထုဇဉ်မည်၏။

[ဤကား-အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာ, သုတ္တန်အဋ္ဌကထာတို့၌ မျှားစွာလာရှိသည်ဖြစ်၍ လောကဋ္ဌပြောရိုးဆိုစဉ်အားဖြင့် ထင်ရှားနေသော ပုထုဇဉ် ၂-မျိုး ခွဲနည်းတည်း။]

ယသ ဟိ ခန္ဓဓာတု အာယတန ပစ္စယာကာရ သတိပဋ္ဌာနာဒိသု ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဝိနိစ္ဆယ ရဟိတတ္တာ ဒိဋ္ဌိပဋိသေဓကောနေ၀ အာဂမော အတ္ထိ—

အစရှိသည်ဖြင့် အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ, မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာစသည်တို့၌ ထင်ရှားစွာလာရှိ၏။

ဤသံယသရဏဂုံအရာ၌ ရဟန်းကိုသာလျှင် လိုအပ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤအဋ္ဌကထာကြီးတို့၏ အလိုအားဖြင့်—

၁။ ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တို့၌ရင်း၊ ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့၌ရင်း ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ သိတတ်သောဉာဏ်မျက်စိမရှိသော ရဟန်းသည် အ၀ါ ၆၀-ပင် ရသော်လည်း အန္ဓပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ သရဏဂုံမထိုက်၊ ထိုရဟန်းကို ကိုးကွယ်၍သရဏဂုံမရ။

၂။ ထိုတရားတို့၌ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍သိတတ်သောဉာဏ်မျက်စိနှင့်ပြည့်စုံသောရဟန်းသည် ယနေ့မှဖြစ်သော ရဟန်းငယ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း ကလျာဏပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ သရဏဂုံထိုက်၏၊ ထိုကဲ့သို့သော ရဟန်းကို ကိုးကွယ်မှ သရဏဂုံရ၏-ဟူသောအဓိပ္ပါယ်သည်ပြီးစီး၏။

မေးမြန်းဘွယ်

၆မ။ "ပုထုဇဉ်ရဟန်းကို သံယသရဏဂုံအရာ၌ရင်း, သေက္ခအရာ၌ရင်း သွင်း၍ပြဆိုကြကုန်သော ကျမ်းဂန်အရပ်ရပ် တို့၌ ကလျာဏ ပုထုဇဉ် ရဟန်းကိုသာ ပြဆိုကြကုန်၏၊ အန္ဓပုထုဇဉ်ရဟန်းကို ကြဉ်ဖယ်ကြကုန်၏၊ ထိုသို့ ဖြစ်ခဲ့သော် အကြင် ရဟန်းသည် သီလနှင့်ပြည့်စုံ၏၊ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော

တရားတို့၌ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ သိတတ်သော ဉာဏ်မျက်စိ မူကား-မရှိ၊ ထိုရဟန်းသည် သံဃသရဏဂုံအရာ၌ လုံးလုံး မဝင်ထိုက်-ဟုမှတ်ရမည်လောဟူမူ—

၆ဖြ။ ။သီလသည်လည်း ကလျာဏဓမ္မပင်ဖြစ်၏၊ထို့ကြောင့် သီ-လနှင့်ကောင်းစွာပြည့်စုံပေလျှင်ပင်ထိုကဲ့သို့သောဉာဏ်မျက်စိ မရှိငြားသော်လည်း ကလျာဏပုထုဇဉ်၌ ပါဝင်သင့်သည်သာဖြစ်၏။

၆မး။ ။ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့သော် ကလျာဏပုထုဇဉ်၏ လက္ခဏာကိုပြဆို ကြကုန်သော အဋ္ဌကထာကြီးတို့၌ အဘယ့်ကြောင့် ပညာမျက်စိကိုသာ ကလျာဏ အင်္ဂါပြု၍ ပြဆိုကြကုန်သနည်း ဟူမူ—

၆ဖြ။ ။ဤသာသနာတော်တွင်း၌ ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်တည်း ဟူသော အနတ္တတရားတို့ကို မြင်နိုင်သောသူသည်သာလျှင် ဘုရားကို တွေ့မြင်သောသူမည်၏၊ တရားကို တွေ့မြင်သော သူမည်၏၊ သံဃာကို တွေ့မြင်သောသူမည်၏၊ သာသနာ တော်ကို တွေ့မြင်သောသူမည်၏၊ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပညာ မျက်စိနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းသည်သာလျှင် မိမိသည် လည်း ဘုရား, တရား, သံဃာ, သာသနာတော်ကို တွေ့ မြင်ရ၏၊ မိမိကို ကြည်ညိုလေးမြတ် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ကြ သူ ရှင်လူအပေါင်းတို့အားလည်း ဘုရား, တရား,သံဃာ, သာသနာတော်ကို တွေ့မြင်နိုင်သော ဉာဏ်မျက်စိကို ပေး နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ကလျာဏပုထုဇဉ်၏အင်္ဂါကို ပြဆိုကြ ကုန်သော အဋ္ဌကထာကြီးတို့၌ ခန္ဓာစသည်ကို မြင်နိုင် သော ပညာမျက်စိကိုသာ ကလျာဏအင်္ဂါပြု၍ ပြဆိုကြပေ ကုန်သတည်း၊ သီလနှင့်ပြည့်စုံသော အန္ဓပုထုဇဉ် ရဟန်း သည် သရဏဂုံမထိုက်သောကြောင့် ပညာမျက်စိကိုသာ ကလျာဏအင်္ဂါပြု၍ပြဆိုကြကုန်သည်မဟုတ်-ဟုဖြေ။

တနည်းကား။ ။ဤသတ္တဝါတို့၌ သဏ္ဌာယဒိဋ္ဌိတရားသည် ထင်ရှား ရှိနေ၏။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိတရားဆိုသည်ကား–

သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်မည်သည် အထူးထူးအထွေထွေသော ရုပ်ခေါတ်အစု, နာမ်ခေါတ်အစုသာဖြစ်၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်, သတ္တဝါမဟုတ်, မိန်းမမဟုတ်, ယောကျ်ားမဟုတ်၊ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, မိန်းမ, ယောကျ်ားဟူ၍မရှိ၊ အပြုအမူ အပြောအဆို အကြံအစည်ဟူသမျှသည် ရုပ်ခေါတ်, နာမ်ခေါတ်တို့၏ အမှုသာတည်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ၏ အမှုမဟုတ်၊ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် ရုပ်ခေါတ်, နာမ်ခေါတ်တို့ကိုမသိမမြင်နိုင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍-

၁။ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကိုသာ ကြောင်ကြောင်ကြီးထင်မြင်၍ နေကြကုန်၏။

၂။ သတ္တဝါတွေကိုသာကြောင်ကြောင်ကြီးထင်မြင်၍ နေကြကုန်၏။

၃။ မိန်းမ,ယောကျ်ားတွေကိုသာ ကြောင်ကြောင်ကြီး ထင်မြင်၍ နေကြကုန်၏။

၄။ ငါဟူ၍ ကြောင်ကြောင်ကြီးထင်မြင်လျက်နေကြကုန်၏။

၅။ မည်သူ,မည်ဝါဟူ၍ ကြောင်ကြောင်ကြီးထင်မြင်လျက် နေကြကုန်၏။

၆။ ငါမြင်သည်၊ ငါကြားသည်၊ ငါနံ့သည်၊ ငါလျက်သည်၊ ကိုယ်အင်္ဂါ၌ အတွေ့အထိကို ငါသိသည်၊ ငါကြံသည်၊ ငါသွားသည်၊ ငါလာသည်၊ ထိုထိုအမှုကိုငါပြုသည်၊ ငါပြောဆိုသည်၊ ငါကြံဘန်သည်-ဟုကြောင်ကြောင်ကြီးထင်မြင်လျက်နေကြကုန်၏။

ဤသို့ ကြောင်ကြောင်ကြီး ထင်မြင်မှု, စွဲလမ်းမှုတွေကို သက္ကာယဒိဋ္ဌိဆိုသတည်း။

ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိသည်–

၁။ သရဏဂုံ၏ အနှောရယ်ကြီးပေတည်း။

၂။ ဣန္ဒြေသမာဓိ၏ အနှောရယ်ကြီးပေတည်း။

၃။ ကမ္မဿကတာဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော လောကီ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ အနှောရယ်ကြီးပေတည်း။

၄။ သရဏဂုံ, သီလ, ဣန္ဒြေ, သမာဓိ, လောကီသမ္မာဒိဋ္ဌိတို့ကို ပစ်ခွင်းဘိုလက်နက်ကြီးပေတည်း။

ဤသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်ကား–

၁။ ဘုရားသာသနာတော်တွင်းဌ ကြိုကြိုက်သည့်အခါ သဒ္ဓါ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သရဏဂုံကိုလည်းအဘန်ဘန် ဆောက်တည်ကြကုန်၏။

၂။ သရဏဂုံကို ပစ်ခွင်းရန် ငါငါဟူသော, ငါ၏ကိုယ်-ငါ၏ကိုယ် ဟူသော သရဏဂုံပစ် လက်နက်ကြီးကိုလည်း နေ့ရှိသမျှ တသသပြုစု ပျိုးထောင်လျက်နေကြကုန်၏။

၃။ မိမိတို့ဆောက်တည်ကြသော သရဏဂုံကိုပစ်ခွင်းရန် သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ လက်နက်တိုက်ကြီးကို နေ့ရှိသမျှ ကြောင့်ကြစိုက်ထုတ် ပြုလုပ်တည် ထောင်လျက် နေကြကုန်၏။

၄။ သရဏဂုံကိုလည်း နေ့စဉ်ခံယူကြကုန်၏။

၅။ သရဏဂုံ၏ ရန်သူဖြစ်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြီးကိုလည်း ကိုယ်တွင်း, နှလုံးတွင်းဌ ရင်ခွင်ပိုက်၍ အမြဲမွေးမြူလျက်ရှိနေကြကုန်၏။

ထို့အတူ–

၁။ ၅-ပါးသီလ,၈-ပါးသီလ, ၁၀-ပါးသီလ, ၂၂၇-ပါးသော ရဟန်းသီလတို့ကိုလည်း ခံယူစောင့်ထိန်းကြကုန်၏။

၂။ သီလ၏ရန်သူဖြစ်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုလည်း ရင်ခွင်ပိုက်၍ မွေးမြူလျက်ထားကြကုန်၏။

၃။ ဇုန္ဒြေသမာဓိကိုလည်း စောင့်ထိန်းကြကုန်၏။

၄။ ဇုန္ဒြေသမာဓိ၏ရန်သူဖြစ်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုလည်း ရင်ခွင်ပိုက်၍ မွေးမြူလျက်ထားကြကုန်၏။

၅။ ဒါန,သီလအစရှိသော ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမှုတို့ကို လည်းပြုကြကုန်၏။

၆။ ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ရန်သူဖြစ်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို လည်း ရင်ခွင်ပိုက်၍ မွေးမြူလျက်ထားကြကုန်၏။

ရင်ခွင်ပိုက်၍ မွေးမြူမှုဆိုသည်ကား–

သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုပယ်သတ်ရန် ရုပ်, နာမ် ခန္ဓာတရားတို့ဌ သိကျွမ်း လိမ်မာမှုကို အားမထုတ်ကြကုန်မူ၍ ငါငါဟူသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ပွားများ

များရန် လောကီစည်းစိမ်, လောကီဂုဏ်, လောကီကြက်သရေ ပွားများမှုကိုသာ အားထုတ်ကြကုန်၏၊ ဤသို့အားထုတ်မှုကို "သဂ္ဂါယဒိဋ္ဌိကို ရင်ခွင်ပိုက်၍ မွေးမြူမှု" ဆိုသတည်း။

လွန်လေပြီးသော အနုမတဂ္ဂသံသရာ၌လည်း–

၁။ ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံခဲ့ကြလှကုန်ပြီ။

၂။ သရဏဂုံကို ဆောက်တည်ခဲ့ကြလှကုန်ပြီ။

၃။ မိမိတို့သရဏဂုံကို သဂ္ဂါယဒိဋ္ဌိဟူသော လက်နက်ဖြင့် မိမိတို့သည်ပင်လျှင် ပစ်ခွင်း၍, ပစ်ခွင်း၍ ပျက်ဆုံးစေကြလှကုန်ပြီ။

၄။ ရဟန်းသီလ, လူသီလတို့ကိုလည်း စောင့်ထိန်းခဲ့ကြလှကုန်ပြီ။

၅။ ဇုန္နေ့သမာဓိတို့ကိုလည်း စောင့်ထိန်းခဲ့ကြလှကုန်ပြီ။

၆။ ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိမှုတို့ကိုလည်း ပြုခဲ့ကြလှကုန်ပြီ။

၇။ သီလ,သမာဓိ,ပညာမှုတို့ကိုလည်း သဂ္ဂါယဒိဋ္ဌိဟူသော လက်နက်ဖြင့် မိမိတို့သည်ပင်လျှင် ပစ်ခွင်း၍, ပစ်ခွင်း၍ ပျက်ဆုံးစေကြလှကုန်ပြီ။

ယခုအခါ၌လည်း–

၁။ သဂ္ဂါယဒိဋ္ဌိကို မွေးမြူလျက် ရှိနေကြကုန်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ရှင်လူအပေါင်းတို့အား ဆောက်တည်စောင့်ရှောက်၍ရှိနေကြကုန်သော သရဏဂုံ,သီလ,သမာဓိ, ပညာတို့သည် တရက်, တလ, တနှစ်, တဘဝ,တဒဂ်မျှသာ ထိုသူတို့၏သန္တာန်၌ တည်နေခွင့် ရကြကုန်လတ္တံ့၊ တည်နေကြစဉ်အခါ၌လည်း သဂ္ဂါယဒိဋ္ဌိ လက်နက်ဦးမှာ တည်နေကြရကုန်သည်ဖြစ်၍ ယခုနေ့၌ပင် ပျက်ဆုံးရမည်လော၊ နက်ဖြန်၌ပင် ပျက်ဆုံးရမည်လော-ဟု ပျက်ဆုံးမှုကိုသာရှေးရှု၍ တည်နေကြရကုန်၏။

၂။ သေလွန်သဖြင့် ပျက်ဆုံးမှု,ယခုဘဝတွင်လည်း ဘာသာတပါးပြောင်းလဲသဖြင့် ပျက်ဆုံးမှု-ဟူသော သရဏဂုံပျက်ဆုံးမှု ၂-ပါးတို့တွင် တပါးပါးသို့ ဆိုက်ရောက်မှုကို ရှေးရှုလျက် တည်နေရ၏။

၃။ သီလ, သမာဓိ, ပညာတို့မှာလည်း ထို့အတူ တစုံတခုနှင့်ပျက်ဆုံးမှုကိုသာရှေးရှုလျက် တည်နေကြရကုန်၏။

၄။ ယခုဘဝ၌ ခံယူဆောက်တည်ပြီးသော သရဏဂုံကိုစွန့်ပစ်၍ ရေရှုခရစ်ဘာသာသို့ ဝင်ကြသူတို့လည်း များစွာရှိကြကုန်၏။

၅။ ယခုဘဝ၌ မစွန့်ကြကုန်သော်လည်း သေလွန်သော အခါ၌ ကောန် စွန့်ကြရကုန်လတ္တံ့၊ နောက်ဘဝ၌ တွေ့ရှိရာဘာသာသို့ ဝင်ကြရကုန်လတ္တံ့။

အဘယ့်ကြောင့်နည်း ဆိုသော်-

ဒါနကုသိုလ်များ သည်လည်း သင်္ကာယဒိဋ္ဌိကို နှိမ်နင်း နိုင်သော ကုသိုလ်များမဟုတ်၊ ရဟန်းသီလများ, လူသီလများသည်လည်း သင်္ကာယဒိဋ္ဌိကို နှိမ်နင်းနိုင်သောကုသိုလ်များမဟုတ်၊ ဣန္ဒြေသမာဓိကုသိုလ်များ, လောကီသမ္မာဒိဋ္ဌိများသည်လည်း သင်္ကာယဒိဋ္ဌိကို နှိမ်နင်းနိုင်သော ကုသိုလ်များမဟုတ်၊ ရူပနာမ်,ခန္ဓာ,အာယတန, ဓာတ်, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ တို့၌ တတ်သိလိမ်မာသော သာသနသမ္မာဒိဋ္ဌိ ကုသိုလ်များမှသာလျှင် သင်္ကာယဒိဋ္ဌိကိုနှိမ်နင်းနိုင်သော ကုသိုလ်များဖြစ်၏။

၅၊ သာသနသမ္မာဒိဋ္ဌိ ကုသိုလ်များကိုမူကား- လေ့ကျက်သူအလွန်နည်းပါးကြကုန်၏၊ တတ်သိလိမ်မာသူ လူလူရှင်ရှင် အလွန်နည်းပါးကြကုန်၏၊ သင်္ကာယဒိဋ္ဌိကို ရင်ခွင်ပိုက်၍ အလိုလိုက်၍ မွေးမြူ၍နေကြကုန်သော လူရှင်တို့သာများကြကုန်၏။

ဗုဒ္ဓသရဏဂုံ၏ရန်သူကို မွေးမြူ၍ထားကြကုန်သော လူရှင်အပေါင်းတို့သည် ဘုရားကိုကြည်ညိုသမှု ပြုကြကုန်သော်လည်း ကြည်ညိုသည်မမည်၊ ကြည်ညိုရာမရောက်၊ သီလ၏ ရန်သူကို မွေးမြူ၍ ထားကြကုန်သော လူရှင်အပေါင်းတို့သည် သီလကို ရိုသေကြကုန်သော်လည်း ရိုသေသည်မမည်၊ ရိုသေရာမရောက်၊ ဣန္ဒြေသမာဓိ၏ အန္တရာယ်ကို မွေးမြူ၍ ထားကြကုန်သော လူရှင်အပေါင်းတို့သည် ဣန္ဒြေသမာဓိကို စောင့်ရှောက်သည်မမည်၊စောင့်ရှောက်ရာမရောက်။

အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော်-

သရဏဂုံ,သီလ,သမာဓိတို့၏ အန္တရာယ်ကို ပယ်သတ်ရန် ဉာဏ်လက်နက်မရှိသဖြင့် အန္တရာယ်ရန်သူကို မွေးမြူ၍ နေကြလျက်ရှိသောကြောင့်တည်း။

ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တို့၌ တတ်သိလိမ်မာသော ဉာဏ်ပညာမျက်စိမရှိကြကုန်သော အန္ဓပုထုဇဉ် ရဟန်းတို့သည် မိမိတို့သန္တာန်၌ အနုမတဂ္ဂ သံသရာတွင် အစဉ်ပါရှိ၍နေသော သရဏာဂုဏ် ရန်သူကြီး ဖြစ်သော သက္ကာယဒိट्ठိကိုပင် ယခုဘဝ၌သော်၎င်း, နောက်ဘဝ၌သော်၎င်း ပယ်သတ်ရန် ဉာဏ်ပညာမျိုးစေ့ပင်မရှိကြကုန်သေး၊ မိမိကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ကြသူ လူရှင်အပေါင်းတို့အား ထိုဉာဏ်ပညာမျိုးကို ပေးဝေဖြန့်ဖြူးခြင်းငှါ အဘယ်မှာ စွမ်းနိုင်ကြကုန်အံ့နည်း၊ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် အန္ဓပဝေဏီ ဥပမာကိုပြုဆိုတော်မူပေ၏။

အန္ဓပဝေဏီ ဥပမာ

အန္ဓပဝေဏီဥပမာဆိုသည်ကား—

တ,ယောက်၏ ပခုံး၌ တယောက်ကိုင်၍ ဆက်လက်ကာ နေကြသော အထောင်မကသော သူကန်းတန်းကြီးကို ဆိုသတည်း၊ ပဌမသူကန်းကြီးသွားရာ အစဉ်လိုက်ပါ၍ နေကြရကုန်၏၊ ပဌမသူကန်းလည်း လမ်းစဉ်းကိုမမြင်၊ နောက်နောက်သော သူကန်းတို့သည်လည်း မျက်စိမရှိကြသည့်အတွက် ပဌမ သူကန်းကြီး မျက်စိ မရှိသည်ကိုလည်း မမြင်နိုင်ကြကုန်၊ မျက်စိရှိသည်ဟူ၍ပင် ထင်ကြရကုန်၏၊ ပဌမသူကန်းကြီးလည်း မိမိမှာ နောက်လိုက်နောက်ပါ အခြေအရံ ယုတ်လျော့မည်စိုးသောကြောင့် ငါသည် သူကန်းပင် ဖြစ်သည်ဟုမပြော၊ တလည်လည် တပတ်ပတ်နှင့်ပင် တောအရပ်၌ ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။

[ဤကား-အန္ဓပဝေဏီ ဥပမာတည်း။]

ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်,ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တို့၌ တတ်သိလိမ်မာသော ဉာဏ်ပညာမျက်စိမရှိသော အန္ဓပုထုဇဉ် ရဟန်းတို့ကို ကိုးကွယ်ကြသူ ရှင်လူအပေါင်းတို့သည်လည်း ဤအန္ဓပဝေဏီ ဥပမာအတိုင်းဖြစ်ကြကုန်ရာသောကြောင့်အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်တို့သည် အန္ဓပုထုဇဉ်ရဟန်းကို သရဏာဂုဏ်အရာမှ အပယ်ပြု၍ထားကြကုန်သည်၊ သံယသရဏာဂုဏ်အရာ၌

လုံးလုံးမဝင်ထိုက်သောကြောင့် အပပြု၍ ထားကြကုန်သည်မဟုတ်ဟု-ထိုအမေးကို ဖြေဆိုရာ၏။

[ဤကား-ကျမ်းဂန်တို့၌ သံဃသရဏာဂုံအရာမှ ပယ်၍ ထားကြသော အနုပုထုဇဉ်ရဟန်းကိုသံဃသရဏာဂုံ၌ ထည့်သွင်းနည်းကို ပြဆိုလိုက်သော စကားရပ်တည်း။]

ခန္ဓာအစရှိသည်ကို သိမြင်နိုင်သောသူသည်သာလျှင် ဘုရား,တရား, သံဃာ, သာသနာကို တွေ့မြင်ရသောသူမည်၏ဟူသော စကား၌-

ကိုံ တေ ဝဏ္ဏလိ ဣမိ နာ မေ ပူတိကာယေန ဒိဋ္ဌေန၊ယော
ခေါ ဝဏ္ဏလိ ဓမ္မံ ပဿတိ သော မံ ပဿတိ-

ဟူသော ဝဏ္ဏလိသုတ်ကို ထိုအဋ္ဌကထာကြီးတို့၌ ပြဆိုကြကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ကျမ်းဂန်၌ ပြဆိုအပ်သော ဉာဏဝိပွယုတ်ဒွိဟိတ် သရဏာဂုံ, ဉာဏသမ္ပယုတ်-တိဟိတ် သရဏာဂုံ ၂-ပါးတို့တွင်-

၁။ ခန္ဓာအစရှိသော တရားကို မမြင်တတ်ကြကုန်သော သူတို့သည် ဉာဏဝိပွယုတ်ဒွိဟိတ် သရဏာဂုံကိုသာ ရနိုင်ကြကုန်၏။

၂။ ခန္ဓာအစရှိသော တရားကို မြင်တတ်ကြကုန်သောသူတို့သည် ဉာဏသမ္ပယုတ်တိဟိတ်သရဏာဂုံကိုသာ ရနိုင်ကြကုန်၏။

ဤသို့သော အထူးကိုသာ မှတ်ရာ၏။

သီလဝန္တအနုပုထုဇဉ် ရဟန်းသည် အဝါ ၆၀-ပင် ရသော်လည်း သံဃသရဏာဂုံအရာ၌ မပါထိုက်၊ ထိုရဟန်းအတွက် လူတို့မှာ သရဏာဂုံမရထိုက်၊ ထိုရဟန်းကို ကိုးကွယ်သည့်အတွက် သရဏာဂုံပျက်သည်ဟူ၍ကား- မဆိုသင့်ပေ။

မေးမြန်းဘွယ်

မေး။ "အဘယ့်ကြောင့် တရားကို မမြင်တတ်ကြသော သူတို့မှာ ဒွိဟိတ်သရဏာဂုံ, တရားကို မြင်တတ်ကြသော သူတို့မှာ တိဟိတ်သရဏာဂုံ-ဟူ၍ ခြားနားရလေသနည်းဟူမူ-

ဖြေ။ "သရဏာဂုံအဘွင့်ဝိုဏ်ကာကြီးတို့၌-
သမ္မာဒိဋ္ဌိတိ ဗုဒ္ဓ သုဗုဒ္ဓတံ ဓမ္မ သုဓမ္မတံ သံဃ သုပ္ပဋိပတ္တိဥ္စ လောကိယာဝ ဗောဓဝေသေနေဝ သမ္မာဉာယေန ဒဿ-နတော-ဟုမိန့်ဆိုကြကုန်၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။ခန္ဓာအစရှိသော တရားအထွေအပြား တို့မည်သည် ဘုရားမှတပါး တစုံတယောက်သောသူ၊ သိနိုင်မြင်နိုင်ကြသည်မဟုတ်၊ ဘုရားဉာဏ်တော်၏ အရာသာဖြစ်၏၊ တပါးသော သတ္တဝါတို့သည်မူကား-ဘုရားဟောဒေသနာကို ကြားနာ ကြရကုန်မှသာလျှင် ထိုတရားတို့ကိုသိနိုင်မြင်နိုင်ကြကုန်၏။

ထိုတရားတို့ကို မြင်သောသူသည်သာလျှင်—

၁။ ဘုရားဉာဏ်တော်၏ အရာအချက်ကို ကိုယ်တိုင်မျက်မှောက်ဟော့၏၊မြင်၏၊ဗုဒ္ဓ သုဗုဒ္ဓတာ ဂုဏ်တော်ဆိုသည်ကား-ခန္ဓာအစရှိသော တရားတို့၌ အဟုတ်အမှန်အားဖြင့် ထိုးထွင်းသော ဉာဏ်တော်ကို ဆိုသတည်း၊ ထိုဉာဏ်တော်အချက်ကိုဟော့၏၊ မြင်၏။

၂။ ဓမ္မ သုဓမ္မတာဂုဏ်ကိုလည်း ဟော့၏၊မြင်၏၊ဓမ္မ သုဓမ္မတာဂုဏ်ဆိုသည်ကား-ထိုခန္ဓာအစရှိသော တရားတို့ကို ဟောကြားသောဒေသနာဓမ္မ၏ သွာဂ္ဂာတအဖြစ်တည်း၊ ထိုဓမ္မ သုဓမ္မတာ အချက်ကိုလည်း ဟော့၏၊ မြင်၏။

၃။ သံဃ သုပ္ပဋိပတ္တိကိုလည်းဟော့၏၊မြင်၏၊သံဃသုပ္ပဋိပတ္တိဆိုသည်ကား-ထိုတရားတို့ကို ထိုးထွင်းရှာသိခြင်းငါ၊ကျင့်ကြကုန်သော အရိယာသံဃာတို့၏ သုပ္ပဋိပန္နအဖြစ်တည်း၊ ထိုသုပ္ပဋိပတ္တိ အချက်ကိုလည်း ကိုယ်တိုင်မျက်မှောက် ဟော့၏၊ မြင်၏။

ထိုတရားတို့ကိုမမြင်ကြသောသူတို့သည်ကား—

ထို၃-ချက်တို့တွင် တခုခုသောအချက်ကို၊ ကိုယ်တိုင်ဟော့မြင်မှုမရှိကြကုန်၊ကျမ်းတွက် စာတော့ လူပြောသူပြောနှင့်သာ ရတနာ၃-ပါးကို ကြည်ညိုစွာ ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ထို ၂-ဦးသောသူတို့မှာ ဒိဋ္ဌိဟိတ်သရဏာဂုံ, တိဟိတ်သရဏာဂုံ ၂-ပါးခြားနားလျက်ရှိကြလေသည်-ဟူလို။

[ဤကား-သံဃသရဏာဂုံ၌ပါဝင်တို့တ်သော ကလျာဏပုထုဇဉ်အရှင်တာ၌ ကလျာဏယုတ်,ကလျာဏမြတ် ၂-ပါး,ဒိဋ္ဌိဟိတ်သရဏာဂုံ, တိဟိတ်သရဏာဂုံ ၂-ပါးကိုကင်ရှားကြောင်းပြဆိုချက်တည်း။]

ပဏ္ဍိတမဟာသီးပြီး၏။

၆-ဆဋ္ဌခဏ်း
သရဏာဂုံပျက်ခြင်းနှင့် မပျက်ခြင်းအကျဉ်းချုပ်

ဒုတိယော သရဏဂမနဘေဒေါ-အစရှိသည်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကို စွန့်၍ ဘာသာတပါး ပြောင်းရွှေ့သဖြင့် ပျက်ခြင်း, သေလွန်သဖြင့် ပျက်ခြင်း-ဟူ၍ လောကီသရဏာဂုံပျက်ခြင်း ၂-ပါးကား-ထင်ရှားပြီးဖြစ်၍ အကျယ်မဆိုလိုက်ပြီ။

လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်မှာမူကား—

၁။ ရှင်ဂေါတမဘုရားကို ဘုရားမဟုတ်၊ ရှင်ဂေါတမ၏ တရားကို တရားကောင်းမဟုတ်၊ ရှင်ဂေါတမ၏ တပည့်အရိယာ သံဃာကို သံဃာကောင်းမဟုတ်-ဟု စိတ်ဆုံးဖြတ်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ထိုသူမှာ သရဏာဂုံပျက်၏။

၂။ ထိုသို့သော စိတ်မျိုးမရှိမူ၍ ဘုရားကိုရင်း၊ မဂ် ၄-တန်, ဖိုလ် ၄-တန်, နိဗ္ဗာန်, ပရိယတ်တရားကိုရင်း၊ ဂ-ယောက်သော အရိယာသံဃာတော်ကိုရင်း ယုံကြည်မြဲကိုးကွယ်မြဲတိုင်းသောစိတ်ကို မစွန့်မူ၍ ကုသိုလ်ပွား, ပညာပွား, ဘေးကင်း, ရန်ကင်းအားဖြင့် တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်, တပါးသော ဆရာ, မင်းစိုးရာဇာ, မိစ္ဆာစုန်းနတ် အစရှိသည်ကို ရှိခိုးဝပ်တွားခစားရှိသေကိုးကွယ်လေသော်လည်း သရဏာဂုံမပျက်ဟုမှတ်။

[ဤကား-သရဏာဂုံပျက်ခြင်းနှင့်မပျက်ခြင်းကိုအကျဉ်းချုပ်ပြဆိုချက်တည်း။]

ဆဋ္ဌခဏ်းပြီး၏။

၇-သတ္တမခဏ်း
သရဏာဂုံအကျိုးကိုပြခြင်း

ယခုအခါ အနိယတသရဏာဂုံ, နိယတသရဏာဂုံ ၂-ပါးတို့၏ အကျိုးသွားကိုပြဆိုရာ၏။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဒွိဟိတ်သရဏာဂုံ, တိဟိတ်သရဏာဂုံ ၂-မျိုးတို့တွင်-

၁။ ဒွိဟိတ်သရဏာဂုံသည် အနိယတသရဏာဂုံပုံသေတည်း၊ အကျိုးသွားမှာလည်း နောက်နောက်ဘဝတို့၌ ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေအကျိုးကိုသာပေးနိုင်၏၊ ဉာဏ်ပညာအလိမ်မာအကျိုးကိုမူကား မပေးနိုင်။

ထို့ကြောင့် ယခုအခါအလွန်တွေ့ခဲကြုံခဲနက်နဲ ထူးမြတ်လှစွာသော မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်မြတ်၌ ကြုံကြိုက်ကြရကုန်သော ရဟန်းရှင်လူ သူတော်ကောင်းအပေါင်းတို့သည် မိမိတို့ကိုယ်ကို အန္ဓပုထုဇဉ် အဖြစ်, ဒွိဟိတ်သရဏဂုံမျိုး အဖြစ်၌တည်၍ တသက်တခန္ဓာ တသာသနာပြီးဆုံး၍ သွားကြမည့်အရေးကို စိုးရိမ်ကြကုန်ရာ၏။ မသေမီကာလ အတွင်း၌ တကြိမ် တခါမျှပင်သော်လည်း မိမိတို့ကိုးကွယ်ရာ ဘုရား, တရား, သံဃာ, သာသနာများကို ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌ တွေ့မြင်ဘူးရသော ကလျာဏကြီးအဖြစ်, တိဟိတ်သရဏဂုံမျိုးအဖြစ်၌ တည်၍ နောင်တိဟိတ်ပဋိသန္ဓာဏ် အလိမ်မာမျိုးများကို ရနိုင်ကြ၏ရန် ကြိုဘန်အားစိုက်ကြကုန်ရာသည်။

၂။ ဤဒွိဟိတ် သရဏဂုံကဲ့သို့ပင်လျှင် ယခုဘဝ၌ အနတ္တပရိညာစခန်းသို့ မရောက်သော တိဟိတ်သရဏဂုံသည်လည်း အနိယတမျိုးပင်တည်း၊ နောက်နောက် ဘဝတို့၌ အသိအလိမ်မာ ဉာဏ်ပညာကိုမူကား-ပေးနိုင်၏။

ယခုအခါ၌ ဤအနိယတသရဏဂုံ ၂-ပါးတို့၏ အလားကို ထင်ရှားစေခြင်းငှါ—

နာနာသတ္ထာရာနံ မုခံ ဥလ္လောကေန္တိ ပုထုဇ္ဇနာ—

ဟူသော ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်မြတ်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြဆိုရာ၏။

အနက်ကား။ ။နာနာသတ္ထာရာနံ၊ အထူးထူးသော ကိုးကွယ်ရာဆရာတို့၏။ မုခံ၊ မျက်နှာကို။ဥလ္လောကေန္တိ၊ တမော့မော့ကြည့်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ-တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထုဇဉ်မည်ကုန်၏။

[တဘဝ တဘဝလျှင် တမျိုးတမျိုး ကိုးကွယ်ရာ ပြောင်းရွှေ့တတ်ကုန်၏-ဟူလို။]

ဘေးကြီး ၃-ပါး

ဤသံသရာ၌ အထူးကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းလှသော ဘေးကြီး ၃-ပါးရှိ၏၊ ၃-ပါးဟူသည်ကား—

၁။ ဝိနိပါတဘေးကြီး တပါး,

၂။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘေးကြီး တပါး,
၃။ နာနာသတ္တာရ ဥလ္လောကန ဘေးကြီး တပါး,
ဤ ၃-ပါးတို့တည်း၊ ထို ၃-ပါးတို့တွင်–

၁။ ဝိနိပါတဘေးကြီး ဆိုသည်ကား-သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တင်းလင်းရှိနေကြကုန်သော လူ, နတ်, ဗြဟ္မာသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် မိမိတို့ဖြစ်ရာဘုံဘဝမှ စုတေကြကုန်သည်ရှိသော် ဘယ်ဘုံ ဘယ်ဘဝမှာ ငါဖြစ်မည်ဟု အလိုရှိရာဘုံဘဝသို့ သွားနိုင်ကြကုန်သည်မဟုတ်၊ ကမ္မသကာ ကံပစ်ချရာဟု သေသည့်နောက်၌ပေါက်လွတ်ထားကြရကုန်၏၊ယူဇနာများစွာ ကျယ်သော ထန်းတော, အုန်းတောကြီးမှ ခုတ်ချိုင်၍ ချအပ်ကုန်သော ထန်းသီး, အုန်းသီး တို့သည် ပေါက်လွတ်ဒလကြမ်း ပရမ်းပတာ ကျရောက်ကြလေကုန်သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ–

(က) လူ့ဘုံမှ စုတေကုန်သောလူသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်လည်း သေသည်၏နောက်၌ ပေါက်လွတ်ဒလကြမ်း ပရမ်းပတာ ကံပစ်ချရာကျရောက်ကြလေကုန်၏။

(ခ) နတ်ပြည် ၆-ထပ် နတ်ဘုံတို့မှ စုတေကြကုန်သော နတ်သတ္တဝါအပေါင်း တို့သည်လည်းကောင်း၊ ရူပါဝစရ-အရူပါဝစရဗြဟ္မာ့ပြည်မှ စုတေကြကုန်သော ဗြဟ္မာသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် လည်းကောင်း သေသည်၏ နောက်၌ ပေါက်လွတ်ဒလကြမ်း ပရမ်းပတာ ကံပစ်ချရာ ကျရောက်ကြလေကုန်၏။

(ဂ) မဟာပထဝီ, မြင်းမိုရ်, သတ္တရဘန်, ဘုံဗိမာန်တို့သည် မသေမီကာလ၌သာ တည်ရာမှီရာကိစ္စကို ပြီးစီးစေကုန်၏၊ သေသည်၏ နောက်၌မူကား-အောက် မဟာအဝီစိငရဲကြီး အပြင်တိုင်အောင် ကောင်းကင်ဟင်းလင်း အနန္တချောက်ကြီးတွင်းသို့ ကျကြကုန်ဘိသကဲ့သို့ အပြိုအတွယ် အကွယ် အကာမရှိ ကံပစ်ချရာ ကျရောက်ကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း–

သေကြကုန်သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့တွင် သုဂတိဘဝသို့ ရောက်ကြကုန်သော သတ္တဝါ တို့သည် ငါ၏လက်ဘည်းတော်ပေါ်မှာ တင်ရှိသော မြေမှုန့်ပမာဏကဲ့သို့ အလွန်နည်းကြလတုန်း၊ အပါယ်ဘုံသို့ ရောက်ကြလေကုန်သော သတ္တဝါတို့သည်မူကား-မဟာပထဝီ မြေကြီးမှာရှိနေသော မြေမှုန့်ပမာဏကဲ့သို့ အလွန်များလှကုန်၏-ဟူ၍ ဟောတော်မူပေ၏၊ တယောက်သောသူ၏ ကိုယ်၌ရှိသော မိုးမျိုး ၈၁-တို့မှစ၍ ဝရဲကြီး ၈-ပြည်ထောင်တို့နှင့်တကွ အပါယ်၄-ဘုံတို့၌ အလုံးစုံသော ရေသတ္တဝါ, ကုန်းသတ္တဝါတို့၏ ပေါများပုံကို ဆင်ခြင်မြော်ထောက်သဖြင့်လည်း ဒေသနာတော်အတိုင်း မှန်လှပေသည်ဟု ယုံကြည်ကြကုန်ရာ၏။

ဤသို့လျှင် အနမတဂ္ဂသံသရာပြင်ကြီး၌ သက္ကာယဒိट္ဌိ တင်းလင်းရှိနေကြကုန်သော လူ,နတ်,ဗြဟ္မာသတ္တဝါ အပေါင်းတို့အား စုတေမနေသေလွန်ကြသောအခါ၌ တျလိုရာတျ ရောက်လိုရာရောက် ပေါက်လွှတ်လျှောက်လျား ကမ္မဿကာ ကံပစ်ချရာဟု ကံတခု ကြမ္မာတခု လွှတ်၍ထားကြရသဖြင့် ကံပစ်ချရာ ပရမ်းပတာ ကျရောက်မြဲ ဓမ္မတာဖြစ်သော ဘေးကြီးသည် ဝိနိပါတဘေးကြီးမည်၏။

ပညာရှိသူ နတ်, လူအပေါင်းတို့သည် သံသရာအပြင်၌ ဤဝိနိပါတဒုက္ခဘေးကြီးကို အလွန်ကြောက်ကြ, စက်ဆုပ်ကြကုန်သည် ဖြစ်၍ ထိုဘေးကြီးမှ လွတ်ခွင့်ကို ရခြင်းငှါ ဘုရားသာသနာတော်ကို တမြော်တည်း မြော်ကြရကုန်၏၊ ဘုရားသာသနာတော်နှင့် တွေ့ကြုံကြသော အခါ တပါးသော ဆွေရေး, မျိုးရေး, ဥစ္စာရေး, စီးပွားရေး တို့ထက် ထိုဘေးကြီးမှ လွတ်ပြီး ဖြစ်တည့်ကြခြင်းငှါ အနတ္တဘာဝနာတရားကို အားတုတ် စွဲမြဲကြရကုန်၏။

[ဤကား-အနမတဂ္ဂသံသရာကြီး၌ အလွန်ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းလှသော ဝိနိပါတဘေးကြီးကို အရိပ်အမြွက်မျှပြခိုလိုက်သော စကားရပ်တည်း။]

၂။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘေးကြီးဆိုသည်ကား–နတ္ထိဒိန္နံ နတ္ထိယိဋ္ဌံ နတ္ထိဟု တံ-အစရှိသည်ဖြင့် လာသော ၁၀-ပါး အပြားရှိသော ယခုအခါအနောက်

နိုင်ငံတခွင်လုံး၌ ထွန်းကားရှိနေသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဘေးကြီးတည်း၊ ကမ္မသကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်မျက်စိ၏ အန္တရာယ်ဖြစ်သော ဘေးကြီးတည်း။

[ကမ္မသကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်မျက်စိ ဆိုသည်ကား- သံသရာစခန်းကိုရင်း, သံသရာလမ်းကိုရင်း သိတတ်မြင်တတ်သော ဉာဏ်မျက်စိကိုဆိုသတည်း။]

(က) သံသရာစခန်းဆိုသည်ကား-သေသည်၏ အခြားမဲ့၌ ကံအားလျော်စွာ ဆိုက်ရောက်ကြရသော အပါယ် ၄-ဘုံ, လူ့ဘုံ, နတ်ပြည် ၆-ထပ် နတ်ဘုံ, ရူပ- အရူပ ဗြဟ္မာဘုံတို့ကို သံသရာစခန်းဆိုသည်။

(ခ) သေသည်မှ နောက်၌ သတ္တဝါတို့၏ လားရာ ရောက်ရာ အပါယ် ၄-ဘုံတို့သည် ရှိကုန်၏၊ အပါယ် ၄-ဘုံတို့သို့လည်း လားကြ ရောက်ကြရကုန်၏၊ အထက်နတ်ပြည် ၆-ထပ် နတ်ဘုံတို့သည် ရှိကုန်၏၊ နတ်ပြည်သို့လည်း ရောက်ကြရကုန်၏၊ ဗြဟ္မာ ၂၀-တို့လည်းရှိကုန်၏၊ ဗြဟ္မာပြည်သို့လည်း ရောက်ကြရကုန်၏- ဟု သိတတ် မြင်တတ်သော ဉာဏ်မျက်စိသည် သံသရာစခန်းကို သိတတ်မြင်တတ်သော ဉာဏ်မျက်စိမည်၏။

(ဂ) သတ္တဝါတို့ပြု၍ နေ့ကြရကုန်သော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှုတို့ကို ဤအမှု ဤအမှုတို့ကား-ဒုစရိုက်မှုတို့တည်း၊ အပါယ်ငရဲသို့ ကျရောက်မည့်လမ်းတည်း၊ ဤအမှု ဤအမှုတို့ကား-သုစရိုက်မှုတို့တည်း၊ လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝသို့ ရောက်ရမည့်လမ်းတည်း၊ ဤအမှု ဤအမှုတို့ကား- ရူပ, အရူပ ဗြဟ္မာဘုံသို့ ရောက်ရမည့်လမ်းတည်း-ဟု သိတတ်မြင်တတ်သော ဉာဏ်သည် သံသရာလမ်းကို သိတတ်မြင်တတ်သော ဉာဏ်မျက်စိမည်၏။

အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ကျင်လည်၍နေကြကုန်သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား ဤကမ္မသကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်မျက်စိကိုပင် အလွန်တရာရခဲလှကုန်၏၊ ဘဝတရာမှ တခါမရနိုင်ကြကုန်၊ ဘဝတထောင်မှ တခါမရ

နိုင်ကြကုန်၊ သံသရာမှာ သွားလာကျင်လည်ဆဲမတ်တတ်၌ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဒဏ်ကြီးထိကြသဖြင့် ထိုမျက်စိ ၂-လုံး ကွယ်ဆုံး၍နေကြသော ဘဝတို့သည်သာ အလွန်များကြကုန်၏၊ ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာလူမျိုးတို့၌ ဤမျက်စိရှိကြကုန်၏၊ ဗုဒ္ဓဘာသာလူမျိုးမှတပါးအရပ်ရပ်သောလူမျိုး, အလုံးစုံသော ရေသတ္တဝါ,ကုန်းသတ္တဝါမျိုးတို့မှာ ဤမျက်စိမရှိကြလေပြီ၊ အောက်၌ငရဲဘုံ, ပြိတ္တာဘုံ, အသုရကာယ်ဘုံ, အထက်၌ နတ်ဘုံ, ဗြဟ္မာ့ဘုံရှိမှန်းကိုပင် မသိကြကုန်ပြီ၊ မိမိ မိမိတို့ နေ့ရှိသမျှ ပြုလုပ်၍ နေကြသော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှုတို့ကိုပင် သုစရိုက်မှုမှန်း, ဒုစရိုက်မှုမှန်း, သုဂတိလမ်းမှန်း, ဒုဂ္ဂတိလမ်းမှန်း မသိကြကုန်ပြီ။

ဤကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ မျက်စိ၂-လုံး ပျက်ဆုံး ကွယ်ပျောက်၍ နေကြကုန်သော သတ္တဝါတို့အား နေ့ရှိသမျှ ရက်ရှိသမျှ လှုပ်လှုပ်ရွရွ ပြုကြ လုပ်ကြ ပြောကြ ဆိုကြ ကြံစည်ကြသမျှသော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှုတို့သည် အပါယ် ၄-ပါး၌ မြဲပြကြဘို့, နစ်ကြဘို့သာဖြစ်ကုန်၏၊ထိုမျက်စိ ၂-လုံး ကွယ်ပျောက်ရာအရပ်တို့မည်သည် တမျိုးလုံး, တဆွေလုံး, တရပ်လုံး, တရွာလုံး, တမြို့လုံး, တနယ်လုံး, တတိုင်းလုံး, တပြည်လုံး, တနိုင်ငံလုံး အပါယ်ငရဲသို့ချည်း စုံးစုံးမြုပ်ကြလေကုန်၏၊ အနမတဂ္ဂသံသရာ တပြိုင်လုံးသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတောကြီး ဂနိုင်ကြီးကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် များသောအားဖြင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘဝတို့နှင့်သာ တွေ့ကြုံကြရကုန်၏။

ဤသို့လျှင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တင်းလင်းရှိနေကြကုန်သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား ကမ်းမမြင်သော သမုဒ္ဒြာအပြင်၌ နတ်နဂါးတို့၏ အဆိပ်လေ,အဆိပ်ခိုးတို့နှင့် တွေ့ကြုံကြ၍ ပကတိမျက်စိ ၂-လုံးပျက်ဆုံး ကွယ်ပ၍နေကြကုန်သောသင်္ဘောသားအများ,လှေသားအများသူကန်းယောက်ျားတို့သည် လှေသင်္ဘောကိုလွှတ်၍ ထားပြန်လျှင်လည်း ကမ်းနှင့် ဝေးသည်ထက် ဝေးရာသို့သာ ရေအလိုက် လေအလိုက် မျောကြ ပါကြလေကုန်ရာ၏၊လှော်မှု,ခတ်မှု, ရွက်တိုက်မှု, စက်ခုတ်မှု ပယောဂကို ပြုကြကုန်ပြန်လျှင်လည်းအရှေ့,အနောက်,တောင်,မြောက်ကို မမြင်ဘဲ ပြုကြရသည့်အတွက် ကမ်းနှင့်ဝေးသည်ထက် ဝေးရာသို့သာ ပြုမိကြကုန်ရာ၏။

ထို့အတူ အနမတဂ္ဂသံသရာ ပြင်ကြီးဝယ် သုညကမ္ဘာတို့၌ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော အဆိပ်လေ,အဆိပ်ခိုးတို့နှင့် တွေ့ကြုံကြ၍ ဘဝအဆက်ဆက် သမ္မာဒိဋ္ဌိမျက်စိ ၂-လုံး ပျက်ဆုံးကွယ်ပလျက် ကျင်လည်ကြရကုန်သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား ပြိုသမျှ ဖြစ်သမျှသော ကိုယ်ပယောဂ, နှုတ်ပယောဂ, စိတ်ပယောဂတို့သည် မြုပ်သည်ထက် မြုပ်ဘို့,နစ်သည်ထက် နစ်ဘို့သာ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

[ဤကား-ရာဇတောဝါ စောရတောဝါ-ဟူသောပရိတ်ကြီး၌အသန္ဓိ-ဋ္ဌိတောဝါ-ဟူ၍ လာရှိသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသံသရာဘေးကြီးပေတည်း၊]

ပညာရှိသူ နတ်,လူ,ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် အနမတဂ္ဂသံ-သရာတပြင်လုံး၌ သံသရာနှင့်အပြည့်ရှိသော မြို့ရွာနိုင်ငံနှင့်တကွ အပါယ်ငရဲသို့ စုံးစုံးစုပ်စုပ်မြုပ်စေနိုင်သော ဤအသန္ဓိဋ္ဌိ ဘေးကြီးကို လည်း အလွန်ကြောက်လန့်ကြ, အလွန်စက်ဆုပ်ကြ ကုန်သည်ဖြစ်၍ ထိုဘေးကြီးမှလွတ်ခွင့်ကို ရခြင်းငှါ ဘုရားသာသနာတော်ကိုသာ တမြော်တည်း မြော်ကြရကုန်၏၊ဘုရားသာသနာတော်နှင့် တွေ့ကြုံကြသောအခါ တပါးသော ဆွေရေး, မျိုးရေး, စီးပွားရေး, ချမ်းသာရေးတို့ထက် ထိုဘေးကြီးမှလွတ်ပြီးဖြစ်တည့်ကြရန်အနတ္တဘာဝနာရေးကိုသာ ကိုယ်ရေးပြုလုပ်၍ အားထုတ်စွဲမြဲကြရကုန်၏။

[ဤကား-အနမတဂ္ဂသံသရာကြီး၌အလွန်ကြောက်မက်ဘွယ်ကောင်းလှသော အသန္ဓိဋ္ဌိမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘေးကြီးကို အရိပ်အမြွက်မျှ ပြဆိုလိုက်သော စကားရပ်တည်း။]

၃။ နာနာသတ္ထာရ ဥလ္လောကနဘေးကြီးဆိုသည်ကား- အနမတဂ္ဂသံသရာအပြင်၌ ကျင်လည်ကြရကုန်သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား ဘုရားဟုတ် ဘုရားမှန်နှင့် တွေ့ကြုံမှုမည်သည် ကမ္ဘာအသင်္ချေပေါင်း အသင်္ချေပင် ကြာသော်လည်း တရံတခါ ကြုံကြုံက်ခဲလှ၏၊ ထို့အတူ တရားဟုတ်တရားမှန်, သံဃာဟုတ်သံဃာမှန်, သာသနာဟုတ် သာသနာမှန်ကို တွေ့ကြုံမှုမည်သည် ကမ္ဘာအသင်္ချေပေါင်း အသင်္ချေပင် ကြာသော်လည်း တရံတခါမျှတွေ့ကြုံခဲလှ၏။

(က) ရံခါဗြဟ္မာကိုဘုရားလုပ်၍ ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။
(ခ) ရံခါသိကြားကိုဘုရားလုပ်၍ ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။

(ဂ) ရံခါနေကို, ရံခါလကို, ရံခါထိုထိုနက္ခတ်ကို, ရံခါပရမိသ္ဓာနတ်မျိုးကို, ရံခါဖိသဏိုးနတ်မျိုးကို, ရံခါထိုထိုဘီလူးကြီးတို့ကို, ရံခါနဂါးကြီးတို့ကို, ရံခါဂဠုန်ကြီးတို့ကို,

(ဃ) ရံခါတောင်ကို, ရံခါတောကို, ရံခါထိုထိုသစ်ပင်တို့ကို,ရံခါမြစ်ကြီးတို့ကို, ရံခါအိုင်ကြီးတို့ကို, ရံခါရေကို, ရံခါမီးကို, ရံခါလေကို,ဘုရားလုပ်၍ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။

(c) ရံခါခွေးကို ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာလုပ်၍ ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။

(စ) ရံခါနွားကို,ရံခါမြင်းကို,ရံခါဆင်ကိုအစရှိသည်ဖြင့် တဘဝ တဘဝလျှင် တမျိုးတမျိုး ကိုးကွယ်ရာပြုကြရကုန်၏။

အထူးအားဖြင့်မှတ်ကား-ပုရာဏကသပ, မက္ခလိဂေါသာလ- အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့သော အယုတ်တမာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကြီးတို့မည်သည် ဤသံသရာကြီး၌ ကမ္ဘာအစဉ်ရှိကြကုန်၏၊ ထိုသူတို့ကို ကြပ်ကြပ်ကိုးကွယ်လေလေ အပါယ်ငရဲနက်လေလေသာ ဖြစ်ကုန်၏၊ တအိမ်လုံးကိုးကွယ်လျှင် တအိမ်လုံးစုံးစုံးမြုပ်ကြလေကုန်၏၊တရပ်လုံး,တရွာလုံး,တမြို့လုံး, တနိုင်ငံလုံးကိုးကွယ်လျှင် တနိုင်ငံလုံးအပါယ်ငရဲသို့ စုံးစုံးမြုပ်ကြလေကုန်၏၊ဘုရားလက်ထက်တော်၌ပုရာဏကသပကြီးကို ကိုးကွယ်ကြသူတို့သည် အိမ်ခြေငါးရာစလုံး အဝီစိငရဲသို့ မြုပ်ကြလေကုန်၏၊ ထို့အတူ မက္ခလိဂေါသာလဆရာကြီးကို ကိုးကွယ်ကြသူအိမ်ခြေငါးရာ အစရှိသည်ဖြင့် ကျမ်းဂန်တို့၌လာ၏။

[ဤကား-အနုမတဂ္ဂ သံသရာပြင်ကြီးနှင့် အပြည့်ရှိနေသော နာနာသဏ္ဌာရ ဥလ္လောကနဘားကြီးတည်း။]

ပညာရှိသူ နတ်,လူ,ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည် သံသရာ၌ အယုတ်တမာကြီးတွေကို ဘုရားပြုလုပ်၍ တဘဝလျှင် တမျိုးတမျိုး ကြိုးကြိုးစားစား အမှောက်မှောက် အမှားမှား ကိုးကွယ်၍နေကြရသော ဘေးကြီးကိုလည်း အလွန်ကြောက်လန့်ကြ, အလွန်စက်ဆုပ်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ထိုဘေးကြီးမှ လွတ်ခြင်းငှါ ဘုရားသာသနာတော်ကိုသာ တမြော်တည်း မြော်ကြရကုန်၏၊ ဘုရားသာသနာတော်နှင့် တွေ့ကြုံကြသောအခါ တပါးသော ဆွေရေး, မျိုးရေး, စီးပွားရေး, ချမ်းသာရေး

တို့ထက် ထိုဘေးကြီးမှလွတ်ပြီး ဖြစ်တည့်ကြခြင်းငှါ အနတ္တဘာဝနာရေး ကိုသာ ကိုယ်ရေးပြုလုပ်၍ အားထုတ်စွဲမြဲ အားခဲကြရကုန်၏။

[ဤကား–အနမတဂ္ဂသံသရာကြီးခ္ဆ အလွန်ကြောက်မက်ဘွယ်ကောင်း လှသော နာနာသဏ္ဌာရ ဥလ္လောကနဘေးကြီးကို အရိပ်အမြွက်ပျူပြဆိုလိုက် သောစကားရပ်တည်း။]

[ဤကား-ဘေးကြီး ၃-ပါးကို ပြဆိုခြင်းတည်း။]

ပညာရှိသူ နတ်, လူ,ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် ထိုဘေးကြီး ၃-ပါးတို့မှ ကျွတ်လွတ်သော အခွင့်ကိုရခြင်းငှါ ဘုရားသာသနာတော်ကို မြော်ခေါ်တောင့်တ၍ ဒါန, သီလ-အစရှိသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို ပြုလုပ်အားထုတ်၍ လာကြကုန်ရာ ထိုကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၏ အကျိုးအားဖြင့် ဘုရားသာသနာတော်နှင့် တွေ့ကြုံကြရကုန်သော်လည်း အကြင်သူတို့သည် အနိယတ သရဏာဂုံမျှနှင့် သေဆုံးကြလေကုန်၏၊ အနတ္တပရိညာသို့ ဆိုက်သော နိယတသရဏာဂုံသို့မရောက်ကြလေကုန်၊ရဟန်း,ရှင်,လူ ထိုသူအပေါင်းတို့သည် ဘေးကြီး ၃-ပါးတို့မှ ကျွတ်လွတ်ခွင့်သို့ မရောက်ကြကုန်မူ၍ သေသည်မှ နောက်ကာလ၌ သရဏာဂုံကွယ်ပျောက်၍ ထိုဘေးကြီး ၃-ပါး အတွင်းသို့သာ ရောက်မြဲ ရောက်ကြလေကုန်၏။

အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော်--

ထို ရဟန်း,ရှင် ,လူတို့သည် သာသနာတွင်း၌ ကြုံကြိုက်ကြသည်ဆို ငြားသော်လည်း ကြုံကြိုက်ခါမျှသာ ရှိကြကုန်၏၊ ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟုဆိုအပ်သော အနတ္တဓမ္မတို့ကို မရှုတတ်, မမြင်တတ်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ဘုရားကိုလည်း တွေ့မြင်ရသူ မဟုတ်ကြကုန်၊ တရားကိုလည်း တွေ့မြင်ရသူ မဟုတ်ကြကုန်၊သံဃာကိုလည်း တွေ့မြင်ရသူ မဟုတ်ကြကုန်၊ သာသနာတော်ကိုလည်း တွေ့မြင်ရသူ မဟုတ်ကြကုန်၊ဘုရားလက်ထက်တော်၌ ကောသလမင်းကြီး,လာဠုဒါယီမထေရ်ကြီး အစရှိသော လူရှင်,ရဟန်းတို့ကဲ့သို့တည်း။

(က) ကောသလမင်းကြီးသည် အသဒိသ အလှူကြီးကိုလည်းလှူရ၏၊ ဇေတဝန် ကျောင်းတော်တွင်း၌ ကလေရှုမည်သော

ကျောင်းကို ဆောက်လုပ်၍ ကျောင်းတကာလည်း ခံရ၏၊ ဘုရားအထံသို့လည်း နေ့စဉ်ဆည်းကပ်ရ၏၊ ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်-တည်းဟူသော အနတ္တဓမ္မကို တွေ့မြင်မှုမရှိသည့်အတွက်ကြောင့် ဘုရားကို တွေ့မြင်ရသူ ဟူ၍ကား-မဆိုအပ်။

(၁) လာဠုဒါယီ အမည်ရှိသော မထေရ်ကြီးသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်တွင်းမှာ ဘုရားနှင့် အသက်ထက်ဆုံးနေရ၏၊ ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တည်း-ဟူသော အနတ္တဓမ္မကို တွေ့မြင်မှုမရှိသည့်အတွက်ကြောင့် ဘုရားကို တွေ့မြင်ရသူဟူ၍ကား-မဆိုအပ်။
[ဝဏ္ဏလိသုတ် သံယုတ်ပါဠိတော်ကို ရှေးဦး ပြဆိုခဲ့ပြီ။]

အဌကထာကြီးတို့၌လည်း–

စက္ခုနာ၊ မျက်စိဖြင့်။ ပဿန္တောပိ၊ မြင်၍နေပါသော်လည်း။ ဥဿေန၊ ဥဿက်ဖြင့်။ အရိယေဟိ၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဒိဋ္ဌံ၊မြင်အပ်သော။ အနိစ္စာဒိလက္ခဏံ၊ အနိစ္စအစရှိသော သဘောလက္ခဏာကို။ အပဿန္တောစ၊ မမြင်သောသူကိုရင်း။ အရိယာဓိဂတံ၊ အရိယာတို့သည် သိအပ်သော။ဓမ္မံ၊ ဇောဓိပက္ခိယတရားအစုကို။ အနဓိဂစ္ဆန္တောစ၊ မသိသောသူကိုရင်း။ အရိယဂုဏဓမ္မာနံ၊ အရိယာဖြစ်အောင်ပြုနိုင်သော ခန္ဓာအစရှိသော တရားတို့ကို။အဒိဋ္ဌတ္တာစ၊ မမြင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။ အရိယဘာဝဿ၊ အရိယာဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော ဇောဓိပက္ခိယတရားကို။ အဒိဋ္ဌတ္တာစ၊ မမြင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။အရိယာနံ၊ ဘုရားအစရှိသော အရိယာတို့ကို။ အဒဿနတော၊ မတွေ့မမြင်ရသောသူဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏-ဟူ၍မိန့်ဆိုကြလေကုန်၏။

[အနိစ္စနှင့်အနတ္တကား-အတူတူ၊ အနိစ္စအစစ်ကိုမြင်တတ်လျှင် အနတ္တကိုမြင်တော့သည်၊ နောက်၌ သေချာစွာပြဆိုလတ္တံ့။]

ဤသို့လျှင် ကောသလမင်းကြီး, လာဠုဒါယီမထေရ်ကြီးတို့ ကဲ့သို့ သာသနာတွင်း၌ ကြုံကြိုက်ကြပါကုန်သော်လည်း သဒ္ဓါ၏စခန်းမျှသို့သာ ဆိုက်ရောက်ကြကုန်၍ ဉာဏ်၏စခန်းသို့မရောက်ကြကုန်သည်နှင့် သဒ္ဓါ

တွေ့ကိုမျှသာ တွေ့ကြကုန်၍ ဉာဏ်တွေ့မတွေ့ကြကုန်သောကြောင့် သေသည်၏နောက်၌ သရဏဂုံကွယ်ပျောက်၍ထိုဘေးကြီး ၃-ပါးအတွင်း သို့သာ ရောက်မြဲ ရောက်ကြလေကုန်သတည်း။

လွန်လေပြီးသော အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဂင်္ဂါသဲလုံးမျှမက ပွင့်ကြလေကုန်ပြီ၊ ယခုရှိနေကြသော ရှင်, လူအပေါင်းတို့သည်လည်း လွန်လေပြီးသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏ သာသနာ၌ ကြိုကြိုက်ခဲ့ကြလတုန်ပြီ၊ ပညာစခန်းသို့ကား—မရောက်၊ သဒ္ဓါစခန်းမျှနှင့်သာ အားရတင်းတိမ်၍ လာခဲ့ကြသောကြောင့် နိယတသရဏဂုံသို့ မရောက်ကြကုန်သည်နှင့် ယနေ့ထက်တိုင်အောင်ပင်ဘေးကြီး၃-ပါးမှ ကျွတ်လွတ်ခွင့် မရကြကုန်ဘဲ-- နစ်မြုံနစ်ခါမျောမြှောခါ ဝဋ်ပင်လယ်တကြောမှာ တမောမောနေကြကုန်သတည်း။

အကြင် လူလူရှင်ရှင်ပညာရှိတို့သည်မူကား— ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တည်းဟူသော အနုတ္တဓမ္မတို့ကို အသိဉာဏ်, အမြင်ဉာဏ် ပေါက်ရောက်ကြကုန်၏၊ ထိုသူတို့သည်မူကား--

(၁) မြတ်စွာဘုရားကိုလည်း သဒ္ဓါတွေ့, ပညာတွေ့ ၂-ပါးတို့ဖြင့် တွေ့မြင်ကြရကုန်၏။
(၂) တရားတော်ကိုလည်း သဒ္ဓါတွေ့, ပညာတွေ့ ၂-ပါးတို့ဖြင့် တွေ့မြင်ကြရကုန်၏။
(၃) အရိယာ သံဃာတော်တို့ကိုလည်း သဒ္ဓါတွေ့, ပညာတွေ့ ၂-ပါးတို့ဖြင့် တွေ့မြင်ကြရကုန်၏။
(၄) သာသနာတော်ကိုလည်း သဒ္ဓါတွေ့, ပညာတွေ့ ၂-ပါးတို့ဖြင့် တွေ့မြင်ကြရကုန်၏။

ထိုသူတို့သည် ဉာဏသမ္ပယုတ် တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ နိယတသရဏဂုံသို့ ရောက်ကြကုန်သဖြင့် ဘေးကြီး ၃-ပါးမှ ကျွတ်လွတ်ကြလေကုန်၏။

(၁) ဝိနိပါတ-ဟူသော ပဌမ ဘေးကြီးမှလည်း ကျွတ်လွတ်ကြလေကုန်၏၊ ယခုဘဝမှစ၍ ဘဝများစွာ,ကမ္ဘာများစွာ သံသရာ၌ ကျင်လည်၍သွားကြရကုန်သော်လည်း ယုတ်ညံ့သောဘုံဘဝသို့ ပရမ်းပတာ

ကျရောက်မြင်းဟူ၍ မရှိကြကုန်ပြီ၊ ဘုန်းတန်ခိုးကြက်သရေ စည်းစိမ်ချမ်းသာ အာလိမ်မာတို့နှင့်ပြည့်စုံသော မြင့်မြတ်သောလူများ, မြင့်မြတ်သောနတ်များ,မြင့်မြတ်သောဗြဟ္မာများတို့၌သာ ဖြစ်ကြရကုန်တော့သည်။

၂။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-ဟူသော ဒုတိယ ဘေးကြီးမှလည်း ကျွတ်လွတ်ကြလေကုန်၏၊ ယခုဘဝမှစ၍ ဘဝများစွာ, ကမ္ဘာများစွာ သံသရာ၌ကျင်လည်၍သွားကြကုန်သော်လည်း ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိမျက်လုံးဖျက်ဆုံးကွယ်ပပြီးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘဝသို့ မရောက်ကြကုန်ပြီ၊ ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိမျက်လုံးနှင့်တကွ ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တို့ကိုမြင်နိုင်သော ဓမ္မစက္ခုဉာဏ်မျက်လုံး, ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ်မျက်စိတို့နှင့် အမြဲနိစ္စထာဝရ ပြည့်စုံကြလေကုန်တော့သည်။

၃။ နာနာသင်္ဘာရဥလ္လောကန-ဟူသော တတိယဘေးကြီးမှလည်း ကျွတ်လွတ်ကြလေကုန်၏၊ ယခုဘဝမှစ၍ ဘဝများစွာ, ကမ္ဘာများစွာ သံသရာ၌ ကျင်လည်၍သွားကြကုန်သော်လည်း ဘုရားဟုတ်,ဘုရားမှန်, ဘုရားစစ်ဟု ဆိုအပ်သော သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားမှတပါး ဗြဟ္မာအစရှိသော တခြားတပါးသောသူကို ဘုရားဟူ၍ ထင်မှတ်ကိုးကွယ်ခြင်း မရှိကြကုန်လေပြီ၊ ယခုဘဝ၌ ဆောက်တည်အပ်သော ဗုဒ္ဓသရဏာဂုံသည် ထိုသူတို့အား အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ရသည် ဘဝတိုင်အောင် အစဉ်ထာဝရ နိစ္စအမြဲ တည်လေတော့သည်။

[ဓမ္မသရဏာဂုံ, သံဃသရဏာဂုံတို့သည်လည်း တို့အတူ တည်လေကုန်တော့သည်။]

ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ကျင်လည်၍ သွားကြကုန်သော်လည်း ထိုသူတို့မှာ သာသနာပ-သောဘဝ, သာသနာကွယ်သောဘဝဟူ၍ မရှိကြကုန်ပြီ၊ ဤကဲ့သို့သောသူတို့သည် ယခုအခါ၌ နတ်ပြည် ၆-ထပ်တို့မှာလည်း အပြည့်ရှိကြကုန်၏၊ ဗြဟ္မာပြည်တို့မှာလည်းအပြည့်ရှိကြကုန်၏။

ဤသို့လျှင် ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တို့၌ အနတ္တပရိညာသို့ရောက်သဖြင့် နိယတသရဏာဂုံကိုရ၍ ၃-ပါးသော ဘေးကြီး

တို့မှ အပြီးတိုင် လွတ်ငြိမ်း၍ သွားမှုကို ခပ်သိမ်းသော ဘုရားရှင်တို့၏ သာသနာ၌ သဉ္ဇပါဒိသေသ ပဌမ နိဗ္ဗာန်ကြီးခေါ်သတည်း။

[ဤပဌမနိဗ္ဗာန်ကြီး၏အခြင်းအရာကိုမူကား-ငါတို့စိရင်သော စတုသစ္စ ဒီပနီကျမ်း, အနတ္တဒီပနီကျမ်း, သင်္ဂြိဟ် ၉-ပိုင်းလုံးကို အကျဉ်းချုံး၍ သံပေါက်လက်ဝဖြင့် စိရင်သော ပရမတ္ထသံခိပ်ကျမ်း- စသည်တို့မှာကြည့်ကြလေ။]

ဤကဲ့သို့သော နိယတသရဏာဂုံကိုရ၍ ပဌမနိဗ္ဗာန်သူ, ပဌမနိဗ္ဗာန်သားအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းငှါ ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်,ပစ္စင်္ဂသမုပ္ပါဒ် တရားတို့၌ အနတ္တဘာဝနာအလုပ်ကို အားထုတ်စွဲမြဲ ခဲ့ကြကုန်ရာ၏။

ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟူသောစကား၌-

မိမိ မိမိတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှာရှိနေကြသော ပထဝီဓာတ်, အာပေါဓာတ်, တေဇောဓာတ်, ဝါယောဓာတ်,အာကာသဓာတ်, ဝိညာဏဓာတ် တည်း-ဟူသော ၆-ပါးသော ပဓာနဓာတ်ကြီးတို့၌ အနိစ္စ လက္ခဏာကို နေရာတကျထင်မြင်နိုင်လျှင်ပင် အနတ္တပရိညာကိစ္စပြီးစီးနိုင်တော့သည်။

အနိစ္စသညိနော မေယိယ အနတ္တသညာ သဏ္ဌာတိ။
[အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်, ဥဒါန်းပါဠိတော်။]

အနက်ကား။ ။မေယိယ၊မေယိယရဟန်း။ အနိစ္စသညိနော၊အနိစ္စသညာထင်မြင်စွဲမြဲသောသူအား။ အနတ္တသညာ၊ အနတ္တသညာသည်။ သဏ္ဌာတိ၊ အလိုလိုတည်လာ၏။

အနတ္တဘာဝနာအလုပ်ကို တမင်အားထုတ်ဘွယ် မရှိ-ဆိုလိုသည်။ အနတ္တသညာထင်မြင်စွဲမြဲ၍အနတ္တပရိညာသို့ရောက်လျှင်လည်း နိယတသရဏာဂုံကို ရလေတော့သည်၊ နိယတသရဏာဂုံကို ရလျှင်လည်း ဘေးကြီး ၃-ပါးမှ အပြီးတိုင် လွတ်ငြိမ်းလေတော့သည်။

ထို့ကြောင့် ယခုအခါ သာသနာတော်တွင်း၌ ကျင့်ကြံကြရကုန်သော လူလူ ရှင်ရှင် ပညာရှိအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် အလွန်တရာ ကြံကြိုက်ခဲလှစွာသော သာသနာတော်မြတ်၌ ကြံကြိုက်ကြသည့် အခါမှာ ဘုရား, တရား, သံဃာ, သာသနာတော်ကို ဥာဏ်မျက်စိမပါ

သဒ္ဓါတွေ့မျှသာဖြစ်သော အနိယတသရဏာဂုံကိစ္စနှင့် အားရတင်းတိမ်ခြင်းသို့မရောက်ကြကုန်မူ၍ နည်းစွအဆုံး ၆-ပါးသောပဓာနဓာတ်ကြီးတို့၌ အနိစ္စလက္ခဏာကို ကောင်းစွာထင်မြင်ခြင်းတည်း-ဟူသော ဉာဏ်မျက်စိအလင်းပါသဖြင့် ဘုရား, တရား, သံဃာ, သာသနာကို သဒ္ဓါတွေ့, ပညာတွေ့ ၂-မျိုးပါသော နိယာမ သရဏာဂုံကို ခိုလှုံဆည်းကပ်ခြင်းငှါ အားထုတ်ကြကုန်ရာသတည်း။

ဤအရာ၌ သဒ္ဓါတွေ့, ပညာတွေ့ ၂-ပါးကို အနည်းငယ်ပြဆိုရာ၏။

၁။ ဗုဒ္ဓဘာသာ အမျိုးအရိုးမှန်သူ မိကောင်း ဘကောင်းတို့ဖြစ်ကြကုန်သော ၅-နှစ်ရွယ်, ၆-နှစ်ရွယ်, ၇-နှစ်ရွယ် သူငယ်တို့အားမိဘတို့၏ တိုက်တွန်းမှုနှင့် ကြည်လင်စွာခံယူအပ်သော သရဏာဂုံသည် သဒ္ဓါပဋိလာဘသရဏာဂုံမည်၏။

ထို့အတူ အသက်အရွယ်ပင် ကြီးသော်လည်း ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အနတ္တဓမ္မတို့၌ လေ့ကျက်ခြင်းမရှိမူ၍ အတုမရှိ ကြီးမြတ်သည်ဟူသော ကျမ်းတွေ့ စာတွေ့ ဆရာသမား ပြောစကား ဟောစကားကို ကြားဘူးနားဝရှိရုံမျှနှင့် အလွန်ယုံကြည် လေးမြတ်စွာခံယူ၍ နေကြသော သရဏာဂုံသည်လည်း သဒ္ဓါပဋိလာဘသရဏာဂုံပင်မည်၏။

၂။ ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အနတ္တဓမ္မတို့၌ လေ့ကျက်ခြင်း, ဆင်ခြင်ခြင်း, ထင်မြင်ခြင်းရှိကြကုန်သောသူတို့၏ သရဏာဂုံသည်မူကား-ဗုဒ္ဓ သုဗုဒ္ဓတာ,ဓမ္မ သုဓမ္မတာ, သံဃ သုပ္ပဋိပတ္တိ ဉာဏ်ပညာစခန်းသို့ ရောက်သည်ဖြစ်၍ သမ္မာဒိဋ္ဌိသရဏာဂုံမည်၏။

ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာကြီးတို့၌-

> တံ အတ္ထတော ဗုဒ္ဓါဒိသု တီသု ဝတ္ထူသု သဒ္ဓါပဋိလာဘော တမ္မူလိကာစ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-

ဟူ၍မိန့်ဆိုကြကုန်၏။

ဋီကာကြီးတို့၌လည်း-

(က) သဒ္ဓါပဋိလာဘောတိဇ္ဈမိနာ မာတာဒီဟိ ဥဿာဟိတ ဒါရ-ကာဒီနံ ဝိယ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ သရဏဂမနံ ဒဿေတိ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိတိဇ္ဈမိနာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ သရဏဂမနံ-ဟူ၍ဌင်း,

(၁) သမ္မာဒိဋ္ဌိတိ ဗုဒ္ဓ သုဗုဒ္ဓတံ ဓမ္မ သုဓမ္မတံ သံဃ သုပ္ပဋိပတ္တိဿ လောကိယာဝဗောဓဝသေနေဝ သမ္မာဉာယေန ဒဿန-တော-ဟူ၍ဂုဏ်း,

မိန့်ဆိုကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ယေရှယ်စဉ်အခါ၌မူကား- ခပ်သိမ်းသောသူတို့သည် ပင်လျှင် သဒ္ဓါပဋိလာဘ ဉာဏ ဝိပ္ပယုတ် သရဏဂုံနှင့် တည်ထောင်၍ လာကြရကုန်၏၊ ကြီးသောအရှယ်သို့ ရောက်ကြသော အခါ၌မူကား- ယေရှယ်စဉ်အခါကအတိုင်းနှင့်စိတ်ချ၍နေခြင်းငါမသင့်၊ဗုဒ္ဓ သုဗုဒ္ဓတာ, ဓမ္မ သုဓမ္မတာ,သံဃ သုပ္ပဋိပတ္တိ ဉာဏ်မျက်စိအလင်းနှင့်ယှဉ်သောသမ္မာ ဒိဋ္ဌိပြခန်းသော ဒုတိယ သရဏဂုံသို့ ရောက်နိုင်ကြအောင် အထူး ကြောင့်ကြစိုက်ကြကုန်ရာသတည်း။

ထိုမှတပါး ဤသရဏဂုံအရာ၌ များစွာသော အဆုံးအဖြတ်တို့ကို မူကား-သရဏာဒိဝိနိစ္ဆယ အစရှိသော စာအုပ်များမှာ ကြည့်၍ယူကြ လေကုန်၊ ဤစာအုပ်၌မူကား-ထိုဝိနိစ္ဆယ စာအုပ်များ၌ ကျန်ရှိ၍နေ သော အချက်စုကိုသာ ပြဆိုလိုက်သည်။

[ဤကား-အနိယတ အာဂန္တုကသရဏဂုံ, နိစ္စထာဝရ အပိုင်ရသော နိယတသရဏဂုံ ၂-ပါးတို့၏ အလားကို ပြဆိုသောစကားရပ်တည်း။]

သတ္တမခဏ်းပြီး၏။

နိုဂုံး

ဤတွင်ရှေကား ကျိုက်ထိုမြို့မှ တပည့်ဖြစ်သူ ရှင်ကိုတို့ လျှောက် ထား တောင်းပန်အပ်သည်ဖြစ်၍ ပျဉ်းမနားမြို့ စမ်းကျတောကျောင်း ၌ နေခိုက်ဖြစ်သော မုံရွာမြို့ လယ်တီတောကျောင်းဆရာ ငါတို့စိရင် ဆုံးဖြတ်အပ်သောသရဏဂုံဝိနိစ္ဆယကျမ်းသစ်သည် သက္ကရာဇ်၁၂ ၆၆-ခု၊ ပြာသိုလဆန်း ၁၃-ရက်နေ့တွင် ပြီးစီးအောင်မြင်သတည်း။

သရဏဂုံဝိနိစ္ဆယကျမ်းသစ်ပြီး၏။

ဝိရတိသိလဝိနိစ္ဆယ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုद္ဓဿ

၁-ကုသလကမ္မပထတရား၁၀-ပါးကိုပြဆိုခြင်း

ပါဏာတိပါတ၁ဒိဟိ ပန ဝိရတိယော အနဘိဇ္ဈာ အဗျာ ပါဒ သမ္မာဒိဋ္ဌိယောစာတိ ဣမေ ဒသ ကုသလကမ္မပထာ နာမ။

ပါဏာတိပါတာဒိဟိ၊ ပါဏာတိပါတ-အစရှိကုန်သော် ၇-ပါးကုန်သော အကုသလကမ္မပထ တရားတို့မှ။ ဝိရတိယောစ၊ ကြဉ်ရှောင်မှုဟူသော ၇-ပါးကုန်သော ဝိရတိတို့သည်၎င်း။ အနဘိဇ္ဈာ အဗျာ-ပါဒ သမ္မာဒိဋ္ဌိယောစ၊အနဘိဇ္ဈာတရား, အဗျာပါဒတရား, သမ္မာဒိဋ္ဌိတရားတို့သည်၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမေဒသ၊ ဤ ၁၀-ပါးကုန်သော တရားတို့သည်။ ကုသလကမ္မပထာနာမ၊ ကုသိုလ်ကမ္မပထတို့မည်ကုန်၏။

၇-ပါးကုန်သောဝိရတိတို့ဆိုသည်ကား-

၁။ ပါဏာတိပါတဝိရတိ တပါး,
၂။ အဒိန္နာဒါန ဝိရတိ တပါး,
၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ ဝိရတိ တပါး,
၄။ မုသာဝါဒ ဝိရတိ တပါး,

၅။ ဝိသုဏ္ဏဝါစာ ဝိရတိ တပါး,
၆။ ဖရုသဝါစာ ဝိရတိ တပါး,
၇။ သမ္ဖပ္ပလာပ ဝိရတိ တပါး,
ဤ ၇-ပါးကုန်သော ဝိရတိတို့ပေတည်း။
ထို ၇-ပါးကုန်သော ဝိရတိတို့ကို မနောကံ ၃-ပါးတို့နှင့် ပေါင်းသည်ရှိသော် ကုသိုလ်ကမ္မပထတရား ၁၀-ပါးဖြစ်၏။

မနောကံ ၃-ပါး

၁။ အနဘိဇ္ဈာဆိုသည်ကား-အလောဘတရားတည်း။
၂။ အဗျာပါဒဆိုသည်ကား-အဒေါသတရားတည်း။
၃။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုသည်ကား-အမောဟတရားတည်း။

[မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခုအဘွင့်၌ ပြဆိုအပ်သော ကုသလကမ္မပထတရား ၁၀-ပါးတည်း။]

ဥဒ္ဓရိမနုဿဓမ္မာ–ဟူသောပုဒ်၌ ဤကုသလကမ္မပထတရား ၁၀-ပါးကို မနုဿဓမ္မဟူ၍ဆို၏၊ ဘုရားပွင့်ရာကာလ၌ရင်း, ဘုရားပွင့်ရာမဟုတ်သော သုညကမ္ဘာတို့၌ရင်း, ဘုရားပွင့်ရာ ဤစကြဝဠာတို့၌ရင်း, ဘုရားပွင့်ရာမဟုတ်သော တပါးသောစကြဝဠာ အနန္တတို့၌ရင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိအယူရှိကြကုန်သော လူသူတော်ကောင်းတို့၏ ပကတိမျိုး ကျင့်ရိုးကျင့်စဉ် တရား ၁၀-ပါး ဖြစ်၍ မနုဿဓမ္မ-ဆိုရသတည်း။

ဝိနယောစသုသိက္ခိတော–ဟူသောမဂ်လာတရား၌ဤကုသလကမ္မပထတရား ၁၀-ပါးကိုဂိဟိဝိနယတရားမျိုးဆိုလိုသည်၊ လူသူတော်ကောင်းမျိုးတို့၏ ကျင့်ရိုးကျင့်စဉ် ဝိနည်းတရားမျိုးဆိုလိုသည်၊ "အပ္ပမာဒေါစ ဓမ္မေသု" ဟူသော မဂ်လာတရား၌လည်း ဤကုသလကမ္မပထတရား ၁၀-ပါးကိုပင်ဆိုသည်။

စကြဝဠာအနန္တ, ကမ္ဘာအနန္တတို့မှာ လူသတ္တဝါဟူသမျှ,နတ်ပြည် ၆-ထပ် နတ်, သိကြားသတ္တဝါ ဟူသမျှတို့သည် ဤကုသလကမ္မပထတရား ၁၀-ပါးတို့မှ ဖြစ်ပွားကြရကုန်သည်၊ ဤကုသလကမ္မပထတရား ၁၀-ပါးမရှိခဲ့လျှင် လောက၌ လူဟူ၍, နတ်ဟူ၍, သိကြားဟူ၍ပင် မရှိရာပြီ။

၅၂ ၁၀-ပါးသော တရားတို့ကို သင်္ဂီတိသုတ်, ဒသုတ္တရသုတ်-အစ ရှိကုန်သော သုတ္တန်ပါဠိတော်ကြီးတို့၌ "ကုသလကမ္မပထ" ဟူသော အမည်နှင့် ဟောတော်မူသည်၊ များသောအားဖြင့် နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ် ၃-ပုံတို့၌ ကာယသုစရိုက် ၃-ပါး,ဝစီသုစရိုက်၄-ပါး,မနောသုစရိုက် ၃-ပါးဟူ၍ "သုစရိတ" အမည်နှင့်ဟောတော်မူသည်။

သင်္ဂီတိသုတ်ပါဠိတော်

ဒသ အကုသလကမ္မပထာ၊ ပါဏာတိပါတော အဒိန္နာဒါနံ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော မုသာဝါဒေါ ပိသုဏာဝါစာ ဖရုသဝါစာ သမ္ဖပ္ပလာပေါ အဘိဇ္ဈာ ဗျာပါဒေါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။

ဒသကုသလကမ္မပထာ၊ပါဏာတိပါတာဝေရမဏီ အဒိန္နာဒါနာဝေရမဏီ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ ပိသုဏာယဝါစာယဝေရမဏီ ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ သမ္ဖပ္ပလာပါဝေရမဏီ အနဘိဇ္ဈာ အဗျာပါဒေါ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။

ကုသလကမ္မပထတရား၁၀-ပါးကိုပြဆိုခြင်းပြီး၏။

၂-ဝိရတိသီလကမ္မပထကြီး၇-ပါးကိုပြဆိုခြင်း

၅၂၁၀-ပါးသော ကုသလကမ္မပထတရားတို့တွင် အနဘိဇ္ဈာ,အဗျာပါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ဟူသော မနောကံ၃-ပါးတို့သည်ကား- ဝိရတိသီလတရားမျိုးမဟုတ်ကြကုန်၊ထို့ကြောင့် ၅၂ဝိရတိသီလဝိနိစ္ဆယ၌ ထိုမနောကံ၃-ပါးတို့ကို ချန်လှပ်၍ ရှေဖြစ်သော ဝိရတိသီလ ကမ္မပထတရား ၇-ပါးတို့ကို ပါဠိ,အဋ္ဌကထာ ဝိနိစ္ဆယများနှင့်တကွ ထင်ရှားစွာ ပြဆိုပေအုံ့။

ပါဏာတိပါတာဒီဟိ တောယ ဝိရမန္တိ သယံ ဝါ ဝိရမတိ ဝိရမဏမတ္တမေဝ ဝါ တေန္တိ ဝိရတိ။ပါဏာတိပါတာဝိရမန္တိ သယာ တသ္မိံ သမယေ ပါဏာတိပါတာ အာရတိ ဝိရတိတိ ဧဝံ ဝုတ္တာ ကုသလစိတ္တ သမ္ပယုတ္တာ ဝိရတိ။

အနက်ကား။ ။တောယ၊ ဤတရားဖြင့်။ ပါဏာတိပါတာဒိဟိ၊ ပါဏာတိပါတ စသည်အပြား အကုသလကမ္မပထတရား၇-ပါးတို့မှ။ ဝိရမန္တိ၊ ကြဉ်ရှောင်ကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်။ ဝိရတိ၊ဝိရတိမည်၏။

၀၊ တနည်းကား။ သယံ၊ မိမိဟူသောတရားရင်းသည်။ ပါဏာတိပါတာဒိဟိ၊ ပါဏာတိပါတ စသည်အပြား အကုသလကမ္မပထတရား၇-ပါးတို့မှ။ ဝိရမတိ၊ ကြဉ်ရှောင်တတ်၏။ ဣတိ၊ဤသို့သောအကြောင်းကြောင့်။ ဝိရတိ၊ဝိရတိမည်၏။

၀၊ တနည်းကား။ ဧတံ၊ ဤဝိရတိမည်သည်။ ပါဏာတိပါတာဒိဟိ၊ ပါဏာတိပါတ စသည်အပြား အကုသလကမ္မပထတရား၇-ပါးတို့မှ။ ဝိရမဏမတ္တာမေ၀၊ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း ကိရိယာမျှသာတည်း။ (ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တ၀၊, အကောင်အထည်မရှိ-ဟူလို)။ ဣတိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်။ ဝိရတိ၊ဝိရတိမည်၏။

[ဝိရတိသဒ္ဒါ၏ဝိဂြိဟ၃-ချက်ကိုပြတော်မူသည်၊ အဓိပ္ပါယ်အထူးမဟုတ်။]

ပါဏာတိပါတာ ဝိရမန္တိသ ယာ တသ္မိं သမယေ ပါဏာတိ-ပါတာ အာရတိ ဝိရတိတိ၊ ပါဏာတိပါတာ။လ။ အာရတိ ဝိရတိ-ဟူ၍။ ဧ၀ံ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တာ၊ ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော။ ကုသလစိတ္တသမ္မယုတ္တာ၊ ကုသိုလ်စိတ်နှင့်ယှဉ်သော။ ဝိရတိ၊ ဝိရတိ ပေတည်း။

[ရှေ့ဝိဂြိဟ် ၃-ချက်၏အရမှာ ပါဠိတော်လာရင်း ဝိရတိကိုပင်ရသည်-ဟု ပြတော်မူသည်၊ပါဏာတိပါတာ ဝိရမန္တိသ။လ။အာရတိ ဝိရတိတိ-၌ ဣတိသဒ္ဒါဖြင့် ကျန်ရှိသော ဝိဘင်းပါဠိတော်၀ါကျ ၆- ၀ါရနှင့်တကွ အဒိန္နာဒါနဝိရတိ-စသည်အပြား ဝိရတိ၆-ပါးတို့ကိုယူ။]

ဝိရတိသီလကမ္မပထကြီး၇- ပါးကိုပြဆိုခြင်းပြီး၏။

၃-ဝိရတိ ၃-ပါးနှင့်ဝဋ္ဋနိဿိတ,ဝိဝဋ္ဋနိဿိတကိုခွဲပြခြင်း ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်

ကတမာ စ ဘိက္ခဝေ သမ္မာ၀ါစာ၊သမ္မာ၀ါစာဟံ ဘိက္ခဝေ ဒွယံ ၀ဒါမိ၊အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ သမ္မာ၀ါစာ သာသ၀ါ ပုညဘာဂိ-

ယာ ဥပဓိဝေပက္ကာ၊ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ သမ္မာဝါစာ အရိယာ အနာသဝါ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်္ဂံ။

ကတမာ စ ဘိက္ခဝေ သမ္မာဝါစာ သာသဝါ ပုညဘာဂိယာ ဥပဓိဝေပက္ကာ၊ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ၊ အယံ ဘိက္ခဝေ သမ္မာဝါစာ သာသဝါ ပုညဘာဂိယာ ဥပဓိဝေပက္ကာ။

ကတမာစ ဘိက္ခဝေ သမ္မာဝါစာ အရိယာ အနာသဝါ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်္ဂံ၊ ယာ ခေါ ဘိက္ခဝေ အရိယစိတ္တသ အနာသဝစိတ္တသ အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိနော အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝယတော စတူဟိ ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ၊ အယံ ဘိက္ခဝေ သမ္မာဝါစာ အရိယာ အနာသဝါ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်္ဂံ။

ကတမော စ ဘိက္ခဝေ သမ္မာကမ္မန္တော၊ သမ္မာကမ္မန္တောဟံ ဘိက္ခဝေ ဒွယံ ဝဒါမိ၊ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ သမ္မာကမ္မန္တော သာသဝေါ ပုညဘာဂိယော ဥပဓိဝေပက္ကော၊ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ သမ္မာ-ကမ္မန္တော အရိယော အနာသဝေါ လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂံ။

ကတမော စ ဘိက္ခဝေ သမ္မာကမ္မန္တော သာသဝေါ ပုဉ္ဉ-ဘာဂိယော ဥပဓိဝေပက္ကော၊ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ၊ အယံ ဘိက္ခဝေ သမ္မာကမ္မန္တော သာသဝေါ ပုညဘာဂိယော ဥပဓိဝေပက္ကော။

ကတမော စ ဘိက္ခဝေ သမ္မာကမ္မန္တော အရိယော အနာ-သဝေါ လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂံ၊ ယာ ခေါ ဘိက္ခဝေ အရိယ-စိတ္တသ အနာသဝ စိတ္တသ အရိယမဂ္ဂ သမင်္ဂိနော အရိယ-မဂ္ဂံ ဘာဝယတော တီဟိ ကာယဒုစ္စရိတေဟိ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ၊ အယံ ဘိက္ခဝေ သမ္မာကမ္မန္တော အရိယော အနာသဝေါ လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂံ။

ကတမော စ ဘိက္ခဝေ သမ္မာအာဇီဝေါ၊ သမ္မာအာဇီဝါဟံ ဘိက္ခဝေ ဒွယံ ဝဒါမိ၊ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ သမ္မာအာဇီဝေါ သာသဝေါ ပုညဘာဂိယော ဥပဓိဝေပက္ကော၊ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ သမ္မာအာဇီဝေါ အရိယော အနာသဝေါ လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂံ။

ကတမော စ ဘိက္ခဝေ သမ္မာအာဇီဝေါ သာသဝေါ ပုညဘာဂိယော ဥပဓိဝေပက္ကော၊ ဣဒ ခေါ ဘိက္ခဝေ ကေစ္စော မိစ္ဆာအာဇီဝံ ပဟာယ သမ္မာအာဇီဝေန ဇီဝိတံ ကပ္ပေတိ၊ အယံ ဘိက္ခဝေ သမ္မာအာဇီဝေါ သာသဝေါ ပုညဘာဂိယော ဥပဓိဝေပက္ကော။

ကတမော စ ဘိက္ခဝေ သမ္မာအာဇီဝေါ အရိယော အနာသဝေါ လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂံ၊ယော ခေါ ဘိက္ခဝေ အရိယ-စိတ္တသ အနာသဝစိတ္တသ အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိနော အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝယတော မိစ္ဆာအာဇီဝါ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏိ၊ အယံ ဘိက္ခဝေ သမ္မာအာဇီဝေါ အရိယော အနာသဝေါ လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂံ။

[အာဇီဝဋ္ဌမကသီလစောင့်ထိန်းကြသူတို့ ဆောင်ရွက်ကြရန် ကောင်းလှသော မဇ္ဈိမနိကာယ်, ဥပရိပဏ္ဏာသ, မဟာစတ္တာဝီသက သုတ်ပါဠိ တော်ကြီးပေတည်း။]

ပါဠိတော်အနက်

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာဝါစာဟူသည်။ ကတမာ စ၊ အဘယ်နည်းဟူမူကား။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ သမ္မာဝါစံ၊ သမ္မာဝါစာကို။ ဒွယံ၊ ၂-ပါးရှိ၏ဟူ၍။ အဟံ၊ငါဘုရားသည်။ ဝဒါမိ၊ ဟောတော်မူ၏။

၁။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ သာသဝါ၊ အာသဝတရား ၄-ပါးတို့၏ အာရုံဖြစ်သော။ ပုညဘာဂိယာ၊ ပုညာဘိသင်္ခါရတွင် အဝင်အပါဖြစ်သော။ ဥပဓိဝေပက္ကာ၊ ဘဝအဆက်ဆက်တို့၌ လူ့ရပ် နတ်ရွာ ကောင်းမြတ်ရာဝယ် ခန္ဓာ ၅-ပါး ဥပဓိတရားတို့ကို ဖြစ်ပွားစေတတ်သော။ သမ္မာဝါစာ၊ လောကီသမ္မာဝါစာသည်လည်း။ အတ္ထိ၊ရှိ၏။

၂။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အရိယာ၊ ဖြူစင်သော။ အနာသဝါ၊ အာသဝတရား ၄-ပါးတို့၏ အာရုံမဟုတ်သော။ လောကုတ္တရာ၊ လောကကိုလွန်နိုင်သော။ မဂ္ဂင်္ဂ၊ မဂ္ဂင်အစစ်ဖြစ်သော။ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာ၀ါစာသည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။

သာသဝါ၊ အာသဝတရား ၄-ပါးတို့၏အာရုံ ဖြစ်သော။ ပုညဘာဂိယာ၊ ပုညာဘိသင်္ခါရတွင် အဝင်အပါဖြစ်သော။ ဥပဓိဝေပက္ကာ၊ ဘဝအဆက်ဆက်တို့ဌာလူ့ရပ် နတ်ရွာ ကောင်းမြတ်ရာဝယ် ခန္ဓာ ၅-ပါး ဥပဓိတရားတို့ကို ဖြစ်ပွားစေတတ်သော။ သမ္မာဝါစာ၊ လောကီသမ္မာ ဝါစာဟူသည်။ ကတမာစ၊ အဘယ်နည်းဟူမူကား–

၁။ မုသာဝါဒါ၊ မုသာဝါဒဒုစရိုက်တရားမှ။ဝေရမဏီ၊ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း တပါး။ ပိသုဏာယဝါစာယ၊ ကုန်းတိုက်ခြင်းဟူသော ပိသုဏ ဝါစာဒုစရိုက်တရားမှ။ ဝေရမဏီ၊ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း တပါး။ ဖရုသာယ ဝါစာယ၊ ဆဲရေးခြင်းဟူသော ဖရုသ၀ါစာ ဒုစရိုက်တရားမှ။ဝေရမဏီ၊ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း တပါး။သမ္ဖပ္ပလာပါ၊ အပြိန်အဖျင်း ပြောဆိုခြင်းဟူ သော သမ္ဖပ္ပလာပဒုစရိုက်တရားမှ။ ဝေရမဏီ၊ကြဉ်ရှောင်ခြင်း တပါး။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အယံ၊ ဤ ၄-ပါးသော ဝိရတိတရားသည်။ သာ သ၀ါ။ အာသဝတရား ၄-ပါးတို့၏ အာရုံဖြစ်သော။ ပုညဘာဂိယာ၊ ပုညာဘိသင်္ခါရတွင် အဝင်အပါဖြစ်သော။ဥပဓိဝေပက္ကာ၊ ဘဝအဆက် ဆက်တို့ဌ လူ့ရပ်နတ်ရွာ ကောင်းမြတ်ရာ၀ယ် ခန္ဓာ ၅-ပါး ဥပဓိ တရားတို့ကို ဖြစ်ပွားစေတတ်သော။ သမ္မာ၀ါစာ၊ လောကီသမ္မာ၀ါစာ မည်၏။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အရိယာ၊ ဖြူစင်သော။ အနာသ၀ါ၊အာသ ဝတရား ၄-ပါးတို့၏ အာရုံမဟုတ်သော။ လောကုတ္တရာ၊ လောက ကိုလွန်နိုင်သော။ မဂ္ဂင်္ဂ၊ မဂ္ဂင်အစစ်ဖြစ်သော။ သမ္မာ၀ါစာ၊ သမ္မာ ဝါစာဟူသည်။ ကတမာစ၊ အဘယ်နည်းဟူမူကား–

၂။ အရိယစိတ္တာသ၊ ဖြူစင်သောစိတ်ရှိသော။ အနာသ၀စိတ္တာသ၊ အာသ၀တရားတို့မှ လွတ်ကင်းသော စိတ်ရှိသော။ အရိယမဂ္ဂံ၊ အရိယာ

မဂ်ကို။ ဘာဝယတော-ဘာဝယန္တိသ၊ ဖြစ်ပွားစေဆဲဖြစ်၍။ အရိယမဂ္ဂ သမင်္ဂီနော၊ အရိယာမဂ်နှင့် ပြည့်စုံဆဲဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ စတူဟိ ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ၊ ၄-ပါးသော ဝစီဒုစရိုက်တရားတို့မှ။ ခေါ၊ စင်စစ်။ ယာအာရတိ၊ အကြင် ဝေးစွာကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည်။ယာဝိရတိ၊အကြင် အထူးကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည်။ ယာပဋိဝိရတိ၊ အကြင်တဘန် ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည်။ ယာဝေရမဏီ၊ အကြင်လွတ်ကင်းအောင် ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အယံ၊ ဤသမ္မာဝါစာသည်။ အရိယာ၊ဖြူစင်သော။ အနာသဝါ၊ အာသဝတရား ၄-ပါးတို့၏ အာရုံ မဟုတ်သော။ လောကုတ္တရာ၊ လောကကို လွန်နိုင်သော။ မဂ္ဂင် ၊ မဂ္ဂင် အစစ်ဖြစ်သော။ သမ္မာဝါစာ။ သမ္မာဝါစာမည်၏။

[သမ္မာကမ္မန္တ ၂-ပါး အကျဉ်းအကျယ် အနက်လွယ်ပြီ။]

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ဣဓ၊ ဤလောကဌ်။ ကေစ္စော၊ အချို့သောသူ သည်။ မိစ္ဆာအာဇီဝံ၊ ယုတ်မာသောအသက်မွေးမှုကို။ ပဟာယ၊ ပယ် စွန့်၍။ သမ္မာအာဇီဝေန၊ ကောင်းသော အသက်မွေးခြင်းဖြင့်။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ကို။ ကပ္ပေတိ၊ ပြုစုမွေးမြူ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အယံ၊ ဤ သမ္မာအာဇီဝသည်။ သာသဝေါ၊ အာသဝေါတရား ၄-ပါးတို့၏အာရုံ ဖြစ်သော။ ပုညဘာဂိယော၊ပုညာဘိသင်္ခါရတွင် အဝင်အပါဖြစ်သော။ ဥပဓိဝေပက္ကော၊ ဘဝအဆက်ဆက်တို့၌ လူ့ရပ်နတ်ရွာ ကောင်းမြတ် ရာဝယ် ခန္ဓာ ၅-ပါး ဥပဓိတရားတို့ကို ဖြစ်ပွားစေတတ်သော။ သမ္မာ အာဇီဝေါ၊ လောကီသမ္မာအာဇီဝမည်၏။

[ကြွင်းကျန်သောပုဒ်များအနက်ပေးလွယ်ပြီ။]

ဤပါဠိတော်မြတ်ကြီးဝယ် အချုပ်အကျဉ်း လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ကား— ဝိရတိသည်—

၁။ သမ္မာဝါစာဝိရတိ,
၂။ သမ္မာကမ္မန္တဝိရတိ,
၃။ သမ္မာအာဇီဝဝိရတိ—

ဟူ၍၃-ပါးရှိ၏၊ ထို၃-ပါးတို့တွင်—

၁။ သမ္မာဝါစာ ဝိရတိသည်လည်း–
၁။ လောကိသမ္မာဝါစာ ဝိရတိ,
၂။ လောကုတ္တရာသမ္မာဝါစာဝိရတိ–
ဟူ၍ ၂-ပါးရှိ၏၊ ထို၂-ပါးတို့တွင်–
၁။ ဝဋ္ဋနိဿိတဖြစ်၍ ပုညာภิသင်္ခါရမျိုးဖြစ်သော သမ္မာဝါစာ သည် လောကိသမ္မာဝါစာမည်၏။
၂။ အရိယာမဂ်စိတ်၌ ယှဉ်သော သမ္မာဝါစာသည် လောကုတ္တရာသမ္မာဝါစာမည်၏။
[လောကိသမ္မာဝါစာပင်ဖြစ်သော်လည်း ယခုအခါ သာသနာတော်တွင်း၌ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတဖြစ်၍ ပါရမီမျိုး, ဗောဓိပက္ခိယမျိုးဖြစ်သော သမ္မာဝါစာကိုမူကား-သောတာပတ္တိမဂ်၌ သင်္ဂြိဟ်ရေတွက်မြဲဖြစ်၏။]

၂။ သမ္မာကမ္မန္တဝိရတိသည်လည်း ထို့အတူ လောကီ,လောကုတ္တရာ ၂-ပါးရှိ၏၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင်–
၁။ ဝဋ္ဋနိဿိတဖြစ်၍ ပုညာภิသင်္ခါရမျိုး ဖြစ်သော သမ္မာကမ္မန္တသည် လောကိသမ္မာကမ္မန္တမည်၏။
၂။ အရိယမဂ်စိတ်၌ယှဉ်သောသမ္မာကမ္မန္တသည်လောကုတ္တရာသမ္မာကမ္မန္တမည်၏။
[လောကိ သမ္မာကမ္မန္တပင်ဖြစ်သော်လည်း ယခုအခါ သာသနာတော်တွင်း၌ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတဖြစ်၍ ပါရမီမျိုး, ဗောဓိပက္ခိယမျိုးဖြစ်သော သမ္မာ-ကမ္မန္တကိုမူကား သောတာပတ္တိမဂ်၌ သင်္ဂြိဟ်ရေတွက်မြဲဖြစ်၏။]

၃။ သမ္မာအာဇီဝဝိရတိသည်လည်း ထို့အတူ လောကီ,လော-ကုတ္တရာ ၂-ပါးရှိ၏၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင်–
၁။ ဝဋ္ဋနိဿိတဖြစ်၍ပုညာภิသင်္ခါရမျိုးဖြစ်သောသမ္မာအာဇီဝ သည် လောကိသမ္မာအာဇီဝမည်၏။
၂။ အရိယမဂ်စိတ်၌ယှဉ်သောသမ္မာအာဇီဝသည်လောကုတ္တရာသမ္မာအာဇီဝမည်၏။
[လောကိသမ္မာအာဇီဝပင် ဖြစ်သော်လည်းယခုအခါသာသနာတော်တွင်း၌ဝိဝဋ္ဋနိဿိတဖြစ်၍ ပါရမီမျိုး, ဗောဓိပက္ခိယမျိုးဖြစ်သော သမ္မာ-အာဇီဝကိုမူကား-သောတာပတ္တိမဂ်၌ သင်္ဂြိဟ်ရေတွက်မြဲဖြစ်၏။]
လောကိဝိရတိ၃-ပါးကား-မဟာကုသိုလ်စိတ်၌ယှဉ်၏။

(၁) ဘဝသမ္ဘတ္တိ, ဘောဂသမ္ဘတ္တိကို တောင့်တ၍ စောင့်ထိန်းအပ်သော ဝိရတိသီလမျိုးသည် ဝဋ္ဋနိဿိတသီလမည်၏၊ သံသရာကျွတ်လွတ်ဘို့သီလမျိုးမဟုတ်။

(၂) နိဗ္ဗာန်ကို တောင့်တ၍ စောင့်ထိန်းအပ်သော ဝိရတိသီလမျိုးသည် ဝိဝဋ္ဋနိဿိတသီလမည်၏။

ဝိဝဋ္ဋနိဿိတသီလမျိုးသည် ဗောဓိပက္ခိယမျိုး,ပါရမီမျိုး-ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။

(၁) ယခုဘဝ၌ပင်လျှင် မဂ်,ဖိုလ်ကိုရခြင်းငှါ သတိပဋ္ဌာန်တရား, သမ္မပ္ပဓာန်တရားတို့ကို အားထုတ်ကြရာ၌ သတိပဋ္ဌာန်, သမ္မပ္ပဓာန်, ဈာန်, ဝိပဿနာတို့၏ အခြေခံဖြစ်သောဝိရတိသီလသည် ဗောဓိပက္ခိယမျိုးမည်၏။

(၂) သတိပဋ္ဌာန်, သမ္မပ္ပဓာန်တရားတို့ကိုမူကား- အားမထုတ်ဘဲ နောင်နိဗ္ဗာန်ကိုရဘို့ဟူ၍ စောင့်ထိန်းအပ်သော ဝိရတိသီလသည် ပါရမီမျိုးမည်၏။

ထို ၂-မျိုးလုံးကိုပင် ဝိဝဋ္ဋနိဿိတချည်းဖြစ်ပေ၍သောတာပတ္တိမဂ်၌ သင်္ဂြိဟ်ရေတွက်ရ၏၊ ဤသီလနှင့်နိစ္စပြည့်စုံသော ယခုကာလ သီလဝန္တပုထုဇဉ် ရဟန်းတော်များကိုလည်း အလွန်ခံပုဂ္ဂိုလ် တကျိပ်လေးတွင် သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်၌ သင်္ဂြိဟ်ရေတွက်ရ၏။

[ဤပါဠိတော်ကို ထောက်မြော်၍ ဝိရတိသီလမှန်လျှင် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကေန်ဖြစ်သည်ဟု မဆိုသာ၊ဝိရတိသီလပင်မှန်သော်လည်း နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းမဟုတ်သည်လည်း ရှိသေး၏-ဟုသိရာ၏။]

"သာသဝါ ပုညဘာဂိယာ၊ ဥပဓိဝေပက္ကာ-"ဟူသော ပါဠိတော်နှင့်အညီ ပုညာဘိသင်္ခါရမျိုးဖြစ်ကုန်သော သမ္မာဝါစာဝိရတိ, သမ္မာကမ္မန္တဝိရတိ, သမ္မာအာဇီဝဝိရတိ၊ ဤလောကီဝိရတိ ၃- ပါးတို့သည်ကား-ဤစကြဝဠာတွင် ဘုရားပွင့်ရာကာလ၌ရင်း, ဘုရားပွင့်ရာမဟုတ်သော သုညကမ္ဘာတို့၌ရင်း, ဤစကြဝဠာမှ တပါးသော အနန္တစကြဝဠာတို့၌ရင်း ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိအယူရှိကြကုန်သော လူသူတော်

ကောင်းတို့၏ ပကတိမျိုး ကျင့်ရိုးကျင့်စဉ် အရိုးတွင်သော ဝိရတိသီလ တရား၃-ပါးတို့တည်း။

ဝိရတိ ၃-ပါးနှင့် ဝန္ဒနိသင်္သ, ဝိဝန္ဒနိသင်္သတို့ ခွဲပြခြင်းပြီး၏။

၄-ဒုါရဒ္ဓိ ဝိရတိ ၃-ပါးအထူးကိုပြခြင်း

၁။ သမ္မာကမ္မန္တသည် ကာယဒုစရိုက် ၃- ပါးမှ ကြဉ်ရှောင်မှု ဖြစ်၍ ကာယကံသီလမည်၏။

၂။ သမ္မာဝါစာသည် ဝစီဒုစရိုက်၄-ပါးမှ ကြဉ်ရှောင်မှုဖြစ်၍ ဝစီကံသီလမည်၏။

၃။ သမ္မာအာဇီဝ သည်လည်း ကာယဒုစရိုက်, ဝစီဒုစရိုက်တို့မှ ကြဉ်ရှောင်မှုပင်ဖြစ်၏။

ဤသို့ဖြစ်ခဲ့သော်—

၁။ ကာယဒုစရိုက်မှ ကြဉ်ရှောင်မှုမှာ သမ္မာကမ္မန္တနှင့် သမ္မာအာဇီဝသည် အဘယ်သို့ခြားနားကြပါသနည်း။

၂။ ဝစီဒုစရိုက်မှ ကြဉ်ရှောင်မှုမှာ သမ္မာဝါစာနှင့် သမ္မာအာဇီဝ သည် အဘယ်သို့ခြားနားကြပါသနည်း-မေးရန်ရှိ၍—

ထိုအမေးကို ၎င်းအဋ္ဌကထာနံပါတ် (၂၃၇-၂၃၈) တို့မှာ ဖြေဆိုပေ၏။

ပါဠိလျှောက်အဓိပ္ပါယ်ကိုပြဆိုလိုက်အုံ့။ ။အာဇီဝ မည်သည် ဗျက်သည်ရှိသော် ကာယဒွါရ,ဝစီဒွါရတို့၌သာလျှင်ဗျက်တတ်၏၊မနောဒွါရ၌ အာဇီဝဗျက်သည်ဟူ၍မရှိ၊ အာဇီဝပြည့်သည်ရှိသော် ကာယဒွါရ,ဝစီဒွါရတို့၌သာပြည့်၏၊ မနောဒွါရ၌ အာဇီဝပြည့်သည်ဟူ၍မရှိ။

ကာယဒွါရ၌ ဒုစရိုက်ဖြစ်ပွားမှုသည် အသက်မွေးရန်အကြောင်းနှင့်ဖြစ်ပွားမှု, အသက်မွေးရန်အကြောင်းမှ အလွတ်ကိစ္စနှင့်ဖြစ်ပွားမှု-ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏၊ ဝစီဒွါရ၌ ဒုစရိုက်ဖြစ်ပွားမှုမှာလည်း ထိုနည်းတူ ၂-မျိုးရှိ၏။

ထို ၂-မျိုးတို့တွင်—

၁။(က) မင်း, မင်းအမတ်ကြီးတို့သည် ပျော်ရွှင် မြူးထူးခြင်း၌လေ့ ကျက်ကြကုန်လျက် မိမိတို့၏ ရဲရင့်ခြင်းသူရသတ္တိကို ပြကြ

ကုန်ရာ တောသို့သွား၍ သားသမင်ပစ်ခြင်း, လမ်းခရီးဥ့်လုယက်ခြင်း,သူတပါး သားမယားကို ကျူးလွန်ခြင်းများကို ပြုကြကုန်၏၊ ဤအမှုမျိုးသည် အသက်မွေးရန်အ့ကြောင်း-မှ အလွတ်ဖြစ်သော ကာယဒုစရိုက်မှုမျိုးသက်သက်ဖြစ်၏၊ ထိုအမှုမျိုးမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည် သမ္မာကမ္မန္တ ဝိရတိသာမည်၏၊ သမ္မာအာဇီဝဝိရတိမမည်။

(၃) ထိုမင်း, မင်းအမတ်တို့သည်ပင်လျှင် ပျော်ရွှင်မြူးထူးခြင်းစသည်ကို အကြောင်းပြု၍ မုသားဆိုခြင်း, ကုန်းတိုက်ခြင်း, ဆဲရေးခြင်း, အပြိန်အဖျင်း ပြောဆိုခြင်းဟူသော ဝစီဒုစရိုက် ၄- ပါးတို့ကို ပြုလုပ်ကြကုန်၏၊ ဤအမှုမျိုးသည် အသက်မွေးရန် အကြောင်းမှ အလွတ်ဖြစ်သော ဝစီဒုစ-ရိုက် မှုမျိုးသက်သက်ဖြစ်၏၊ ထိုအမှုမျိုးမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း-သည် သမ္မာဝါစာဝိရတိ သာမည်၏၊ သမ္မာအာဇီဝဝိရတိမမည်။

၂။(က) အသက်မွေးရန်ဥစ္စာဓနရမှုကိုအကြောင်းပြု၍ တံငါ,မုဆိုး, သူခိုး, ခေါးပြစသည်တို့သည် သတ်ဖြတ်မှု, ခိုးဝှက်တိုက်ခိုက်မှု, အိမ်ရာကျူးလွန်မှုကို ပြုကြကုန်၏၊ ဤအမှုမျိုး-သည် မိစ္ဆာဇီဝမှုမျိုးဖြစ်၏၊ ထိုအမှုမျိုးမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း-သည် သမ္မာအာဇီဝဝိရတိမည်၏။

(ခ) မင်း, မင်းအမတ်စသည်တို့သည် တံစိုးလက်ဆောင်စား၍ မုသားပြောဆိုကြကုန်၏၊ ကုန်းတိုက်ကြကုန်၏၊ ဆဲရေးကြကုန်၏၊ အကျိုးမရှိ ပြိန်ဖျင်းသောစကားကို ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဤအမှုမျိုးသည် မိစ္ဆာဇီဝမှုမျိုးဖြစ်၏၊ ထိုမိစ္ဆာဇီဝ-မှုမျိုးမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည် သမ္မာအာဇီဝဝိရတိမည်၏။

ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သော မိစ္ဆာဇီဝဒုစရိုက် ၃-ပါး, ဝစီဒွါရ၌ဖြစ်သော မိစ္ဆာဇီဝဒုစရိုက်၄- ပါး၊ ထို၇-ပါးသော မိစ္ဆာဇီဝတို့မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည် သမ္မာအာဇီဝဝိရတိ ၇-ပါးဖြစ်၏။

[ဤကား-မဟာအဋ္ဌကထာနည်းတည်း။]

မဟာသိ၀မထေရ်ကြီးအယူကား–

အသက်မွေးမှုကြောင့် ပြုကြသော်လည်း သတ်ဖြတ်မှု,ခိုးမှု, အိမ်ရာကျူးလွန်မှု, မုသားဆိုမှု, ကုန်းတိုက်မှု, ဆဲရေးမှု, အပြိန်အဖျင်းပြောဆိုမှုမျိုးသည် ကာယဒုစရိုက်မှု,၀စီဒုစရိုက်မှုသာမည်ကုန်၏၊ ထိုအမှုတို့မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည် သမ္မာကမ္မန္တ၀ိရတိ, သမ္မာ၀စီစာ၀ိရတိသာမည်၏၊ ထိုဒုစရိုက်မှုမျိုးတို့မှ အလွတ်ဖြစ်သော ကုဟနဝတ္ထု၊ ၃-ပါးတို့ကိုပြု၍ အသက်မွေးခြင်းသည် မိစ္ဆာဇီ၀သက်သက်ဖြစ်၏၊ ထိုမိစ္ဆာဇီ၀သက်သက်မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည် သမ္မာအာဇီ၀၀ိရတိ မည်၏-ဟု မိန့်ဆို၏။

ထိုမထေရ်ကြီး၏အယူ၌–

မိစ္ဆာဇီ၀ လည်းဟုတ်ပေ၏၊ သမ္မာအာဇီ၀ ၀ိရတိလည်းမှန်ပေ၏၊ သို့ရာတွင်-လူပကတိတို့နှင့်စပ်ဆိုင်သောမိစ္ဆာဇီ၀မျိုးမဟုတ်၊သမ္မာအာဇီ၀မျိုးမဟုတ်၊ ရဿေ,ရဟန်းတို့နှင့်သာ စပ်ဆိုင်၏၊ လူပကတိတို့၏မိစ္ဆာဇီ၀မျိုး,သမ္မာအာဇီ၀၀ိရတိမျိုး မျှားစွာကျန်ရှိ၏၊ထို့ကြောင့် ထိုမထေရ်ကြီး၏မိစ္ဆာဇီ၀, သမ္မာအာဇီ၀တို့ကို ရှေးမဟာအဋ္ဌကထာနည်း၌ထည့်သွင်း၍ မဟာအဋ္ဌကထာနည်းကိုသာ ပစာနထားရမည်-ဟု ဆုံးဖြတ်ပေ၏။

အယံပန ကောဋိပတ္တော မိစ္ဆာဇီ၀ေါ တတော ၀ိရတိ သမ္မာအာဇီ၀ေါနာမ–

ဟူသော အဋ္ဌကထာစကား၏ ၀ိဂ္ဂဟတ္ထအဓိပ္ပါယ်တည်း။

ဤသမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာ၀စီတို့နှင့် သမ္မာအာဇီ၀ ခွဲခဏ်းတို့၌လာသော မင်း,မင်းအမတ်, တံငါ,မုဆိုး, သူခိုး,ခေါ်ပြ စသည်တို့၏ ပြုဆိုခဲ့ပြီးသော ဒုစရိုက်မှုတို့မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းများသည်လည်း သမ္မာ၀ါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီ၀ ၀ိရတိသီလ အစစ်ပင်ဖြစ်သတည်း၊ အာဇီ၀ဋ္ဌမကသီလအစစ်ပင်ဖြစ်သတည်း။

အတ္ထိ ဘိက္ခ၀ေ သမ္မာ၀ါစာ သမ္မာကမ္မန္တော သမ္မာအာဇီ၀ေါ သာသ၀ေါ ပုညဘာဂိယော ဥပဓိ၀ေပက္ကော–

ဟူသော ပါဠိတော်မှာပါ၀င်သောသီလမျိုးပေတည်း။

ဒွါရဋ္ဌ ၀ိရတိ ၃-ပါးအထူးကို ပြခြင်းပြီး၏။

၅-သမ္မတ္တစသော ဝိရတိ ၃-ပါးအထူးကိုပြခြင်း

ယခုအခါသမ္မတ္တဝိရတိ, သမာဒါနဝိရတိ, သမုစ္ဆေဒဝိရတိ ၃ပါးကို ခွဲ၍ပြပေအုံ့။

သာ ပဘေဒတော တိဝိဓာ ဟောတိ သမ္မတ္တဝိရတိ သမာဒါနဝိရတိ သမုစ္ဆေဒဝိရတိတိ။

[ဂင်းအဌကထာပါ၌။]

အနက်ကား။ ။သာ၊ ထိုဝိရတိသည်။ သမ္မတ္တဝိရတိ၊ အတ္တေကို ရှောင်ကြဉ်သော သမ္မတ္တဝိရတိဂင်း။ သမာဒါန ဝိရတိ၊ ခံယူဆောက်တည်၍ ရှောင်ကြဉ်သော သမာဒါနဝိရတိဂင်း။ သမုစ္ဆေဒဝိရတိ၊ အကြွင်းမဲ့ပယ်ဖြတ်သော သမုစ္ဆေဒဝိရတိဂင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဘေဒတော၊ အပြားအားဖြင့်။ တိဝိဓာ၊ ၃-ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

[သမ္မတ္တဝိရတိ ၇–ပါး, သမာဒါနဝိရတိ ၇–ပါး,သမုစ္ဆေဒဝိရတိ မူကား-တပါးသာ။]

သမ္မတ္တဝိရတိ ၇-ပါးဆိုသည်ကား–

၁။ ပါဏာတိပါတ ဝိရတိ တပါး,
၂။ အဒိန္နာဒါန ဝိရတိ တပါး,
၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ ဝိရတိ တပါး,
၄။ မုသာဝါဒ ဝိရတိ တပါး,
၅။ ပိသုဏာဝါစာ ဝိရတိ တပါး,
၆။ ဖရုသဝါစာ ဝိရတိ တပါး,
၇။ သမ္ဖပ္ပလာပ ဝိရတိ တပါး,

[သမာဒါနဝိရတိ ၇–ပါးလည်း ထိုနည်းတူ။]

တတ္ထ အသမာဒိန္နသိက္ခာပဒါနံ အတ္တနော ဇာတိဝယဗဟုသစ္စာဒီနိ ပစ္စဝေက္ခိတ္တာ အယုတ္တံ အမ္မာကံ ဝေရုပံ ပါပံ ကာ-ဏုန္တိ သမ္ပတ္တံ ဝတ္ထုံ အဝိတိက္ကမန္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဝိရတိ သမ္မတ္တဝိရတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

[ဂင်းအဌကထာပါ၌။]

အနက်ကား။ ။တတ္ထ၊ ထို ၃-ပါးသော ဝိရတိတို့တွင်။ အသမာဒိန္နသိက္ခာပဒါနံ၊ ခံယူဆောက်တည်သော သိက္ခာပုဒ် မရှိဘဲလျက်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ဇာတိဝယဗဟုသစ္စာဒီနိ၊ အမျိုး, အရွယ်,ဗဟုသုတ ဂုဏ်စသည်တို့ကို။ ပစ္စဝေက္ခိတ္တွာ၊ ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍။ အမှာကံ၊ ငါတို့အား။ ဝေရုပံ၊ ဤသို့သဘောရှိသော။ ပါပံ၊ မကောင်းမှုကို။ ကာတုံ၊ ပြုခြင်းငှါ။ အယုတ္တံ၊ မသင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့ဆင်ခြင်၍။သမ္ပတ္တံ၊ ဆိုက်တိုက်တွေ့ကြုံ၍နေသော။ ဝတ္ထုံ၊ ဒုစရိုက်မှုကို။ အဝိတိက္ကမန္တာနံ၊ မကျူးလွန်ဘဲ ရှောင်လွှဲ ကြဉ်ဖယ်ကြကုန်သော သူတော် ကောင်းတို့အား။ ဥပဋ္ဌမာနာ၊ ဖြစ်လာသော။ ဝိရတိ၊ ဝိရတိကို။သမ္ပတ္တဝိရတိတိ၊ သမ္ပတ္တဝိရတိ-ဟူ၍။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်၏။

[သမ္ပတ္တဝိရတိ ၇-ပါးတို့၏အကျယ်ကို ပြဆိုသော အဋ္ဌကထာဝိနိစ္ဆယပေတည်း။]

သမာဒိန္နသိက္ခာပဒါနံ ပန သိက္ခာပဒသမာဒါနေစ တတုတ္တရိစ အတ္တနော ဇီဝိတမ္မိ ပရိစ္စဇိတ္တာ ဝတ္ထုံ အဝိတိက္ကမန္တာနံ ဥပဋ္ဌမာနာ ဝိရတိ သမာဒါန ဝိရတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။
[ဂင်းအဋ္ဌကထာပါ၌။]

အနက်ကား။ ။သမာဒိန္နသိက္ခာပဒါနံပန၊ ခံယူဆောက်တည်သော သိက္ခာပုဒ်ရှိကြကုန်သော သူတို့အားမူကား။ သိက္ခာပဒသမာဒါနေစ၊ သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ခံယူဆောက်တည်ဆဲအခါ၌ဌင်း။ တတုတ္တရိစ၊ ထိုခံယူဆောက်တည်ဆဲအခါမှ နောက်ကာလ၌ဌင်း။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ဇီဝိတမ္မိ၊ အသက်ကိုသော်လည်း။ ပရိစ္စဇိတ္တာ၊ စွန့်၍။ ဝတ္ထုံ၊ ဒုစရိုက်မှုကို။ အဝိတိက္ကမန္တာနံ၊ မလွန်ကျူးကုန်သော သူတို့အား။ အဝိတိက္ကမနေစ၊ မလွန်ကျူးဘဲ ရှောင်လွှဲကြဉ်ဖယ်ဆဲခဏ၌ဌင်း။ (ထည့်ပါ၌)။ ဥပဋ္ဌမာနာ၊ ဖြစ်သော။ ဝိရတိ၊ ဝိရတိကို။ သမာဒါန ဝိရတိတိ၊ သမာဒါနဝိရတိ-ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သိအပ်၏။

[ပါဏာတိပါတ ဝိရတိမှစ၍ သမ္ဘပ္ပလာပဝိရတိကိုင်အောင် သမာဒါန ဝိရတိ ၇-ပါးတို့၏ အကျယ်ကိုပြဆိုသော အဋ္ဌကထာဝိနိစ္ဆယပေတည်း။]

အရိယမဂ္ဂသမ္မယုတ္တာ ပန ဝိရတိသမုစ္ဆေဒဝိရတိတိ ဝေဒိ-
တဗ္ဗာ။
[ဂင်းအဋ္ဌကထာပါဠိ နံပါတ် -၁၃၂။]
အရိယမဂ်နှင့် ယှဉ်သောဝိရတိကို သမုစ္ဆေဒဝိရတိ-ဟူ၍
သိအပ်၏။ [အနက်။]
[သမုစ္ဆေဒဝိရတိကို ပြဆိုသော အဋ္ဌကထာဝိနိစ္ဆယပေတည်း။]
[သမ္မတ္တစသော ဝိရတိ ၃-ပါးအထူးကို ပြခြင်းပြီး၏။]

၆-သမာဒါနဝိရတိကိုအကျယ်ပြခြင်း

ထိုသမ္မတ္တ, သမာဒါန, သမုစ္ဆေဒဝိရတိ ၃-ပါးတို့တွင် ခံယူ
ဆောက်တည်မှုမရှိဘဲ အတွေ့ကို ကြဉ်ရှောင်သော သမ္မတ္တဝိရတိ
၇-ပါး,လောကုတ္တရာမဂ်၌ ယှဉ်သော သမုစ္ဆေဒ ဝိရတိများကား-ထင်
ရှားပြီ၊ ခံယူဆောက်တည်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းသော သမာဒါနဝိရတိ ၇-ပါး
၌ ခံယူဆောက်တည်ပုံ အခြင်းအရာများကို၊ ဂင်းအဋ္ဌကထာစာအုပ်
နံပါတ် ၁၂၂-မှာရှိတိုင်းပြဆိုပေအံ့။

၁။ သမ္မာကမ္မန္တဝိရတိသီလကို
(က) ကာယဒ္ဌါရဖြင့် ခံယူပုံ

ယဒါ ဟိ ကေနစိ ကာရဏေန ဝတ္ထုံ အသဏ္ဌောန္တော
ပါဏာတိပါတာ အဒိန္နာဒါနာ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရ
မာမိတိ ဣမာနိသိက္ခာပဒါနိ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ ဂဏှာတိ၊တဒါ ကမ္မံ
ကာယကမ္မံ၊ဒ္ဌါရမ္မံ ကာယဒ္ဌါရမေဝ၊ဧဝံ ကုသလံ ကာယကမ္မံ၊
ကာယဒ္ဌါရေ သမုဋ္ဌာတိ။
[ဂင်းအဋ္ဌကထာပါဠိ။]

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။အကြင်အခါ၌ လျှာနှာခြင်း,သွားနှာခြင်းအစရှိ
သော တစုံတခုသောအကြောင်းကြောင့် နှုတ်ဖြင့်မြှောက်ဆိုခြင်းငါ့မတတ်
နိုင်သည်ဖြစ်၍-ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရမာမိ၊အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရမာ
မိ၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရမာမိ-ဟူ၍ ၃-ခုသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို
လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြုဟန်ပြု၍ ကာယဒ္ဌါရဖြင့် ခံယူဆောက်တည်၏၊

ထိုအခါ၌ ထိုသူ၏ကံသည် ကာယကံပေတည်း၊ ဒွါရသည်လည်း ကာယ ဒွါရသာလျှင်တည်း၊ ဤသို့လျှင် ကုသိုလ်ကာယကံ ၃-ပါးသည် ကာယ ဒွါရ၌ဖြစ်၏။

[ဤအဋ္ဌကထာ၌- ပါဏာတိပါတာ၊ အဒိန္နာဒါနာ၊ကာမေသုမိစ္ဆာ စာရာ ပဋိဝိရမာမိ-ဟု သိက္ခာပုဒ် ၃-ခုကို တပေါင်းတည်းဆိုရာ၌ ပါဏာ တိပါတာ ပဋိဝိရမာမိ၊ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရမာမိ၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရမာမိ-ဟု ခွဲ၍ယူလေ။]

(၃) ဝစီဒွါရဖြင့်ခံယူပုံ

ယဒါပန တာနေဝ သိက္ခာပဒါနိ ဝစီဘေဒံ ကတ္တာ ဂဏှာ တိ၊ တဒါ ကမ္မံ ကာယကမ္မံ၊ ဒွါရံပန ဝစီဒွါရံ ဟောတိ၊ ဧवံ ကုသလံ ကာယကမ္မံ ဝစီဒွါရေ သမုဋ္ဌာတိ။

[ၜင်းအဋ္ဌကထာပါ၌။]

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။အကြင်အခါ၌ ထိုကာယကံ သိက္ခာပုဒ် ၃-ပါး တို့ကိုပင်လျှင် ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရမာမိ-စသည်ဖြင့် နှုတ်မြွက်ခြင်း ကိုပြု၍ ခံယူဆောက်တည်၏၊ ထိုအခါ၌ ကံသည် ကာယကံဖြစ်၏၊ ဒွါရ သည်မူကား-ဝစီဒွါရဖြစ်၏၊ ဤသို့လျှင် ကုသိုလ်ကာယကံ ၃-ပါးသည် ဝစီဒွါရ၌ဖြစ်၏။

(၄) မနောဒွါရဖြင့်ခံယူပုံ

ယဒါ ပန တေသု သိက္ခာပဒေသု ဒိယျမာနေသု ကာယဂ်-ဝါစဂ်ါနိ အစောပေတ္တာ မနသာဝ ပါဏာတိပါတာ အဒိန္နာ-ဒါနာ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရမာမိတိ ဂဏှာတိ၊ တဒါ ကမ္မံ ကာယကမ္မံ၊ဒွါရံ ပန မနောဒွါရံ ဟောတိ၊ ဧवံ ကုသလံ ကာယကမ္မံ မနောဒွါရေ သမုဋ္ဌာတိ။

[ၜင်းအဋ္ဌကထာပါ၌။]

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။အကြင်အခါ၌ ကာယကံသိက္ခာပုဒ် ၃-ပါးတို့ကို ဆရာရဟန်းတော်တို့က မြွက်ဆို၍ ပေးကြကုန်သည်ရှိသော် ကိုယ်အင်္ဂါ, နှုတ်အင်္ဂါတို့ကို လှုပ်ရှားခြင်းငှါ မတတ်နိုင်သဖြင့် မလှုပ်ရှားစေမူ၍ မနောဒွါရဖြင့်သာလျှင် ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရမာမိ၊ အဒိန္နာဒါနာ

ပဋိဝိရမာမိ၊ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရမာမိ-ဟု ခံယူဆောက်တည်-၏၊ ထိုအခါ၌ ကံသည် ကာယကံဖြစ်၏၊ ဒွါရသည်မူကား-မနောဒွါရ ဖြစ်၏၊ ဤသို့လျှင် ကုသိုလ်ကာယကံ၃-ပါးသည် မနောဒွါရ၌ဖြစ်၏။

အဋ္ဌကထာပါဠိမှာ—

သိက္ခာပုဒ်၃-ပါးတို့ကိုဆိုရာ ရဟန်းတော်များကပေးမှုပါရှိ၏၊ဆရာ ရဟန်းတော်များက-ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရမာမိ-ဟု ဆိုပေးသော အခါ ထိုအဆိုအတိုင်း စိတ်ထဲကလိုက်၍ နှလုံးသွင်းရသည်၊ မြန်မာ ဘာသာအတိုင်း သူ့အသက်ကို သတ်ခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ပါ၏-ဟု စိတ်ထဲကနှလုံးသွင်းရမည်၊ နောက်သိက္ခာပုဒ် ၂-ပါး၌လည်း ဤနည်း တူ၊ သေလုနီးပါး လူမမာကြီးများအတို့တည်း၊ ကျန်းမာသူတို့မှာ လည်း မနောဒွါရဖြင့် ခံယူမှုရထိုက်ပါ၏၊ ပေးသူမရှိဘဲ မိမိအလိုအ လျောက်လည်း ဒွါရ ၃-ပါးတွင် တပါးပါးဖြင့် ဆောက်တည်ရပါ၏။

[ဤကား-သမ္မာကမ္မန္တဝိရတိသီလ ၃-ပါးခံယူပုံတည်း။]

၂။ သမ္မာဝါစာဝိရတိသီလကို

(က) ကာယဒွါရဖြင့်ခံယူပုံ

မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီတိအာဒိနိ ပန စတ္တာရိ သိက္ခာပဒါနိ ဝုတ္တာနယေနေဝ၊ကာယာဒိဟိ ဂဏ္ဍန္တိသ ကုသလံ ဝစီကမ္မံ တိသု ဒွါရေသု သမုဋ္ဌာတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[ၜင်းအဋ္ဌကထာပါဠိ။]

ပါဠိတော်အရပ်ရပ်တို့၌—

၁။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ,
၂။ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ,
၃။ ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ,
၄။ သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ-

ဟူ၍ မျှားစွာလာရှိသော ဝစီသုစရိတ ဝိရတိသီလ သိက္ခာပုဒ်ကြီး ၄-ပါးတို့ကို ကာယကံသီလ၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသောနည်းအားဖြင့် ကာယ ဒွါရဖြင့် ခံယူဆောက်တည်မှု, ဝစီဒွါရဖြင့် ခံယူဆောက်တည်မှု, မနော

ဒွါရဖြင့် ခံယူဆောက်တည်မှုကိုပြုသောသူအား ကုသိုလ်ဝစီကံ ၄-ပါးသည် ဒွါရ ၃-ပါးတို့၌ ဖြစ်၏-ဟုသိအပ်၏။

[အာရတိ, ဝိရတိ, ပဋိဝိရတိ, ဝေရမဏီ၊ ဤအမည် ၄-ပါးသည် သမ္မာဝါစာဝိရတိ၏ အမည်ချည်းသာတည်း။]

များစွာသော ပါဠိတော်တို့၌-

၁။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ,
၂။ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ,
၃။ ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ,
၄။ သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ-

ဟူ၍လာရှိသော ဝစီသုစရိတဝိရတိ သီလသိက္ခာပုဒ်ကြီး ၄-ပါးတို့ကို-

၁။ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရမာမိ,
၂။ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရမာမိ,
၃။ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရမာမိ,
၄။ သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရမာမိ-

ဟူ၍ လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြုဟန်ပြု၍ ကာယဒွါရဖြင့် ဆောက်တည်ပသောသူအား ကံသည် ဝစီကံတည်း၊ ဒွါရမူကား-ကာယဒွါရတည်း၊ ဤသို့လျှင် ကုသိုလ်ဝစီကံ ၄-ပါးသည် ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်၏။

(ခ) ဝစီဒွါရဖြင့်ခံယူပုံ

သမ္မာဝါစာ သိက္ခာပုဒ်ကြီး ၄-ပါးတို့ကို မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရမာမိ။ လ။ သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရမာမိ-ဟု နှုတ်မြွက်၍ ခံယူဆောက်တည်သောသူအား ကံသည် ဝစီကံတည်း၊ ဒွါရမူကား ဝစီဒွါရတည်း၊ ဤသို့လျှင် ကုသိုလ်ဝစီကံ ၄-ပါးသည် ဝစီဒွါရ၌ဖြစ်၏။

(ဂ) မနောဒွါရဖြင့်ခံယူပုံ

သမ္မာဝါစာ သိက္ခာပုဒ်ကြီး ၄-ပါးတို့ကို ရဟန်းတော်များက ပေးသည်ရှိသော် မုသာဝါဒါပဋိဝိရမာမိ-အစရှိသည်ဖြင့် ကိုယ်,နှုတ်မလှုပ်မရှားဘဲ မနောဒွါရသက်သက်ဖြင့် ခံယူဆောက်ဘည်သော သူအား

ကံသည် ဝစီကံတည်း၊ ဒွါရမူကား-မနောဒွါရတည်း၊ ဤသို့လျှင် ကုသိုလ်ဝစီကံ ၄-ပါးသည် မနောဒွါရ၌ဖြစ်၏။

[ရှေးစကား၏အကျယ်အဓိပ္ပါယ်။]

[ဤကား-သမ္မာဝါစာဝိရတိသီလ ၄-ပါးခံယူပုံတည်း။]

ဝိရတိသီလ ၇-ပါးကိုဒွါရ ၃-ပါးဖြင့်ခံယူပုံ

၁။ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရမာမိ။
၂။ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရမာမိ။
၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရမာမိ။
၄။ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရမာမိ။
၅။ ပိသုဏာယဝါစာယ ပဋိဝိရမာမိ။
၆။ ဖရုသာယဝါစာယ ပဋိဝိရမာမိ။
၇။ သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရမာမိ။

[ဤကား-အဌကထာကြီးမှာ ဒွါရ ၃-ပါးဖြင့် ဆောက်တည်ပုံ အသေအချာလာရှိသော ဝိရတိသီလ သိက္ခာပုဒ်ကြီး ၇-ပါး ခံယူဆောက်တည်ပုံတည်း။]

မေးမြန်းဘွယ်

မေး။ ။သမ္မာအာဇီဝ ဝိရတိသီလ ခံယူဆောက်တည်နည်းသည် ဤအဌကထာမှာ မပါပါတကား၊ ခံယူဆောက်တည်၍ ကျင့်အပ်သော သီလမျိုးမဟုတ်၍ပင် မပါလေသလော-မေးရန်ရှိ၏။

ဖြေ။ ။ထိုအမေးကိုဖြေဆိုပေအုံ-

အာဇီဝေါ နာမေသ ပါဠိယေဏ္ဏော နတ္ထိ၊ဝါစာကမ္မန္တေသု ဂဟိတေသု ဂဟိတောဝ ဟောတိ တပ္ပဋိက္ခိတ္တာ၊ ဓုဝပဋိသေဝနဝသေန ပနာယံ တတောနိဟရိတ္တာ ဒဿိတော။

[ဂုဏ်းအဌကထာစာအုပ်နံပါတ်-၂၃၇။]

အနက်ကား။ ။သေ-သော အာဇီဝေါနာမ၊ ဤအာဇီဝမည်သည်။ ပါဠိယေဏ္ဏော၊ ကာယကံ, ဝစီကံ ၂-ပါးမှ အသီးအခြား။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဝါစာကမ္မန္တေသု၊ ဝါစာ,ကမ္မန္တတို့ကို။ ဂဟိတေသု၊ ထုတ်

ဘော်ဟောတုံ ယူအပ်ကုန်သည် ရှိသော်။ ဂဟိတောဝ၊ မထုတ်ဘော်ဘဲ ဘက်တွဲယှဉ်မှီး ပါဝင်ပြီးဖြစ်၍ ယူခြင်းကိစ္စ ပြီးတော့သည် သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ကသ္မာ၊အဘဲယ့်ကြောင့်နည်းမူဟူ။တပ္ပကွိုကတ္တာ၊ထိုဝါစာ,ကမ္မန္တ ၂-ပကွဲတွင် ပါဝင်ပြီးဖြစ်လေသောကြောင့်တည်း။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ပါဝင်ပြီးဖြစ်ငြားသော်လည်း။ အယံ၊ ဤအာဇီဝကို။ ဓုဝပဋိ-သေဝနဝသေန၊အမြဲမှီဝဲခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ တတော၊ ထိုဝါစာ,ကမ္မန္တ တို့၏အထဲမှ။ နိဟရိတ္ဝာ၊ သမ္မာအာဇီဝ-ဟု အသီးအခြား ထင်ရှားအောင် ထုတ်ဘော်၍။ ဒဿိတော၊ ပါဠိတော်တို့၌ ပြတော်မူပေ၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။ပါဏာတိပါတမှသည်အသက်မွေးရန်ဓုဝသေ-ဝနကိစ္စနှင့် ပြုရသော ပါဏာတိပါတမှ, အသက်မွေးမှုမှ အလွတ်ဖြစ်သောကိစ္စနှင့် ပြုရသော ပါဏာတိပါတမှ- ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏၊ "ပါဏာတိပါတော" ဟူသောပါဠိတော်စကားမှာ ထို ၂-မျိုးလုံး ပါဝင်ပြီးဖြစ်၏၊ ထို ၂-မျိုးလုံးသည် ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်မှုချည်းဖြစ်၏၊ထို ၂-မျိုးလုံးတို့မှာ ကြဉ်ရှောင်မှု ၂-မျိုးလုံး ရှိကြသော်လည်း ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ-ပုဒ်မှာ ထိုကြဉ်ရှောင်မှု ၂-မျိုးလုံးပင် ပါဝင်လေတော့သည်၊ ကြွင်းသော ဒုစရိုက် ၆-ပါး, သိက္ခာပုဒ် ၆-ပါး တို့၌လည်း ဤနည်းအတူတည်း။

သို့ရာတွင် အသက်မွေးမှုမျိုးမည်သည် လောက၌ အကြီးကျယ်ဆုံးသောအမှု, မရှောင်သာ မလွှဲသာ အမြဲမှီဝဲရသော အမှုကြီးမျိုးဖြစ်ချေ၍ ထိုပါဏာတိပါတ သာမညနှင့်, ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ သာမညတို့၏ အထဲမှ အသက်မွေးမှုနှင့် ပြုရသော ပါဏာတိပါတကို မိစ္ဆာဇီဝ-ဟူ၍၊ ထိုမိစ္ဆာဇီဝမှ ကြဉ်ရှောင်မှုကို သမ္မာ အာဇီဝ-ဟူ၍ အသီးအခြားထင်ရှားအောင် ထုတ်ဘော်၍ ပါဠိတော်တို့၌ ဟောတော်မူပေသတည်း၊ အဒိန္နာဒါနစသည်မှာ,အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီစသည်တို့၌လည်း ဤနည်းတူမှတ်။

[ဆောက်တည်မှုမှာလည်း ဤမဟာအင္ဂကထာနည်းအတိုင်း မိစ္ဆာ အာဇီဝ ပဓိဋ္ဌိဝိရမာမိ- ဟု အသီးအခြား ထင်ရှားအောင် ထုတ်ဘော်၍ ဆောက်တည်ရမည်-ဟူသောအနက်သည် ပြီးစီး၏။]

ခံယူဆောက်တည်မှုဟူသော သမာဒါန ကိစ္စမည်သည်-

၁။ ရဟန်းသီလ၌ တမျိုး,
၂။ သာမဏေသီလ၌ တမျိုး,
၃။ ရသေ့ပရိဗိုဇ်တို့၏သီလ၌ တမျိုး,
၄။ ဂဟဋ္ဌဖြစ်သူလူတို့၏ သီလ၌ တမျိုး-

၁။ ရဟန်းတို့၏ ၂၂၀-သောသိက္ခာပဒသီလတို့သည် ဥတ်ကမ္မဝါစာဖြင့် ခံယူဆောက်တည်မှုပြီးစီးကုန်၏၊ သမာဒါနဝိရတိ မြောက်အောင် နှုတ်မြွက်၍ ခံယူဆောက်တည်ဘွယ်ကိစ္စမရှိ၊ စောင့်ရှောက်သော သမာဒါနဝိရတိကိုသာ စွဲမြဲဘွယ်ရှိ၏။

၂။ သာမဏေတို့၏ ဒသသီလတို့သည်လည်း သရဏဂုံ ခံယူမှုဖြင့် ပြီးစီးကုန်၏၊ သမာဒါန ဝိရတိသီလ မြောက်အောင်နှုတ်မြွက်၍ ခံယူဆောက်တည်ဘွယ်ကိစ္စမရှိ၊ စောင့်ရှောက်သော သမာဒါန ဝိရတိကိုသာ စွဲမြဲဘွယ်ရှိ၏၊ ၎င်း၁၀-ပါးသီလတို့ကို နှုတ်မြွက်၍ ယခုကာလ သာမဏေတို့ နေ့စဉ်ဆောက်တည်ကြမှုသည် ကုသိုလ်တရား အသစ်အသစ် ပွားများဘို့သာ ဖြစ်၏။

၃။ ဖန်ရည်စွန်းသော အရဟတ္တဓဇအဝတ်ကို ဝတ်ကြကုန်သော ရသေ့ပရိဗိုဇ်တို့၏ ၁၀-ပါးသီလသည်လည်း အရဟတ္တဓဇအဝတ်ကို ဝတ်ဆင်၍ အသွင်ကိုယူခြင်းဖြင့် ခံယူဆောက်တည်မှု ပြီးစီး၏။

၄။ ပကတိလူတို့၏ ၅- ပါးသီလ, အာဇီဝဋ္ဌမက ၈- ပါးသီလ, ဥပေါသထ ၈-ပါးသီလတို့သည်မှုကား-ဒွါရ ၃- ပါးတွင် တပါးပါးဖြင့် ခံယူဆောက်တည်ကြကုန်မှသာ သမာဒါနဝိရတိသီလ ဖြစ်နိုင်ကြကုန်၏။

တိုက်ရိုက် ခံယူဆောက်တည်မှုမည်သည်လည်း-

ခံယူပါ၏၊ ဆောက်တည်ပါ၏၊ ကြဉ်ရှောင်ပါ၏- စသည်ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ပဋိညာဉ် ပြဓာန်းချက်ပါရှိမှသာ သမာဒါနကိစ္စမြောက်၏၊ ထိုသမာဒါနကိစ္စမျိုးသည် လူတို့၏သီလ၌သာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ပြဆိုသောခံယူမှုသည် လူတို့၏သီလပေတည်း-ဟုသိအပ်၏။

ပါဠိတော်ဒေသနာတော်များ၌မူကား-

လူတို့၏ သီလကို ပြုတော်မူရာ ထိုထိုသုတ္တန် ဒေသနာကြီးတို့၌ ခံယူဆောက်တည်ပုံကို ထုတ်ဖော်၍ဟောတော်မူသည်မရှိ။

၁။ အချို့အချို့သောသုတ္တန်တို့၌ ကျင့်အပ်သောတရားသရုပ်ကိုသာ ထုတ်ဖော်၍ ဟောတော်မူ၏။ "ဒသကုသလ ကမ္မပထာ၊ ပါဏာတိပါတာဝေရမဏီ။လ။သမ္ဘပ္ပလာပါဝေရမဏီ" အစရှိသည်တည်း။

၂။ အချို့အချို့သော သုတ္တန်တို့၌ ကျင့်ဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သရုပ်ကိုသာထုတ်ဖော်၍ ဟောတော်မူ၏။ "ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော။လ။သမ္ဘပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော"အစရှိသည်တည်း။

ကျင့်အပ်သော တရား သရုပ်ကို ထုတ်ဖော်၍ ဟောသဖြင့်ရင်း, ကျင့်ဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သရုပ်ကို ထုတ်ဖော်၍ ဟောသဖြင့်ရင်း ထိုတရားစုကို ကျင့်ဆောင်လိုသူတို့၏ ကျင့်ဆောင်ကြရန် ခံယူဆောက်တည်ပုံကိုမူကား- လူပညာရှိ, ရှင်ပညာရှိတို့သည် အလိုလို သိနိုင်ကြကုန်၏။

ဥပမာကား။ ။မြတ်စွာဘုရားသည် ဓုတင်၁၃-ပါးကို ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော်တို့၌ ဆောက်တည်ပုံကို ဟောတော်မူသည်ဟူ၍ မရှိ၊ ဓုတင်ဓမ္မ သရုပ်ကိုသော်ရင်း, ဓုတင် ဆောင်သူတို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုသော်ရင်း ဟောတော်မူ၏၊ ဓုတင်ဓမ္မ သရုပ်ကိုသော်ရင်း, ဓုတင် ဆောင်သူတို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုသော်ရင်း ဟောတော်မူသဖြင့် ကျင့်လိုသောသူတို့၏ ခံယူပုံ ခံယူနည်းကို ပညာရှိတို့သည် အလိုအလျောက် သိကြကုန်၏၊ ခံယူနည်းကို မသိတတ်ကြကုန်သေးသောသူတို့မှာ ခံယူနည်းကို သိတတ်သူတို့၏အထံမှာ ခံယူကြရကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ဓုတင်ပေးမှု, သီလပေးမှု-ဟု ရှိနေကြသည်မှာ-ခံယူနည်းကို သွန်သင်၍ ပေးမှုမျှသာတည်း၊ ရာထူးရာခံပေးသကဲ့သို့ အမိန့်အာဏာနှင့် ပေးနိုင်ကြသည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဤဝိရတိသီလမှာ-ခံယူဆောက်တည်ပုံကို ပါဠိတော်တို့၌ မဟောသောကြောင့် လူတို့ခံယူ၍ ကျင့်ရသောသီလမျိုးမဟုတ်-ဟုဆိုဘွယ်မရှိ။

သီလပေးကြသောလူများကသာ ပေးပုံ,ခံပုံများကို နေရာတကျလေ့ကျက်၍ထားကြရကုန်၏။

သုစရိတဝိရတိသီလသိက္ခာပုဒ် ၇-ပါးပေးနည်း, ခံယူနည်းမှာ- ဤအဌကထာ၌ သေချာစွာပြဆိုလျက်ရှိပေ၏၊ ပါဠိတော်ဒေသနာတော်တို့၌ခံယူဆောက်တည်ပုံကိုမဟောပေသည်မှာလည်း သမ္ဘတ္တဝိရတိ, သမာဒါနဝိရတိ, သမုစ္ဆေဒဝိရတိ ၃-ပါးနှင့် ဆက်ဆံ၏၊ ခံယူဆောက်တည်ပုံကို ဟောခဲ့သော် သမာဒါနဝိရတိ တပါးနှင့်သာ ဆက်ဆံ၏၊ ခံယူဆောက်တည်ခြင်းမရှိသော်လည်း သမ္ဘတ္တဝိရတိ ပြည့်စုံ ခိုင်မြဲရှိခဲ့လျှင် သီလဝိသုဒ္ဓိကိစ္စ ပြီးစီးသည်သာလျှင်ဖြစ်၏။

ဤအဌကထာ၌—

သိက္ခာပုဒ်ကြီး ၇-ပါး ခံယူဆောက်တည်ပုံကို အသေအချာပြတော်မူရသည်မှာမူကား-ဒွါရကထာ, ကမ္မကထာဖြစ်သည်နှင့်အညီတခုတခုသောကုသိုလ်ကံ၏ဒွါရ၃-ပါး,၃-ပါး၌ဖြစ်ပုံကိုအကျယ်ဝေဘန်ရာဌာနဖြစ်၍ သမာဒါနဝိရတိ၏အရာဌာနကြီးဖြစ်ပေ၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဏာတိပါတာပဋိဝိရတော-ဟူသောပါဠိတော်မှ သမာဒါနဝိရတိအတွက် "ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရမာမိ" ဟု ခံယူဆောက်တည်ပုံကို ထုတ်ဘော်၍ ပြပေသည်၊ နောက်သိက္ခာပုဒ် ၆-ပါးတို့၌လည်း ဤနည်းအတိုင်းမှတ်လေ။

ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့သော်—မိစ္ဆာအာဇီဝါ ပဋိဝိရတော-ဟူ၍လည်းပါဠိတော်မှာများစွာလာရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သောကြောင့်"မိစ္ဆာအာဇီဝါပဋိဝိရမာမိ" ဟု ခံယူဆောက်တည်မှုသည်လည်း အလွန်သင့်မြတ်လှပေသတည်း၊ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ-စသည်ဖြင့် လာရှိသော ဝေရမဏီ ပုဒ် ၇-ပါးကို အစွဲပြု၍ "ပါဏာတိပါတာ ဝိရမာမိ။လ။ သမ္ဘပ္ပလာပါ ဝိရမာမိ"ဟုခံယူရပါ၏။

သမ္မာအာဇီဝနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌—

မိစ္ဆာအာဇီဝါဝိရမန္တိ သ ယာ တသ္မိံ သမယေ မိစ္ဆာအာဇီဝါ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ—

ဟု လာရှိသောကြောင့် မိစ္ဆာအာဇီဝါ ဝိရမာမိ-ဟု ခံယူသင့်လှပေ၏။

အဌကထာ၌-

သမ္မာအာဇီဝဝိရတိ သီလ ခံယူပုံကို မဆိုပေသည်မှာမူကား- ထိုအဌကထာ ဘွင့်ရာ စကားရပ်သည် ဝိရတိကထာမဟုတ်၊ သီလကထာမဟုတ်၊ ကမ္မကထာဖြစ်ပေ၍ သမ္မာအာဇီဝကို ထုတ်ဘော်၍ ခံယူ ဆောက်တည်ပုံနှင့်တကွ ဘွင့်ဆိုခွင့်မကျသောကြောင့် မဆိုပေသတည်း၊ ဝိရတိကထာသို့ ရောက်သောအခါ၌မူကား-ခံယူဆောက်တည်မှု အစီအရင်မျိုး လုံးလုံးပင်မလာပြီ၊ ထို့ကြောင့် သမ္မာအာဇီဝ သိက္ခာပုဒ်ကြီးကို အသီးအခြား ထုတ်ဘော်၍ ခံယူနည်းသည် အဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်မလာရှိ-နေလေသတည်း။

ခံယူဆောက်တည်ပုံကို အဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်မလာသော်လည်း သမ္မာအာဇီဝ ဝိရတိအပြားတွင် သမာဒါနဝိရတိ ပါရှိသောကြောင့်ဌင်း, ထိုသို့ခံယူမှုမပြုခဲ့သော် လူတို့မှာ သမာဒါန သမ္မာအာဇီဝကို ရနိုင်ခွင့် မရှိသောကြောင့်ဌင်း "မိစ္ဆာအာဇီဝါ ပဋိဝိရမာမိ"ဟု ခံယူ ဆောက်တည်မှုသည် အသင့်ပင်ဖြစ်၏။

ဆောက်တည်ဆဲအခါ၌ ဖြစ်သော သမာဒါနဝိရတိ, စောင့်ရှောက်အပ်သောအခါ၌ ဖြစ်သော သမာဒါနဝိရတိ-ဟူ၍ အဌကထာ၌ပြဆိုသော သမာဒါနဝိရတိ ၂-မျိုးတို့တွင် ဆောက်တည်ဆဲအခါ၌ဖြစ်သော သမာဒါနဝိရတိသည် ပကတိလူတို့၌သာ ရနိုင်၏၊ ထိုကြောင့် "ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရမာမိ" အစရှိသည်ဖြင့် အဌကထာ၌ပြဆိုသော ဒွါရ ၃-ပါးဖြင့် ဆောက်တည်မှုအစီအရင်များသည် ဂဟဋ္ဌဖြစ်သူ ပကတိလူတို့၏ အာဇီဝဌမက သီလ၌သာ ရထိုက်၏။

ဤသို့ပြဆိုအပ်ပြီးသော အရပ်ရပ်သော အကြောင်းများကြောင့် မိစ္ဆာအာဇီဝါ ပဋိဝိရမာမိ-ဟူသော ဆောက်တည်မှုသည် အဌကထာ၌ မလာသော်လည်း သမ္မာအာဇီဝ ဝိရတိ သီးသန့်ခြားနား ထင်ရှားစွာ ထုတ်ဘော်ပါရှိသောကြောင့် အလွန်သင့်မြတ်လှပေ သတည်း၊ လူတို့၌ဒုစရိုက်ကြီး ၇-ပါးတို့မှ တပါး မရောင်းအပ်သောကုန် ၅-ပါးတို့ကို ရောင်းချ၍ အသက်မွေးခြင်း အစရှိသော မိစ္ဆာအာဇီဝတရားတို့သည် ရှိကုန်သေး၏၊ ထိုမိစ္ဆာ အာဇီဝတရားတို့ကိုလည်း ပယ်ရှားခြင်း

အကျိုးငှါ "မိစ္ဆာအာဇီဝါ ပဋိဝိရမာမိ" ဟုသိက္ခာပုဒ်ကြီးတခု အသီးပြု၍ ဆောက်တည်မှုဖြစ်သောကြောင့်လည်း အလွန်သင့်မြတ်လှပေ၏။ သမာဒါနဝိရတိကို အကျယ်ပြုခြင်းပြီး၏။

၇-ဝိရတိသီလကို တနည်းပြခြင်း

တနည်းကား။ ။ဝိရတိ သီလသည်-

၁။ ပကတိလူတို့၏ ဝိရတိသီလ,

၂။ ညောင်ခေါက်ရည်, ပိန္နဲရည်, ချဉ်ရွက်ရည်-စသော ဖန်ရည်ဆိုးသော အရဟတ္တဓဇအဝတ်မျိုးကို ဝတ်ရုံကြကုန်သော ရသေ့ပရိဗိုဇ်တို့၏ ဝိရတိသီလ,

၃။ ရဟန်းတို့၏ ဝိရတိသီလ-

ဟူ၍ ၃-မျိုးရှိ၏။

[ဤဝိရတိသီလကို သုစရိတသီလလည်းခေါ်၏၊ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလလည်းခေါ်၏၊ အာဒိဗြဟ္မစရိယကသီလလည်း ခေါ်၏။]

၁။ ပကတိလူတို့၏ ဝိရတိသီလမှာ အဋ္ဌကထာ၌ပြဆိုသည့်အတိုင်း ဒွါရ ၃-ပါးတွင် တပါးပါးဖြင့် သူတပါး၏အထံမှာ ခံယူမှသော်၎င်း, မိမိအလိုအလျောက် ဆောက်တည်မှသော်၎င်း သမာဒါနဝိရတိကိုရ၏၊ ခံယူဆောက်တည်ပြီးနောက် ကျူးလွန်မိပြန်ခဲ့သော် သမာဒါနပျက်ပြန်၏၊ တဘန် ခံယူဆောက်တည်ရပြန်၏။

သမ္မာအာဇီဝ ဝိရတိမှာလည်း မရောင်းအပ်သော ကုန် ၅-ပါးတို့ကို ရောင်းချ၍ အသက်မွေးမှုစသည်ပါဝင်၏၊ ပဋိဂတ်တော်၌ ဒုစရိုက်တရား ၁၀-ပါး,သုစရိုက်တရား ၁၀-ပါးတို့သည် အလွန်များစွာလာရှိကုန်၏၊သုစရိုက်တရား၁၀-ပါး,ကုသလကမ္မပထတရား ၁၀-ပါးတို့လာရှိရာ ဒေသနာတိုင်းမှာပင် ဤဝိရတိသီလသည် အမြဲပါရှိ၏၊ထို့ကြောင့် လူတို့၏ဝိရတိသီလသည် မိုယ်းကောင်းကင်တခွင်မှာ ကြယ်တာရာတို့ကဲ့သို့ ပဋိဂတ်တော်တခွင်မှာ အလွန်ပင်များပြား၏။

၂။ ရသေ့ပရိဗိုဇ်တို့၏ ဝိရတိသီလမှာ-သာသနာပရသေ့ ပရိဗိုဇ်တို့၌ သမုဒ္ဓေဒဝိရတိကိုမရအပ်၊ သမ္ပတ္တဝိရတိ, သမာဒါနဝိရတိ ၂-ပါးကိုသာရအပ်၏။

ထို့ကြောင့် သီလကွန်အင္ဂကထာ မဟာသီဟနာဒသုတ် စာအုပ် နံပါတ် ၂၅၅-၌—

သမ္ဘတ္တ သမာဒါန သေတုယာတဝေသန ဟိ တိသော ဝိရတိ-ယောတာသု သမ္ဘတ္တ သမာဒါန မတ္တမေဝ အညေသံ ဟောတိ၊ သေတုယာတဝိရတိ ပန သဗ္ဗေနသဗ္ဗံ နတ္ထိ—

ဟူ၍ဆိုပေသည်။

[သမုဒ္ဓေဒဝိရတိကို ဤအင္ဂကထာ၌ သေတုယာတ ဝိရတိခေါ်သည်။]

ဝိရတိတို့သည်—

၁။ သမ္ဘတ္တဝိရတိ,

၂။ သမာဒါနဝိရတိ,

၃။ သေတုယာတ ဝိရတိ-

ဟူ၍ ၃-ပါးရှိ၏။

ထို ၃-ပါးတို့တွင် သာသနာပ ဖြစ်ကြကုန်သော အညတိတ္ထိယခေါ်သော ရသေ့ပရိဗိုဇ်တို့မှာ-သမ္ဘတ္တဝိရတိမျိုး, သမာဒါန ဝိရတိမျိုး ၂-ပါးကိုသာ ရအပ်၏၊ သေတုယာတ ဝိရတိကို မရအပ်-ဟူလိုသည်၊ ထိုဝိရတိ ၂-မျိုးကိုမူကား-သာသနာပ စကြဝဠာအနန္တမှာပင် ရအပ်၏၊ သာသနာပဖြစ်ကြကုန်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပကတိလူတို့မှာလည်း ထို့အတူ။

၃။ သာသနာထမ်း ရဟန်းတော်တို့၏ ဝိရတိသီလမှာမူကား—

ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နံ ဝါ အာဒိဗြဟ္မစရိယကံ၊ခန္ဓက-ဝတ္တပရိယာပန္နံ အာဘိသမာစာရိကံ—

ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့်အညီ ဥဘတောဝိဘင်း၌ အကျုံးဝင်သော အာဒိဗြဟ္မစရိယက ခေါ်ရသော ဝိရတိသီလအပြား အလွန်များ၏၊ အလွန်များသော်လည်း ကံအားဖြင့် အကျဉ်းချုံးသည်ရှိသော် ကာယကံ,ဝစီကံ ၂-ပါး၌ အကုန်ဝင်ရ၏၊ ကာယကံ,ဝစီကံ ၂-ပါး၌ အကုန်ဝင်ရသည်ရှိသော် မုချအားဖြင့်သော်၎င်း, ဥပစာအားဖြင့်သော်၎င်း အာဇီဝဋ္ဌမက ဝိရတိသီလ၌ အကုန်ဝင်ရ၏။

ထို့ကြောင့် ဒွေမာတိကာ အဋ္ဌကထာ,ဥာဏတောဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ-တို့၌ ထိုထိုသိက္ခာပုဒ် အဆုံးတို့မှာ-"ကာယကမ္မံ,ဝစီကမ္မံ,ကာယဝစီ-ကမ္မံ" ဟူ၍ ကာယကံ, ဝစီကံ ၂-ပါး၌ထည့်သွင်းချက် လာရှိသေး-သည်၊ ရဟန်းတော်တို့၏ ထိုထိုသိက္ခာပုဒ်ကို ကျူးလွန်မှုအလုံးစုံသည် ကာယဒုစရိုက်, ဝစီဒုစရိုက် ၂-ပါး၌ အကုန်ဝင်ရ၏၊ ထိုထိုသိက္ခာပုဒ်ကို စောင့်ထိန်းမှု အလုံးစုံသည်လည်း ကာယသုစရိုက်,ဝစီသုစရိုက် ၂-ပါး၌ အကုန်ဝင်ရ၏။

ထို့ကြောင့် ရဟန်းတော်တို့၏သီလကို ပဓာနပြု၍လာသော ဗျာနဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၌-

(က) ကာယိကော ဝီတိက္ကမောတိ တိဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ၊ ဝါစသိကော ဝီတိက္ကမောတိ စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီဒုစ္စရိတံ၊ကာယိက ဝါ-စသိကော ဝီတိက္ကမောတိ တဒုဘယံ။ ဧဝံ အာဇီဝဋ္ဌမက-သီလဿပိ ဝီတိက္ကမံ ဒဿေတိ-ဟူ၍ဋဋ္ဌ,

(ခ) ကာယိကော အဝီတိက္ကမောတိ တိဝိဓံ ကာယသုစရိတံ၊ ဝါစသိကောတိ စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီသုစရိတံ၊ကာယိက ဝါစသိကော-ကိ တဒုဘယံ၊ ဣမိနာ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ ပရိယာဒါယ ဒဿေတိ-ဟူ၍ဋဋ္ဌ လာပေသည်။

ထို့ကြောင့် ဝိနည်းပိဋကတ်တွင် ဥဘတော ဝိဘင်းကြီး ၂-ကျမ်း-သည် အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ ကျမ်းကြီး ၂-ကျမ်းပင်ဖြစ်၏၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်တွင် သုတ်သီလကွန်ကျမ်းကြီးသည် အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ ကျမ်းကြီး-ဟု ဆိုထိုက်၏။

မဇ္ဈိမနိကာယ်, သံယုတ္တနိကာယ်, အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်တို့မှာလည်း ဤသုစရိုတဝိရတိသီလဒေသနာသည် များစွာလာရှိ၏၊ ရဟန်းတော်တို့၏ မိစ္ဆာအာဇီဝတရား, သမ္မာအာဇီဝတရားတို့သည်လည်း အလွန်များကုန်၏၊ မဟုတ်မမှန် ဗျာန်မဂ်ဖိုလ်တရားကို ပြောကြားခြင်းစသော မိစ္ဆာဇီဝ ၆-ပါး, ကုလဒူသန ဂ-ပါး, အနေသန ၂၁-ပါး, ကုဟနဝတ္ထု၃-ပါး,ဗြဟ္မဇာလသုတ် မဟာသီလခဏ်းတွင် လာသော မိစ္ဆာဇီဝပေါင်း ၁၄၀-ကျော်တို့ပေတည်း၊ဤဝိရတိသီလကိုပင် သာ-သနာတော်တွင်းမှာ အာဒိဗြဟ္မစရိယကသီလဟူ၍ခေါ်၏။

မေးမြန်းခွယ်

မေး။ "အဘယ့်ကြောင့် အာဒိဗြဟ္မစရိယကခေါ်သနည်းဟူမူ-

ဖြေ။ "မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရလိုကြကုန်သော သူတို့သည် ၅၂ အာဇီဝ ဌမကဝိရတိသီလကို အစအဦးပြု၍ ကျင့်ဆောင် အပ်သောကြောင့်တည်း။

ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌-

မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယသ အာဒိဘာဝဘူတန္တိ အာဒိဗြဟ္မစရိယကံ၊ အာဇီဝဌမကသီလသေ့တံ အဓိဝစနံ၊ တဋ္ဌိ မဂ္ဂသ အာဒိ-ဘာဝဘူတံ ပုဗ္ဗဘာဂေယေဝ ပရိသောဓေတဗ္ဗတော---

ဟူ၍လာပေ၏။

[သီလံ ပတိဋ္ဌာ အာဒိစရိယာ သံယမော သံဝရော မောက္ခံ ပါမောက္ခံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ-ဟူသော ပါဠိတော်နှင့်စပ်၍ အာဒိ-ဟူသောပုဒ်အနက်ကိုယူလေ။]

သီလ, သမာဓိ, ဝိပဿနာပညာ, မဂ်ပညာအစဉ်၌ သီလသည် သမာဓိစသည်တို့၏ အစအဦးဖြစ်ငြားသော်လည်း မဂ်ပညာသည်သာ လျှင် လိုရင်းပဓာနဖြစ်၍ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယသ အာဒိဘာဝဘူတံ- ဟုဆို ပေသည်။

ထို့ကြောင့် အာဒိပုဒ် အဲဘွင့်အဋ္ဌကထာ၌-

ယောဂါဝစရော အာဒိတော စ သီလံ ဝိသောဓေတွာ အပ-ရဘာဂေ သမထဝိပဿနာဒယော ဓမ္မေ သမ္ဆိကရောတိ၊တသ္မာ သီလံ အာဒိတိ ဝုတ္တံ-

ဟူ၍ဆိုပေသည်။

ယခုကာလ၌ ထိုအာဇီဝဌမကသီလကို လုံခြုံစွာ စောင့်ရှောက်ကြ ကုန်သောသူတို့သည် သမထ, ဝိပဿနာ, မဂ် ဖိုလ်သို့ မပေါက်မရောက် နိုင် ရှိနေကြကုန်သော်လည်း ထိုသူတို့၏ ထိုသီလကို အာဒိဗြဟ္မစရိယ က သီလမဟုတ်-ဟု မဆိုရ၊သမထ, ဝိပဿနာ, မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်, နိဗ္ဗာန်သို့ မပေါက်ရောက်နိုင်-ရှိနေကြသည်ပြာ သီလ၏အတွက် မဟုတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အတွက်သာဖြစ်သတည်း။

မင်၏အစ-ဟု ပြဆိုသည်မှာလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်နှင့် လျော်စွာ ပြဆိုချက်ပေတည်း၊ ထိုအာဇီဝဋ္ဌမက သီလမူကား-သာသနာပအာဒါ၌ ချာနဗြဟ္မစရိယ, အဘိညာဗြဟ္မစရိယ တို့၏လည်း အခြေအစပင် ဖြစ်ပေသတည်း။

အကြောင်းမူကား-သာသနာပ အခါမှာလည်း ချာန် သမာပတ်ကို အားထုတ်ကြကုန်သောရသေ့ ပရိဗိုဇ်တို့သည် အာ-ဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ တည်ရှိကြကုန်မှသာ ချာန်သမာပတ်တို့ကို ရနိုင်ကြကုန်၏၊ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလနှင့်ကင်း၍ ချာန်သမာပတ်တို့ကို မရနိုင်ကြကုန်။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ဤသီလကို ဝိရတိသီလဟူ၍ရင်း, ပါတိမောက္ခသီလဟူ၍ရင်း,သိက္ခာပဒသီလဟူ၍ရင်း လာ၏၊ လူတို့၏သီလ၊ဘိက္ခု,ဘိက္ခုနီ, သာမဏေတို့၏သီလ ခွဲခြားများ၌မူကား-ဤသီလမပါပြီ။

အကြောင်းမူကား-ဤဝိရတိသီလသည် အပင်မ-ကြီးနှင့် တူ၏၊ ဂဟဋ္ဌသီလ,ဘိက္ခုသီလ-စသည်များသည် အပင်မ-ကြီးမှ ဖြာထွက်ကြသော အကိုင်းအခက်များနှင့်တူ၏၊ အကိုင်းအခက်များကိုသာ ခွဲခြမ်းခွင့်ရှိ၏၊ အပင်မ-ကြီးကို ခွဲခြမ်းခွင့်မရှိ။

ဥပမာကား။ "သရက်ပင်ကြီးတခု၌ အကိုင်းအခက်တို့ကို ဝေပုံချ၍ လူအများ စောင့်ကြရာ၏၊ သရက်သီးတို့ကို ဝေပုံချသည့်အခါ အကိုင်းအခက်တို့ကိုသာ အမှတ်ပြု၍ အစုစုအပုံပုံ ခွဲခြမ်းရာ၏၊ အပင်မ-ကြီးအတွက် အစုအပုံတွက်ဘွယ်မရှိပြီ၊ ထို့အတူမှတ်။

ဝိရတိသီလကိုတနည်းပြခြင်းပြီး၏။

၈-လူတို့၏သီလကိုခွဲပြခြင်း

၁။ ၅-ပါးသီလသည်လည်း နိစ္စသီလမျိုးတည်း။

၂။ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလသည်လည်း နိစ္စသီလမျိုးတည်း။

၃။ အဌင်္ဂဥပေါသထ သီလသည်ကား-နိစ္စ, အနိစ္စလိုရာရ၏။

သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ဆိုသည်ကား—

သမ္ဘတ္တဝိရတိ သီလနှင့်ဖြစ်စေ, သမာဒါနဝိရတိ သီလနှင့် ဖြစ်စေ နိစ္စ,ဒိုလမျိုးနှင့် အပြုပြည့်စုံသောသူကို ဆိုသည်၊ ရံဘန်ရံဘန်မျှ စောင့်ယိန်းသောသူကို သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်မဆိုရ။

သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရသော ဂဟဋ္ဌဖြစ်သူ လူပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်လည်း-

၁။ အသက်အရွယ်ငယ်ကြသေးသော သူများသည်ရင်း, ကြီးပင်ကြီးကြပါသော်လည်း သားမယားမွေးမြူမှု, ပစ္စည်းဥစ္စာ ရှာကြံသိမ်းဆည်းမှုနှင့် နေကြရသော သူများသည်ရင်း အာဇီဝဋ္ဌမကနိစ္စသီလကို သမာဒါနပြု၍ မထိန်းနိုင်ကြကုန်၊ ပဋ္ဌသီလနိစ္စကိုသာ သမာဒါနပြု၍ ထိန်းနိုင်ကြကုန်၏။

အကြောင်းမူကား- ဝစီကံသိက္ခာပုဒ် ၄-ပါးတို့မှာ ပျက်ပြားရန်အခွင့် အလွန်များပြားလျက်ရှိနေသောကြောင့်တည်း။

၂။ အသက်အရွယ်ကြီး၍ ၅-ပါးသီလခိုင်မြဲပြီးသောသူ, ယရာဝါသဒုက္ခမှ ကင်းလွတ်သောသူများသည်သာလျှင်အာဇီဝဋ္ဌမကနိစ္စသီလ-ကို ထိန်းနိုင်ကြကုန်၏၊ ယရာဝါသဒုက္ခရှိနေကြသော ပကတိလူများပင်ဖြစ်ကြသော်လည်း သဒ္ဓါ ဆန္ဒကောင်းမြတ်လှသော သူများဖြစ်ကြလျှင် ခံယူစောင့်ထိန်းနိုင်ကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌-

ဤသမာဒါနဝိရတိအရာ၌ သီဟိုဠ်ကျွန်းတွင် ဥတ္တရဝဟုမာနတောင်မှာ နေသော လယ်ထွန်ယောက်ျား နွားကျောင်းသားဝတ္ထုကိုပြဆိုပါရှိလေသတည်း။

၃။ အဋ္ဌဂ်ဥပေါသထသီလကိုမူကား-၅-ပါးသီလနိစ္စသမားတို့မှာ ၎င်း ၅-ပါးသီလပေါ်တွင် အမှမ်းတင်ပြု၍ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ နိစ္စသမားတို့မှာ ၎င်းအာဇီဝဋ္ဌမက နိစ္စသီလပေါ်တွင် အမှမ်းတင်ပြု၍ ဟလလျှင် ၄-သီတင်း, ၈-သီတင်း ခံယူဆောက်တည်ရသည်၊နိစ္စသီလပြု၍ ပါဏာတိပေတံ ခံယူစောင့်ထိန်းနိုင်လျှင် အလွန်ပင်ကောင်းလှတော့သည်။

သီလဝန္တမဟုတ်ကြသော သူများသည်မူကား-၅-ပါးသီလကိုမျှ နိစ္စအနေနှင့် မထိန်းနိုင်ကြကုန်။

အကြောင်းမူကား- မုသာဝါဒ ဖြစ်တည်ကြရန် အခွင့်များပြားလျက် ရှိနေသောကြောင့်တည်း၊ရောင်းမှုဝယ်မှု ရှိနေသော သူများမှာ အဒိန္နာဒါနလည်း ဖြစ်တည်ကြရန် များပြားလျက် ရှိနေ၏။

ယခုကာလ၌–

၅-ပါးသီလကို အရိုးကျပြု၍ ခံခွင့်တွေ့တိုင်း ခံယူကြသည်မှာလည်း နိစ္စသီလမျိုးဖြစ်သည့်အတိုင်း နိစ္စအနေနှင့် ပါဏာတိပေတံ ခံနိုင်ကြကုန်သည်မဟုတ်၊ခံယူဆဲအခါ၌ ကုသိုလ်ဖြစ်လျှင်ပင် နည်းသလား၊တနာရီ, တမိနစ်,တရက်,တနေ့ လုံခြုံလျှင်ပင် နည်းသလား-ဟုနှလုံးပြု၍ ခံခွင့်တွေ့တိုင်း ခံယူကြကုန်၏၊ ၅-ပါးသီလမှာပင် ပါဏာတိပေတံ မခံဝံ့ကြဘဲ အမှုဝတ္ထုတွေ့ကြုံခဲ့လျှင် တတ်အားသမျှ ကြဉ်ရှောင်မည်ဟု၍ သမ္မတ္တ ဝိရတိ ကိစ္စကိုသာ နှလုံးထားနိုင်ကြကုန်၏။

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌မူကား–

ဝစီကံသိက္ခာပုဒ် ၄-ပါးစုံ ပါရှိသည်ဖြစ်၍ နိစ္စသီလမျိုးဖြစ်သည့်အတိုင်း နိစ္စအနေနှင့် ပါဏာတိပေတံ ခံနိုင်ကြရန် အလွန်ပင် ခဲယဉ်းလျက်ရှိနေ၏၊ ခဲယဉ်းလျက် ရှိနေသည့်အတွက် ခံယူမှုကို မပြုကြကုန်သော်လည်း ဝစီဒုစရိုက်မှုကြီး ၄-ပါး, မိစ္ဆာဇီဝဒုစရိုက်မှုကြီးများကို ကြားဘူးနားဝ ရှိနေကြကုန်သောသူတို့သည် ဤအာဇီဝဋ္ဌမကသီလမှာလည်း အမှုဝတ္ထုတွေ့ကြုံခဲ့လျှင် တတ်အားသမျှ ကြဉ်ရှောင်မည်-ဟု သမ္မတ္တ ဝိရတိ ကိစ္စကို အားပြုလျက် ရှိနေကြကုန်၏။

၅-ပါးသီလမှာကဲ့သို့ ခံဆဲအခါ၌ ကုသိုလ်ဖြစ်လျှင်ပင်နည်းသလား၊ တနာရီ,တနံနက်,တရက်,တနေ့လုံခြုံလျှင်ပင် နည်းသလား-ဟု နှလုံးပြု၍ ခံယူလိုလျှင် ဤအာဇီဝဋ္ဌမကသီလမှာလည်း ရဏိုင်ခွင့်ရှိပါ၏၊ရဏိုင်ခွင့်ရှိသော်လည်း အရိုးအစဉ် နည်းပါးသည်အတွက် ပေးတတ်သူ, ခံတတ်သူနည်းပါးလျက်ရှိနေကြ၏။

ရဏိုင်ခွင့် ရှိပါ၏-ဟူသောစကား၌–

၁။ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလကိုခံယူမည်-ဟု နှလုံးပြု၍ ပါဏာတိပါတာ ဝိရမာမိ-ဟု ဒွါရ ၃-ပါးတွင် တပါးပါးဖြင့် ခံယူခဲ့သော် ခံယူခြင်းမမြောက်ဘဲ ရှိနိုင်မည်လော။

၂။ ထို့အတူ အဒိန္နာဒါနာဝိရမာမိ။လ။ မိစ္ဆာအာဇီဝါဝိရမာမိ-ဟု-ဒွါရ ၃-ပါးတွင် တပါးပါးဖြင့် ခံယူသည်ရှိသော် ခံယူခြင်းမမြောက်ဘဲ ရှိနိုင်မည်လော။

၃။ ဒုစရိုက်မှုကြီးအကုသလကမ္မပထမှုကြီး ၇-ပါးတို့မှ ကြဉ်ရှောင်မှုကြီးဖြစ်ပေ၍ ဤသီလကို လူဖြစ်သူတို့ မခံထိုက်-ဟုပြောဆိုဘွယ် ရှိဦးမည်လော။

ပါဠိစဉ်အတိုင်း အနက်သွားကိုသိ၍ စိတ်ထဲက ကျနစ္စာ လိုက်ပါလျှင် ဝိရတိသီလချည်းဖြစ်၏၊ ကျနစ္စာမလိုက်ပါလျှင် စေတနာသီလဖြစ်၏။

မြန်မာလူမျိုးတို့မှာ—

မြန်မာဘာသာနှင့် ခံယူမှု ကျနစ္စာ စိတ်ထားနိုင်၏၊ စိတ်ထားကျနမှုဆိုသည်ကား-ပါဏာတိပါတာ ဝိရမာမိကိုဆိုလျှင် သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်းမှ ငါကြဉ်ရှောင်၏-ဟု စိတ်ပဋိညာဉ် ပြုခဲနိုးမှုပေတည်း၊ ဤအမှုကား-ကုသိုလ်ရတတ်သော သီလခံမှုပေတည်းဟု သိရုံမျှနှင့် လိုက်ကြသူတို့မှာ ဝိရတိမပါနိုင်၊ ဝိရတိမည်သည် သူ့အာရုံနှင့်သူ ရှေးရှုမိမှဖြစ်နိုင်ကြ၏။

ယခုကာလ၌—

၅-ပါးသီလ, ၈-ပါးသီလ, ၁၀-ပါးသီလခံယူကြရာမှာ စေတနာသီလသာ များပြားရာ၏၊ စေတနာသီလပင်ဖြစ်သော်လည်း ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ပေးနိုင်ပါ၏၊ ကျနစ္စာရှိပါမှ သာ၍ကောင်း၏။

အချို့သူတို့ကား—

စေတနာသီလမျိုးသည် မဂ္ဂင်ထိုက်သောတရားမျိုးမဟုတ်၍ နိဗ္ဗာန်, မဂ်, ဖိုလ်ကို မဆောင်နိုင်၊ ပုညာဘိသင်္ခါရ တရားမျိုးဖြစ်၍ သံသရာ၌သာ ချမ်းသာကောင်းကျိုးကို ပေးနိုင်၏၊ ဝိရတိသီလ သည်သာလျှင် မဂ္ဂင်ထိုက်သော တရားမျိုးဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်,မဂ်,ဖိုလ်ကို ဆောင်နိုင်သည်-ဟု ထင်မှတ်ပြောဆိုကြကုန်၏။

ဝိရတိသီလပင်ဖြစ်စေ,စေတနာသီလပင်ဖြစ်စေ တဏှာတရား ရှေ့သွားနောက်လိုက် ပါရှိခဲ့လျှင် ပုညာဘိသင်္ခါရ မျိုးချည်းဖြစ်၏၊ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်တရား ရှေ့သွားနောက်လိုက် ပါရှိခဲ့လျှင် မဂ်, ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်ကို ဆောင်နိုင်၏-ဟုမှတ်။

အဂ္ဂိ သမ္ဘာဝါစာ သာသဝါ ပုညဘာဂိယာ ဥပဓိဝေပက္ကာ-ဟူသောပါဠိတော်ကို ထောက်လေ။

ပုညဘာဂိယာတိ ပုညကောဋ္ဌာသေ ဘဝါ ပုညာဘိသင်္ခါ-ရေကဒေသဘူတာတိအတ္ထော—

ဟူ၍ဋီကာဘွင့်ချက် ရှိလေ၏။

လူတို့၏သီလကိုခွဲပြခြင်းပြီး၏။

၉- သုဇာန်, အဘိဓမ္မာ ဝိရတိကိုပြခြင်း

ဝိရတိတရားသည် သုတ္တန်တို့မှာပင် လာရှိသော်လည်း အဘိဓမ္မာတရား-ဟုဆိုရ၏၊ ဤဝဋ္ဋနိဿိတဖြစ်သော ဝိရတိသီလမျိုးသည် စကြဝဠာအနန္တမှာပင်ရှိကြကြောင်း ရှေ့ဘော်ပြခဲ့ပြီ။

အချို့ကွဲးတောကြမုံ

အချို့သုတို့ကား-ယခုကာလ မိမိတို့ သုံးဆောင်စားသောက်၍ နေကြသော ပစ္စည်းဝတ္ထုများသည် ဓမ္မိယလဒ္ဓ ဖြစ်ခဲလျှင်၊ ဓမ္မိယလဒ္ဓမျိုးမဟုတ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို သုံးဆောင်၍ နေရသောသူသည် အာဇီဝဋ္ဌမကသီလကို ခံယူ၍ ရနိုင်မည်လော-ဟု တွေးတောခြင်းရှိကြ၏။ အဖြေကား—

(က) သမ္မာဝါစာသည် သုတ္တန်သမ္မာဝါစာ, အဘိဓမ္မာ သမ္မာဝါစာဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။

(ခ) သမ္မာကမ္မန္တသည်လည်း ၂-မျိုး။

(ဂ) သမ္မာအာဇီဝသည်လည်း ၂-မျိုး။

ထို ၂-မျိုးပေါ်ကွင်း—

(က)၁။ သုတ္တန်သမ္မာဝါစာဆိုသည်ကား-ဒုစရိုက်အပြစ်မှ လွတ်ကင်း၍ ကောင်းမြတ်သောစကားကိုပြောဆိုခြင်းတည်း၊ တရားကိုယ်မူကား-စေတနာပေတည်း။

၂။ အဘိဓမ္မာ သမ္မာဝါစာ ဆိုသည်ကား-ကောင်းသောစကားကိုဆိုသည် မဆိုသည် ပဓာနမဟုတ်၊ ဝစီဒုစရိုက်ကို ကြဉ်ရှောင်မည်-ဟု စိတ်ဖြစ်မှုပေတည်း၊ တရားကိုယ်မူကား-သမ္မာဝါစာဝိရတိပေတည်း။

(၁)၁။ သုတ္တန် သမ္မာကမ္မန္တ ဆိုသည်ကား-ဒုစရိုက်မှလွတ်ကင်းသော ဘုရားသွားခြင်း, ကျောင်းတက်ခြင်း-အစရှိသော လုပ်မှု ဆောင်မှု ပေတည်း၊ တရားကိုယ်မူကား-စေတနာပေတည်း။

၂။ အဘိဓမ္မာသမ္မာကမ္မန္တ ဆိုသည်ကား-အလုပ်ရှိသည်, မရှိသည် ပဓာနမဟုတ်၊ ကာယဒုစရိုက်ကိုရှောင်ကြဉ်မည်-ဟု စိတ်ဖြစ်မှုပေတည်း၊တရားကိုယ်မူကား-သမ္မာကမ္မန္တ-ဝိရတိပေတည်း။

(၇)၁။ သုတ္တန်သမ္မာအာဇီဝ ဆိုသည်ကား- ဒုစရိုက်မှ လွတ်ကင်းသော ဆွမ်းခံခြင်း, ကုန်သွယ်ခြင်း, လယ်လုပ်ခြင်း, ကူလီလုပ်ခြင်း, ထိုအလုပ်တို့နှင့် ရသောပစ္စည်းကိုသာ သုံးဆောင်ခြင်းစသည်တည်း၊ တရားကိုယ်မူကား- သမ္မာဝါယာမတရားပေတည်း၊ အဓမ္မိယလဒ္ဓပစ္စည်းဝတ္ထုကို သုံးစွဲ၍ နေခဲ့သော် သုတ္တန်အလိုအားဖြင့် သမ္မာအာဇီဝမဖြစ်၊ မိစ္ဆာအာဇီဝမှမလွတ်။

၂။ အဘိဓမ္မာ သမ္မာအာဇီဝဆိုသည်ကား- ထိုကဲ့သို့သော အလုပ်များကို လုပ်သည်, မလုပ်သည် ပဓာနမဟုတ်၊ ယခုအခါ အသက်မွေးရန်ပြုရသော ကာယဒုစရိုက်မှ, ဝစီဒုစရိုက်မှုများကို ငါမပြု-ဟု ပြဓာန်းမှု ပေတည်း၊ တရားကိုယ်မူကား-သမ္မာအာဇီဝ ဝိရတိပေတည်း။

ဤသမ္မာအာဇီဝ ဝိရတိသည်ကား—

ဒုစရိုက်မှု စင်စစ်ကိုသာကြဉ်ရှောင်၏၊ဒုစရိုက်မှုနှင့်ရသော ပစ္စည်းဝတ္ထုသုံးစွဲမှုကို ကြဉ်ရှောင်သည် မဟုတ်၊ ၎င်းပစ္စည်း ဝတ္ထုသုံးစွဲမှုသည် ဒုစရိုက်မှု စင်စစ်ဖြစ်သည်ဟုမဆိုရ၊၎င်းပစ္စည်းဝတ္ထုကိုလျှဒါနိုးပေးကမ်းမှု၌ အသုံးပြုခဲ့လျှင် ကုသိုလ်ပင်ဖြစ်သေး၏။

ဒုစရိုက်မှု စင်စစ်ဆိုရာ၌လည်း—

ကျူးလွန်ခဲ့ပြီးသော အတိတ်ဒုစရိုက်ကို ကြဉ်ရှောင်ခြင်းမဟုတ်၊ယခုလက်ငင်း တွေ့ဆုံ၍နေသော ပစ္စုပ္ပန်ဒုစရိုက်မှု, ရှေ့သို့ တွေ့ကြုံလတ္တံ့သော အနာဂတ်ဒုစရိုက်မှုတို့ကိုသာ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း ဖြစ်သတည်း၊

ထို့ကြောင့် အဓမ္မိယလဒ္ဓပစ္စည်းဝတ္ထုကို သုံးစွဲရလျက်ရှိနေသော်လည်း ဒုစရိုက်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်တော့မည်ဟု စိတ်ပြဓာန်းချက်နှင့် ခံယူဆောက်တည်မှုကိုပြုခဲ့သော် အဘိဓမ္မာသမ္မာအာဇီဝ ဝိရတိဟူကား-ဖြစ်ပါ၏။ သမ္မာအာဇီဝဝိရတိဖြစ်လျှင်လည်း ထိုပစ္စည်းဝတ္ထုကို သုံးစွဲရသည့်အတွက် ထိုသူမှာ သဂ္ဂန္ဓရာယ်, မဂ္ဂန္ဓရာယ်ဖြစ်ခွင့် မရှိပေပြီ။

ဘုရားလက်ထက်တော်၌–

၁။ အရှင်အဂ်ုလိမာလမထေရ်သည် တောအရပ်၌ တကိုယ်ထည်းတည်း ဓားပြဗိုလ်ကြီးလုပ်၍နေရာ မြတ်စွာဘုရားကြွသွား၍ ချုတ်တော်မူသဖြင့် တောအရပ်၌ပင် အကျွတ်တရားရတော်မူ၏။

၂။ တမ္ဗဒါဋ္ဌိက အမည်ရှိသော သူသတ် ယောက်ျားကြီးသည် သူသတ်အလုပ်နှင့် ရအပ်သောပစ္စည်းဝတ္ထုကို သုံးစွဲရလျက်နှင့်ပင် အရှင်သာရိပုတ္တရာ တရားကိုနာရ၍ ထိုနေ့၌ပင်သေ၍ တုသိတာနတ်ပြည်၌ဖြစ်၏။

၃။ ကုက္ကုဋမိတ္တမုဆိုးကြီးသည် မုဆိုးလုပ်ရာ တောအရပ်၌ပင် သား ၇-ယောက်တို့နှင့်တကွ မြတ်စွာဘုရားတရားတော်ကို ကြားနာရသဖြင့် အကျွတ်တရားရကြ၏။

[ဤဝတ္ထုများကို ထောက်ထား၍ယူလော! ထိုသူတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှာ အဓမ္မိယလဒ္ဓဝတ္ထုနှင့် ကင်းရှင်းကြသည် မဟုတ်ဘဲနှင့် အကျွတ်တရားရနိုင်ကြသည်-ဟူလို။]

သုတ္တန်,အဘိဓမ္မာဝိရတိကိုပြခြင်းပြီး၏။

၁၁-အာဇီဝဋ္ဌမကသီလနှင့် မနောကံတို့ကိုပြခြင်း

၈မး။ ။(က) အာဇီဝဋ္ဌမက သီလပေးမှု, ခံမှုများသည် အဘယ့်ကြောင့် အရိုးအစဉ် မထင်ရှားရသနည်း။

(ခ) အဋ္ဌကထာ၌ မနောကံ ၃-ပါးတို့မှာ ခံယူမှုအစီရင်ကို အဘယ့်ကြောင့် မပြလေသနည်း-မေးရန်ရှိ၏။

၈ဖြ။ ။(က)အပါယ် ၄-ဘုံကြီးသည် အကုသလကမ္မပထတရား ၁၀-ပါးမှဖြစ်၏။ စကြဝဠာအနန္တ, ကမ္ဘာအနန္တ-

တို့မှာ လူ့ဘုံ,နတ်ဘုံများသည် လူတို့၏ ကုသလကမ္မ-ပထတရား ၁၀-ပါးမှဖြစ်၏၊ ထို ၁၀-ပါးတို့တွင် ရှေ့ဖြစ်သော ကာယကံ ၃-ပါး, ဝစီကံ ၄-ပါးတို့ကို အပြည့်အစုံလုံခြုံစွာ စောင့်ရှောက်လိုသော် ဝိသုဒ္ဓိ-မဂ် သီလခွဲခဏ်းတွင် ဝိရတိသီလဟူ၍ လာရှိသော အာဇီဝဋ္ဌမကသီလဖွဲ့စည်း၍ စောင့်ရှောက်ရသည်။

[ကာယသုစရိုက် ၃-ပါး, ဝစီသုစရိုက် ၄-ပါးဟူသည် ဤဝိရတိသီလ၏ အမည်ပေတည်း၊ ကာယကံ ၃-ပါး,ဝစီကံ ၄-ပါးဟူသော ကမ္မပထကြီး ၇-ပါးဟူသည် ဤဝိရတိသီလ၏ အမည်ပေတည်း။]

ထို ၇-ပါးတို့တွင် ဝစီကံ ၄-ပါးတို့သည် သမာဒါန နိစ္စသီလအနေနှင့် ပါဏာတိပေတံ ခံယူစောင့်ထိန်းရန် ခက်ခဲပုံ, မနောကံအရာ၌ ခံယူမှုမရှိဘဲ ဝိသုဒ္ဓိဖြစ်နိုင်ရန် နည်းများကို ပြဆိုပေအုံ့။

မုသာဝါဒသိက္ခာပုဒ်၌—

၁။ ၎င်းသိက္ခာပုဒ်ကို ခံယူစောင့်ထိန်းသူတို့မှာ အင်္ဂါ ၄-ပါးပြည့်စုံအောင် ကျူးလွန်မိလျှင် သိက္ခာပုဒ်ခံယူမှု ပျက်၏၊ မိမိ၌ရှိသော၀တ္ထု-ကို တောင်းဆိုရာ ရှိလျက်နှင့် မပေးလိုခြင်းမရှိဟု ပြောဆိုရာ၌ရင်း,၅၀၀-ရှိသည်ကို ၂၀၀-ရာသာ ရှိပါသည်၊တရာသာရှိပါသည်ဟု ပြောဆိုရာ၌ရင်း၊ အင်္ဂါ ၄-ပါးပြည့်စုံ၍ သိက္ခာပုဒ်ခံယူမှု ပျက်၏၊ ထပ်မံ၍ ခံယူလျှင်ရပြန်၏၊ ကမ္မပထကား-မမြောက်၊ အပ္ပသာ၀ဇ္ဇဖြစ်၏၊ အပြစ်ပေါ့၏၊ ပဋိသန္ဓေကို မပေးနိုင်။

၂။ အတ္တဘဏ္ဍနကအင်္ဂါနှင့်တကွ အင်္ဂါ ၅-ပါးစုံလင်မှ မုသာ၀ါဒ ကမ္မပထမြောက်သည်၊ အတ္တဘဏ္ဍနကအင်္ဂါဆိုသည်ကား-ရောင်းရေး၀ယ်ရေး၌ မဟုတ်မမှန်ပြောဆိုပြုလုပ်ခြင်း,မဟုတ်မမှန်မှုပေါက်ရှာကြံ၍ မင်းပြစ်မင်းဒဏ်သင့်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း, မုသား သက်သေခံခြင်း, ရှေ့နေ ရှေ့ရပ်လုပ်၍ မဟုတ်မတရားလဲလှယ်ခြင်း-စသည်ဖြင့် သူတပါး-၏အကျိုးကို ပျက်ပြားစေမှုပေတည်း။

[ထို ၂ မျိုးတို့တွင် ကမ္မပထမြောက်မှုထက် ခံယူဆောက်တည်ခြင်းပျက်မှုသည် သာ၍လွယ်လု၏၊ နောက်ဖြစ်သော ဝစီကံ သိက္ခာပုဒ်တို့၌ ပြည်း ၅-ရှည်းရှိတည်း၊သိက္ခာပုဒ်တို့၏အင်္ဂါတို့ကို ၀ါတို့စိုရင်သောမဂ္ဂင်-ဒီပနီစာအုပ်မှာယူလော။]

ဤသို့လျှင် ဝစီကံသီလတို့၌ သမာဒါန ဝိရတိပျက်ရန်ကိစ္စ အလွန်လွယ်လှသောကြောင့် ပကတိလူတို့မှာ နိစ္စသီလအနေနှင့် ပါဏာတိပေါတံ ခံယူထိန်းသိမ်းခြင်းငှါ မတတ်နိုင်သူ များပြားလျက် ရှိနေကြလေသတည်း၊ ထို့ကြောင့် အာဇီဝဋ္ဌမကသီလပေးနည်း,ခံနည်းများသည် အရိုးအစဉ် မထင်ရှားလေသတည်း။

(ခ) မနောကံတို့မှာမူကား- အာမဝန္ဓံပဋိညာဉ် ခံယူထိန်းသိမ်းရုံနှင့် မပြီးနိုင်၊ အကြောင်းမူကား-မနောကံမည်သည် ဖြစ်လျှင်လည်း မနောတွင်ဖြစ်၏၊ ပျက်လျှင်လည်း မနောတွင်ပျက်၏၊ အဖြစ်အပျက် အလွန်မြန်လှသောကြောင့်ရင်း, မနောကံကို စင်ကြယ်အောင် ပြုလုပ်မှုမည်သည် အလွန်ကျယ်ဝန်းလှသောကြောင့်ရင်းတည်း။

သမထလမ်း၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-အဲလုပ်စု, ဗျာဒ်သမာပတ်အလုပ်စု, ဝိပဿနာလမ်း၌ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအစရှိသော အထက်ဝိသုဒ္ဓိ ၅-ပါး အလုပ်စုသည် မနောကံကို စင်ကြယ်အောင် ပြုလုပ်မှုချည်းသာတည်း၊ အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်မှ မနောကံ အလုပ်ပြီးစီးလေသတည်း။

မေးမြန်းဘွယ်

မေး။ ။ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့သော် ပကတိလူတို့မှာ မနောဒုစရိုက် ၃-ပါးတို့ကို ပေါက်လွတ်လျောက်လျား ထားကြရကုန်မည်လော-ဟူမူ။

ဖြေ။ ။ပကတိလူတို့မှာလည်း ပေါက်လွတ်လျောက်လျား မထားကြရကုန်၊ ကမ္မာအရိုးအစဉ်ကြီးဖြစ်သော ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါးတို့သည် မနောဒုစရိုက်တို့ကို သုတ်သင်မှုတို့ပေတည်း။

ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါးတို့တွင်—

၁။ မုဒိတာဘာဝနာကို ပွားများမှုသည် အနဘိဇ္ဈာမနောကံ ခိုင်လုံရန် အခွင့်ကြီးပေတည်း၊ အနဘိဇ္ဈာမနောကံ ခိုင်လုံခဲ့လျှင် အဘိဇ္ဈာမနောကံကိုပယ်နိုင်၏။

၂။ ကရုဏာဘာဝနာကို ပွားများမှုသည် အဗျာပါဒမနောကံ ခိုင်လုံရန်အခွင့်ကြီးပေတည်း၊ အဗျာပါဒမနောကံ ခိုင်လုံခဲ့လျှင် ဗျာပါဒမနောကံကိုပယ်နိုင်၏။

၃။ မေတ္တာဘာဝနာကို ပွားများမှုသည်မူကား- အနာဘိဇ္ဈာ, အဗျာပါဒမနောကံ ၂-ပါး ခိုင်လုံရန်အခွင့်ကြီးဖြစ်ပေ၏။

၄။ ဥပေက္ခာဘာဝနာ ပွားများမှုသည်လည်း ထိုအတူတည်း။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမနောကံကိုမူကား- ရှေသီလ ၇-ပါးပြည့်စုံမှုနှင့်ပင် ပယ်ပြီးဖြစ်၏၊ ကံကိုရင်း, ကံ၏အကျိုးကိုရင်း ပစ်ပယ်ခြင်း မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမနောကံရှိသောသူသည် ထိုသီလမျိုးကို ဂရုစိုက်ပါတော့မည်လော၊ ထိုသီလကို စောင့်ထိန်းပေသဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိမနောကံ တည်ရှိပေပြီ-ဟုသိအပ်-၏၊ ထို့ကြောင့် မနောကံတို့၌ ခံယူနည်းကို အဋ္ဌကထာ၌ မပြဆိုပေသတည်း။

[မပြဆိုသော်လည်း အဘိဇ္ဈာယ ဝိရမာမိ၊ ဗျာပါဒါယ ဝိရမာမိ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ဝိရမာမိ–ဟု ခံယူခဲ့သော် ခံယူဆဲအခါ၌ ကုသိုလ်ဖြစ်ရာပါ၏၊ မနောကံဖြစ်၍ စောင့်ရှောက်မှုခဲယဉ်းလှ၏။]

အားဇီဝဋ္ဌမကသီလနှင့် မနောကံတို့ကို ပြခြင်းပြီး၏။

၁၁-ကုသလကမ္မပထ ၁၀-ပါးဖြစ်ပွားရာ ကာလကိုပြခြင်း

ပြဟ္မစိုရ်တရားလျှင် အမွန်ရှိသောမဲနောကံ ၃-ပါး, ရှေးဖြစ်သော ဝိရတိသီလ ၇-ပါး၊ ဤ ၁၀-ပါးသော ကုသလကမ္မပထ တရားတို့၏ ဖြစ်ပွားရာကာလကို ပါဠိတော်လာရှိတိုင်း ပြဆိုပေဦး။

သုတ်ပါဌေယျ ပါဠိတော် စက္ကဝတ္တိသုတ် စာအုပ်နံပါတ် ၅၃-ယခု အသက်တရာတမ်းမှ ဆုတ်ယုတ်၍၊ ၁၀-နှစ်တမ်း၏ အဆုံး၌ သတ္တုန္ဒရကပ်ကြီးအပြီးတွင် တဘန် တက်ကပ်ကြီးလာရန် အစ၌ရှိသော–

ပါဠိတော်

အထ ခေါ တေသံ ဘိက္ခဝေ သတ္တာနံ ဧဝံ ဘဝိသု၊ မယံ ခေါ အကုသလာနံ မမ္မာနံ သမာဒါန ဟေတု ဧဝရူပံ ဒုဗ္ဘာဝယတံ

ဥတိကွယံ ပတ္တာ၊ ယံ နူန မယံ ကုသလံ ကရေယျာမ၊ ကိံ ကုသလံ ကရေယျာမ၊ ယံနူန မယံ–

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝိရမေယျာမ၊ ဣဒံ ကုသလံ ဓမ္မံ သမာဒါယ ဝတ္တေယျာမာတိ၊ တေ ပါဏာတိပါတာ ဝိရမိသန္တိ၊ ဣဒံ ကုသလံ ဓမ္မံ သမာဒါယ ဝတ္တိသန္တိ၊ တေ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာဒါန ဟေတု အာယုနာပိ ဝဍ္ဎိသန္တိ၊ ဝဏ္ဏေနပိ ဝဍ္ဎိသန္တိ၊ တေသံ အာယုနာပိ ဝဍ္ဎမာနာနံ ဝဏ္ဏေနပိ ဝဍ္ဎမာနာနံ ဒသ ဝဿာယုကာနံ မနုဿာနံ ဝိသတိဝဿာယုကာ ပုတ္တာ ဘဝိသန္တိ။

အထခေါ တေသံ ဘိက္ခဝေ သတ္တာနံ ဧဝံ ဘဝိသန္တိ၊ မယံ ခေါ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာဒါန ဟေတု အာယုနာပိ ဝဍ္ဎာမ၊ ဝဏ္ဏေနပိ ဝဍ္ဎာမ၊ ယံ နူန မယံ ဘိယ္ယောသော မတ္တာယ ကုသလံ ကရေယျာမ၊ ကိံ ကုသလံ ကရေယျာမ၊ ယံနူန မယံ–

၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝိရမေယျာမ၊(၃)ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝိရမေယျာမ၊ (၄) မုသာဝါဒါ ဝိရမေယျာမ၊ (၅) ဝိသုဏာယ ဝါစာယ ဝိရမေယျာမ၊(၆)ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝိရမေယျာမ၊(၇)သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝိရမေယျာမ၊(၈)အဘိဇ္ဈာ ပဇဟေယျာမ၊ (၉) ဗျာပါဒံ ပဇဟေယျာမ၊ (၁၀) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိं ပဇဟေယျာမ။

တယော ဓမ္မေ ပဇဟေယျာမ အဓမ္မရာဂံ ဝိသမလောဘံ မိစ္ဆာမံ၊ ယံနူန မယံ မေတ္တေယျာ အဿာမ၊ ပေတ္တေယျာ၊ သာမညာ၊ ဗြဟ္မညာ၊ ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယိနော၊ ဣဒံကုသလံ ဓမ္မံ သမာဒါယ ဝတ္တေယျာမာတိ၊ တေ မေတ္တေယျာ ဘဝိသန္တိ၊ ပေတ္တေယျာ၊ သာမညာ၊ဗြဟ္မညာ၊ ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယိနော၊ ဣဒံ ကုသလံ ဓမ္မံ သမာဒါယ ဝတ္တိသန္တိ။

တေ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာဒါန ဟေတု အာယုနာပိ ဝဍ္ဎိသန္တိ၊ ဝဏ္ဏေနပိ ဝဍ္ဎိသန္တိ၊ တေသံ အာယုနာပိ ဝဍ္ဎမာနာနံ

ဝဏ္ဏေနပိ ဝဗုဓာနာနံ ဗီသတိဝဿာယုကာနံ မနုဿာနံ စတ္တာရီသဝဿာယုကာ ပုတ္တာ ဘဝိဿန္တိ။
စသည်ဖြင့် တက်ကပ်ကြီးသွားလေ၏။

ပါဠိလျှောက်အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။သတ္တန္တရကပ်ကြီးမှ ကျန်ရှိကြကုန်သော လူတို့သည် ၅ါသို့အကြိုဖြစ်ကြကုန်၏၊ ငါတို့သည် အကုသိုလ်တရားတို့ကို စိတ်နောက်ကိုယပါ လိုက်စားကြကုန်သည့် အတွက်ကြောင့် ၅ါကဲ့သို့ ကာလရှည်ကြာစွာ ဥာတိဆွေမျိုး ပျက်ဆုံး ကုန်ခန်းခြင်းသို့ ရောက်ကြရကုန်သည်၊ ယခုအခါ ငါတို့သည် ကောင်းရာကိုသာ ပြုလုပ်ကြကုန်ရာ၏၊ အဘယ်သို့ ကောင်းရာကို ပြုလုပ်ကြကုန်ရာသနည်း၊ ယခုအခါ ငါတို့သည် သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ကြကုန်ရာ၏-ဟု တညီတညွတ် စိတ်တူ သဘောတူ ပြောဆိုကြကုန်ပြီးလျှင်—

၁။ ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်မှ ကြဉ်ရှောင်ကြကုန်လတ္တံ့၊ ထိုအခါ ပါဏာတိပါတဒုစရိုက်မှ ကြဉ်ရှောင်ကြကုန်သည့်အတွက် အသက်ရှည်ခြင်း, အဆင်းလှခြင်းတို့သည် တိုးတက်၍ လာကြကုန်လတ္တံ့၊ ၁၀-နှစ်တမ်းသူတို့၏ သားသမီးတို့သည် အနှစ် ၂၀-အသက်ရှည်ကြကုန်လတ္တံ့၊ ထိုအခါ ပါဏာတိပါတဒုစရိုက်မှ ကြဉ်ရှောင်ကြကုန်သော လူတို့သည် ကုသိုလ်၏အကျိုးကို ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌ သိမြင်ကြရကုန်သဖြင့် ကျန်ရှိသော ဒုစရိုက်တရားတို့ကိုလည်း ကြဉ်ရှောင်ကြရန်, စွန့်ပယ်ကြရန် အကြိုအစည် သဒ္ဓါဆန္ဒတိုးတက်၍ လာကြကုန်ပြီးလျှင်—

၂။ အဒိန္နာဒါန်ဒုစရိုက်မှလည်း ကြဉ်ရှောင်ကြကုန်လတ္တံ့။
၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဒုစရိုက်မှ လည်းကြဉ်ရှောင်ကြကုန်လတ္တံ့။
၄။ မုသာဝါဒ ဒုစရိုက်မှလည်း ကြဉ်ရှောင်ကြကုန်လတ္တံ့။
၅။ ပိသုဏာဝါစာ ဒုစရိုက်မှလည်း ကြဉ်ရှောင်ကြကုန်လတ္တံ့။
၆။ ဖရုသဝါစာ ဒုစရိုက်မှလည်း ကြဉ်ရှောင်ကြကုန်လတ္တံ့။
၇။ သမ္ဖပ္ပလာပ ဒုစရိုက်မှလည်း ကြဉ်ရှောင်ကြကုန်လတ္တံ့။
၈။ အဘိဇ္ဈာ ဒုစရိုက်ကိုလည်း ပယ်စွန့်ကြကုန်လတ္တံ့။
၉။ ဗျာပါဒ ဒုစရိုက်ကိုလည်း ပယ်စွန့်ကြကုန်လတ္တံ့။
၁၀။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဒုစရိုက်ကိုလည်း ပယ်စွန့်ကြကုန်လတ္တံ့။

အဝမ္မရာဂ, ဝိသမလောဘ, မိစ္ဆာဝမ္မတို့ကိုလည်း ပယ်စွန့်ကြကုန်လတ္တံ့၊ အမိကိုရိုသေမှု လုပ်ကျွေးမှု, အဘကို ရိုသေမှု လုပ်ကျွေးမှု, ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့ကို ရိုသေမှု လှူဒါန်းမှု, ဘကြီးဘထွေး-မိကြီးမိထွေး အစရှိသော ဆွေကြီး မျိုးကြီးများကို ရိုသေမှုတို့ကို ပြုကြကုန်လတ္တံ့။

ထိုအခါ၌ အသက်ရှည်ခြင်း, အဆင်းလှခြင်းတို့သည် တိုးတက်ကြကုန်၍ အသက် ၂၀- တမ်းရှည်သူတို့မှ ပေါက်ဘွားသော သားသမီးတို့သည် အသက်၄၀-ရှည်ကြကုန်လတ္တံ့၊အသက်၄၀-ရှည်သူတို့မှ ပေါက်ဘွားသော သားသမီးတို့သည် အသက် ၈၀-ရှည်ကြကုန်လတ္တံ့၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် တက်ကပ်ကြီး ဖြစ်လာပုံကိုဟောတော်မူ၏။

ဤပါဠိတော်မှာ လာရှိသည့် ကုသလကမ္မပထတရားကြီး ၁၀-ပါးတွင်လည်း မိစ္ဆာအာဇီဝါ ဝိရမိဿန္တိ-ဟု အသီးအခြားမလာသည်မှာ ပါဏာတိပါတာ ဝိရမိဿန္တိ စသည်တို့၌ ပါဝင်လေပြီးဖြစ်၍ အသီးအခြား မလာပေသည်။

ဝါစာကမ္မန္တော သု ဂဟိတေသု ဂဟိတောဝ ဟောတိ တပ္ပကို-ကတ္တာ ဓုဝပဋိသေဝနဝသေန ပနာယံ တတော နိဟရိတ္တာ ဒဿိတော-

ဟူသော ထုတ်ပြခဲ့ပြီးသော မဟာအဋ္ဌကထာ ဝိနိစ္ဆယအတိုင်းသိကြလေ။

ဤပါဠိတော်ကြီးကို ထောက်မြော်၍ တက်ကပ်ကြီး တခွင်လုံး တပြင်လုံးသည် မနောသုစရိုက်ကြီး ၃- ပါးနှင့်တကွ အာဇီဝဋ္ဌမက ဝိရတိသီလ၏ နယ်ပယ်ကြီးဖြစ်ကြောင်းကို သိအပ်လေသတည်း။

ဤသို့လျှင် လောက၌ အကုသလ ကမ္မပထတရားကြီး ၁၀- ပါး, ကုသလကမ္မပထတရားကြီး ၁၀-ပါးဟူ၍ ရှိကြသည်တွင်—

ကုသလကမ္မပထတရားကြီး ၁၀- ပါးဆိုသည်ကား-ဤဝိရတိသီလကြီး ၇-ပါးနှင့် မနောကံကြီး ၃-ပါးကိုပင် ဆိုသတည်း၊ ဝိရတိသီလကြီး ၇- ပါးမှာလည်း သမ္မာအာဇီဝဝိရတိကြီး မထင်မရှားရှိနေသည့်အတွက်ကြောင့် သမာဒါနဝိရတိကြီး ၃- ပါးတို့တွင် သမ္မာအာဇီဝ

သမာဒါနဝိရတိကြီးကိုလည်း အသီးအခြား ထင်ရှားစွာ ထုတ်ဘော်၍ သမာဒါန ဝိရတိသီလကို ခံယူဆောက်တည်ကြသောအခါ ထိုဝိရတိသီလကြီး ၇-ပါးသည် အာဇီဝဋ္ဌမကသီလကြီး ဖြစ်လာ၏။

[ဤအာဇီဝဋ္ဌမကသီလကြီးနှင့် မနောသုစရိုက်ကြီး ၃-ပါးကို ကုသလကမ္မပထတရားကြီး ၁၀-ပါး ခေါ်၏။]

ဗျာန်,မဂ်,ဖိုလ်တရားတို့သို့မရောက်သော ကုသိုလ်ကမ္မပထတရားကြီး ၁၀- ပါးကို ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာဟူသော ပါဠိ၌ "မနုဿဓမ္မလူ့တို့၏တရား"ဟူ၍ အဋ္ဌကထာတို့၌ ဘွင့်ကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့်—

ဤဝိနိစ္ဆယမှာ ပြဆိုရင်းဖြစ်သော ဝိရတိသီလကို သမ္မာအာဇီဝ ဝိရတိကြီး အသီးအခြားနှင့်တကွ ပြည့်စုံစွာ ခံယူစောင့်ရှောက်လိုကြကုန်သော ဂဟဋ္ဌဖြစ်သူ လူသူတော်ကောင်းအပေါင်းတို့သည် သီဟိုဠ်ကျွန်းတွင် ဥတ္တရဝဟုမာန တောင်ပေါ်ရှိရာနေ လယ်ထွန်ယောက်ျားနွားကျောင်းသား ဥပါသကာကဲ့သို့ သဒ္ဓါဆန္ဒထက်သန်စွာနှင့် အာဇီဝ ဋ္ဌမက နိစ္စသီလကြီးကိုပါဏာတိပေတံ ခံယူဆောက်တည်၍ စောင့်ထိန်းကြကုန်ရာ သတည်း။

နိစ္စသီလအနေနှင့် ပါဏာတိပေတံ ခံယူစောင့်ထိန်းမှုမှာလည်း ရဟန်းတော်များကဲ့သို့ပင် ပုထုဇဉ်ဂတိဖြစ်၍ ရံဘန်ရံခါ ကျူးလွန်မိခဲ့သော် ထိုနေ့အတွင်းမှာပင် ထင်မံ၍ခံယူလျှင် ရမြဲရပြန်၏၊ မိမိတို့စောင့်ထိန်းကြသော သီလသိက္ခာပုဒ်တို့၏ အင်္ဂါတို့ကိုလည်း ကောင်းစွာ သိအောင် အားထုတ်ကြကုန်ရာ၏။

ကုသလကမ္မပထ ၁၀-ပါး ဖြစ်ပွားရာကာလကို ပြခြင်း ပြီး၏။

၁၂၇၃-ခု တပို့တွဲလဆုတ် ၁၀-ရက်နေ့
ဝိရတိသီလဝိနိစ္ဆယပြီး၏။

သီလဝိနိစ္ဆယကျမ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

၁-၅-ပါးသီလ၏ နိစ္စ,အနိစ္စစစ်တမ်း

နမတ္ထု ဗုဒ္ဓဿ။ ။နိစ္စသီလ,အနိစ္စသီလ ၂-ပါးတို့၏အထူးအပြားကို ဖြေဆိုဆုံးဖြတ်ပေဒုံ့။

ဂဟဋ္ဌသီလံနာမ ဥပါသက ဥပါသိကာနံ နိစ္စသီလဝသေန ပဉ္စသိက္ခာပဒါနိ သတိ ဝါ ဥဿာဟေ ဒသ ဥပေါသထင်-ဝသေန အဋ္ဌ ဣဒံ ဂဟဋ္ဌသီလံနာမ။

[ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ။]

[ဤပါဠိ၌ နိစ္စသီလဝသေန-ပုဒ်ကို ဒသ-၌ လိုက်စေ၊ဥပေါသထင်ဝ-သေန-ပုဒ်ကား နိစ္စသီလဝသေန-ပုဒ်ကို နစ်စေ၏၊ သိက္ခာပဒါနိပုဒ်ကို ဒသ-ပုဒ်,အဋ္ဌပုဒ်တို့၌ လိုက်စေ။]

ဂဟဋ္ဌသီလံနာမ၊ဂဟဋ္ဌသီလမည်သည်ကား။ဥပါသက ဥပါသိကာ-နံ၊ သီတင်းသည်ယောကျ်း, သီတင်းသည်မိန်းမတို့၏။နိစ္စသီလဝသေန၊ နိစ္စသီလ၏အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဉ္စဝါသိက္ခာပဒါနိ၊၅-ပါးသော သိက္ခာ-ပုဒ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဥဿာဟေ၊ စွမ်းနိုင်သည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ နိစ္စသီလဝသေန၊ နိစ္စသီလ၏အစွမ်းအားဖြင့်။ ဒသဝါ သိက္ခာပဒါနိ၊ ၁၀-ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်လည်းကောင်း။ဥပေါသထင်ဝသေန၊

ဥပုသ်အင်္ဂါ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အဋ္ဌ၊ ၈-ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည် လည်းကောင်း။ ဣဒံ၊ ဤ ၃-မျိုးသည်။ ဂဟဋ္ဌသီလံနာမ၊ ဂဟဋ္ဌသီလ မည်၏။

[ဤသို့အပြည့်အစုံအနက်ပေး။]

နိစ္စသီလသည် ၅-ပါးတရပ်, ၁၀-ပါးတရပ်၊ ဤသို့ ၂-ရပ်ထွက်သောကြောင့် ဂဟဋ္ဌဖြစ်သူ လူပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း—

၁။ ၅-ပါးနိစ္စနှင့်ထိုက်တန်သော ဂဟဋ္ဌလူ တမျိုး,

၂။ ၁၀-ပါးနိစ္စနှင့် ထိုက်တန်သော ဂဟဋ္ဌလူ တမျိုး—

ဟူ၍ ဂဟဋ္ဌဖြစ်သူ လူ ၂-မျိုးကိုလည်း သိအပ်၏။

၁။ ၅-ပါးနိစ္စနှင့်ထိုက်တန်သူ လူတမျိုးဆိုသည်ကား-အဝတ်ဖြူ, အဝတ်ကြောင်-အစရှိသော ပကတိလူဝတ်ကို ဝတ်သောလူ မျိုးတည်း။

၂။ ၁၀-ပါးနိစ္စနှင့် ထိုက်တန်သူ လူတမျိုးဆိုသည်ကား-ပကတိ လူဝတ်မျိုးကို ပယ်စွန့်၍ ညောင်ခေါက်အစရှိသော ဖန်ရည်ဆိုး သော အဝတ်ကိုဝတ်သော ပဗ္ဗဇိတအသွင် တစိတ်၌ တည် သောလူမျိုးတည်း။

ဥပေါသထဝတ်ဝသေန-ပုဒ်ဖြင့် နိစ္စသီလဝသေန-ပုဒ်ကို နှစ်စေသော ကြောင့် ၈-ပါးမူကား-အနိစ္စဟုသိအပ်၏၊ ၅-ပါး, ၁၀-ပါးတို့ကား-နိစ္စ, ၈-ပါးကား-အနိစ္စ၊ ဤသို့နိစ္စ, အနိစ္စ ၂-မျိုးဖြစ်၏။

ဂဟဋ္ဌဖြစ်သူ လူ ၂-မျိုးတို့တွင်—

၁။ ပကတိလူဝတ်နှင့်နေကြသော လူသာမည်တို့၌ ၅-ပါးသည် နိစ္စ ဖြစ်၏၊ ၈-ပါးသည် အနိစ္စဖြစ်၏။

၂။ ဖန်ရည်ဆိုးသော အဝတ်ကိုဝတ်သော လူဝိသေသတို့၌မူကား-၁၀-ပါးသည် နိစ္စဖြစ်၏၊ ၈-ပါးသည် နိစ္စ ၁၀-ပါး၌ အတွင်း ဝင်လေ၏။

[၈-ပါး, ၁၀-ပါးဆိုရာတို့၌လည်း နိစ္စ၅-ပါးသည် အတွင်းဝင်လျက် ရှိလေသောကြောင့် နိစ္စ၅-ပါးမှကြွင်းကုန်သော အင်္ဂါတို့အတွက်နှင့်သာ ၈-ပါး, ၁၀-ပါးကို အသီးဆိုရလေသည်၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ အင်္ဂါနှင့်

ပြည့်စုံသော အပြဟ္မစရိယမှသည် နိစ္စ ၅-ပါးခဲ့ အကွင်းဝင်ပြီးဖြစ်၏၊ထို့ကြောင့် ၈-ပါး,၁၀-ပါးတို့၏သဘောကို ပြဆိုရာအချက်တို့ခဲ့ ကာမေသု-မိစ္ဆာစာရအင်္ဂါမှ လွတ်သော အပြဟ္မစရိယမှကို သိလော။]

၅-ပါးသည် သဘာဝအားဖြင့် နိစ္စမျိုးသာဖြစ်၏၊ ပုဂ္ဂလဗျာသယအားဖြင့်မူကား-အနိစ္စလည်းဖြစ်၏။

၁။ သဘာဝအားဖြင့် အဘယ်သို့ နိစ္စမျိုးသာဖြစ်သနည်း ဟူမူကား-သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်း အစရှိသော ၅-ပါးသောအမှုသည် ဘယ်အခါမှာမှ ပြုထိုက်သော အမှုမျိုးမဟုတ်လေရကား-ထို၅-ပါးတို့မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းအမှုသည် သဘာဝအားဖြင့် ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့အား ခပ်သိမ်းသောအခါ၌ အစဉ်ထာဝရမြဲထိုက်သောသဘောရှိ၏။

[ဤကား-၅-ပါးသည် သဘာဝအားဖြင့် နိစ္စမျိုးဖြစ်ပုံတည်း။]

၂။ ထို၅-ပါးသည် အဘယ်သို့ ပုဂ္ဂလဗျာသယအားဖြင့် အနိစ္စဖြစ်သနည်းဟူမူကား-ထို၅-ပါးကို အမြဲမစောင့်ထိန်းနိုင်သောသူသည် ရံဘန်ရံခါ ခံယူ၍စောင့်ထိန်းလိုလျှင် စောင့်ထိန်းရ၏။

[ဤကား-ထို ၅-ပါးသည် ပုဂ္ဂလဗျာသယအားဖြင့် အနိစ္စဖြစ်ပုံတည်း။]

ထို၂-ပါးတို့တွင် ပုဂ္ဂလဗျာသယသည်ကား-ပဓာနမဟုတ်၊သဘာ-ဝသည်သာ ပဓာနဖြစ်လေသောကြောင့် အဌကထာတို့၌သဘာဝကိုသာ ပဓာနပြုသောအားဖြင့် ၅-ပါးသီလကို နိစ္စအဘိုဝ်သာ ပြဆိုကြပေကုန်သည်။

၅-ပါးသီလ၏နိစ္စ,အနိစ္စစစ်တမ်းပြီး၏။

၂-၁၀-ပါးသီလ၏နိစ္စ,အနိစ္စစစ်တမ်း

၁၀-ပါးသည်လည်း သဘာဝအားဖြင့် နိစ္စမျိုးသာဖြစ်၏။

ပုဂ္ဂလဗျာသယအားဖြင့်မူကား- အနိစ္စလည်းဖြစ်၏၊ နိစ္စလည်းဖြစ်၏။

၁၀-ပါးသည်-

၁။ သဘာဝအားဖြင့် အဘယ်သို့ နိစ္စမျိုးသာဖြစ်သနည်းဟူမူကား-

ဖန်ရည်ဆိုးသော အဝတ်ကို ဝတ်သော ဂဟန္ဓဖြစ်သူ လူဝိသေသ တို့အား ဇာတရူပရဇတပဋိဋ္ဌဟ တိုင်အောင်သော ၁၀-ပါးသောအမှု တို့သည် ဘယ်အခါမှာမှ ပြုခြင်းငှါမထိုက်သော အမှုတို့ပေတည်း၊ ပြုခဲ့လျှင် အဝတ်အသွင်နှင့် မတန်သောကြောင့် ပညာရှိသူ နတ်လူအ ပေါင်းဘို့ ကဲ့ရဲ့ဘွယ်သော ညှိုးနွမ်းခြင်း ညစ်နွမ်းခြင်း အဖြစ်သို့ ရောက် လေကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ထို၁၀-ပါးသည် ထိုသူတို့အား ထိုအဝတ်အ သွင်နှင့် တည်နေသမျှကာလပတ်လုံး အစဉ်ထာဝရ မြဲထိုက်သော သဘောရှိ၏။

[ဤကား-၁၀-ပါး၏သဘာဝအားဖြင့် နိစ္စမျိုးသာဖြစ်ပုံတည်း။]

၂။ ပုဂ္ဂလဗျာသယအားဖြင့် အဘယ်သို့လျှင် နိစ္စ,အနိစ္စဖြစ်သင့် လေသနည်းဟူမူကား-ပကတိ လူသာမန်တို့အား ထို၁၀- ပါးသည် သဘာဝ နိစ္စဖြစ်ခြင်းငှါမထိုက်၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ-အဗြဟ္မစရိယ မှ, ဝိကာလဘောဇနအစ ဇာတရူပရဇတပဋိဋ္ဌဟအဆုံးရှိသော အမှု တို့သည် ပကတိလူသာမန်တို့မှာ အဝတ်အသွင်နှင့် မထိုက်တန်သော အမှုမျိုးမဟုတ်ကုန်၊ ထိုက်တန်သော အမှုမျိုးတို့သာ ဖြစ်ကုန်၏၊လူချမ်း သာ, နတ်ချမ်းသာ, လူ့စည်းစိမ်, နတ်စည်းစိမ် အရိုးအစဉ်တို့သာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ထိုအမှုတို့မှ မကြဉ်ရှောင်သည့်အတွက်နှင့် လူသာမန်တို့ အလယ်၌ ဂုဏ်ကြက်သရေ ညှိုးနွမ်းဘွယ်မရှိလေသောကြောင့် လူသာ မန်တို့မှာ ပြုခဲ့လျှင် အပြစ်ရှိသည်ဟူသော သာဝဇ္ဇဓမ္မမျိုး မဟုတ်လေရ ကား-ထို ၁၀-ပါးသည် အစဉ်ထာဝရအမြဲစောင့်ထိန်းရမည် ဟူသော နိစ္စသဘောမျိုး မဟုတ်လေသတည်း။

ပုဂ္ဂလဗျာသယအားဖြင့်မူကား-ထိုလူသာမန်တို့သည် ၁၀-ပါးသီ လကို နေ့ရက်အပိုင်းအခြားနှင့် အနိစ္စအနေအားဖြင့် ခံယူစောင့်ထိန်း လိုလျှင် စောင့်ထိန်းရ၏၊"အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏာတိပေတံ-နိစ္စအနေ"အားဖြင့် ခံယူ၍ စောင့်ထိန်းလိုလျှင် စောင့်ထိန်းရ၏၊ကုသိုလ်တရား ပွားများ၏။

[ဤကား-၁၀-ပါးသီလသည် ပုဂ္ဂလဗျာသယအားဖြင့်နိစ္စ,အနိစ္စဖြစ်ပုံ ဟည်း။]

ထို၂-ပါးတို့တွင် ပုဂ္ဂလစ္ဆေဒသယသည် ပစ္စာနမဟုတ်၊ သဘာဝသည်သာ ပစ္စာနဖြစ်လေသောကြောင့် အဌကထာတို့၌ သဘာဝကိုသာ ပစ္စာနပြုသောအားဖြင့် ၁၀-ပါးသီလကို နိစ္စအဘို့၌သာ ပြဆိုတော်မူကြပေကုန်သည်။

၁၀-ပါးသီလ၏နိစ္စ,အနိစ္စစစ်တမ်းပြီး၏။

၃-၈-ပါးသီလ၏နိစ္စ, အနိစ္စစစ်တမ်း

၈-ပါးသည် သဘာဝအားဖြင့် အနိစ္စမျိုးသာဖြစ်၏၊ ပုဂ္ဂလစ္ဆေ-သယအားဖြင့်မူကား-နိစ္စ, အနိစ္စ ၂-ပါးပင်ဖြစ်သင့်၏။

[၅] ၈-ပါးသည် လူဝိသေသတို့မှာ နိစ္စ ၁၀-ပါး၌ အတွင်းဝင်ပြီးဖြစ်လေသောကြောင့် လူဝိသေသတို့အတွက် အသီးဆိုခွင့်မရှိပြီ၊ လူသာမန်တို့မှာ သဘာဝနိစ္စမျိုးမဟုတ်ကြောင်းကို ၁၀-ပါး၌ပြဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်းမှတ်လေ။]

ထိုသို့ ၈-ပါးသည်လည်း လူသာမန်တို့မှာ လွန်ကျူးခဲ့လျှင် အပြစ်ရှိသည်ဟူသော သာဝဇ္ဇဓမ္မမျိုး မဟုတ်လေသောကြောင့် အစဉ်ထာဝရစောင့်ထိန်းရမည်ဟူသော နိစ္စသဘောမျိုး မဟုတ်လေရကား- တတ်စွမ်းနိုင်သမျှ တလလျှင် ၄-သီတင်း, ၈-သီတင်း အစရှိသည်ဖြင့် စောင့်ထိန်းအပ်သော အနိစ္စသဘောမျိုးသာ ဖြစ်သည်ဟု သိအပ်၏။မစောင့်မထိန်းသောနေ့ရက် နာရီအတွက်နှင့် လူသာမန်အဖြစ်မှာ ညစ်နွမ်းမှုမရှိသောကြောင့် အနိစ္စသီလမျိုးဆိုရသည်-ဟူလို။

ထိုစကားမှန်၏-

၁။ လူသာမန်တို့မှာ ဥပုသ်ရက်မဟုတ်သောနေ့၌ နေလွဲညစာစားသောက်သည့် အတွက်ကြောင့် ထိုသူကို လူညစ်ဟူ၍ မဆိုအပ်ပေ! ထို့အတူ မိမိပိုင်ဝတ္ထု၌ အဖြတ်ဟူစရိယမှုကို ပြုခြင်း, နစ္စ-ဂီတစသည်ကို သာယာခြင်း,မြင့်သောနေရာ, မြတ်သောနေရာ၌ နေခြင်း, ရွှေငွေကို သာယာခြင်းတို့ကြောင့် ထိုသူကို လူညစ်ဟူ၍ မဆိုအပ်ပေ။

၂။ ဖန်ရည်ဆိုးသော အဝတ်ကိုဝတ်သော လူဝိသေသသည် ထိုဝိ
ကာလ ဘောဇနစသော အမှုကို ပြုခဲ့မှုကား- ထိုသူ့ကို လူသူ
တော်ညစ်ဟူ၍ဆိုအပ်၏။

ဤသို့သောယုတ္တိကြောင့် ထို ၈-ပါးသည် လူသာမန်တို့မှာ သဘာဝ
အားဖြင့် အနိစ္စမျိုးသာ ဖြစ်လေသည်ဟု သိအပ်လေသတည်း။

[ဤကား-လူသာမန်တို့မှာ ထို ၈-ပါးသည် သဘာဝအားဖြင့် အနိစ္စမျိုး
သာ ဖြစ်ပုံတည်း။]

ထို ၈-ပါးသည် လူသာမန်တို့မှာ ပုဂ္ဂလစ္ဆာသယအားဖြင့် အဘယ
သို့ နိစ္စ,အနိစ္စ ၂-ပါးဖြစ်သင့်လေသနည်း ဟူသော အမေးမှာလည်း
ထိုလူသာမန်တို့မှာ ၁၀-ပါးသီလ၏ နိစ္စ,အနိစ္စ ၂-ပါး ဖြစ်သင့်ပုံ၌
ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အတိုင်းပြဆိုလေ။

[ဤကား-၈-ပါးသည် လူသာမန်တို့မှာ ပုဂ္ဂလစ္ဆာသယအားဖြင့် နိစ္စ,
အနိစ္စ ၂-ပါးဖြစ်သင့်ပုံတည်း။]

ထို ၂-ပါးတို့တွင် ပုဂ္ဂလစ္ဆာသယကား- ပဓာနမဟုတ်၊ သဘာဝ-
သည်သာ ပဓာနဖြစ်လေသောကြောင့် အဌကထာတို့၌ သဘာဝ-
ကိုသာ ပဓာနပြုသောအားဖြင့် ၈-ပါးသီလကို အနိစ္စအဘို့၌ ပြဆို
တော်မူကြပေကုန်သည်။

၈-ပါးသီလ၏ နိစ္စ,အနိစ္စစစ်တမ်း ပြီး၏။

၄–သဘာဝနိစ္စစသည်တို့၏အဆုံးအဖြတ်

သဘာဝ နိစ္စမျိုးခ၌ကား-သိက္ခာပုဒ်ကို ခံယူဆောက်တည်ခြင်း မရှိဘဲ
နှင့်ပင် လွန်ကျူးခဲ့လျှင် ညစ်နွမ်းသော အဘို့၌တည်၏၊ သဘာဝအနိစ္စ
မျိုးခ၌ကား–သိက္ခာပုဒ်ကို မခံယူခဲ့သည်ရှိသော် ပြုကျင့်သော်လည်း ညစ်
နွမ်းသည်မဆိုရ၊ သိက္ခာပုဒ်ကို ခံယူလျက်နှင့် ပြုကျင့်မှသာ ညစ်နွမ်း
သည်ဆိုရ၏။

၁။ အဝတ်ဖြူသည် လူသာမန်တို့၏ အဝတ်မျိုး စင်စစ် ဖြစ်ခဲ့၍
သဘာဝနိစ္စ ၁၀–ပါးနှင့် မထိုက်တန်ကြောင်း,

၂။ တမင်ခံယူ၍ စောင့်ထိန်းသော ပုဂ္ဂလဗျာသယ ၁၀-ပါးနှင့် သာ ထိုက်တန်ကြောင်း,

၃။ ဖန်ရည်ဆိုးသော အဝတ်သည်သာလျှင် မြင့်မြတ်သော အရာမျိုးဖြစ်၍ သဘာဝနိစ္စ ၁၀-ပါးနှင့် ထိုက်တန်ကြောင်း,

၄။ ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ်ကို ဝတ်လျက်နှင့် ၁၀-ပါးကိုလုံခြုံစွာ မထိန်းခဲ့လျှင် အသွင်နှင့် မတန်သည့်အတွက် ကဲ့ရဲ့ဘွယ်သော သာ-ဝင္ဇအဖြစ်၌ တည်ကြောင်းကိုပြဆိုဦးအံ့။

အဝတ်ဖြူသည် ကာမဂုဏ်ကို ခံစားသူ လူတို့၏ အသုံးအဆောင်ဖြစ်ကြောင်းသည် ဝိနည်းတော် တလျှောက်မှာ ထင်ရှားပါ၏၊ မျက်မြင်အားဖြင့်လည်း အနောက်နိုင်ငံသား ဟိန္ဒူလူမျိုးများမှာ ထင်ရှား၏၊ နောင်သာသနာ၌ ဖြစ်ပေါ်လာလတ္တံ့သောပါပဘိက္ခုတို့၏ အခြင်းအရာကို ဟောတော်မူရာ ဖုဿထေရ ဂါထာပါဠိတော်၌ ဤသို့လာ၏။

၁။ အဇေဂုံစ္ဆံ ဝိမုတ္တေဟိ၊ သုရတ္တံ အရဟဒ္ဓဇံ။
ဇိဂုစ္ဆိသန္တိ ကာသာဝံ၊ ဩဒါတေသု သမုစ္ဆိတာ။

အနက်ကား။ ။ဩဒါတေသု၊ အဝတ်ဖြူတို့၌။ သမုစ္ဆိတာ၊မက်မောကြကုန်သော ပါပရဟန်းတို့သည်။ ဝိမုတ္တေဟိ၊ ကိလေသဝင်္ဂမှ ကျွတ်လွတ်ကြကုန်ပြီးသော သူတော်ကောင်းတို့သည်။ အဇေဂုစ္ဆံ၊ မစက်ဆုပ်အပ်သော။ သုရတ္တံ၊ ကောင်းစွာနီမြန်းသော။ အရဟဒ္ဓဇံ၊ ရဟန္တာတို့၏ တံခွန်ဖြစ်သော။ ကာသာဝံ၊ ဖန်ရည်ဆိုးသင်္ကန်းမျိုးကို။ ဇိဂုစ္ဆိသန္တိ၊ စက်ဆုပ်ကြကုန်လတ္တံ့။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။နောင်အခါ အဝတ်ဖြူတို့၌မက်မောကြကုန်သော ပါပ ရဟန်းတို့သည် ကိလေသဝင်္ဂမှ ကျွတ်လွတ်ပြီးသော အရိယာသူတော်ကောင်းတို့ မစက်ဆုပ်အပ်သော ကောင်းစွာ နီမြန်းသော ရဟန္တာတို့၏ တံခွန်ဖြစ်သော ဖန်ရည်ဆိုးသင်္ကန်းမျိုးကို စက်ဆုပ်ကြကုန်လတ္တံ့။

၂။ မိလက္ခဗြဇနံ ရတ္တံ၊ ဂရဟန္တာ သကံ ဓဇံ။
တိတ္ထိယာနံ ဓဇံ ကေစိ၊ ဓာရယန္တ၂ ဝဒါတကံ။

အနက်ကား။ ။မိလက္ခ၊ ရဇနံရတ္တံ၊ ညောင်ခေါက်ဆိုးရည်ဖြင့် တပ်အပ်သော။သကံဓဇံ၊မိမိတို့အန္တယ်၏ဆိုင်ရာ တံခွန်ဖြစ်သော သက်နှီးကို။ ဂရဟန္တာ၊ ကဲ့ရဲ့ကြကုန်လျက်။ တိတ္ထိယာနံ၊ တိတ္ထိတို့၏။ ဓဇံ၊တံခွန်ဖြစ်သော။ အဝဒါတကံ၊ အဝတ်ဖြူကို။ ကေစိ၊ အချို့သော ပါပရဟန်းတို့သည်။ ဓာရယန္တိ၊ ဆောင်ကြကုန်လတ္တံ့။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။နောင်သောအခါ၌ အချို့သော ပါပရဟန်းတို့သည် ညောင်ကြတ်ခေါက်ဖြင့် ဆိုးအပ်သော မိမိတို့အန္တယ်ဆိုင်ရာ တံခွန်ဖြစ်သော သက်နှီးကို ကဲ့ရဲ့ကုန်လျက် အဝတ်ဖြူကို ဆောင်ကြကုန်လတ္တံ့။

[ဤဒေသနာဂါထာ၌ ညောင်ခေါက်ဆိုးသက်နှီးသည် ရဟန္တာတို့၏ တံခွန်, အဝတ်ဖြူသည် တိတ္ထိတို့၏တံခွန်–ဟုလာ၏။]

၃။ အနိဋ္ဌာသာဝေါ ကာသာဝံ၊ ယော ဝတ္ထုံ ပရိဓဿတိ။
အပေတော ဒမ္မသစ္စေန၊ နိ သော ကာသာဝမရဟတိ။

အနက်ကား။ ။ယော၊ အကြင်သူသည်။ အနိဋ္ဌာသာဝေါ၊ ကိလေသာတည်းဟူသော ဖန်ရည်အပြည့်ရှိလျက်။ ဒမ္မသစ္စေန၊ ဋ္ဌေ ၆-ပါးကို ဆုံးမခြင်း- ဒမ္မ, မှန်သောစကားကိုသာ ပြောဆိုခြင်း-သစ္စာတရားမှ။ အပေတော၊ ကင်းသည်ဖြစ်လျက်။ ကာသာဝံဝတ္ထုံ၊ ညောင်ခေါက်စသည် ဖန်ရည်တပ်စွန်း လွန်နိုမြန်းသော သက်နှီးကို။ ပရိဓဿတိ၊ ဝတ်ရုံငြားအံ့။ သော၊ ထိုသူသည်။ကာသာဝံ၊ သက်နှီးကို။ နိ အရဟတိ၊ မထိုက်မတန်လေ။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။အကြင်သူသည် ကိုယ်တွင်း၌ ကိလေသာတည်းဟူသော ဖန်ရည်အပြည့်ရှိလျက် ဋ္ဌေ ၆-ပါးကို ဆုံးမခြင်း,မှန်သောစကားကိုသာပြောဆိုခြင်း တည်းဟူသော ရဟန်းတရားတို့မှ ကင်းသည်ဖြစ်လျက် ညောင်ခေါက်စသည်ဖန်ရည်တပ်စွန်းလွန်နိုမြန်းသောသက်နှီးကို ဝတ်ရုံငြားအံ့၊ထိုသူသည် ထိုသက်နှီးကို ဝတ်ရုံခြင်းငါမထိုက်။

[ဤဒေသနာဂါထာဖြင့် အမြဟွစရိယမှ, ဝိကာလဘောဇနမှ အစရှိသော ရုန့်ရင်းသော ကိလေသာ ဖန်ရည်ရှိနေသောသူသည် ညောင်ခေါက်ဆိုးကို ဝတ်ရုံခြင်းငါမထိုက်၊ ညောင်ခေါက်ဆိုးကို ဝတ်သောသူသည် ထိုအမှုကြမ်းတို့ကို ပြုခြင်းငါမထိုက်ဟူသော အနက်ကို ပြဆိုတော်မူသည်။]

၄။ ယော စ ဝန္ဓကသာဝဿ၊ သီလေသု သုသမာဟိတော။
ဥပေတော ဒမ္မသစ္စေန၊ သ ဝေ ကာသာဝ´ မရဟတိ။

အနက်ကား။ ။ယောစ၊ အကြင်သူသည်ကား။ ဝန္ဓကသာဝေါ၊ ထွေးအန်စွန့်ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာ တည်းဟူသော ဖန်ရည်ရှိသည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ သီလေသု၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလတို့၌။ သုသမာဟိတော၊ ကောင်းစွာတည်ကြည် စောင့်ရှောက်၏။ ဒမ္မသစ္စေန၊ ဤခြေ၆-ပါးကို ဆုံးမခြင်း-ဒမ္မ, မှန်သော စကားကိုသာ ပြောဆိုခြင်း-သစ္စာ တရားနှင့်။ ဥပေတော၊ ပြည့်စုံ၏။ သ-သော၊ ထိုသူသည်။ ကာသာဝံ၊ သက်နုံးကို။ ဝေ၊ စင်စစ်။ အရဟတိ၊ ထိုက်တန်၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။အကြင်သူသည်ကား-ကိုယ်တွင်း၌ ထွေးအန်စွန့်ပယ်အပ်ပြီးသော အဖြာဖြာစရိယဟူသောကိလေသာဖန်ရည်ရှိ၏၊ဤနှိုင်ယှဉ်သံဝရသီလ, ဝစီသစ္စာတရားနှင့်ပြည့်စုံ၏၊ ထိုသူသည်သာ ညောင်ခေါက်ဆိုးကို ဝတ်ခြင်းငါထိုက်၏။

[ဤဂါထာ၌သီလေသု၌ ၁၀-ပါးသီလအစရှိသော နိစ္စသီလကြီးတွေကို ယူလေ။]

ဖန်ရည်ခေါ်ရသော ကိလေသာမျိုးကား-မေထုနသေဝန,ဝိကာလဘောဇန-စသောရုန့်ရင်းသော ကိလေသာမျိုးတို့ကို ဖန်ရည်ဆိုသတည်း၊ ထို့ကြောင့် ၅-ပါးနိစ္စတည်ရုံမျှသည် ညောင်ခေါက်ဆိုးနှင့် မထိုက်တန်သေး၊ ၈-ပါးနိစ္စတည်ရုံမျှသည်လည်း ညောင်ခေါက်ဆိုးနှင့် မထိုက်တန်သေး၊ ယုတ်စွအဆုံး သဘာဝနိစ္စ ၁၀-ပါးတည်မှသာ ညောင်ခေါက်ဆိုးနှင့် ထိုက်တန်သည်ဟု သိအပ်၏၊ ညောင်ခေါက်ဆိုးအဝတ်နီကို ဝတ်သောသူသည် ၁၀-ပါးသောသီလကို ဘယ်အခါမှ လွန်ကျူးခြင်းငါမထိုက်၊ ၁၀-ပါးတွင် တပါးပါးကို လွန်ကျူးခဲ့သော် ဤဒေသနာတော်အတိုင်း ကဲ့ရဲ့ဘွယ်သောအပြစ်စွန်းငြိ၍ သာဝဇ္ဇအဘိုဿ တည်၏-ဟူသောအနက်ကိုလည်း သိအပ်၏။

၅။ ဝိပန္နသီလော ဒုမ္မေဓော၊
ပါကဋော ကာမကာရိယော။
ဝိဘ္ဘန္တစိတ္တော နိသုတ္ကော၊
နသော ကာသာဝ မရဟတိ။

အနက်ကား။ ။ယော၊ အကြင်သူသည်။ ဝိပန္နသီလော၊ ပျက်စီးသော နိစ္စသီလရှိ၏။ ဒုမ္မေဓော၊ ပညာနည်းပါး၏။ ပါကဋော၊ ထင်ရှားပေါ်လွင်သော ဣန္ဒြေရှိ၏။ ကာမကာရိယော၊ စိတ်အလိုရှိတိုင်း စိတ်နောက်ကိုယပါ ပြုကျင့်တတ်၏။ ဝိဘ္ဘန္ဓစိတ္တော၊ မရပ်မတည်လည်သော စိတ်နှလုံးရှိ၏။ နိဿုံဏ္ဏော၊ ဖြူစင်သောဟိရိ,ဩတ္တပ္ပတရားတို့မှ ကင်းလွတ်ဝေးကွာ၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ ကာသာဝံ၊ သက်နှံးကို။ နအရဟတိ၊ မထိုက်မတန်လေ။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။အကြင်သူသည် ပျက်စီးသောနိစ္စသီလရှိ၏၊ပညာမဲ့၏၊ ပေါ်လွင်သောဣန္ဒြေရှိ၏၊ စိတ်အလိုရှိတိုင်း စိတ်နောက်ကိုယ်ပါ ပြုကျင့်တတ်၏၊မရပ်မတည်လည်သောစိတ်ရှိ၏၊ ဖြူစင်သောဟိရိဩတ္တပ္ပတရားတို့မှ ကင်းလွတ်၏၊ ထိုသူသည် ညောင်ခေါက်ဆိုးနှင့်မထိုက်။

လိုရင်းမှာ။ ။၁၀-ပါးသီလအမြဲတည်လျှင်ပင် ထိုအပြစ်တို့မှကင်းလွတ်၍ ညောင်ခေါက်ဆိုးနှင့် ထိုက်တန်ပြီမှတ်၊ ထို့ကြောင့် ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ်ကို ဝတ်ရုံသောသာမဏေများမှာ ၁၀-ပါးသီလကို အရင်းခံထားရလေသတည်း၊ သက်နှံးဝတ်မိလျှင်ပင် ၁၀-ပါးသီလခံယူမှုကိစ္စပြီးပြီ၊ သာမဏေအစစ်ကြီးမဟုတ်သေး၍ သာမဏေသီလဟု ဝိသေသမဆိုရသေး၊ သရဏဂုံ ခံယူမှုပြည့်စုံမှ သာမဏေ အစစ်ကြီး ဖြစ်၍ သာမဏေသီလဆိုရသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ဝိနည်းကျမ်းဂန်တို့၌ သာမဏေသီလသည် သရဏဂုံဖြင့် ပြီးစီးသည်ဟု ဆိုကြကုန်သည်။

၆။ ယော စ သီလေန သမ္ပန္နော၊
ဝိတရာဂေါ သမာဟိတော။
သြဒါတမန သက်ပ္ပေါ၊
သ ဝေ ကာသာဝ မရဟတိ။

အနက်ကား။ ။ယောစ၊ အကြင်သူသည်ကား။ သီလေန၊နိစ္စသီလ-နှင့်။ သမ္ပန္နော၊ ပြည့်စုံ၏။ ဝိတရာဂေါ၊ ရုန့်ရင်းကြမ်းထမ်းသော ရာဂမှ ကင်း၏။ သမာဟိတော၊ တည်ကြည်သော စိတ်နှလုံးရှိ၏။သြဒါတ-မနသက်ပ္ပေါ၊ ဖြူစင်သော စိတ်အကြံရှိ၏။ သ-သော၊ ထိုသူသည်။ ကာသာဝံ၊ သက်နှံးကို။ ဝေ၊ စင်စစ်။ အရဟတိ၊ ထိုက်တန်၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။အကြင်သူသည် နိစ္စသီလနှင့်ပြည့်စုံ၏၊ ရုန့်ရင်းသောရာဂမှကင်း၏၊ တည်ကြည်သောစိတ်ရှိ၏၊ ဖြူစင်သောစိတ်အကြံရှိ၏၊ ထိုသူသည်သာလျှင် ညောင်ခေါက်ဆိုးကိုဝတ်ခြင်းငှါ ထိုက်၏။

[ယုတ်စွအဆုံး ၁၀-ပါးသီလနိစ္စတည်လျှင် ဤဂါထာဌာန်လာသော ဂုဏ်နှင့် ယှဉ်ပေပြီဟုမှတ်။]

၇။ ဥဒ္ဓတော ဥန္ဒဲော ဗာလော၊
သီလံ ယဿ နဝိဇ္ဇတိ။
သြဒါတကံ အရဟတိ။
ကာသဝံ ကိုံ ကရိဿတိ။

အနက်ကား။ ။ယော၊ အကြင်သူသည်။ ဥဒ္ဓတော။ တုန်လှုပ်ပျံ့လွင့်သော စိတ်နှလုံးရှိ၏။ ဥန္ဒဲော၊ အထက်သို့ မြင့်တက်သော ကျူပင်ကျူရိုးကဲ့သို့ အနှစ်သာရမရှိဘဲ အချည်းနှီး မောက်မော်ဝါကြွားသော စိတ်နှလုံးရှိ၏။ ဗာလော၊ မိုက်မဲ၏။ ယဿ၊ အကြင်သူအား။ သီလံ၊ ၁၀-ပါးသီလမျှ။ နဝိဇ္ဇတိ၊ မရှိ။သော၊ထိုသူသည်။ သြဒါတကံ၊ အဝတ်ဖြူအဝတ်ကြောင်ကိုသာ။ အရဟတိ၊ ထိုက်တန်၏။ ကာသာဝံ၊သင်္ကန်းကို။ ကိုံ ကရိဿတိ၊အဘယ်ပြုအံ့နည်း။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။အကြင်သူအား ယုတ်စွအဆုံး ၁၀- ပါးသီလမျှ နိစ္စသီလဟူ၍မရှိ၊ ပျံ့လွင့်သောစိတ်ရှိ၏၊ ကျူပင်ကျူရိုးကဲ့သို့ အနှစ်သာရမရှိဘဲ အချည်းနှီးမောက်မော်သောစိတ်နှလုံးရှိ၏၊ မိုက်မဲ၏၊ထိုသူသည် အဝတ်ဖြူကိုသာ ဝတ်ခြင်းငှါထိုက်၏၊ထိုသူအား ညောင်ခေါက်ဆိုးဖြင့် အဘယ်ပြုလတ္တံ့နည်း။

[ဤဂါထာဖြင့် အပတ်ဖြူသည် အရာယုတ်နိမ့်ကြောင်း, ညောင်ခေါက်ဆိုးအဝတ်နီသည် အရာကြီးမြတ်ကြောင်းထင်ရှားလှ၏၊ ညောင်ခေါက်ဆိုးကိုသာ ထုတ်ဘော်၍ ဆိုခဲ့သည်မှာ-ဒုတိယဂါထာပါဠိတော်မှာ မိလက္ခ၊ ရဇနံရဟ္ဟံ-ဟူ၍ တိုက်ရိုက်လာသောကြောင့်ဆိုပေသည်၊ညောင်ခေါက်ဆိုးမှ ဝေပါး ဖလံခေါက်ဆိုး,ပိန္ဓဆိုး-စသည်တို့၌လည်း အတူမှတ်လေ။]

ဤဒေသနာတော်၌ကား-သာသနာထမ်း ရဟန်း,သာမဏေတို့ကို ပြဆိုရင်းပေကည်း၊ ဇာတ် နိပါတ်, ဓမ္မပဒ စသည်တို့၌လည်း ဤနည်းတူလာ၏၊ ထိုသို့လာသော အရာဌာနတို့၌မူကား-၁၀-ပါး သီလ

နိစ္စတည်ရှိသော သူခပ်သိမ်းတို့နှင့်ပင် ဆက်ဆံ၏၊ ဤအရာ၌ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်မှာမူကား-အဝတ်ဖြူသည် ယုတ်နိမ့်သောအရာဖြစ်၍ ပကတိလူဂဟဋ္ဌတို့၏ အသုံးအဆောင်သာ ဖြစ်၏၊ ထိုအဝတ်ဖြူကို ဝတ်သော သူတို့သည် သဘာဝနိစ္စ ၅- ပါးမျှကိုသာ ရထိုက်ကုန်၏၊ သဘာဝနိစ္စ ၁၀-ပါးကိုမူကား-မရထိုက်၊ ပုဂ္ဂလဗျာသယ ၁၀-ပါးကိုသာ ရထိုက်၏။

ညောင်ခေါက်ဆိုးသည် မြင့်မြတ်သောအရာဖြစ်၍ ပဗ္ဗဇိတ အဘို့၌ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်တို့နှင့်သာ ထိုက်တန်၏၊ ထိုညောင်ခေါက်ဆိုး အဝတ်နီမျိုးကို ဝတ်သောသူတို့သည်သာလျှင် သာမဏေတို့နှင့် အလားတူ သဘာဝနိစ္စ၁၀-ပါးကို ရထိုက်ကုန်၏၊ ထိုအဝတ်မျိုးကို ဝတ်မိလျှင် ၁၀-ပါးသီလခံယူဆောက်တည်မှုကိစ္စအလိုလိုပြီးစီးလေ၏၊ တမင် ခံယူ ဆောက်တည်ဘွယ် ကိစ္စမရှိပြီ၊ သို့သော်လည်း ခံယူ ဆောက်တည်မှုသည် အလေးဂရုအထူးပြုမိခြင်းအကျိုး, သိက္ခာပုဒ် အစဉ်တို့၌ ကြေလည်ခြင်းအကျိုးရှိပါ၏၊ ယခုကာလ သာမဏေများ သီလခံကြသကဲ့သို့တည်း၊ ဤသို့သောအဓိပ္ပါယ်ကို ပြဆိုဆုံးဖြတ် လိုရင်းတည်း။

ယခုအခါ အဝတ်ဖြူ, အဝတ်ကြောင် အစရှိသော ပကတိလူတို့၏ အဝတ်မျိုးကိုပယ်စွန့်၍ ဖန်ရည်သောက်သော ညောင်ခေါက်ဆိုး အဝတ်စသော ပဗ္ဗဇိတအဝတ်မျိုးကို ဝတ်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ သမဏာ ဗြာဟ္မဏာအဖြစ်၌ တည်ကြကုန်သော သူတို့အား အဝတ်အသွင်ကို ယူသည်နှင့်တပြိုင်နက် ခံယူမှုကိစ္စပြီးစီးလျက် အမြဲတည်ရှိသော ၁၀-ပါးသီလကို တပါးပါးကျူးလွန်ခဲ့သည်ရှိသော် ကေန်စင်စစ် ညစ်နွမ်းမှုအပြစ် သာဝဇ္ဇသဘောသို့ ရောက်ကြောင်းကို ပြဆိုလတ္တံ့သောပါဠိ တော်ဖြင့် သိအပ်၏။

စတ္တာရောမေ ဘိက္ခဝေ စန္ဒိမသူရိယာနံ ဥပက္ကိလေသာ ယေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌာ စန္ဒိမသူရိယာ နပဘန္တိ နဘာသန္တိ နဝိရောစန္တိ။

အစရှိသည်ဖြင့် ဥပမာနှင့်တကွအကျယ်လာ၏။

ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်မျှကို ပြဆိုအံ့။ ။သိုးနှင်း,မြူခိုး,ပိုယ်းတိမ်, ရာဟု၊ ဤ ၄- ခုတို့သည် လနေတို့ကို ညစ်နွမ်းစေတတ်ကုန်၏၊ ထို့အတူ မေထုန်မှု, သေရည်သောက်မှု, ရွှေငွေခံမှု, မိစ္ဆာဇီဝမှု၊ ဤ၄- ခုတို့သည် ဖန်ရည်ဆိုးသောအဝတ်ကို ဝတ်ကြကုန်သဖြင့် သမဏ,ဗြာဟ္မဏ အဖြစ်၌တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်တို့ကို ညစ်နွမ်းစေတတ်ကုန်၏-ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

[ဤပါဠိတော်၌ သေရည်သောက်မှုဖြင့် နိစ္စ၅-ပါးကြီးကို သိမ်းကျုံး၍ သိလေ၊ မေထုန်မှု, ရွှေငွေခံမှုဖြင့် ကြင်းသော အဗြဟ္မစရိယနှင့် တကွ ဝိကာလဘောဇနစသော အင်္ဂါစုကို သိမ်းကျုံး၍သိလေ၊ မိစ္ဆာဇီဝဖြင့် လူတို့အား ဆေးဝါး,ဓာတ်စာပေးခြင်း စသည်ကိုပြု၍ရသော လာဘ်သပ်ပကာနှင့်အသက်မွေးမှုကို ယူလေ။]

ဤပါဠိတော်ကြီးကိုထောက်၍လည်း ဖန်ရည်သောက်သောညောင်ခေါက်ဆိုးကို ဝတ်ရုံ၍ သမဏ, ဗြာဟ္မဏအဖြစ် တစိတ်၌တည်ကုန်သော လူဂဟဋ္ဌတို့အား ရွှေငွေကိုခံမှု,သာယာမှု-စသည်တို့သည် ကေန္ဒ ညစ်နွမ်းခြင်းကို ပြုတတ်ကုန်၏၊ သာဝဇ္ဇအတို့သို့ ရောက်စေတတ်ကုန်၏-ဟုသိအပ်လေသတည်း။

ထိုညောင်ခေါက်ဆိုးကို ဝတ်သည်ဖြစ်၍ သမဏ, ဗြာဟ္မဏ အဖြစ်၌ တည်သောသူကိုမြင်လျှင် ဂဟဋ္ဌဟူ၍ ဆိုရပြန်သည်မှာ ဘိက္ခု, ဘိက္ခုနီ, သိက္ခမာန်, သာမဏေရ, သာမဏေရီဟူသော သီတင်းသုံးဘော် ၅-ဦးတို့၌ မပါသောကြောင့် ဂဟဋ္ဌ-ဟူ၍ပင် ဆိုရလျက် ရှိပြန်သည်-ဟုမှတ်။

ထိုမှတပါး သံယုတ်ပါဠိတော်၌-

ယသ ခေါ ဂါမဏိ ဇာတရူပရဇတံ ကပ္ပတိ ပဠုပိတသ ကာမဂုဏာ ကပ္ပန္တိ၊ယသ ပဠု ကာမဂုဏာ ကပ္ပန္တိ ကေန္ဒနခေါ ဂါမဏိ ဓာရေယျာသိ အသမဏာဓမ္မော အသက္ကပုတ္တိယ ဓမ္မောတိ။

ဟူ၍ဟောတော်မူ၏။

အနက်ကား။ ။ဂါမဏိ၊ မဏိစူဠဋ္ဌက အမည်ရှိသော ရွာသူကြီး။ ယသ၊ အကြင်သူအား။ ဇာတရူပရဇတံ၊ ရွှေငွေသည်။ ကပ္ပတိ၊ အပ်

၏။ တဿ၊ ထိုသူအား။ ပဠုပိကာမဂုဏာ၊ ကာမဂုဏ်၅- ပါးတို့သည်လည်း။ ကပ္ပန္တိ၊ အပ်ကုန်၏။ ယဿ၊ အကြင်သူအား။ ပဠုကာမဂုဏာ၊ ကာမဂုဏ်၅- ပါးတို့သည်။ ကပ္ပန္တိ၊ အပ်ကုန်၏။ တဿ၊ ထိုသူ၏။ သော၊ထိုအပ်မှုသည်။အသမဏဓမ္မော၊ ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့၏ အကျင့်မျိုးမဟုတ်။ အသကျပုတ္တိယဓမ္မော၊ သာကီဝင်မင်းသား ဂါဘုရားတပည့်သားတို့၏ အကျင့်မဟုတ်။ ဥတိ၊ ဤသို့။ ဂါမဏိ၊ မဏိစူဠကအမည်ရှိသောရွာသူကြီး။ တုံ၊ သင်သည်။ ကေန္ဒေနခေါ၊ စင်စစ်အားဖြင့်သာလျှင်။ ဓာရေယျာသိ၊ မှတ်လေလော့။

ဤပါဠိတော်ကို ထောက်သဖြင့်လည်း ညောင်ခေါက်ဆိုး အဝတ်ကို ဝတ်၍ ပဗ္ဗဇိတ သမဏအဖြစ်သို့ ကပ်ကုန်သောသူတို့အား ခံယူခြင်းကို မပြုဘဲနှင့်ပင် ၁၀-ပါးသီလသည် သဘာဝနိစ္စရထိုက်ကြောင်းကို သိအပ်၏။

ဤလောကဌ် ၁၀- ပါးသီလကို ပြောဟော ဆုံးဖြတ်ကြကုန်သော ဆရာတို့သည်ကား-ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သဘာဝနိစ္စအနိစ္စတမျိုး,ပုဂ္ဂလဗျာသယနိစ္စအနိစ္စတမျိုး၊ ဤ၂-မျိုးရှိသည်ကို သတိမမူကြကုန်သောကြောင့် ထုတ်ပြခဲ့ပြီးသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဌကထာ၏ သဘောကို စင်ကြယ်ချောမောအောင် မပြောနိုင်ကြကုန်၊ မိမိတို့ဉာဏ်တွင် ထင်မိထင်ရာကိုသာ သန်သန်ပြောဆိုရေးသား ဆုံးဖြတ်ကြသဖြင့် ဝါဒဝိနိစ္ဆယချင်းချင်းဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ နေကြလေကုန်သည်။

မေးမြန်းဘွယ်

မေးရန်ရှိသည်ကား—နိစ္စသီလ ဝသေန ပဠုသိက္ခာပဒါနိ သတိဝါ ဥဿာဟေ ဒသ ဥပေါသထင်ဝသေန အဌ—ဟူသော အဌကထာစကားသည် သဘာဝနိစ္စအနိစ္စတမျိုးကိုသာ ပြဆိုသည်မဟုတ်လော၊ ထိုစကားဖြင့် ပုဂ္ဂလဗျာသယနိစ္စအနိစ္စတမျိုးကို အဘယ်သို့သိနိုင်ပါသနည်း-မေးရန်—

အဖြေကား။ ။ဤအဌကထာစကားဌ် ၅-ပါးသီလကို နိစ္စသီလဟုဆို၏၊ နိစ္စမတတ်နိုင်သောသူသည် ၅-ပါးကိုရံဘန်

ရုံပါ စောင့်ယိန်းလိုလေသော် မစောင့်အပ် ဆိုမည်လော၊ မုဆိုးတံငါ ပြုလုပ်၍နေသောသူသည် ရုံဘန်ရုံခါ ပါဏာတိပါတာ ဝေရုမဏိသီလကို ပယ်ရှု၍ စောင့်ယိန်းလိုသော် မစောင့်ရ, မစောင့်အပ်ဆိုမည်လော၊စောင့်အပ်သည်သာ ဧကန်ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အဌကထာ၌ ၇-ပါးကို နိစ္စဟုဆို၏၊ ထို့ကြောင့် အဌကထာဆိုသော နိစ္စကား-သဘာဝနိစ္စတည်းဟု-သိအပ်၏။

သဘာဝနိစ္စဆိုသဖြင့် သဘာဝအနိစ္စကိုသာ ပယ်တော်မူလိုရင်းတည်း၊ပုဂ္ဂလဗျာသယအနိစ္စကိုမူကား-ခွင့်ပြုတော်မူသည်ဟု-သိအပ်၏၊ ဤနည်းအတူ ၁၀-ပါးကိုနိစ္စဆိုရာ၌လည်းသဘာဝနိစ္စကိုသာ ဆိုလိုရင်းတည်း၊ သဘာဝနိစ္စကိုဆိုသဖြင့် သဘာဝအနိစ္စကိုသာ ပယ်တော်မူလိုရင်းတည်း၊ ပုဂ္ဂလဗျာသယ နိစ္စအနိစ္စကိုပယ်လိုရင်းမဟုတ်၊ ထိုပုဂ္ဂလဗျာသယ နိစ္စအနိစ္စကိုမူကား-ခွင့်ပြုတော်မူသည်ဟု-သိအပ်၏။

အဌကထာ၌ ၈-ပါးကို အနိစ္စဟု ဆို၏၊ ၈-ပါးကို ယခုနေ့မှစ၍ ပါဏာတိပေတံခံယူ၍ စောင့်လိုလျှင် မစောင့်ရဆိုမည်လော၊ စောင့်ရသည်သာ ဧကန်ဖြစ်၏၊ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အနိစ္စဟုဆို၏၊ ထို့ကြောင့် အဌကထာဆိုသော အနိစ္စကား-သဘာဝအနိစ္စတည်းဟု-သိအပ်၏၊ သဘာဝအနိစ္စကို ဆိုသဖြင့် သဘာဝနိစ္စကိုသာ ပယ်တော်မူလိုရင်းတည်း၊ပုဂ္ဂလဗျာသယ နိစ္စအနိစ္စကို ပယ်လိုရင်းမဟုတ်၊ ထိုပုဂ္ဂလဗျာသယ နိစ္စအနိစ္စကိုမူကား-ခွင့်ပြုတော်မူသည်ဟု-သိအပ်၏။

[၅-ပါး, ၁၀-ပါးတို့၌ သဘာဝအနိစ္စကိုမရအပ်၊ ၈-ပါး၌ သဘာဝနိစ္စကိုအသီးမရအပ်၊ ၅-ပါး၌ ပုဂ္ဂလဗျာသယနိစ္စကို အသီးမရအပ်။]

အချိုဆရာတို့ကား—

ဤအဌကထာ၌ ပယ်လိုရင်းအနက်,ပယ်လိုရင်းမှ အလွန်ဖြစ်၍ ခွင့်ပြုသော အနက်ကို ဝေဘန်ခဲ့ခြင်း၌ မယူကြကုန်။ ၁၀-ပါးကို နိစ္စ

ဆိုသောကြောင့် နိစ္စစောင့်နိုင်သူမှ ၁၀-ပါးကို စောင့်အပ်သည်၊ သီတင်းနေ့တွင် ကွက်၍ ၁၀-ပါးကို မစောင့်အပ်ဟု-သန်သန်ယူကြကုန်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့သော် ၅-ပါးကိုလည်း နိစ္စဆိုသောကြောင့် တသက်လုံးအမြဲစောင့်နိုင်သူမှ ၅-ပါးကို စောင့်အပ်သည်၊ ရံဘန်ရံခါမျှစောင့်လိုသော် မစောင့်အပ်ဟု-ယူရလိမ့်မည်။

အခ္ခါသောဆရာတို့သည်-

အဌကထာ၌ ၇-ပါးကို အနိစ္စဆိုသောကြောင့် ၇-ပါးကို ဥပုသ်နေ့၌သာလျှင် စောင့်အပ်သည်၊ ဥပုသ်နေ့မဟုတ်သော နေ့ရက်တို့၌ မစောင့်အပ်ဟု-ယူကြကုန်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့သော် ၅-ပါးကို နိစ္စဆိုသောကြောင့် ၅-ပါးကို နိစ္စစောင့်နိုင်သူမှ စောင့်ရလိမ့်မည်၊ တရက်, တလ, တနှစ်စသော အဘိုအားဖြင့်သာ စောင့်လိုသော် မစောင့်ရ-ဟု ယူရလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ယူခြင်းငှါ မသင့်လေ၊ထိုသို့မသင့်လေသောကြောင့် ထိုဆရာတို့အယူသည် အဌကထာမှထွက်သောအနက်မှန် အဓိပ္ပါယ်မှန် မဟုတ်။

အဌကထာ၌မူကား-

ပုဂ္ဂလဗျာဝဿယ နိစ္စအနိစ္စမူတို့မှာ လောကအားဖြင့် ထင်ရှားလှလေပြီဖြစ်၍ ထုတ်ဘော်၍မဆိုလေဘဲ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သဘာဝနှင့်သီလတို့၏သဘာဝ ပဓာနပြုသောအားဖြင့် သဘာဝနိစ္စအနိစ္စကိုသာ ပြဆိုတော်မူသတည်း၊သတိ ဝါ ဥဿာဟေ ဒသ-ဟူသောအဌကထာပါဠိ၌ ဥဿာဟေ-ဆိုသည်ကား-ပဏ္ဍိတိလူဝတ်ကို စွန့်၍ ဖန်ရည်ဆိုးသော အဝတ်ကိုဝတ်၍ သမဏ,ဗြာဟ္မဏဟု-ဆိုအပ်သော ပဗ္ဗဇိတအဖြစ်သို့ကပ်သဖြင့် သဘာဝနိစ္စ ၁၀-ပါး တည်လောက်အောင် စွမ်းနိုင်သည်ကို ဆိုလိုရင်းတည်း။

အဝတ်ဖြူကိုဝတ်ခြင်း,အဝတ်ကြောင်ကိုဝတ်ခြင်းဟူသောပဏ္ဍိတိလူအသွင်၌ တည်ကြကုန်သော သူတို့အားမူကား-၁၀-ပါးသီလကို ခံယူပြီးသောအခါ၌ ရှေ့ငွေ့ရတနာ အနာမာသဝတ္ထုတို့ကို မိမိကိုယ်တိုင်ခံယူခြင်း, သူတပါးကို ခံယူစေခြင်း, ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် ဆောင်ယူဘိတ်ကြားသည်ကို စိတ်ဖြင့်သာယာ သိမ်းပိုက်ခြင်းဟူသော ခံမှု ၃-မျိုးတို့မှ လွတ်

ကင်းအောင် ရှောင်ကြဉ်ခြင်းငါ စွမ်းနိုင်သည်ကိုဉဿာဟေ-ဆိုသည်-ဟုမှတ်၊ ရှေအာဘို့က မိမိပိုင်ဥစ္စာအဖြစ်ဖြင့် ရှိနေသောရှေ့ငွေကို မိမိဥစ္စာအဖြစ်မှ လွှတ်အောင်အာလယပြတ်ကင်းနိုင်သည်ကို ဉဿာဟေ ဆိုလိုရင်းမဟုတ်၊သိက္ခာပုဒ်ရင်းမှာပင် ဇာတရူပရဇတ ပဋိဂ္ဂဟဏာ-ဟု ခံမှ ၃-မျိုးကိုသာ ပယ်ရင်းဖြစ်သတည်း။

ရှေ, ငွေရတနာနှင့်စပ်၍ ဝိနည်းတော်၌ ပယ်တော်မူသော အမှု ၅-ပါးရှိ၏။

၁။ ဥဋ္ဌဟ တပါး,
၂။ ဥဋ္ဌဟာပန တပါး,
၃။ ဥပနိက္ခိတ္တ သာဒိယန တပါး,
၄။ ဒုဗ္ဘိစာရဏ တပါး,
၅။ အာမသန တပါး–

ထို ၅-ပါးတို့တွင်–

၁။ အရှင်မရှိသောရှေ, ငွေ ရတနာကိုတွေ့မြင်၍ ကိုယ်တိုင် ကိုင်ယူခြင်းသည်ရင်း, လက်ရောက်ကပ်ယူသည်ကို ကိုယ်တိုင်ခံယူခြင်းသည်ရင်း, ဥဋ္ဌဟမည်၏။

၂။ အရှင်မရှိသောရှေ, ငွေရတနာကိုတွေ့မြင်၍ မိမိဘို့ရာသူတပါးကို အယူခိုင်းခြင်းသည်ရင်း, မိမိဘို့ရာသူတပါးကို အလှူခိုင်းခြင်းသည်ရင်း ဥဋ္ဌဟာပနမည်၏။

၃။ ဒါယကာသည် ရှေ, ငွေရတနာကို ဆောင်ယူခဲ့၍ ရဟန်း၏ရှေ့၌ ချထားပြီးလျှင် ဤ ရှေ, ငွေကို အလိုရှိရာသုံးတော်မူပါ-ဟု၍ရင်း, သင်္ကန်းဘိုးပါ၊ ဘိနပ်ဘိုးပါ၊ ရထားခပါ၊ သင်္ဘောခပါ-ဟု၍ရင်း ဆို၍လှူသည်ကို ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် မပယ်ဘဲ စိတ်ဖြင့် သာယာခံယူခြင်းသည်ရင်း, ဒါယကာသည် မိမိအိမ်၌သော်ရင်း,တပါးသောနေရာဌာန၌သော်ရင်း ရှိ၍နေသော ရှေ,ငွေကို ကိုယ်တော်အလိုရှိလျှင် ထိုရှေ,ငွေကိုယူပါ,သုံးပါ-ဟု၍လှူသည်ကို ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် မပယ်ဘဲ စိတ်ဖြင့်သာယာခံယူခြင်းသည်ရင်း ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယနမည်၏။

၄။ ကပ္ပိယနည်းလမ်းနှင့်ရှိနေသော ရှေ, ငွေကို ၅၊ ရှေ, ငွေဖြင့် ဘယ်ဟာကို ဝယ်ချေလော့၊ ဘယ်မျှလောက် ပေးလိုက်လော့၊ သေတ္တာထဲမှာ ထားလိုက်လော့၊ တုတ်လိုက်လော့၊ ယူလိုက်လော့၊ပေးလိုက်လော့-အစရှိသည်ဖြင့် စီရင်ခြင်းသည် ဒုဗ္ဘိစာ-ရဏာမည်၏။

၅။ သူတပါးဥစ္စာဖြစ်သော ရှေ, ငွေရတနာကိုပင် သာယာသော စိတ်နှင့်တကွ ကိုယ်အင်္ဂါဖြင့် ထိပါးသုံးသပ်ခြင်းသည် အာမ-သနမည်၏။

ရဟန်းသာမဏေတို့မှာ—

ရှေ, ငွေရတနာနှင့်စပ်၍ ၅-ပါးသောအမှုတို့ကို လွတ်ကင်းစေ အပ်ကုန်၏၊ လူဖြစ်စဉ်အခါက ရှိနေသော ရှေ, ငွေရတနာ၊ ကပ္ပိယ နည်းလမ်းဖြင့် ရဟန်းဖြစ်မှ ရရှိ၍နေသော ရှေ, ငွေရတနာတို့ကိုမူ ကား-ထို ၅-ပါးသောအချက်မှ လွတ်ကင်းစေ၍ ကပ္ပိယဒါယကာနှင့် နေရာကျပြုပြီးလျှင် အသက်ထက်ဆုံး စိတ်ဖြင့်သာယာ၍ ထို ရှေ,ငွေမှ ဖြစ်သော ကပ္ပိယဘဏ္ဍာကိုသုံးဆောင်၍ နေခြားသော်လည်း ဝိနည်း တော်နှင့် အပြစ်ဆိုခွင့်မရှိပြီ။

၁၀-ပါးသီလကို စောင့်ထိန်းသူ လူတို့မှာလည်း—

ထို ၅-ပါးသောအမှုတို့ကို လွတ်ကင်းစေလျှင် ပြီးတော့သည်၊ နဂိုကရှိ၍နေသော ရှေ, ငွေရတနာကို စိတ်သက်သက်နှင့် အာရုံ ပြုကာ သာယာခြင်းရှိသော်လည်း အပြစ်မရှိ၊ သိက္ခာပုဒ်မပျက်။

အချို့သူတို့ကား—

ဤသို့သော ဝိနည်းအစီအရင် ထင်ရှားရှိနေသည်ကို နှလုံးမထား ကြကုန်မူ၍—

နံ တွေ့ဝါဟံ ဘိက္ခဝေ ကေနစိ ပရိယာယေန ဇာတရူပ-ရဇတံ သာဒိယတော့ ပရိယေသိတဗ္ဗန္တိ ဝဒါမိ—

ဟူသော သာဝတ္ထိပါဠိတော်နှင့်ပင် သိက္ခာပုဒ်တော်ကို အတင်းအ ကြပ်ဆုံးဖြတ်ကြကုန်၏။

အနက်ကား။ ။ဘိက္ခဝေ့၊ရဟန်းတို့။ အဟံ၊ငါဘုရားသည်။ ကေနစိ-ပရိယာယေန၊တစုံတခုသောပရိယာယ်ဖြင့်။ ဇာတရူပရဇတံ၊ရွှေငွေကို။ သာဒိတဗ္ဗန္တိ၊ သာယာအပ်သေး၏-ဟူ၍။ ပရိယေသိတဗ္ဗန္တိ၊ ရှာမှီးအပ်သေး၏-ဟူ၍။ နတ္ထေ၀ ၀ဒါမိ၊ငါဘုရားဟောတော်မမူ။

၁။ သာဒိတဗ္ဗ-ဆိုသည်ကား-ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဥဂ္ဂဟ,ဥဂ္ဂဟာပန, ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယနမူတို့ကို ဆိုသတည်း။

၂။ ကေနစိပရိယာယေန-ဆိုသည်ကား-အမိဘို့ရာခံယူသည်၊အဘဘို့ရာ ခံယူသည်၊ ဆရာသမားဘို့ရာ ခံယူသည်-အစရှိသောပရိယာယ်မျိုးတို့နှင့်ပင် ဥဂ္ဂဟ, ဥဂ္ဂဟာပန, ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယနမူတို့ကို မပြုအပ်-ဆိုလိုသည်၊ဘုရားတည်ရန်ဘို့, ဘုရားပြင်ရန်ဘို့, ထီးတော်တင်ရန်ဘို့, ဆွမ်းတော်ကြီး တင်ရန်ဘို့-အစရှိသော ပရိယာယ်မျိုးတို့သည်လည်း မအပ်သောပရိယာယ်မျိုးတို့ချည်းပင်တည်း။

ဥဂ္ဂဟ-စသော အချက် ၅-ပါးတို့မှ လွတ်ကင်းရှိဖြစ်သော ပရိယာယ်မျိုးတို့ကိုမူကား-အဌကထာတို့၌ အပ်ကြောင်းကို အမျိုးမျိုးပြဆိုလျက်ရှိလေပြီ။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဌကထာ,ပဋ္ဌာန်းအဌကထာ-အစရှိသော အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသစိရင်သော အဌကထာကျမ်းဂန်တို့၌ လူတို့၏ ၁၀-ပါးသီလသည် နိစ္စသီလအရာနှင့်ချည်း လာရှိ၏၊အရှင်မဟာ ဓမ္မပါလစိရင်သော ဋီကာ အဌကထာ, သံယုတ်ဋီကာကျမ်းတို့၌မူကား-၅-ပါးသီလသည် နိစ္စသီလမည်၏၊၁၀-ပါးသီလသည် နိယမသီလမည်၏-ဟု လာရှိ၏။

နိစ္စသီလနှင့် နိယမသီလ ၂-ပါးတို့၏ အထူးကိုမူကား-

ယံ ဒေဟသာဓနာပေက္ခံ၊
နိစ္စံ ကမ္မမယံ ယမော။
အာဂန္တုသာဓနံ ကမ္မံ၊
အနိစ္စံ နိယမော ဘ၀ေ။

ဟုအဘိဓာန်၌ဆို၏။

အနက်ကား။ ။ယံကမ္ဘံ၊ အကြင်ဗြဟ္မစရိယမှုသည်။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။ ဒေဟသာဓနာပေကွံ၊ ကိုယ်ခန္ဓာ ပြီးဆုံးခန်းတိုင်အောင် ငဲ့ခြင်းရှိ၏။ အယံ၊ ဤဗြဟ္မစရိယမှုသည်။ ယမော၊ ယမမည်၏။ ယံကမ္ဘံ၊ အကြင် ဗြဟ္မစရိယမှုသည်။ အာဂန္တုသာဓနံ၊ တပက္ခ,တလုစသည် အခိုက်အ တန့်အားဖြင့် ပြီးစေခြင်းရှိ၏။ အနိစ္စံ၊ အမြဲမဟုတ်။ အယံ၊ ဤဗြဟ္မစရိ ယမှုသည်။ နိယမော၊ အလိုရှိရာ ပက္ခ,လ,နှစ်အဘို့အားဖြင့် တတ်အား သမျှ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍ ကျင့်အပ်သော နိယမမည်သည်။ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

[နိစ္စ,အနိစ္စ ၂-မျိုး၊ ယမ,နိယမ ၂-မျိုး၊ နိစ္စနှင့်ယမတူ၏၊အနိစ္စနှင့် နိယမတူ၏။]

၁၀-ပါးသီလကို နိယမသီလဟု ပြဆိုသော အရှင်ဓမ္မပါလ အဲလို သော်–

လူတို့ ၅-ပါးသီလသည်သာ နိစ္စသီလဖြစ်၏၊ ၁၀-ပါး သီလသည် ကား-အနိစ္စသီလမျိုးသာဖြစ်၏၊ဖန်ရည်စွန်းသော အဝတ်ကို ဝတ်သည် ဖြစ်၍ သမဏ,ဗြာဟ္မဏအမှုဌ်ဝတည်ပြီးသောသူကို ပဗ္ဗဇိတအရာဌ်ထား၍ အဝတ်ဖြူ အဝတ်ကြောင်ဝတ်သူ လူဂဟဋ္ဌသက်သက်တို့၏ ၁၀-ပါး ကို ဆိုလိုသည့် အတွက်ကြောင့် ၁၀-ပါးသီလကို အနိစ္စမျိုး, နိယမ မျိုးဟု ဘွင့်ဆိုတော်မူပေသည်။

ထိုသို့ ဘွင့်ဆိုတော်မူသော အရှင်ဓမ္မပါလကျမ်းဂန်စုကို ထောက်၍ ပုဂ္ဂလစ္ဆာသယအားဖြင့် ၁၀-ပါးသီလသည် လူသာမန်တို့ဌ် နိစ္စ,အနိစ္စ ၂-ပါးရ၏-ဟု ပြဆိုခဲ့ပြီးသောစကားသည် အလွန်သင့်မြတ်လှလေသ တည်း၊ ဤဌ်လည်း အနိစ္စ, နိယမမှာ"အာဂန္တုသာဓနံ ကမ္ဘံအနိစ္စံ" ဟု ဆိုသောကြောင့် နိယမဖြစ်သော ၁၀-ပါးမှာ နိစ္စမရသင့်၊၁၀-ပါး ကို တခါတည်း ပါဏာတိပေတံ ခံယူ၍ မစောင့်သင့်-ဟု မယူအပ်၊ထိုသို့ယူ ခဲ့သော်- ယမဖြစ်သော ၅-ပါးမှာလည်း "ယံဒေဟသာဓနာ ပေကွံ-နိစ္စံ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ရက်, လပိုင်းခြား၍ စောင့်ထိန်းလိုသော် မစောင့်ထိန်းရ-ဟု ဆိုရလိမ့်မည်။

လောကဌ် အာစာရကုလပုတ္တာဖြစ်ကြပေကုန်သော ဂဟဋ္ဌဖြစ်သူ လူ တို့၏ အရိုးအစဉ်ကို ပဓာနပြုသောအားဖြင့် ၅-ပါးသည် နိစ္စ, နိယမ၊ ၁၀-ပါးသည် အနိစ္စ, နိယမဟု-ပြဆိုပေသည်၊ ရှေးဌ်ပြဆိုခဲ့ပြီးသော

အတိုင်းအနိစ္စဟု-ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဥပေါသထသီလသည် နိစ္စလည်း ပုံသေရအပ်သကဲ့သို့ အာဂန္တုသာဓနဖြစ်သော အနိစ္စနိယမသည်လည်း စွမ်းနိုင်သည်ရှိသော် နိစ္စနိယမလည်း ပုံသေဖြစ်သင့်၏ဟု-သိလေ။

၁၀ ပါးသီလကို စောင့်ထိန်းကြသူ လူဂဟဋ္ဌဝတ္ထုသက်သေ အရပ်ရပ်လာရှိသည်တွင်-

၁။ ရှင်အာနန္ဒာအလောင်း သုမနမင်းသားဝတ္ထု, သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုဠာဒေဝီ မိဖုရားဝတ္ထုတို့မှာ ဖန်ရည်စွန်းသော အဝတ်ကို ဝတ်မှုလာရှိ၏။

၂။ ဥရုဝေဠကဿပညီနောင် အလောင်းဝတ္ထုစသည်တို့၌ ဖန်ရည်စွန်းသော အဝတ်ကို ဝတ်သည်ဟူ၍မလာ။

လာသောအရာဝိသေသကို ထောက်၍ မလာသော အရာသာမည်တို့၌လည်း နေယျတ္ထအားဖြင့် ဖန်ရည်စွန်းသောအဝတ်ကိုဝတ်ကြသည်ချည်းဟု-သိရမည်။

တနည်း-မလာသောအရာတို့၌ ပကတိလူဝတ်နှင့်ပင် ပုဂ္ဂလဗျာသယအားဖြင့် ခံယူ၍ရသော ၁၀-ပါးကို သိလေ။

လာသောအရာတို့၌လည်း-

ဒသသီလာနိ သမာဒိယိတ္တာ-ဟုဆိုပြန်၏၊ဖန်ရည်စွန်းသောအဝတ်ကိုဝတ်မိလျှင်ပင် ခံယူဆောက်တည်မှု ပြီးစီးပြီဖြစ်သော်လည်း ခံယူသည့်အတွက် အကျိုးများစွာရှိလျက် ဖြစ်ပြန်သောကြောင့် ခံယူကြသည်ဟု-ယူလေ၊ အိုးထိန်းသည် ယဋ္ဌိကာရဝတ္ထု၌လည်း ဖန်ရည်ဆိုးသော အဝတ်ကိုဝတ်သည်ဟူ၍ မလာ၊ အမိအို, အဘအိုတို့ကို လုပ်ကျွေးမှု, မြတ်စွာဘုရားကို လုပ်ကျွေးမှုတို့အတွက် အိုးလုပ်၍ ပစ္စည်းဥစ္စာ ရှာဘွေမှုဟူသော ဂိဟိကမ္မနှင့် မကင်းနိုင်သောကြောင့် ဖန်ရည်ဆိုးသော သင်္ကန်းအဝတ်မျိုးကို မဝတ်လေသည် ဖြစ်ရာ၏။

၁၀-ပါးသီလ မြတ်ကြောင်းကိုမူကား-ဤသို့လာ၏။

ယဋ္ဌိကာရော မဟာရာဇ ကုမ္ဘကာရော ဧကာတ္တိကော ဗြဟ္မစာရီ သီလဝါ ကလ္ယာဏဓမ္မော နိက္ခိတ္တမလီသုဝဏ္ဏော အပေတဇာတရူပရဇတော။

[ယဋ္ဌိကာရသုတ်ပါဠိတော်။]

အနက်ကား။ ။မဟာရာဇ၊ ကိုကိုမင်းကြီး။ယဉ်ကာရော၊ ယဉ်ကာ-ရအမည်ရှိသော။ ကုမ္ဘကာရော၊ အိုးထိန်းသည်သည်။ ကေဘတ္တိကော၊ နံနက်အနပ် တထပ်ထမင်းသာ စားခြင်းအလေ့ရှိ၏။ ဗြဟ္မစာရီ၊ မေထုန်ဓမ္မ အဗြဟ္မစရိယမှ ကြဉ်ရှောင်လေ့ရှိ၏။ သီလဝါ၊ သီလနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ကလျာဏဓမ္မော၊ ကောင်းသောအကျင့်ရှိ၏။ .နိက္ခိတ္တမဏိ သုဝဏ္ဏော၊ ပယ်ပစ်အပ်ပြီးသော ပတ္တမြား, ရွှေ, ငွေရှိ၏။ အပေတ ဇာတရူပရဇတော၊ ကင်းရှင်းသော ရွှေ, ငွေရတနာရှိ၏။

ဤပါဠိတော်၌-

၁။ ကေဘတ္တိကော-ဟူသောပါဠိဖြင့် ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏိသိက္ခာပုဒ်အမြတည်ကြောင်းကို ပြတော်မူသည်။

၂။ ဗြဟ္မစာရီ-ဟူသော ပါဠိဖြင့် အဗြဟ္မစရိယာဝေရမဏိသိက္ခာပုဒ်အမြတည်ကြောင်းကို ပြတော်မူသည်။

၃။ သီလဝါ-ဟူသောပါဠိဖြင့် နိစ္စသီလ ၅- ပါးနှင့်တကွ ကာယသုစရိုက် ၃-ပါး, ဝစီသုစရိုက် ၄- ပါး, အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ ၈-ပါးအမြတည်ကြောင်းကို ပြတော်မူသည်။

၄။ ကလျာဏဓမ္မော-ဟူသောပါဠိဖြင့် မနောသုစရိုက် ၃-ပါးနှင့်တကွ ဈာန်ဒိယသံဝရ ၆-ပါး, ဗြဟ္မဝိဟာရတရား ၄- ပါးစသော ဂုဏ်ကျေးဇူးနှင့် ပြည့်စုံကြောင်းကို ပြတော်မူသည်။

၅။ နိက္ခိတ္တမဏိသုဝဏ္ဏော, အပေတဇာတရူပရဇတော-ဟူသော ပါဠိတို့ဖြင့် ဇာတရူပရဇတ သိက္ခာပုဒ်တော် အမြတည်ကြောင်းကို ပြတော်မူသည်။

၆။ အလုံးစုံသော ပါဠိတို့ဖြင့် နစ္စဂိတ သိက္ခာပုဒ်, မာလာဂန္ဓ သိက္ခာပုဒ်, ဥစ္စာသယန မဟာသယန သိက္ခာပုဒ်တို့လည်း အမြတည်ကြောင်းကို ပြီးစီးစေတော်မူသည်။

ဤသို့ပြီးစီးစေတော်မူသဖြင့်လူတို့၏ ဂဟဋ္ဌဒသသီလဆိုသည်ကား-သာမဏေတို့၏ ဒသသီလနှင့် တထပ်တည်းပင် ဖြစ်သည်-ဟူသော အနက်သည် ပြီး၏။

ထို့ကြောင့်မဟာဋီကာ၌-
ဒသာတိ သာမဏေရေဟိ ရက္ခိတဗ္ဗသီလမာဟ ယဋ္ဌိကာရာ-
ဒိနံ ဝိယ-
ဟုမိန့်ဆိုတော်မူပေသည်။

သာမဏေတို့၏ ဒသသီလ သရုပ်သည်ကား-ဝိနည်းတော်၌လည်း-တိုက်ရိုက်လာ၏၊သာမဏေပြုလုပ်ဘူးကြသူ လူအပေါင်းတို့အားလည်း သိကြရင်းဖြစ်သည်နှင့် အလွန်ထင်ရှား၏၊ ထို့ကြောင့် ဂဟဋ္ဌဒသသီလ သရုပ်ကို အကျယ်ထုတ်ဘော်၍မပြဘဲ အကျဉ်းမျှနှင့် အကျယ်သရုပ်ကို သိလွယ်ရန် သာမဏေတို့၏ ဒသသီလနှင့်ကပ်၍ မဟာဋီကာရှင်ပြတော်မူပေသည်။

အချို့သောဆရာတို့ကား-
၅၂ မဟာဋီကာရှင် ဘွင့်ပြသော ဒသသီလကိုပယ်၍ "သတိ ဝါ ဥဿာဟေ ဒသ"၌သုစရိုက် ၁၀-ပါးကို ဂဟဋ္ဌနိစ္စဒသသီလဆိုသည်ဟု ယူကြကုန်၏၊မိမိသို့ ဆည်းကပ်သူ တပည့်တကာတို့ကိုလည်း-

၁-၇-ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။လ။
၈။ အဘိဇ္ဈာယ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၉။ ဗျာပါဒါ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၀။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

ဟု ခံယူဆောက်တည်စေကြကုန်၏၊ သုစရိုက်၁၀-ပါးတွင် နောက်ဖြစ်သော မနောသုစရိုက် ၃-ပါးသည် သီလကုသိုလ်မျိုးပင် မဟုတ်၊ ဝေရမဏိတရားမျိုးပင် မဟုတ်၊ ဝိရတိသီလတရားမျိုးပင် မဟုတ်။

၁။ အနဘိဇ္ဈာဆိုသည်ကား-အလောဘတရားတည်း။
၂။ အဗျာပါဒဆိုသည်ကား-အဒေါသတရားတည်း။
၃။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုသည်ကား-အမောဟတရားတည်း။

မိမိအဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ပွားများစေတတ်သော မနောသံဝရ တရားမျိုးသာ ဖြစ်သည်၊ ဝေရမဏိ-ဆိုရ်ု ဆောက်တည်ရသော ကာယသံဝရ, ဝါစာသံဝရ တရားမျိုး မဟုတ်။

မေးမြန်းဘွယ်

မေး။ ။ဆောက်ဟည်ခဲ့သော် အပြစ်ရှိသလော-ဆိုမူ-

ဖြေ။ ။အကုသိုလ်အပြစ်ကား-မရှိ၊ ကုသိုလ်ရသောအမှုပင်ဖြစ်၏၊ သို့သော်လည်း သာသနာ၌ အစဉ်ထာဝရ လာခဲ့သော ဂဟဋ္ဌ ဒသသီလ တိမ်မြုပ်ရန်ရှိသောအပြစ်, ဝေရမဏိ သီလမျိုးမဟုတ်သော မနောသုစရိုက် ၃-ပါးကို သီလဆို၍ ဝေရမဏိသဒ္ဒါနှင့်ခံယူကြသည့်အတွက် ဓမ္မတန္တိ,ဓမ္မပဝေ-ဏီတို့၌ မကျွမ်းကျင်ရှာလေဟု ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြောဆိုရန် အပြစ်ရှိသတည်း။

ထို့ကြောင့် ဤ"သတိ ဝါ ဉဿာဟေ ဒသ"၌ ယဇိုကာရသုတ် ပါဠိတော်အရနှင့် ဘွဲ့ပြတော်မူသော မဟာဇိုကာအတိုင်းသာ အမှန်ဟူ၍ မှတ်။

မေး။ ။သာမဏေတို့စောင့်ထိန်းရသော ဒသသီလကို မဟာဇိုကာဘွဲ့ဆိုတိုင်းယူခဲ့သော် ၁၀-ပါး သီလကို စောင့်ထိန်းကြသူ ဟူသမျှတို့သည် ယဇိုကာရကဲ့သို့ချည်း ကျင့်ကြမှ နေရာကျမည်ဟု မရောက်လော-ဟူမူ-

ဖြေ။ ။သဘာဝနိစ္စ, အနိစ္စ၊ ပုဂ္ဂလဗျာသယနိစ္စ, အနိစ္စ၊ ဂဟဋ္ဌသာမန်, ဂဟဋ္ဌဝိသေသတို့နှင့် ဝေဘန်၍ဖြေဆိုလေ၊ ယဇိုကာရကို ထုတ်ပြတော်မူသည်မှာ ရှေ့၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ပါဠိတော်ကြီးတိုက်ရိုက်နှင့် ဂဟဋ္ဌသီလ ထင်ရှားလာ၍ ပြတော်မူပေသည်။

ယဇိုကာရဆိုသည်မှာ-

အနာဂါမ်အရိယာကြီးဖြစ်ပေ၍ ၁၀-ပါးသီလတွင်မက မိမိကိုယ်တိုင် ရောင်းခြင်း, ဝယ်ခြင်း, စပါးစိမ်းကိုခံယူခြင်း အစရှိသော ရုန့်ရင်းသော ယရာဝါသကိစ္စ အမှုမျိုးတို့ကို အလုံးစုံ အကုန်ပယ်သောသူဖြစ်သည်၊ ယင်းယဇိုကာရနှင့် အလုံးစုံတူနိုင်မှ ၁၀-ပါးသီလကို စောင့်ထိန်းရမည်ဟု ပြဆိုလိုရင်းမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ယင်းမဟာဇိုကာရှင်သည်ပင်လျှင် မိမိစိရင်သော ဇုတိဝုတ်အဌကထာ, သံယုတ်ဇိုကာတို့၌

၁၀-ပါးသီလကို အနိစ္စသီလ, နိယမသီလဟု ဘွဲ့ပြုတော်မူပေသတည်း။

ဒသသီလကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၌ နိစ္စသီလဟု ပြဆိုသည်ကား-

သီလမခံဘဲနှင့်ပင် မစောင့်ချင်သော်လည်း မနေရ၊ မစောင့်ခဲ့လျှင် အသွင်အပြင်နှင့်မတန် ကျင့်ကြံဘိသည်ဟု ကဲ့ရဲ့မှု,ညစ်နွမ်းမှုအပြစ်ဒဏ် ကေန္ဒခံရသော သဘာဝနိစ္စကိုရည်၍ ပြဆိုလေသည်၊ ဖန်ရည်စွန်းသောအဝတ်ကိုဝတ်သော သမဏ,ဗြာဟ္မဏ ပဗ္ဗဇိတဂိုဏ်းဝင် သူတော်စင် ဂဟဋ္ဌတို့၏ဒသသီလမျိုးပေတည်း။

ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ, သံယုတ်ဋီကာတို့၌ အနိစ္စသီလ, နိယမသီလဟု ပြဆိုသည်မှာ-

သီလမခံဘဲအဖြဟ္မစရိယမှု,ဝိကာလဘောဇန-နစ္စဂီတစသော အမှုမျိုးတို့ကို ပြုကျင့်ခံစားသော်လည်း အသွင်အပြင်နှင့်မတန်ဟု ကဲ့ရဲ့ရန်အပြစ်မရှိသော ပကတိလူတို့၏ ပုဂ္ဂလဗျာသယ အနိစ္စကို ပြဆိုရင်း ဖြစ်သည်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာမှာလည်း ဤပုဂ္ဂလဗျာသယ အနိစ္စကို ပယ်သည် မဟုတ်၊ ခွင့်ပြုရာပင်ကျ၏၊ ထို့ကြောင့် ကျမ်းဂန်ချင်းချင်းဆန့်ကျင်ခြင်းမရှိကြ၊ လောကဘွဲ့လည်း ဒသသီလကို စောင့်ထိန်းကြရန် အခွင့်အလမ်း အမျိုးမျိုးရှိသည်ကို သိကြရ၏၊ ထို့ကြောင့် နိစ္စဆိုသည့် အလို အစောင့်အထိန်းခက်သည်ဟု အကြံပြုကာ မဟာဋီကာကြီးကို မပယ်သင့်ပေ။

သီလမယန္တိ နိစ္စသီလဉ္ဉပေါသထနိယမာဒိဝသေန ပဉ္စအဋ္ဌ ဒသဓာ သီလာနိ သမာဒိယန္တိ ဿ။

[ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ။]

နိစ္စဝသေန ပဉ္စဟိ နိယမဝသေန ဒသဟိ ပိသဒ္ဒေန ပကတိယေဟိ ဉ္ဉပေါသထသီလဝသေန အဋ္ဌဟိပိ ဒသေတိ။

[သက္ကသံယုတ်ဋီကာ။]

လူတို့၌ ၅-ပါးသည် နိစ္စ, ၁၀-ပါးသည် နိယမ ဟု ဆိုအပ်သော ကျမ်းစု၌ နိယမဟူသည် အနိစ္စတည်း။

အာဂန္တုသာဓနံ ကမ္မံ အနိစ္စံ နိယမော ဘဝေ။

[အဘိဓာန်။]

အနိစ္စဆိုသော်လည်းဥပေါသထသီလကဲ့သို့ တနေ့,တရက်မျှအနိစ္စ မျိုးမဟုတ်၊ တပက္ခ, တလ, တနှစ် စသည်ရက်ရှည် စောင့်ထိန်းသော အနိစ္စမျိုးပေတည်း၊ ဥပေါသထသီလနှင့် ကွဲစေခြင်းငှါသာ ဤသို့ဆိုခြင်းဖြစ်သည်၊၁၀-ပါးသီလကို တနေ့,တရက်မျှ စောင့်ထိန်း၍ မရဟု မဆိုသာ၊ ရှေ, ငွေအနာမာသကို ဥဂ္ဂဟ-စသောအကပ္ပိယမှ ၅-ချက်တို့ဖြင့် ထိုနေ့ထိုရက်တွင် ဆက်ဆံခြင်းမရှိလျှင် ပြီးတော့သည်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ပါဠိ၌ ဒုဿအရမှာ သုစရိုက် ၁၀-ပါးကိုယူခဲ့လျှင် သုစရိုက် ၁၀-ပါးမည်သည် ၅-ပါးသီလနှင့် ထပ်တူသဘာဝနိစ္စမျိုး ကေန်စင်စစ်ဖြစ်လေသောကြောင့် ဒုဿသီလသည် အနိစ္စနိယမ ဟု ဘွင့်ကြသော ကျမ်းဂန်စုနှင့်လည်း ဆန့်ကျင်၏။

အမည်သညာမထင်ရှားသော အညတြ ဆရာစီရင်သည့်ခုဒ္ဒကပါဋ္ဌ အဋ္ဌကထာ၌ကား—

ဒသမံ သာမဏေရာနမေဝ ဝိသေသဘူတံ။

ဟုဆို၏။

အနက်ကား။ ။ဒသမံ၊ ဇာတရူပဒသမ သိက္ခာပုဒ်သည်။ သာမဏေရာနမေဝ၊ သာမဏေတို့၏သာလျှင်။ ဝိသေသဘူတံ၊ ဝိသေသဖြစ်၍ဖြစ်၏။

ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ်သည် ဂဟဋ္ဌဖြစ်သူလူတို့နှင့်မဆိုင်၊ သာမဏေတို့နှင့်သာ ဆိုင်၏-ဟူလိုသည်၊ လူတို့မည်သည် ယင်းသိက္ခာပုဒ်ကို စောင့်နိုင်ခဲသောကြောင့် ဆိုသည်ဟု-ထိုစကားကို ဥပါသကာလက်ဘရကျမ်း၌ ဖြေပေ၏၊ ဝိနည်းဋီကာ ဆရာကြီးတို့ကား- ထိုစကားကိုပယ်ကြကုန်၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ မဟာဋီကာကြီးတို့ကို အတည်ပြုကြ လေကုန်၏။

ယဋီကာရအိုးထိန်းသည်သည် ဂဟဋ္ဌဖြစ်သူလူ၏ကျင့်စဉ်၌ "နိက္ခိတ္တ မဏိသုဝဏ္ဏာ၊ အပေတဇာတရူပရဇတော" ဟု ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်ကြီးမှာ တိုက်ရိုက်လာသောကြောင့် မဟာဋီကာကြီး ဘွင့်တိုင်းကိုသာ ယုံကြည်အပ်၏။

သဘာဝနိစ္စစသည်တို့၏အဆုံးအဖြတ်ပြီး၏။
လယ်တီဆရာငါသည် ရေးသားစီရင်အပ်သော
သီလဝိနိစ္ဆယကျမ်းပြီး၏။

ပဠာသိလရိနိဿယ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုद္ဓဿ

ပဏ္ဍိတာ

ပါဏာတိပါတ, အဒိန္နာဒါန, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ, မုသာဝါဒ, သုရာမေရယ၊ ၅၂-ပါးတို့၏အင်္ဂါ, ထူးထွေသော အဓိပ္ပါယ်, လွန်ကျူးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော အပြစ်တို့ကို ပါဠိ, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာ အရပ်ရပ်တို့ကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်၍ စီရင်ရေးသားပေအံ့။

၁–ပါဏာတိပါတကိုပြဆိုခြင်း

ပါဏာတိပါတ အင်္ဂါ

တဿ ပဋ္ဌ သမ္ဘာရာ ဟောန္တိ ပါဏော ပါဏသညိတာ ဝဓကစိတ္တံ ဥပက္ကမော တေန မရဏန္တိ။
[အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ။]

၁။ ပါဏောသတ္တဝါလည်း ဖြစ်စေ။
၂။ ပါဏသညိတာသတ္တဝါဟုအမှတ်ရှိသည်လည်း ဖြစ်စေ။
၃။ ဝဓကစိတ္တံသတ်လိုသောစိတ်ရှိသည်လည်း ဖြစ်စေ။
၄။ ဥပက္ကမောလုံ့လပြုသည်လည်း ဖြစ်စေ။

၅။ တေန၊ ထိုလုံ့လပြုသဖြင့်။ မရဏံ၊ သတ္တဝါသေသည်လည်းဖြစ်စေ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တဿ၊ ထိုပါဏာတိပါတကံ၏။ ပဋ္ဌာ၊ ၅-ပါးကုန်သော။ သမ္ဘာရာ၊ အဆောက်အဦတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

[ဤကား-ပါဏာတိပါတကံ၏ အင်္ဂါကိုပြသော စကားရပ်တည်း။]

ပါဏာတိပါတအဓိပ္ပါယ်

ထူးထွေသောအဓိပ္ပါယ်ကို ဆိုပေအုံ့။

၁။ သတ္တဝါအများကို တပြိုင်နက်သေအောင်သတ်သော်ပါဏာတိပါတကံ တချက်လော၊အများလော- ဤသို့မေးသည်ရှိသော်-

ယထာ အရိယမဂ္ဂကွဏော စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ ကိစ္စဝသေန ဧကဆ္ဌန္တိ၊ ဧဝံ စေတနာယ ဧကတ္တေပိ ကိစ္စဝသေန အနေကပါဏာတိပါတာတိ ဧကဆ္ဌန္တိ အာဟ တတ္တကာပါဏာတိပါတာတိ။

ဟု သာရတ္ထဒီပနီ ဋီကာ၌ လာသောကြောင့် ပါဏာတိပါတအများဟုမှတ်ရမည်။

အနက်ကား။ ။အရိယမဂ္ဂကွဏော၊ အရိယာမဂ်ခဏာ၌။ သတိယာစ၊ သတိ၏လည်းကောင်း။ ဝီရိယဿစ၊ ဝီရိယ၏ လည်းကောင်း။ ကေတ္တေပိ၊ တခုတည်းပင်ဖြစ်သော်လည်း။ ကိစ္စဝသေန၊ ကိစ္စ၏အစွမ်းအားဖြင့်။ စတ္တာရောသတိပဋ္ဌာနာတိစ၊ သတိပဋ္ဌာန် ၄- ပါးတို့ ဟူ၍ လည်းကောင်း။ စတ္တာရောသမ္မပ္ပဓာနာတိစ၊ သမ္မပ္ပဓာန် ၄- ပါးတို့ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဧကဆ္ဌန္တိယထာ၊ အလိုရှိကုန်သကဲ့သို့။ ဧဝံတထာ၊ ထို့အတူ။ စေတနာယ၊ပါဏာတိပါတကံစေတနာ၏။ကေတ္တေပိ၊ တပါးတည်းဖြစ်သော်လည်း။ကိစ္စဝသေန၊ သတ်အပ်သောကိစ္စ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အနေကပါဏာတိပါတာတိ၊ ပါဏာတိပါတကံ အများတို့ဟူ၍။ ဧကဆ္ဌန္တိ၊ အလိုရှိကုန်၏။ ဧကတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တတ္တကာပါဏာတိပါတာတိ၊ တတ္တကာပါဏာတိပါတာ-ဟူ၍။ အာဟ၊ အဋ္ဌကထာဆရာဆို၏။

[illegible]။ ၂-ကောင်သော ကြက်သူငယ် အစာစားမ၍နေရာ လက်ပဲဘက် ကြက်သူငယ်ကို သတ်အုံ့ဟု နှလုံးသွင်းပြီးလျှင် ဒုတ်လုံ့ဖြင့် ပုတ်

ခတ်လိုက်သော် လက်ျာဘက်ကြက်သူငယ်ကို ပုတ်ခတ်မိ၍ ၎င်းလက်ျာဘက် ကြက်သူငယ်သေအံ့၊ ပါဏာတိပါတကံ ထိုက်မည်လော၊ မထိုက်မည်လော-ဟုမေးသည်ရှိသော်-

ယံ ဥဒ္ဒိဿ ပဟရတိ၊ တဿေဝ မရဏေန ကမ္မဗဒ္ဓေါ-

ဟု ကခ်ါဝိတရဏီ အဋ္ဌကထာ၌လာသောကြောင့် မထိုက်ဟု မှတ်ရမည်။

အနက်ကား။ ။ယံ၊အကြင်သတ္တဝါကို။ ဥဒ္ဒိဿ၊ ရည်၍။ ပဟရတိ၊ ပုတ်ခတ်၏။ တဿေဝ၊ ထိုရည်၍ ပုတ်ခတ်သော သတ္တဝါ၏သာလျှင်။ မရဏေန၊သေခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ သေမှု။ ကမ္မဗဒ္ဓေါ၊ပါဏာတိပါတကံ ဖွဲ့ရသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၃။ အမိအဖိပ်၍နေစဉ် သိုးဟုမှတ်ထင်၍ အမိကိုသတ်အံ့၊ ၎င်းအမိသည် သေအံ့၊မာတုဃာတကကံ ထိုက်မည်လော၊မထိုက်မည်လော-ဟုမေးသည်ရှိသော်-

ဌေကဿစ နိပန္နောကာသေ တဿ မာတာဝါ ပိတာဝါ အရဟာဝါ ပဏ္ဍုကာသာဝံ ပါရုပိတ္ဝာ နိပန္နော ဟောတိ၊ သော ရတ္တိဘာဂေ အာဂန္ဒာ ဌေကံ မာရေမိတိ မာတရံဝါ ပိတရံဝါ အရဟန္တံဝါ မာရေတိ၊ ဣမံ ဝတ္ထုံ မာရေမိတိ စေတနာယ အတ္ထိဘာဝတော ဃာတကောစ ဟောတိ၊ အာနန္တရိယ ကမ္မဥ္ဉ ဖုသတိ။

ဟုပါရာဇိကဏ္ဍအဋ္ဌကထာ၌ လာသောကြောင့် မာတုဃာတကကံ ထိုက်၏ဟု မှတ်ရမည်။

အနက်ကား။ ။ဌေကဿ၊ သိုး၏။ နိပန္နောကာသေ၊ အိပ်ရာအရပ်၌။ တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ မာတာဝါ၊ အမိသည်၎င်း။ ပိတာဝါ၊ အဘသည်၎င်း။ အရဟာဝါ၊ ရဟန္တာသည်၎င်း။ ပဏ္ဍုကာသာဝံ၊ ဖြောဝတော့သော အဆင်းရှိသော အဝတ် သင်္ကန်းကို။ ပါရုပိတ္ဝာ၊ ရုံ၍။ ဝါ၊ ခြုံ၍။ နိပန္နော၊ အိပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သောပုဂ္ဂလော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ရတ္တိဘာဂေ၊ ညဉ့်အဘို၌။ အာဂန္ဒာ၊ လာ၍။ ဌေကံ၊ သိုးကို။ မာရေမိတိ၊ သတ်အံ့ဟု၍။ မာတရံဝါ၊ အမိကိုဝင်း။ ပိတရံဝါ၊ အဘကိုဝင်း။ အရဟန္တံဝါ၊ ရဟန္တာကိုဝင်း။ မာရေတိ၊ သတ်မိ၏။

ဇုမ်ဝတ္ထုံ၊ ဤဝတ္ထုကို။ မာရေမိတိ၊ သတ်အံ့ဟူ၍။ စေတနာယ၊သတ်လို သောစေတနာ၏။ အတ္ထိဘာဝတော၊ ရှိသောကြောင့်။ ယာတကောစ၊ ပါဏာတိပါတကံသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အာနန္တရိယကမ္မဠ၊ အနန္တရိယကမ္မပထသို့လည်း။ ဖုသတိ၊ ရောက်၏။

၄။ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သော သားသည် လူဖြစ်သောအမိကို သတ်အံ့၊ မာတုယာတကကံထိုက်မည်လော၊ မထိုက်မည်လော- ဟု မေးသည်ရှိသော်—

ယေန မနုဿိတ္ထိဘူတာ ဇနိတာ မာတာ သယမ္ဘို မနုဿ-ဇာတိကေနေဝ သဠိစ္စ ဇိဝိတာ ဝေါရောပိတာ၊အာနန္တရိယေန မာတုယာတကကမ္မေန မာတုယာတကော။

ဟု မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၌ လာသောကြောင့် မာတုယာတကကံ မထိုက်ဟုမှတ်ရမည်။

အနက်ကား။ ။ယေနပုဂ္ဂလေန၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ မနုဿိတ္ထိဘူတာ၊ လူမိန်းမဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဇနိတာ၊ အမိရင်းဖြစ်သော။မာတာ၊ အမိကို။ သယမ္ဘို၊ မိမိကလည်း။ မနုဿဇာတိကေနေဝ၊ လူဇာတ်ရှိသဖြင့်သာလျှင်။ သဠိစ္စ၊စေ့ဆော်၍။ ဇိဝိတာ၊ ဇိဝိတိန္ဒြေမှ။ ဝေါရောပိတာ၊ ချအပ်၏။ အယံ၊ဤသို့သတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။အာနန္တရိယေန၊ အနန္တရိယဖြစ်သော။ မာတုယာတကကမ္မေန၊ မာတုယာတကကံဖြင့်။ မာတုယာတကော၊အမိကိုသတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၅။ အမိဇုတ္ထိလိင်မှပုလ္လိင်ပြန်၍ နေစဉ် သတ်သည်ရှိသော် အနန္တရိယကံထိုက်မည်လော၊.မထိုက်မည်လော- ဟုမေးသည်ရှိသော်—

ပရိဝတ္တေပိ လိင်္ဂေ တသ္မိံ ဇကမ္မနိဗ္ဗတ္တသ္မိ သန္တာနသ္မိ ဇိဝိတာ ဝေါရောပနတော ဝေါဟာရဘေဒတော သော ဇုတ္ထိယာတကော၊ ပုရိသယာတကော၊ ဟောတု အာနန္တရိယကမ္မတော နမုစ္စတီတိ ဇော်ကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။

ဟုသာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၌ လာသောကြောင့် အနန္တရိယကံထိုက်၏-ဟု မှတ်ရမည်။

အနက်ကား။ ။လိင်္ဂေ၊ လိင်သည်။ ပရိဝတ္တေပိ၊ ပြန်သော်လည်း။ ဇကမ္မနိဗ္ဗတ္တသ္မိ၊တခုသော ကံကြောင့်ဖြစ်သော။ တသ္မိံ သန္တာ-

နသ၊ ထိုခန္ဓာအစဉ်ကိုသာလျှင်။ ဇီဝိတာ၊ဇီဝိတိန္ဒြေမှ။ ဝေါရောပန-တော၊ ချခြင်းကြောင့်။ သော၊ထိုသတ်သောသူသည်။ ဝေါဟာရဘော-ဒတော၊ဝေါဟာရပြားသောအားဖြင့်။ ဝါ၊ ဝေါဟာရ ပျက်သောအား ဖြင့်။ ဣတ္ထိယာဘကောဝါ၊ မိန်းမကိုသတ်သည်မူလည်း။ ဟောတု၊ ဖြစ်စေ။ ပုရိသယာတကောဝါ၊ ယောကျ်ားကိုသတ်သည်မူလည်း။ဟောတု၊ ဖြစ်စေ။အာနန္တရိယကမ္မတော၊အနန္တရိယကံမှ။နမုစ္စတိ၊ မလွတ်။ဣတိ-တ္ထေကမေဝ၊ ဤမျှသောစကားကိုသာလျှင်။ ဝတ္တာဗ္ဗံ၊ ဆိုအပ်၏။

[အပရိဝတ္တာတိလိင်္ဂ-အရကို ဋီကာဆရာ မဆန့်ကျင်အောင် ကြံတော်မူ၏။]

၆။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပုထုဇဉ်အဖြစ်၌ သတ်အပ်၏၊ ထိုသတ်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရဟန္တာအဖြစ်၌သေ၏၊ သတ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အရဟန္တယာတကကံထိုက်မည်လော၊မထိုက်မည်လော-ဟု မေးသည်ရှိသော်—

မနုဿအရဟန္တသစ ပုထုဇ္ဇနကာလေယေဝ သတ္ထုပဟာရေဝါ ဝိသေဝါ ဒိန္နေပိ ယဒိ သော အရဟတ္တံ ပတ္တော တေနေဝ မရတိ အရဟန္တယာတကောယေဝ။

ဟုသမ္မောဟဝိနောဒနီ ပါဠိ၌ လာသောကြောင့် အရဟန္တယာတကကံထိုက်၏။

အနက်ကား။ ။မနုဿအရဟန္တသ၊ လူရဟန္တာအား၊ ပုထုဇ္ဇနကာလေယေဝ၊ ပုထုဇဉ်အခါ၌သာလျှင်။ သတ္ထုပဟာရေဝါ၊ ခားလုံးဖြင့် ပုတ်ခတ် သတ်ဖြတ်ခြင်းကိုဝင်း။ ဝိသေဝါ၊ အဆိပ်ကိုဝင်း။ဒိန္နေပိ၊ပေးသော်လည်း။သော၊ထိုသတ်အပ်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။အရဟတ္တံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့။ ပတ္တော၊ ရောက်၍။ တေနေဝ၊ ထိုလက်နက်ဖြင့် ပုတ်ခတ်ခြင်း,အဆိပ်ကို ပေးခြင်းကြောင့်သာလျှင်။ယဒိမရတိ၊အကယ်၍ သေငြားအုံ့။ သော၊ ထိုသတ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အရဟန္တ-ယာတကောယေဝ၊ ရဟန္တာကိုသတ်သည်မည်သည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၇။ နတ်ရဟန္တာကိုသတ်သော် အရဟန္တယာတကကံ ထိုက်မည်လော၊ မထိုက်မည်လော-ဟုမေးသည်ရှိသော်—

အရဟန္တယာတကောပိ မနုဿအရဟန္တဝသေနေ၀ ဝေဒိ-
တဗ္ဗော။

ဟု မဟာ၀ါအဋ္ဌကထာ၌ လာသောကြောင့် အရဟန္တယာတကကံ မထိုက်ဟု မှတ်ရမည်။

အနက်ကား။ ။အရဟန္တယာတကောပိ၊ ရဟန္တာကို သတ်သောသူသည်လည်း။ မနုဿ အရဟန္တဝသေနေ၀၊ လူရဟန္တာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

၀။ တိရစ္ဆာန်သည် လူရဟန္တာကိုသတ်လျှင် အရဟန္တယာတကကံ ထိုက်မည်လော၊ မထိုက်မည်လော- ဟုမေးသည်ရှိသော်—

တိရစ္ဆာနော မနုဿအရဟန္တံ ယာတေတွာပိ အာနန္တရိ
ယော နဟောတိ၊ ကမ္မံ ပန ဘာရိယံ။

၎င်းအဋ္ဌကထာ လာသောကြောင့် အရဟန္တယာတကကံ မထိုက်ဟုမှတ်ရမည်။

အနက်ကား။ ။တိရစ္ဆာနော၊ တိရစ္ဆာန်သည်။ မနုဿအရဟန္တံ၊ လူရဟန္တာကို။ ယာတေတွာပိ၊ သတ်သော်လည်း။ အာနန္တရိယော၊ အနန္တရိယကံသည်။ နဟောတိ၊မဖြစ်။ကမ္မံပန၊ ကံသည်ကား။ဘာရိယံ၊ ဝန်လေး၏။

[ဤကား-ပါဏာတိပါ၀ေကံ၏ ထူးသောစကားရင်းတည်း။]

ပါဏာတိပါတ၏အပြစ်

ပါဏာတိပါတကံကို လွန်ကျူးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော အပြစ်တို့ကို ဆိုပေအုံ့။

၁။ ဆိုအပ်ပြီးသော ပါဏာတိပါတကံတို့တွင် မာတုယာတကကံ, ပိတုယာတကကံ, အရဟန္တယာတကကံတို့ကြောင့် အဝီစိငရဲ၌ခံရသည်။

ထို့ကြောင့် မူလဋီကာ၌—

သဗ္ဗာအာနန္တရိကာ အဝီစိဖလတ္တာ—
ဟု မိစ္ဆတ္တတိက်၌မိန့်တော်မူ၏။

အနက်ကား။ ။သဗ္ဗာအာနန္တရိကာ၊အလုံးစုံသောအနန္တရိယကံကို ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။အဝီစိဖလတ္တာ၊အဝီစိငရဲလျှင် အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် တည်း။

၂။ ရဟန်းသူတော်သူမြတ်ကို သတ်ခြင်းကြောင့် ကာလသုတ်ဝရဲ၌ ခံရသည်။

ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌–

ယောစ ပဇ္ဇဒိတံ ဟန္တိ၊ ကတကိစ္စံ မဟောသိနံ။
ကာလသုတ္တော စ နိရယော၊ စိရရတ္တာယ ပစ္စတိ။

ဟုမိန့်တော်မူ၏။

အနက်ကား။ ။ယောစ၊ အကြင်သူသည်ကား။ ကတကိစ္စံ၊ပြုအပ်ပြီးသောကိစ္စရှိသော။မဟောသိနံ၊မြတ်သော သီလဂုဏ်စသည်ကို ရှာမှီးလေ့ရှိသော။ပဇ္ဇဒိတံ၊ရဟန်းသူတော်သူမြတ်ကို။ဟန္တိ၊သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲမိ၏။ သော၊ ထိုသူသည်၊ ကာလသုတ္တောနိရယော။ ကာလသုတ်ဝရဲ၌။ စိရရတ္တာယ၊ ကြာမြင့်စွာ။ ပစ္စတိ၊ ကျက်ရလေ၏။

တိရစ္ဆာန်စသည်ကို သတ်ခြင်းကြောင့် ခံရဟန်ကို နေမိုဇာတ်ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူ၏၊ ကျယ်မည်းစိုးသောကြောင့် မရေးလိုက်သည်။

[ဤကား-ပါဏာတိပါတကံ၏ အပြစ်ကိုပြသော စကားရပ်တည်း။]
ပါဏာတိပါတကိုပြဆိုခြင်းပြီး၏။

၂-အဒိန္နာဒါနကို ပြဆိုခြင်း
အဒိန္နာဒါနအင်္ဂါ

အဒိန္နာဒါန်၏အင်္ဂါ, ထူးထွေသော အဓိပ္ပါယ်နှင့်, လွန်ကျူးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော အပြစ်တို့ကို ဆိုပေဒုံ။

တဿ ပဋ္ဌ သမ္ဘာရာ ဟောန္တိ၊ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိတာ ထေယျစိတ္တံ ဥပက္ကမော တေန ဟရဏဉ္စ။

[အဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ။]

၁။ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ၊ သူတပါးသိမ်းဆည်းသော ဥစ္စာလည်း ဖြစ်စေ။
၂။ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိတာ၊ သူတပါးသိမ်းဆည်းသော ဥစ္စာဟု အမှတ်ရှိသည်လည်း ဖြစ်စေ။
၃။ ထေယျစိတ္တံ၊ ခိုးလိုသောစိတ်ရှိသည်လည်း ဖြစ်စေ။
၄။ ဥပက္ကမော၊ လုံ့လပြုသည်လည်း ဖြစ်စေ။
၅။ တေန၊ ထိုလုံ့လဖြင့်။ ဟရဏံ၊ ခိုးယူသည်လည်း ဖြစ်စေ။

ဣတိ၊ ဤသို့။ တဿ၊ ထိုအဒိန္နာဒါန်ကံ၏။ ပဋ္ဌ၊ ၅-ပါးကုန်သော။ သမ္ဘာရာ၊ အဆောက်အဦတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

[ဤကား-အဒိန္နာဒါနကံ၏ အင်္ဂါကိုပြသောစကားရပ်တည်း။]

အဒိန္နာဒါနအဓိပ္ပါယ်

ထူးထွေသောအဓိပ္ပါယ်ကို ဆိုဦးအံ့။

၁။ သူ့ကျွန်မဟုတ် တော်လှန်သောသူကို ခိုးယူသော် အဒိန္နာဒါန် ထိုက်မည်လော၊ မထိုက်မည်လော-ဟု မေးသည်ရှိသော်–

ဘုဇိသံ အဝဟရန္တသ အဝဟာရော နတ္ထိ–

ဟု ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌ လာသောကြောင့် မထိုက်ဟု မှတ်ရမည်။

အနက်ကား။ ။ဘုဇိသံ၊ သူ့ကျွန်မဟုတ် တော်လှန်သော သူကို။ အဝဟရန္တသ၊ ခိုးသောသူအား။ အဝဟာရော၊ အဒိန္နာဒါန်ကံသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

၂။ လူ၏ဥစ္စာမှတပါးနတ်တိရစ္ဆာန်တို့၏ဥစ္စာကိုခိုးသော် အဒိန္နာဒါန် ထိုက်မည်လော၊ မထိုက်မည်လော-ဟု မေးသည်ရှိသော်–

သစေပိ ဟိ သင်္ကောဒေဝရာဇာ အာပဏံ ပသာရေတ္တာ နိသိန္နော ဟောတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကော စ ဘိက္ခု တံ ဥတ္တာ အတ္တနော စီဝရတ္ထာယ သတသဟဿဃ္ဃနကမ္မိ သာဋကံတဿ မာဂ-ဏ္ဍ မာဂဏ္ဍာတိ ဝဒန္တသ္သာပိ ဂဟေတ္တာ ဂစ္ဆတိ ဝဋ္ဋတိ။ ဟူ၍ဂုင်း,

သစေပိ ဟိ နာဂရာဇာဝါ သုပဏ္ဏမာဏဝကောဝါ မနုဿ-ရူပေန အာပဏံ ပသာရေတိ၊တတောစသ သန္တကံ၊ ကောစိ ဘိက္ခု ပုရိမနယေနေဝ ဂဟေတ္တာ ဂစ္ဆတိ ဝဋ္ဋတိ၊ ဟူ၍ဂုင်း။

ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌ လာသောကြောင့် အဒိန္နာဒါန်မထိုက် ဟု မှတ်ရမည်။

အနက်ကား။ ။ဟိသစ်ံ၊ မှန်၏။ သင်္ကောဒေဝရာဇာ၊ သိကြားနတ်မင်းသည်။ အာပဏံ၊ အိမ်ဈေးကို။ ပသာရေတ္တာ၊ ခင်းထား၍။ နိသိန္နော၊ နေသည်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဒိဗ္ဗစက္ခုကောစ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိ ညာဉ်ရသည်လည်းဖြစ်သော။ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ တံ၊ထိုဈေးခင်းသည်

ကို။ ဥတ္တာ၊ သိ၍။ အတ္ထနော၊ မိမိ၏။ စိဝရတ္ထာယ၊ သင်္ကန်းအလို့ငှါ။ သတသဟဿ ဃဋ္ဋနကမ္မံ၊ အဘိုးတသိန်း ထိုက်သည်လည်း ဖြစ်သော။ သာဌကံ၊ ပုဆိုးကို။ တဿ၊ ထိုသိကြားနတ်မင်းသည်။ မာဂဏ္ဍ၊ မယူလင့်။ မာဂဏ္ဍ၊ မရှုလင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တ သဿပိ၊ ဆိုသော်လည်း။ ဂဟေတွာ၊ယူ၍။ သစေပိ ဂစ္ဆတိ၊ အကယ်၍ သွားစေဦးတော့။ ဝဋ္ဋတိ၊ အပ်၏။ ဟိသစ္စံ၊ ထိုစကားသည်မှန်၏။ နာဂရာဇာဝေါ၊ နဂါးမင်းသည်ရင်း။ သုပဏ္ဏမာဏဝကောဝေါ၊ သူယောင်ဖန်ဆင်းသော ဂဠုန်မင်းသည်ရင်း။ မနုဿရူပေန၊လူ၏အသွင်ဖြင့်။ အာပဏံ၊ အိမ်ဈေးကို။ ပဿာရေ တိ၊ခင်းထားအံ့။ တတောစ၊ ထိုအိမ်ဈေးမှသာလျှင်။ အဿ၊ ထိုနဂါးမင်း၏။ သန္တကံ၊ ဥစ္စာကို။ ကောစိ၊ တစုံတယောက်သော။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ ပုရိမနယေနေဝ၊ ရှေးနည်းဖြင့်သာလျှင်။ ဂဟေတွာ၊ယူ၍။ သစေပိ ဂစ္ဆတိ၊ အကယ်၍မူလည်းသွားအံ့။ ဝဋ္ဋတိ၊အပ်၏။

[ဤ၌ ပရဘာလ္ဟ လက္ခဏာမရှိသောကြောင့် နတ်, တိရစ္ဆာန်တို့၏ဥစ္စာ ကိုခိုးသော်လည်း အပြစ်မရှိသကဲ့သို့လူတို့၌လည်းအပြစ်မရှိဟု-မှတ်ရမည်။]
[ဤကား-အဒိန္နာဒါနကံ၏ ထူးသောစကားရပ်တည်း။]

အဒိန္နာဒါန၏အပြစ်

အဒိန္နာဒါန်ကို လွန်ကျူးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သောအပြစ်ကိုဆိုပေအံ့။

အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အရှင်မပေးသော သူတပါးဥစ္စာကိုခိုး၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အလျှံပြောင်ပြောင် တောက်လောင်သော လှံမတို့ဖြင့် နံပါး၂-ဘက်တို့ကို ထိုးသွင်းလျက်ခံရ၏။

ထို့ကြောင့် နေမိဇာတ်တော်၌—
ယေ ဇီဝ လောကသ္မိံ အသာဓုဝမ္မိနော၊
အဒိန္နမာဒါယ ကရောန္တိ ဇီဝိတံ။
ဝည်ံ ဝနံ ရဇတံ ဇာတရူပဉ္စ၊
အဇေဠကဉ္စာပိ ပသုံ မဟိံသံ။
တေ လုဒ္ဒကမ္မာ ပသဝေတ္ဝာ ပါပံ။
ဇာမေဇနာ သဏ္ဌိဟတာ သယန္တိ။
ဟု ဟောတော်မူ၏။

အနက်ကား။ ။ဇီဝလောကသို့ သတ္တလောကဟု။ အသာဝုဝမ္မိနော၊ မကောင်းမှုကိုပြုလေ့သဘောရှိကုန်သော။ ယေ၊အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဝညဉ္ဇ၊ စပါးကိုဝင်း။ ဝနဉ္ဇ၊ ဥစ္စာကိုဝင်း။ ရဇတဉ္ဇ၊ ငွေကိုဝင်း။ဇာတရူပဉ္ဇ၊ ရွှေကိုဝင်း။အပိ၊ ထိုမှတပါး။ အဇေဠကဉ္ဇ၊ ဆိတ်,သိုးကိုဝင်း။ ပသုံစ၊ သားကိုဝင်း။ မဟိံသဉ္ဇ၊ ကျွဲကိုဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဒိန္နံ၊ အရှင်မပေးအပ်သောဥစ္စာကို။ အာဒါယ၊ ယူ၍။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ကို။ ကရောန္တိ၊ မွေးမြူကုန်၏။ တေ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ လုဒ္ဒကမ္မာ၊ ကြမ်းထမ်းသောအမှုကိုပြုကုန်သည်ဖြစ်၍။ပါပံ၊မကောင်းမှုကို။ပသဝေတ္တာ-ပသဝန္တိ၊ပွားစေကုန်၏။ ပသဝေတ္တာ၊ပွားစေ၍။ တေမေဇနာ၊ ထိုလူအပေါင်းတို့သည်။ဥဘောပယော၊နှံပါး ၂-ဘက်တို့ကို။နိရယပါလေဟိ၊ ငရဲထိန်းတို့သည်။ သတ္တိဟတာ၊ အလုံးပြောင်ပြောင် တောက်သောလုံမတို့ဖြင့် ထိုးအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ သယန္တိ၊ အိပ်နေရကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ မာတလိ၊ မာတလိနှတ်သားသည်။ ဗျာကာသိ၊ ဖြေကြား၏။

[ဤကား-အဒိန္နာဒါနကံ၏အပြစ်ကို ပြသောစကားရပ်တည်း။]
အဒိန္နာဒါနကို ပြဆိုခြင်းပြီး၏။

၃-ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကိုပြဆိုခြင်း

ကာမေသုမိစ္ဆာစာရအင်္ဂါ

ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ ကံ၏အင်္ဂါ, ထူးထွေသောအဓိပ္ပါယ် လွန်ကျူးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သောအပြစ်တို့ကို ဆိုပေအုံ့။

တသေ စတ္ထာရော သမ္ဘာရာ ဟောန္တိ အဂမနီယဝတ္ထု၊ တသ္မိံ သေဝနစိတ္တံ သေဝနပယောဂေါ မဂ္ဂေနမဂ္ဂပ္ပဋိပတ္တိအဓိ-ဝါသနဉ္စာ။

[အဌကထာ။]

၁။ အဂမနီယဝတ္ထု၊ မသွားလာအပ်သောဝတ္ထုလည်း ဖြစ်စေ။
၂။ တသ္မိံ၊ ထိုမသွားလာအပ်သောဝတ္ထု၌။ သေဝနစိတ္တံ၊ မှီဝဲလိုသောစိတ်ရှိသည်လည်း ဖြစ်စေ။
၃။ သေဝနပယောဂေါ၊မှီဝဲခြင်းငှါ လုံ့လပြုသည်လည်း ဖြစ်စေ။

၄။ မဂ္ဂေနမဂ္ဂပ္ပဋိပတ္တိ အမိဝါသနံ၊ မဂ်တပါးဖြင့် မဂ်တပါးကို သွင်း၍ သာယာသည်လည်း ဖြစ်စေ။

ဤတို၊ ဤသို့။တသ၊ ထိုကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံ၏။ စတ္တာ၊ရော၊ ၄-ပါးကုန်သော။သမ္ဘာ၊ရာ၊အဆောက်အဦတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

[ဤကား-ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံ၏အင်္ဂါကိုပြသောစကားရပ်တည်း။]

ကာမေသုမိစ္ဆာစာရအဓိပ္ပါယ်

ထူးထွေသောအဓိပ္ပါယ်ကို ဆိုပေအုံ့။

ယောက်ျားတို့ မသွားလာအပ်သော မိန်းမသည် ၂-ကျိပ်ဖြစ်သတည်း။

ထို့ကြောင့် အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ၌-

အဂမနီယဋ္ဌာနံနာမ ပုရိသာနံတာဝ မာတုရက္ခိတာ ပိတုရက္ခိတာ မာတာပိတုရက္ခိတာ ဘာတုရက္ခိတာ ဘဂိနိရက္ခိတာ ဉာတိရက္ခိတာ ဂေါတ္တရက္ခိတာ ဓမ္မရက္ခိတာ သာရက္ခာ သပရိဒဏ္ဍာတိ မာတုရက္ခိတာဒယော ဒသ၊ဓနက္ကီတာ ဆန္ဒဝါသိနီ ဘောဂဝါသိနီ ပဋဝါသိနီ ဩဒပတ္တကိနီ ဩဘဋဒုစ္ဓဒုဗ္ဗဒ ဒါသီစဘရိယာ ကမ္မကာရီစဘရိယာ ဓဇာဟဋာ မုဟုတ္တိ-ကာတိ ဇေတာ ဓနက္ကီတာဒယော ဒသာတိ ဝီသတိ ဤတ္ထိယော။ ဟုမိန့်ဆို၏။

၁။ မာတုရက္ခိတာ၊ အမိစောင့်သော မိန်းမ၎င်း။
၂။ ပိတုရက္ခိတာ၊ အဘစောင့်သော မိန်းမ၎င်း။
၃။ မာတာပိတုရက္ခိတာ၊ အမိအဘစောင့်သော မိန်းမ၎င်း။
၄။ ဘာတုရက္ခိတာ၊ အစ်ကိုယ်ကြီးစောင့်သော မိန်းမ၎င်း။
၅။ ဘဂိနိရက္ခိတာ၊ အမကြီးစောင့်သော မိန်းမ၎င်း။
၆။ ဉာတိရက္ခိတာ၊ ဆွေမျိုးစောင့်သော မိန်းမ၎င်း။
၇။ ဂေါတ္တရက္ခိတာ၊ အနွယ်စောင့်သော မိန်းမ၎င်း။
၈။ ဓမ္မရက္ခိတာ၊ သီတင်းသုံးဘော်စောင့်သော မိန်းမ၎င်း။
၉။ သာရက္ခာ၊ အမိအဘ ၂-ပါးတို့ ချိန်းချက်စောင့်ရှောက်မှုရှိသော မိန်းမ၎င်း။

၁၀။ သပရိဒဏ္ဍာ၊ ဤမိန်းမကို သွားလာသည်ရှိသော် ဒဏ်မည်မျှ ဟု ထားအပ်သော ဒဏ်ရှိသော မိန်းမငင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။မာတုရက္ခိတာဒယော၊ မာတုရက္ခိတ-အစရှိကုန်သော။ ဒသ၊ တကျိပ်သော မိန်းမတို့ငင်း။

၁။ ဓနက္ကိတာ၊ မယားပြုလုပ်ခြင်းအကျိုးငှါ ဥစ္စာဖြင့်ဝယ်သော. မိန်းမငင်း။

၂။ ဆန္ဒဝါသိနီ၊ အလိုတူ၍နေသော မိန်းမငင်း။

၃။ ဘောဂဝါသိနီ၊ စည်းစိမ်လို၍နေသော မိန်းမငင်း။

၄။ ပဋဝါသိနီ၊ ပုဆိုးအဝတ်ကိုလို၍နေသော မိန်းမငင်း။

၅။ ဩဒပတ္တကိနီ၊ ရေခွက်ခွံလက်ကိုချ၍ မယားအဖြစ်သို့ ရောက်သော မိန်းမငင်း။

၆။ ဩဘဋဒုတိယာ၊ ခေါင်းခုချ၍ မယားအဖြစ်သို့ ရောက်သော မိန်းမငင်း။

၇။ ဒါသီစဘရိယာ၊ ကျွန်မလည်းဖြစ် မယားလည်းဖြစ်သော မိန်းမငင်း။

၇။ ကမ္မကာရီစဘရိယာ၊ အမှုလုပ်လည်းဖြစ် မယားလည်းဖြစ်သော မိန်းမငင်း။

၉။ ဓဇာဟဋာ၊ တံခွန်ဖြင့်ထောင်၍ရသော မိန်းမငင်း။

၁၀။ မုဟုတ္တိကာ၊ တခဏမျှပေါင်းဘော်ဘွားသော မယားငင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ဓနက္ကိတာဒယော၊ဓနက္ကိတာအစရှိကုန်သော။ဘော-ဒသ၊ ဤတကျိပ်သောမိန်းမတို့ငင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိသတိဣတ္ထိယော၊ နှစ်ကျိပ်သော မိန်းမတို့သည်။ တာဝ၊ရှေဦးစွာ။ ပုရိသာနံ၊ ယောကျ်ားတို့၏။ အာဂမနီယဋ္ဌာနံနာမ၊ မသွားလာအပ်သောအရာဌာနမည်၏။

ဤ၂-ကျိပ်သော မိန်းမတို့တွင် မာတုရက္ခိတအစ ဓမ္မရက္ခိတအဆုံးတိုင်အောင်တို့ကို ယောကျ်ားတပါး သွားလာသည်ရှိသော် မိန်းတို့ကား ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံမထိုက်။

ထို့ကြောင့် သာရတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းဌ—

ဧတေသု မာတုရက္ခိတာဒီနံ အဌန္နံ ပုရိသန္တရဂမနေ။

စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူ၏။

အနက်ကား။ ။ဧတေသု၊ ထို၂-ကျိပ်သောမိန်းမတို့တွင်။မာတုရက္ခိတာဒီနံ၊ မာတုရက္ခိတ အစရှိကုန်သော။ အဌန္နံ၊ ၈-ယောက်ကုန်သော မိန်းမတို့အား။ ပုရိသန္တရဂမနေ၊ ယောကျ်ားတပါး သွားလာသည်ရှိသော်။မိစ္ဆာစာရော၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ကသ္မာ၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ မာတာဒယော၊ အမိအစရှိသည်တို့သည်။ တာသံ၊ ထိုမိန်းမတို့၏။ သမ္ဘဿ၊ အတွေ့တည်းဟူသော ဖောဌဗ္ဗာရုံ၌။ နဗ္ဘသရာ၊ အစိုးမရကုန်။ ဟိ-ယသ္မာ၊ အကြင့်ကြောင့်။ မာတာဒယော၊ အမိအစရှိသည်တို့သည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ဖဿာနိ၊ အတွေ့တည်းဟူသော ဖောဌဗ္ဗာရုံတို့ကို။ အနုဘဝနတ္ထံ၊ခံစားခြင်းငှါ။ တာသံ၊ ထိုမိန်းမတို့ကို။ နရက္ခတိ၊ မစောင့်ရှောက်ကုန်။ ကေဝလံ၊ သက်သက်။ အနာစာရံ၊ မလွန်ကျူးအပ်သည်ကို။ နိသေဓေန္တာ၊ တားမြစ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ တာသံ၊ ထိုမိန်းမတို့၏။ ပုရိသန္တရဂမနံ၊ ယောကျ်ားတပါး သွားလာခြင်းကို။ ဝါရေန္တိ၊ တားမြစ်ကုန်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်တည်း။

ကြင်းသော တကျိပ် ၂-ယောက်သော မိန်းမတို့ကို ယောကျ်ားတပါး သွားလာသည်ရှိသော် ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံထိုက်၏။

ထို့ကြောင့် ၎င်းကျမ်းဌ—

သေသာနိ ဒ္ဝိန္နံ သာရက္ခ သပရိဒဏ္ဍာနံ ဒသန္နဉ္စ ဓနက္ကိတာ ဒီနံ ဣတ္ထိနံ ပုရိသန္တရဂမနေ မိစ္ဆာစာရော အတ္ထိ၊ ကသ္မာ သသာမိကဘာဝတော။

ဟုမိန့်တော်မူ၏။

အနက်ကား။ ။သေသာနိ၊ ကြင်းကုန်သော။ ဒ္ဝိန္နံ၊ ၂- ယောက်ကုန်သော။ သာရက္ခသပရိဒဏ္ဍာနံ၊ သာရက္ခ,သပရိဒဏ္ဍမိန်းမတို့အား ၎င်း။ ဒသန္နံ၊ တကျိပ်ကုန်သော။ ဓနက္ကိတာ ဒီနံ၊ ဓနက္ကိတအစရှိကုန်သော။ ဣတ္ထိနဉ္စ၊ မိန်းမတို့အား၎င်း။ ဣတိ၊ဤသို့။ ဒ္ဝါဒသန္နံ၊ တကျိပ်

၂-ယောက်ကုန်သော။ ဣတ္ထိနံ၊ မိန်းမတို့အား။ ပုရိသန္တရဂမနေ၊ ယောက်ျားတပါး သွားလာခြင်းကြောင့်။ မိစ္ဆာစာရော၊ ကာမေသု-မိစ္ဆာစာရကံသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ကသ္မာ၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း ဟူမူ-ကား။ သသာမိကဘာဝတော၊ လင်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

[ယောက်ျားတို့ကား ၂-ကျိပ်လုံးပင် ကာမေသုမိစ္ဆာရကံထိုက်သည်၊ ထိုအကြောင်းကို "အဂမနီယဋ္ဌာနံနာမ တာဝ မာတုရက္ခိတာဒယော" အစရှိသော အောက်စကားရပ်နှင့်ပင် သိလောက်ပြီ။]

အကြင်ယောက်ျားသည် ညအခါ မိမိ မိန်းမဟု ထင်မှတ်သည်ဖြစ်၍ တပါးသော မိန်းမအား သွားလာမိ၏၊ ထိုယောက်ျားကား-ကာမေသု-မိစ္ဆာစာရကံထိုက်မည်လော၊မထိုက်မည်လော-မေးသည်ရှိသော်—

ပါဏာတိပါတကံအရာဝယ် ပါဏသညိတာ-ဟုပါသကဲ့သို့ ဤ၌ အဂမနီယသညိတာ-ဟုမပါသောကြောင့် ထိုက်၏-ဟုမှတ်ရမည်။

အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့က—

တသ္မိံ-ဟူသော အာဓာရဖြင့် အဂမနီယဝတ္ထု၊ သညိတာကို ပြ-သည်ဟု-ဆိုကြ၏၊ထိုစကားသည်မသင့်၊အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူကား-ပဋ္ဌသမ္ဘာရာ-ဟု မလာသောကြောင့်တည်း။

၁။ မာတုရက္ခိတ-အစရှိသော ဂ-ယောက်သောမိန်းမတို့ကို သွား-လာသည်ရှိသော် ပိုင်သူလင်မရှိသောကြောင့် ကာမေသုမိစ္ဆာ-စာရကံထိုက်၏-ဟုဆိုရသည်။

၂။ သာရက္ခ-အစရှိသော တကျိပ်၂- ယောက်သော မိန်းမတို့ကို သွားလာသည်ရှိသော် ပိုင်သူလင်ရှိသောကြောင့် ကာမေသု-မိစ္ဆာစာရကံလည်း ထိုက်၏၊ ပရဒါရကံလည်း ထိုက်၏-ဟု-ဆိုရသည်။

[ဤကား-ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံ၏ ထူးသောစကားရပ်တည်း။]

ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ၏အပြစ်

လွန်ကျူးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သောအပြစ်တို့ကို ဆိုပေဒုံ။

အကြင်လူအပေါင်းတို့သည်ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံကိုလွန်ကျူးကုန်-၏၊ထိုလူအပေါင်းတို့ကို ငရဲထိန်းတို့သည် အလျှံပြောင်ပြောင် တောက်-သောမီးကျီးတွင်းဌ ပစ်ချကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့် နေမိုဇာတ်ပါဠိတော်၌-
ယေ ဇီဝလောကသ္မိं အသာဒုမ္မိနော၊
ပရဿ ဒါရာနိ အတိက္ကမ္မန္တိ။
တေ တာဒိသာ ဥတ္တမဘဏ္ဍဏေနာ၊
တေမေဇနေ အဝံသိရာ နရကေ ပါတယန္တိ။
ဟုဟောတော်မူ၏။

အနက်ကား။ ။ဇီဝလောကသ္မိं၊ သတ္တလောကဌ။ အသာဒုမ္မိ-နော၊ မကောင်းမှုကိုပြုလေ့သဘောရှိကုန်သော။ ယေ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ပရဿ၊သူတပါး၏။ ဒါရာနိ၊ မယားတို့ကို။ အတိက္ကမ္မန္တိ၊ လွန်ကျူးကုန်၏။ တာဒိသာ၊ ထိုသို့လွန်ကျူးခြင်းရှိကုန်သော။ တေဇနာ၊ ထိုသူအပေါင်းတို့သည်။ ဥတ္တမဘဏ္ဍဏေနာ၊ မြတ်သောဥစ္စာဟုဆိုအပ်ကုန်သော ဖောင့်ဖွဲ့ရုံကို ခိုးသူတို့မည်ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တေမေဇနေ၊ ထိုလူအပေါင်းတို့ကို။ နိရယပါလာ။ ငရဲထိန်းတို့သည်။ အဝံသိရာ၊ ဦးခေါင်းဦးစောက်။ နရကေ၊အလျှံပြောင်ပြောင် တောက်သော မီးကျီးတို့ဖြင့် ပြည့်သော နရက်ချောက်ငရဲ၌။ ပါတယန္တိ၊ ပစ်ချကုန်၏။

ဤမျှသာမဟုတ်၊ နပုံးပဏ္ဍုက်ဖြစ်ရခြင်းတို့သည် ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံ-ဟု သာရတ္ထ-စသော ကျမ်းအစောင်စောင်တို့၌ ဆိုကုန်၏။ ကျယ်မည် စိုးသောကြောင့် မရေးလိုက်သည်။

[ဤကား-ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံ၏ အပြစ်ကိုပြသောစကားရပ်တည်း။]
ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကို ပြဆိုခြင်းပြီး၏။

၄-မုသာဝါဒကိုပြဆိုခြင်း

မုသာဝါဒအင်္ဂါ

မုသာဝါဒကံ၏ အင်္ဂါ, ထူးထွေသော အဓိပ္ပါယ်, လွန်ကျူးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သောအပြစ်တို့ကို ဆိုပေအုံ့။

တသ္မ စတ္တာရော သမ္ဘာရာ ဟောန္တိ။အတ္ထဝတ္ထု၊ ဝိသံ-ဝါဒနစိတ္တံ တဒ္ဒေါဝါယာမော ပရဿ တဒတ္ထ ဝိဇာနနန္တိ။
[အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ။]

၁။ အတထဝတ္ထု၊ မဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုလည်း ဖြစ်စေ။
၂။ ဝိသံဝါဒနစိတ္တံ၊ချုတ်ယွင်းစေလိုသောစိတ်ရှိသည်လည်းဖြစ်စေ။
၃။ တဇ္ဇောဝါယာမော၊ ထိုချုတ်ယွင်းခြင်းအားလျော်သောလုံ့လ ပြုသည်လည်း ဖြစ်စေ။
၄။ ပရဿ၊ သူတပါး၏။ တဒတ္ထဝိဇာနနံ၊ ထိုအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိသည်လည်း ဖြစ်စေ။

ဣတိ၊ဤသို့။တဿ၊ထိုမုသာဝါဒကံ၏။စတ္တာရော၊၄-ပါးကုန်သော။ သမ္ဘာရာ၊ အဆောက်အဦတို့သည်။ ဟောန္တိ။ကုန်၏။

[ဤကား-မုသာဝါဒကံ၏ အင်္ဂါကိုပြသောစကားရပ်တည်း။]

မုသာဝါဒအဓိပ္ပါယ်

ထူးထွေသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဆိုပေအုံ့။

ဤသို့သော အင်္ဂါ ၄-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော်လည်း အကျိုးမပျက်စီး က ကမ္မပထမမြောက်ဟု-မှတ်ရမည်။

ထို့ကြောင့် ခုဒ္ဒကပါဋ္ဌအဋ္ဌကထာ၌-

ယောပနအတ္ထဘဉ္ဇကော၊သောကမ္မပထပတ္တော၊ဣတရောကမ္မမေဝ။ ဟုမိန့်ဆို၏။

အနက်ကား။ ။ယောပနမုသာဝါဒေါ၊ အကြင်မုသာဝါဒကံသည်ကား။ အတ္ထဘဉ္ဇကော၊ အကျိုးကို ဖျက်ဆီး၏။ သောမုသာဝါဒေါ၊ ထိုမုသာဝါဒကံသည်။ ကမ္မပထပတ္တော၊ ကမ္မပထမြောက်၏။ ဣတရော၊ ဤမှတပါးသော မုသာဝါဒကံသည်။ ကမ္မမေဝ၊ ကံမည်သည်သာလျှင်တည်း။

လှည့်စားလေ-ဟု စေရာ၌ ဆောင်သောသူ လှည့်စားသည်ဖြစ်၍ တပါးသော သူ၏ အကျိုးပျက်စီးသည် ရှိသော် စေရင်းပုဂ္ဂိုလ်မှာ မုသာဝါဒကံထိုက်မည်လော၊ မထိုက်မည်လော-မေးသည်ရှိသော်-

ကော ပယောဂေါ သာဟတ္ထိကောဝ။

ဟုအဋ္ဌသာလိနီ အစရှိသော အဋ္ဌကထာ အစောင်စောင်တို့၌လာ သောကြောင့် မထိုက်-ဟုမှတ်ရမည်။

အနက်ကား။ ။သာဟတ္ထိကောဝ၊ ကိုယ်တိုင်လှည့်စားခြင်း-ဟုဆို အပ်သော။ ကောဝတခုသော။ ပယောဂေါ၀၊ ပယောဂသည်သာလျှင် တည်း။

[ဤကား-မုသာ၀ါဒကံ၏ထူးသောစကားရပ်တည်း။]

မုသာ၀ါဒ၏အပြစ်

လွန်ကျူးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော အပြစ်တို့ကို ဆိုပေအုံ့။

အကြင်ရဟန်းတို့သည် ဈာန်, မဂ်,ဖိုလ်ကို မရဘဲနှင့် ရ၏-ဟု လိမ်လည်လှည့်ဖြားလျက် ပြောဆိုကုန်၏၊ ထိုရဟန်းတို့သည် သေသည်၏ အခြားမဲ့၌ အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်သော မီးကျီးရှဉ့် သက်နှိုးကိုလည်း၌ ရောက်လျက် ခံရကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ဝိဘင်းပါဠိတော်၌–

ကာသာ၀ကဏ္ဍာ ဗဟေ၀ါ၊ ပါ၀ခမ္မာ အသညတာ။
ပါ၀ေဟိ ကမ္မခမ္မေဟိ၊ နိရယေ တေ ဥ၀ပဇ္ဇရေ။

ဟုဟောတော်မူ၏။

အနက်ကား။ ။ပါ၀ခမ္မာ၊ ယုတ်မာသောတရားမှ။ အသညတာ၊ မစောင့်စည်းကုန်သော။ဗဟေ၀ါ၊ များစွာကုန်သော။တေဘိက္ခူ။ ထိုရဟန်းတို့သည်။ပါ၀ေဟိ၊ ယုတ်မာကုန်သော။ကမ္မခမ္မေဟိ၊ ကံတရားတို့ကြောင့်။ပရံမရဏာ၊ သေသည်မှနောက်၌။ကာသာ၀ကဏ္ဍာ၊ သက်နှိုးလည်ရောက်ကုန်လျက်။ နိရယေ၊ငရဲ၌။ ဥ၀ပဇ္ဇရေ။ခံရကုန်၏။

[ဤကား-မုသာ၀ါဒကံ၏အပြစ်ကိုပြသောစကားရပ်တည်း။]

မုသာ၀ါဒကို ပြဆိုခြင်းပြီး၏။

၅-သုရာမေရယကိုပြဆိုခြင်း

သုရာမေရယအင်္ဂါ

သုရာမေရယကံ၏ အင်္ဂါ, ထူးထွေသောအဓိပ္ပါယ်, လွန်ကျူးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သောအပြစ်တို့ကိုဆိုပေအုံ့။

သုရာဒီနဉ္စ အညတရံ ဟောတိ၊မဒနီယပါတုကမျတာ စိတ္တဿ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ၊ တဇ္ဇဿ ၀ါယာမံ အာ၀ဇ္ဇတိ၊ ဗီတေစ ပ၀ိသတိတိ ဣမာနိ ရတ္တာ၀ါ။ [ခုဒ္ဒကပါဌအဋ္ဌကထာ။]

၁။ သုရာဒီနဋ္ဌ၊ သေအစရှိသည်တို့တွင်လည်း။ အညတရံ၊ တ ပါးပါးသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၂။ မဒနီယပါတုကမျတာဝစိတ္တဋ္ဌ၊ မူးယစ်သည့်သေကိုသောက်ခြင်း ၄၊ အလိုရှိသောသူ၏ အဖြစ်တည်းဟူသော စိတ်သည်လည်း။ ပစ္စုပဋ္ဌိ တံ၊ရှေ့ရှုဖြစ်၍တည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၃။ တဇ္ဇံ၊ ထိုအားလျော်သော။ ဝါယာမဋ္ဌ၊လုံ့လသို့လည်း။ အာ ပဇ္ဇတိ၊ရောက်၏။

၄။ ဒိတော၊ သောက်သည်ရှိသော်။ ပဝိသတိ၊ဝင်လည်းဝင်၏။

ဣတိ-ဣမာနိစတ္တာရိ၊ ဤ၄-ပါးတို့သည်။သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒ-ဌာနဿ၊ ယစ်မူးမေ့လျော့ကြောင်းဖြစ်သောသေရည်ကိုသောက်သော ကံ၏။ အင်္ဂါနိ၊ အင်္ဂါတို့တည်း။

[ဤကား-သုရာမေရေယကံ၏ အင်္ဂါကိုပြသောစကားရပ်တည်း။]

သုရာမေရယ အဓိပ္ပါယ်

ထူးထွေသောအဓိပ္ပါယ်ကို ဆိုပေအုံ့။

၁။ ဤသုရာမေရယကံသည် ကမ္မပထမြောက်သောကံလော၊ မမြောက်သောကံလော-ဟုမေးသံ့ရှိသော်—

ဣဿာ,မ ဋ္ဌ ရိယ,ဝိစိကိ ဋ္ဌ ဘရားတို့သည်ကမ္မပထတရား ၁၀-ပါး၌ မပါသော်လည်း အပါယ်ပဋိသန္ဓေကိုပေးသည်ဖြစ်၍ ကမ္မပထမြောက် သောကြောင့် ကမ္မပထတရား ၁၀-ပါးတို့တွင်တော်ရာလျော်ရာသွင်း၍ ယူရာသကဲ့သို့ ထို့အတူ သုရာမေရယကံသည်လည်း အပါယ်ပဋိသန္ဓေ ကို ပေးသည်ဖြစ်၍ ကမ္မပထမြောက်သောကြောင့် တော်ရာလျော်ရာသို့ သွင်း၍ယူရမည်။

[ဤကား ယုတ္တိဒဋ္ဌိ။]

အာဂမဒဋ္ဌိအားဖြင့်ကား—

ကောသေသောတိ ပဠုပိ ကမ္မပထမေဝ-ဟူသောသမ္ဘောဟ ဝိနောဒနိအဋ္ဌကထာ,

ပါဏာတိ ပါတောနာမ နိရယသံဝတ္တနိကော ဟောတိ တိရစ္ဆာနယောနိသံဝတ္တနိကောပေတ္တိဝိသယသံဝတ္တနိကော၊တ-ထာအဒိန္နာဒါနာဒီနိ။ ဟူသောမဇ္ဈိမပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ,

ဂင်းအဋ္ဌကထာစကား ၂-ရပ်ကိုထောက်လျှင် မုချဆတ်ဆတ် ကမ္မ ပထမြောက်၏-ဟုမှတ်ရမည်။

၂။ ဘိန်းစားခြင်း,သေသောက်ခြင်း, ရှူခြင်းတို့သည် သုရာမေရယ ကံထိုက်မည်လော၊ မထိုက်မည်လော-ဟု မေးသည်ရှိသော်—

ယံ ဝါပန အညမ္ပိ ကိဉ္စိ အတ္ထိ မဒနီယံ၊ယေန ပိတေန ပမတ္တော ဟောတိ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ မဇ္ဇံ။

ဟုခုဒ္ဒကပါဋ္ဌအဋ္ဌကထာ၌လာသောကြောင့် ထိုက်၏-ဟုမှတ်ရမည်။

အနက်ကား။ ။ဝါပန၊ ထိုမှတပါး။အညမ္ပိ၊ တပါးလည်းဖြစ်သော။ ကိဉ္စိ၊အမှတ်မရှိသော။ယံမဒနီယံ၊အကြင်မူးယစ်ကြောင်းဖြစ်သော၀တ္ထု သည်။အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ပိတေန၊သောက်အပ်သော။ ယေန၀တ္ထုနှာ၊အကြင် ၀တ္ထုဖြင့်။ ပမတ္တော၊ မေ့လျော့သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣဒံသဗ္ဗံ၊ဤ အလုံးစုံမေ့လျော့ကြောင်းဖြစ်သော၀တ္ထုကို။မဇ္ဇံ၊ မဒ-ဟူ၍။ ဝါ၊သေ-ဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

၃။ သေအရက်ကိုဆေးဟင်းလျှာတို့၌ထည့်စေခြင်းငှါရင်း,ကောင်း စေခြင်းငှါရင်း သေအရက်တို့၏ အနံ့အရသာကို မထင်စေဘဲ အနည်း ငယ်ထည့်စေလျက် ၎င်းဆေးဟင်းလျှာတို့ကို သုံးဆောင်သော သူသည် သုရာမေရယကံထိုက်မည်လော၊မထိုက်မည်လော-ဟုမေးသည်ရှိသော်-

အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ယဿ ံ တေလပါကေ မဇ္ဇဿ နဝဏ္ဏော ဂန္ဓော ရသော ပညာယတိ၊ ဝေရုပံ မဇ္ဇပက္ခိတ္တံ တေလံ ပါတုံ။

ဟုမဟာ၀ါပါဠိတော်၌လာသောကြောင့် မထိုက်ဟု-မှတ်ရမည်။

အနက်ကား။ ။ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ယဿ ံ တေလပါကေ၊ အကြင် ဆီကျက်၌။ မဇ္ဇဿ၊ သေ၏။ ဝဏ္ဏော၊ အဆင်းသည်။ နပညာယတိ၊ မထင်။ ဂန္ဓော၊ အနံ့သည်။ နပညာယတိ၊ မထင်။ ရသော၊ အရသာ သည်။ နပညာယတိ၊ မထင်။ဝေရုပံ၊ ဤသို့သဘောရှိသော။ မဇ္ဇပက္ခိတ္တံ၊ သေအရက်ထည့်အပ်သော။ တေလံ၊ ဆီကို။ ပါတုံ၊ သောက်ခြင်းငှါ။ အနုဇာနာမိ၊ ငါဘုရား ခွင့်ပြုတော်မူ၏။

[ဤကား-သုရာမေရယကံ၏ ထူးသောစကားရပ်တည်း။]

သုရာမေရယ၏အပြစ်

သုရာမေရယ၏လွန်ကျူးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သောအပြစ်တို့ကိုဆိုပေအုံ့။

အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သုရာမေရယကံကိုလွန်ကျူး၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ငရဲ၌ ကြိမ်ဘန်များစွာ ခံရ၏၊ လူဖြစ်သော်လည်း ရူးခြင်း, အ-ခြင်းဖြစ်သေးသည်။

ထို့ကြောင့် အဂ်ုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ၌–

ဥမ္မတ္တကသံဝတ္တနိကောဟောတိတိ ဥမ္မတ္တကဘာဝံ သံဝတ္တေတိ၊တေန ဟိ မနုဿော ဥမ္မာဒေါဝါ ခိတ္တစိတ္တောဝါ ဌေမူဠေါဝါ ဟောတိ၊ အယံ သုရာပါနဿ နိသန္ဒော။

ဟုမိန့်တော်မူ၏။

အနက်ကား။ ။ဥမ္မတ္တကသံဝတ္တနိကော ဟောတိတိ၊ ဥမ္မတ္တကသံဝတ္တနိကောဟောတိ-ဟူသည်ကား။ဥမ္မတ္တကဘာဝံ၊ ရူးသည်၏အဖြစ်ကို။ သံဝတ္တေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။မနုဿော၊ လူသည်။ ဥမ္မာဒေါဝါ၊ ရူးခြင်းသည်ရင်း။ ခိတ္တစိတ္တောဝါ၊ စိတ်ပြန့်လွင့်ခြင်းသည်ရင်း။ ဌေမူဠေါဝါ၊ အ-ခြင်းသည်ရင်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အကျိုးတရားဟူသမျှသည်။ သုရာပါနဿ၊ သေကိုသောက်ခြင်းတည်းဟူသော သုရာပါနကံ၏။ နိသန္ဒော၊ အကျိုးဆက်တည်း။

[ဤကား-သုရာမေရယကံ၏အပြစ်ကိုပြသောစကားရပ်တည်း။]

သုရာမေရယကိုပြဆိုခြင်းပြီး၏။

လူတို့သည် အပတ်တကုတ် မပြတ်မလပ်ကျင့်ဆောက်တည်အပ်သော ၅- ပါးသောကံ၏ အဂ်ါ,ထူးထွေသောအဓိပ္ပါယ်,လွန်ကျူးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော အပြစ်တို့ကို ပါဠိ, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာအရပ်ရပ်တို့ကို ကြည့်ရှုဆုံးဖြတ်သောစကားရပ်ကားပြီး၏။

ငါတို့ကျေးဇူးရှင် စံကျောင်းဆရာတော် ဆုံးဖြတ်သော
ပဋ္ဌသီလဝိနိစ္ဆယပြီး၏။

အာဇီဝဋ္ဌမကသိလအဆုံးအဖြတ်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုद္ဓဿ

၁-သီလ ၃-မျိုး ခြားနားပုံကိုပြဆိုခြင်း

၁။ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလသည် ယခုကာလ စောင့်ထိန်းကြသည့် ၈-ပါးသီလ, ၁၀-ပါးသီလများနှင့် အဘယ်သို့ထူးခြားကြောင်း,

၂။ ၎င်းအာဇီဝဋ္ဌမကသီလကို ခံယူဆောက်တည်ပုံ,

၃။ ၎င်းအာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၏ အင်္ဂါအပြား, ပယောဂအပြားများကို သိလိုပါကြောင်းနှင့် ပုသိမ်မြို့ ရုံးအင်စပိတ်တော် မောင်ကျော်ဇံ တောင်းပန်လျှောက်ထားချက်မှာ—

၁။ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလသည် ယခုကာလ စောင့်ထိန်းကြသည့် ၈-ပါးသီလ, ၁၀-ပါးသီလများနှင့် အဘယ်သို့ ထူးခြားကြောင်း-ဟူသော ပဌမပုစ္ဆာ၌အဖြေကား—

၈-ပါးသီလ

၈-ပါးသီလမည်သည် ယရာဝါသသမ္ဘာဝ၌ တည်နေကြကုန်သော ပကတိ လူတို့၏ သီလတည်း၊ ထိုပကတိ လူတို့သည် အဖြဟ္မစရိယ, ဝိကာလဘောဇန-စသော အမှုများကို နိစ္စထာဝရ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ကြကုန်ရကား-တလလျှင် ၄-သီတင်း, ၈-သီတင်း အမှတ်

ပြု၍ စောင့်ထိန်းကြသော အနိစ္စသီလမျိုးပေတည်း၊ နိစ္စပြု၍ စောင့်နှိုင်လျှင်လည်း အလွန်ကောင်းမြတ်၏။

[ဤကား-၈-ပါးသီလအကျဉ်းမှတ်ပုံတည်း။]

၁၀-ပါးသီလ

၁၀-ပါးသီလသည်မူကား-နိစ္စ, အနိစ္စ ၂မျိုးရ၏၊ယရာဝါသကိစ္စကို စွန့်လွှတ်၍ အဝတ်ကြောင်အဝတ်ဖြူဟူသော ပကတိလူတို့ အဝတ်ကို ပယ်၍ အရဟတ္တဓဇအဝင်အပါဖြစ်သော ညောင်ခေါက်စသည် ဖန်ရည်ဆိုးအပ်သောအဝတ်ကို ဝတ်သော လူသူတော်များတို့အား ထို ၁၀-ပါးသော သီလသည် နိစ္စသီလမျိုးဖြစ်၏၊ ထိုအဝတ်ကို ဝတ်မိသည်နှင့်တပြိုင်နက် ထိုသူတို့အား ထိုသီလသည် တည်လေ၏။

တည်၏ဆိုသည်ကား—

ထိုအဝတ်ကို ဝတ်မိသည်နှင့် တပြိုင်နက် ထိုသူတို့သည် အဖြဟ္မစရိယ, ဝိကာလဘောဇန- စသောအမှုများကို ပြုခြင်းငှါ မထိုက်ကုန်ပြီ၊ ပြုခဲ့လျှင် အရဟတ္တဓဇ အဝတ်အသွင်နှင့် မထိုက်တန်သောအမှုဖြစ်၍ အလဇ္ဇီ သဘောသို့ ရောက်ကုန်၏၊ ဤကဲ့သို့ပြုခြင်းငှါ မထိုက်တန်သော သဘောသို့ ရောက်သည်ကို ထိုသီလတည်သည်ဟု ဆိုသတည်း၊နိစ္စသီလမျိုးဟူသမျှသည် ဤနည်းချည်း မှတ်လေ။

ပကတိလူတို့အားထိုကဲ့သို့သောနိစ္စသီလအနေနှင့်တည်မှုကိုမရအပ်၊ ၈-ပါးသီလကဲ့သို့ပင် ဆောက်တည်မှုရသော အနိစ္စတမျိုးသာ ဖြစ်၏၊ နိစ္စပြု၍ စောင့်ထိန်းလိုလျှင် နိစ္စအနေနှင့် ခံယူမှုရ၏၊ ဤကား-အကျဉ်းတည်း။

အကျယ်ဖြစ်သော ဝိနိစ္ဆယကိုမူကား- ငါတို့စိရင်သည့် အာဟာရ ဒိပနီစာအုပ်တွင် ပါရှိသော သီလဝိနိစ္ဆယမှာ ကြည့်၍သိလေ။

[ဤကား-၁၀-ပါးသီလအကျဉ်းမှတ်ပုံတည်း။]

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလဆိုသည်ကား- သုစရိုက် ၁၀-ပါးတွင် မနောသုစရိုက် ၃-ပါးကို ချန်လှပ်သော် ကာယသုစရိုက် ၃-ပါး, ဝစီသုစရိုက် ၄-ပါးဟူ၍ ၇-ပါးရ၏၊ ၎င်း၇-ပါးမှာ · သမ္မာအာဇီဝ၀ိရတိကို

ထည့်၍ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလခေါ်၏၊ ကာယသုစရိုက် ၃-ပါးကား- သမ္မာကမ္မန္တဝိရတိတည်း၊ ဝစီသုစရိုက် ၄-ပါးကား-သမ္မာဝါစာ ဝိရတိတည်း၊ သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝဟူ၍ ဝိရတိ ၃-ပါးဖြစ်၏၊ ထို ၃-ပါးတို့တွင်-

၁။ သမ္မာဝါစာဝိရတိသည်-
 ၁။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ,
 ၂။ ပိသုဏာဝါစာ ဝေရမဏိ,
 ၃။ ဖရုသဝါစာ ဝေရမဏိ,
 ၄။ သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏိ-
ဟူ၍ ၄-ပါးအပြားရှိ၏။

၂။ သမ္မာကမ္မန္တ ဝိရတိသည်လည်း-
 ၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ,
 ၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ,
 ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိ-
ဟူ၍ ၃-ပါးအပြားရှိ၏။

၃။ သမ္မာအာဇီဝဝိရတိမူကား- အသက်မွေးမှု၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပြုရသော ပါဏာတိပါတ အစရှိသော ထိုဒုစရိုက် ၇-ပါးကို မိစ္ဆာဇီဝ ဒုစရိုက်မျိုးခေါ်ရပြန်၏၊ ထိုမိစ္ဆာဇီဝခေါ်ရသော ဒုစရိုက် ၇-ပါးတို့မှ ရှောင်ကြဉ်မှုဖြစ်သောကြောင့် ၇-ပါးဖြစ်၏။

[သမ္မာဝါစာဝိရတိ-၄,သမ္မာကမ္မန္တဝိရတိ-၃, သမ္မာအာဇီဝဝိရတိ-၇၊ ပေါင်းဝိရတိ ၁၄-ပါးဖြစ်၏။]

ရင်း ၁၄-ပါးသည်-
 ၁။ သမာဒါန ဝိရတိ- ၁၄,
 ၂။ သမုစ္ဆေဒဝိရတိ- ၁၄,
ဟူ၍ ၄ ၂-ပါးဖြစ်၏။

၁။ သမာဒါန ဝိရတိဆိုသည်ကား- ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-အစရှိသော ပါဠိ၏အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိ၍

သိတိုင်းအာရုံပြု၍ ခံယူသောသူတို့အား "မ" အက္ခရာကို ရွတ်ဆိုသည် နှင့်တပြိုင်နက် ထိုထိုဝိရတိသည်ဖြစ်၏။

[ဤလည်း သမာဒါနဝိရတိ ၁၄-တမျိုး။]

သူ့အသက်,သူ့ဝိညာဏ်စသော ဝတ္ထုကိုတွေ့ကြုံသောအခါ ငါ့မှာ ခံယူ၍ထားသော သီလရှိပေသည်၊ ငါလွန်ကျူး၍ မသင့်ပေ-ဟု ရှောင်ကြဉ်၏၊ ရှောင်ကြဉ်သော စိတ်ဖြစ်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ဝတ္ထုအားလျော်စွာ ထိုထိုဝိရတိသည်ဖြစ်၏။

[ဤလည်း သမာဒါနဝိရတိ ၁၄-တမျိုး။]

ထို ၂-မျိုးကို ပေါင်းသည်ရှိသော် သမာဒါနဝိရတိ ၂၈-ဖြစ်ပြန်၏။

၂။ သမ္မတ္တဝိရတိဆိုသည်ကား-ခံယူဆောက်တည်၍ ထားမှုကား-မရှိ၊ ဝတ္ထုကို တွေ့ကြုံသောအခါ၌မှုကား-လွတ်အောင် ရှောင်ကြဉ်ပေ၏၊ ဤသို့ရှောင်ကြဉ်သောသူတို့အား ရှောင်ကြဉ်သော စိတ်ဖြစ်သည် နှင့်တပြိုင်နက် ထိုထိုဝတ္ထုအားလျော်စွာ ထိုထို ဝိရတိသည်ဖြစ်၏၊

[ဤကား-သမ္မတ္တဝိရတိမျိုးတည်း။]

၃။ သမုစ္ဆေဒဝိရတိဆိုသည်ကား-သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်၌သင်္ကာ-ယ ဒိဋ္ဌိချုပ်ငြိမ်းသည်နှင့် တပြိုင်နက် အပါယ်သို့ ချနိုင်သော ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးတို့သည် အပြီးတိုင်ချုပ်ငြိမ်းကုန်၏၊ ထိုသို့ချုပ်ငြိမ်းရာ၌သမ္မာ ဝါစာမဂ္ဂင်သည် ဝစီဒုစရိုက် ၄-ပါးကိုအပြီးတိုင်ချုပ်ငြိမ်းစေ၏၊သမ္မာ ကမ္မန္တမဂ္ဂင်သည် ကာယဒုစရိုက် ၃-ပါးကို အပြီးတိုင်ချုပ်ငြိမ်းစေ၏၊ သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်သည် အသက်မွေးမှု၏ အစွမ်းအားဖြင့်ဖြစ်သော ထို ၇-ပါးသော ဒုစရိုက်တို့ကို အပြီးတိုင် ချုပ်ငြိမ်းစေ၏။

[ဤမဂ္ဂင် ၃-ပါးကို သမုစ္ဆေဒဝိရတိဆိုသည်။]

ပယ်အပ်ပြီးသော ဒုစရိုက်အပြား ၁၄-ပါးကိုထောက်၍သမုစ္ဆေ-ဒဝိရတိ ၁၄-ပါးဆိုသည်၊ မဂ်စိတ္တက္ခဏမည်သည် တချက်မျှသာကျ-သည်ဖြစ်၍ မဂ်ဝိရတိမှာမှုကား-လောကီဝိရတိမှာကဲ့သို့ အာရုံအမျိုး-မျိုး, ခဏအမျိုးမျိုးသို့လိုက်၍ ၁၄-ပါးဖြစ်ပွားသည်မဟုတ်။

သမာဒါနဝိရတိ- ၂၀။
သမ္ပတ္တဝိရတိ- ၁၄။
သမုစ္ဆေဒဝိရတိ- ၁၄။
ဝိရတိပေါင်း ၅၆-ဖြစ်၏။

ရင်းကို ကာလ ၃-ပါးနှင့်မြောက်ပွားသည်ရှိသော် ၁၆၈-ဖြစ်၏။ ရင်းကို သန္တာန် ၂-ပါးနှင့်မြောက်ပွားသည်ရှိသော် ၃၃၆-ဖြစ်၏၊ ရင်းကိုအရပ်မျက်နှာ၁၀-ပါးနှင့်မြောက်ပွားသည်ရှိသော် ၃၃၆၀-ဖြစ်၏၊ ရင်းကို ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန် အသီးအသီးနှင့်မြောက်ပွားသည်ရှိသော် ဝိရတိပေါင်း အသခ္ခေယျအနန္တဖြစ်၏။

[ဤကား-အာဇီဝဋ္ဌမကသီလအပြားကို ပြဆိုချက်တည်း။]

ကမ္မာစောင့်တရား ၂-ပါးနှင့်အကျိုးသွား

ခပ်သိမ်းသော စကြဝဠာအနန္တ,ကမ္မာအနန္တတို့၌ ပကတိသော သပ္ပုရိသ အင်္ဂါလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော လူအမျိုးကောင်း, လူသူတော်ကောင်းတို့၏ အမြဲအစွဲ အရိုးအစဉ် ဖြစ်သော ကမ္မာစောင့်တရားကား—

၁။ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ တပါး,
၂။ ဗြဟ္မစိုရ်တရား တပါး—
[၍ ၂-ပါးတည်း။]

ကမ္မာစောင့်တရား ဆိုသည်ကား—

၂-ပါးသော တရားတို့နှင့် အများညီညာပြည့်စုံကြသော အခါတို့၌ ၍လူ့ပြည်သည် နတ်ပြည်, ဗြဟ္မာ့ပြည်ကဲ့သို့ ကြည်လင်ခြင်း ခပ်သိမ်းနှင့် ပြည့်စုံ၏၊ အသက်ရှည်မှု, အလိမ်မာမှုတို့၌ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် နတ်တို့သည်ပင် မတူနိုင် မပြိုင်နိုင်ရှိကုန်၏၊ ထိုတရား ၂-ပါးတို့ အစဉ်အတိုင်း ဆုတ်ယုတ်၍ သွားသောအခါ လူ့ပြည်၌ ဆုတ်ကပ်ဟူ၍ဖြစ်ရ၏၊ လူ့ပြည်၌ ထိုတရား ၂-ပါးတို့လုံးလုံး ကွယ်ပျောက်သောအခါ ၁၀-နှစ်တန်း၌ ကပ်ကြီး ၃-ပါး အကြီးအကျယ်ဖြစ်၏၊ ထိုတရားတို့ တိုးတက်ပြန်သောအခါ လူ့ပြည်မှာတက်ကပ်ဖြစ်ပြန်၏၊ ၍သို့သော အကြောင်းကြောင့် ကမ္မာစောင့် တရား ၂-ပါးဆိုသတည်း။

ထိုတရား ၂-ပါးနှင့် ကောင်းစွာ ပြည့်စုံကြကုန်သော လူအမျိုးကောင်းတို့အား သုစရိုက် ၁၀-ပါးတို့သည် အမြတ်ဟည်ကုန်၏၊ ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးတို့မှ အစဉ်ကင်းလွတ်ကြကုန်၏။

မေးမြန်းဘွယ်

၈မေး။ "အဘယ်သို့လျင် သုစရိုက် ၁၀-ပါးတို့သည် အမြတ်ဟည်ကုန်သနည်း၊ ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးတို့မှ အစဉ်ကင်းလွတ်ကြကုန်သနည်း-ဟူမူကား-

၈ဖြေ။ "(က) လောကီဖြစ်သော အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ ခိုင်လုံသည့်အတွက် ကာယသုစရိုက် ၃-ပါး, ဝစီသုစရိုက် ၄-ပါးတို့ အမြတ်ဟည်ကုန်၏၊ ကာယဒုစရိုက် ၃-ပါး, ဝစီဒုစရိုက် ၄-ပါး အစဉ်ကင်းလွတ်ကြကုန်၏။

(ခ) ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါး ခိုင်လုံသည့်အတွက် မနောသုစရိုက် ၃-ပါး အမြတ်ဟည်ကုန်၏၊ မနောဒုစရိုက် ၃-ပါးမှ အစဉ်ကင်းလွတ်ကြကုန်၏။

(ဂ) မုဒိတာ, ဥပေက္ခာဗြဟ္မစိုရ်တရား ၂-ပါး ခိုင်လုံသည့်အတွက် အနဘိဇ္ဈာ မနောသုစရိုက်အမြတ်ဟည်၏၊ အဘိဇ္ဈာမနောဒုစရိုက်မှ အစဉ်ကင်းလွတ်၏။

(ဃ) မေတ္တာ, ကရုဏာ ဗြဟ္မာစိုရ်တရား ၂-ပါး ခိုင်လုံသည့်အတွက် အဗျာပါဒ မနောသုစရိုက်အမြတ်ဟည်၏၊ ဗျာပါဒမနောဒုစရိုက်မှ အစဉ်ကင်းလွတ်၏။

(င) ထိုတရား ၂-ပါးတို့၏တည်မှီသည် ဒိဋ္ဌုဇုကမ္မတရားလျင် အရင်းရှိလေရကား-သမ္မာဒိဋ္ဌိမနောသုစရိုက်အမြတ်ဟည်၏၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမနောဒုစရိုက်မှ အစဉ်ကင်းလွတ်၏၊ ဤအာဇီဝဋ္ဌမကသီလ, ဗြဟ္မစိုရ်တရားတို့သည်ကား-အထူးဆောက်တည်မှုမှာ အများအားထုတ်မှု မရှိ၊ ပကတိ ပင်ကိုယ်ဖြစ်သော နိစ္စသီလ ပကတိသဘာဝတို့တည်း။

[ဤကား-ကမ္မာဝစောဠ်တရား ၂-ပါးနှင့် အကျိုးသွားကို ပြဆိုချက်တည်း။]

ကမ္ဘာစောင့်တရား ၂-ပါးထွန်းကားပုံနှင့်ဆုတ်ယုတ်ပုံ

ယခုအခါ ဤတရားတို့သည် ဥတ္တရကုရုအမည်ရှိသော မြောက်ကျွန်းဌာသာ တည်ရှိကုန်တော့သည်၊ထိုကမ္ဘာဦးအခါတို့၌ ထိုတရား ၂-ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော သူအပေါင်းတို့တွင် အချို့သောသူတို့သည် ဘုန်းတန်ခိုးကြီးမြတ်သော လူ့စည်းစိမ်,နတ်စည်းစိမ်တို့ကိုနှောင်ဘဝ အဆက်ဆက် ခံစားစံစားကြရန်တလ တလလျှင် ၄-ကြိမ်ရှင်း, ၈-ကြိမ်ရှင်း အထိမ်းအမှတ်ပြု၍ အဌဂ်ဥပေါသထသီလကို ကျင့်သုံးဆောက်တည်ကြကုန်၏၊ အချို့သောသူတို့သည် ကမ္ဘာများစွာ အသက်ခန္ဓာ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးကျယ်စွာနှင့် စံစားခါနေရသော ဗြဟ္မာပြည်သို့ရောက်ခြင်းငှါ ယရာဝါသအမှုကို စွန့်ပစ်၍ တောထွက်၍ ဖန်ရည်ဆိုးသောအဝတ်ကိုဝတ်ရုံ၍ ရသေ့ရဟန်းပြုလုပ်၍ ၁၀-ပါးသော သီလဌာနိစွတည်၍ ပကတိပင်ကိုယ် ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါးတို့ကို ပရိကံ, ဥပစာ, အပ္ပနာအစဉ်အားဖြင့် ပွားများအားထုတ်၍ ဈာန်သမာပတ်ချမ်းသာနှင့်နေကြကုန်၏။

ငါတို့မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူသောအခါ၌မူကား-ထိုကမ္ဘာစောင့်တရား ၂-ပါး, ဥပေါသထသီလ, ဒသဂ်သီလ တရား ၂-ပါးတို့သည် လောက၌ အလွန်နည်းပါးကုန်၏၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရား ဒုစရိုက်တရားတို့သည် လောက၌ အလွန်ထွန်းကားကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် လောက၌ ထိုကမ္ဘာစောင့်တရား ၂-ပါး,အဌဂ်ဥပေါသထသီလ တရားများကိုပင် အားထုတ်ဘော်ပြ ထူထောင်တော်မူရ၏၊ သုစရိုက် ၁၀-ပါး, ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး,ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါးတို့ကို လူသတ္တဝါတို့အား အလွန်များစွာဟောရ၏။

[သုစရိုက် ၁၀-ပါး တို့တွင် ၅၂ ၇-ပါးသည် အာဇီဝဋ္ဌမကသီလပင်တည်း၊၁၀-ပါးသီလကိုမူကား-ဃရာဝါသဌာတည်ကုန်သော ပကတိလူတို့အား ဘုရားဟောဘူးသော ဝတ္ထုဟူ၍ ပါဠိတော်တို့၌မလာ၊စောင့်ထိန်းကြသော ဝတ္ထုတို့ကား- အဌကထာတို့၌ မူးစွာလာကုန်၏၊ အနာဂါမ်ဖြစ်သောသူတို့သည်ကား-၁၀-ပါးသီလ၌ တည်ကြကုန်၏။]

[ဤကား- ကမ္ဘာစောင့်တရား ၂-ပါးထွန်းကားပုံနှင့် ဆုတ်ယုတ်ပုံတည်း။]

အာဇီဝဋ္ဌမကသိလ၏ အဓိသီလသာသနာမည်ပုံ

မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်မြတ်သည် အဓိသီလသာသနာ,အဓိစိတ္တသာသနာ, အဓိပညာသာသနာဟူ၍ ၃-ပါးအပြားရှိ၏၊ ထို ၃-ပါးကိုတွင် အာဇီဝဋ္ဌမကသိလသည် အဓိသီလ သာသနာမည်၏၊

ထိုအာဇီဝဋ္ဌမကသိလသည်–

၁။ ရဟန်းသာမဏေတို့၏ အာဇီဝဋ္ဌမကသိလ,

၂။ ပကတိလူတို့၏ အာဇီဝဋ္ဌမကသိလ,

၃။ ဖန်ရည်ဆိုးအပ်သောအဝတ်ကိုဝတ်ရုံ၍ ပဗ္ဗဇိတအသွင်ခံ့ တည်ကုန်သော ရသေ့သူတော်လူသူတော်တို့၏အာဇီဝဋ္ဌမကသိလ–

ဟူ၍ ၃-ပါးအပြားရှိ၏။

၁။ အာဇီဝကိုအကြောင်းပြု၍ ပညတ်တော်မူအပ်သော ၆-ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့နှင့်တကွ အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏ဝိနယသိလ, အလုံးစုံသော သာမဏေတို့၏ဝိနယသိလသည် ရဟန်းသာမဏေတို့၏ အာဇီဝဋ္ဌမကသိလမည်၏။

ထိုစကားမှန်၏၊ အလုံးစုံသောဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်တော်ဟူသမျှသည် ကာယဒ္ဌါရ, ဝစီဒ္ဌါရ ၂-ပါးခံ့ ပညတ်တော်မူသည်ဖြစ်၍ ကာယကံ, ဝစီကံ ၂-ပါးခံ့ အကုန်သက်ဝင်၏၊ ကာယသုစရိုက်,ဝစီသုစရိုက် ၂-ပါးခံ့ အကုန်သက်ဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုထိုဝိနည်း သိက္ခာပုဒ် အဆုံးတို့ခံ့ "ကာယကမ္မံ,ဝစီကမ္မံ,ကာယဝစီကမ္မံ" ဟူ၍ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာတို့ခံ့ ဆိုရိုးရှိကြကုန်၏။

၂။ ဝိနည်းပညတ်တော်မှတပါး သုတ္တန် ဒေသနာတော်မှ လာသော အသက်မွေးခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိ,မရှိအားဖြင့် ၂-မျိုးပြားသော သုစရိုက် ၇-ပါးသည် ပကတိလူတို့၏အာဇီဝဋ္ဌမကသိလမည်၏။

၃။ ထိုပကတိလူတို့၏ နိစ္စသီလမှာ အဗြဟ္မစရိယ, ဝိကာလဘောဇန-စသော ၆-ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ထည့်၍ ရသေ့သူတော်, လူသူတော်တို့၏ အာဇီဝဋ္ဌမကသိလဖြစ်၏။

အဌသာလိနီဋ္ဌါရကထာ၌ စက္ခုသံဝရစသော ၈- ပါးသောသံဝရတရား,စက္ခုအသံဝရစသော၈-ပါးသောအသံဝရတရားတို့ကို သုစရိုက်, ဒုစရိုက်တို့၌ အကုန်ထည့်သွင်းနည်း၊ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံတို့၌ အကုန်ထည့်သွင်းနည်းကို အကျယ်ပြဆိုချက်ရှိလေ၏၊ ဝိနည်း အဌကထာများနှင့်တကွ ထိုအဌသာလိနီ အဌကထာများကို ထောက်မြော်၍ ရဟန်း သာမဏေတို့ကျင့်အပ်သော ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်,သုတ္တန်သိက္ခာပုဒ်ဟူသမျှ၊ လူတို့ကျင့်အပ်သော သုတ္တန်သိက္ခာပုဒ်ဟူသမျှတို့သည် တစုံတခုမျှမကျန် ကာယကံ, ဝစီကံတို့၌ အကုန်သက်ဝင်ကြောင်း,

ကာယကံ ဝစီကံတို့၌ အကုန်သက်ဝင်သဖြင့်လည်း—

ပုဗ္ဗေဝခေါ ပနဿ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ ပရိသုဒ္ဓံ ဟောတိ အာဇီဝေါ စ ပရိသုဒ္ဓေါ—

ဟူ၍ဟောတော်မူသော အာဇီဝဌမကသီလအစီအရင်တွင် အကုန်သက်ဝင်ကြောင်း သိအပ်၏။

နိစ္စသီလမျိုးတည်ရှိမှ သမာဓိဖြစ်ထွန်းနိုင်သည်၊ သီလ, သမာဓိ ၂-ပါးရှိမှ ဝိပဿနာပညာ, မဂ်ပညာ, ဖိုလ်ပညာဖြစ်ထွန်းနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ယခုဘဝ၌ပင်လျှင် ထိုသမာဓိပညာတို့ကို ရခြင်းငှါအခြေခံ အနေခံကိစ္စနှင့် ကျင့်သုံးအပ်သော သီလသည် လူတို့သီလပင်ဖြစ်သော်လည်း အဓိသီလသာသနာမည်ပါ၏။

သာဝတ္ထိပြည်၌ ဂဟဋ္ဌဖြစ်သော လူပေါင်း အရေအတွက် ခုနစ်ကုဋေ ငါးသိန်းရှိ၏၊ ထိုတွင် တိတ္ထိတို့၏ တပည့်တို့သည် တကုဋေမျှရှိကုန်၏၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သားဖြစ်သူ လူတို့သည် ခြောက်ကုဋေ ငါးသိန်းမျှရှိကုန်၏၊ ထိုတွင် ပုထုဇဉ်တို့သည် တကုဋေမျှပါရှိကုန်၏။ ကျန်ရှိသော ငါးကုဋေ,ငါးသိန်းမျှသော ဂဟဋ္ဌဖြစ်သူ လူတို့သည် အရိယာချည်း ဖြစ်ကြကုန်၏ဟု အဌကထာတို့၌လာ၏။

ထိုသူတို့သည် ရှေအဘို့၌ရင်း, ကျွတ်လွတ်သောအခါ၌ရင်း စိတ်သန္တာန်၌ တည်ရှိသော အခြေခံအနေခံဖြစ်သော အာဇီဝဌမကဝိရတိ-သီလနှင့်ကင်း၍ မဂ်ကိုရသူရောက်သူဟူ၍ တစုံတယောက်မျှမရှိ၊အာဇီ-ဝဌမကသီလ၏ အခွင့်သည် သောတာပတ္တိမဂ်သို့ရောက်၍ သက္ကာယ-

ဒီဋ္ဌေ၊ ပဋိမ်းသောအခါ သမုဒ္ဓေ ဒဝိရတိအဖြစ်သို့ရောက်မှကိစ္စပြီးစီး၏၊ နိယတအဖြစ်သို့ ရောက်၏၊ ထိုအရိယာဖြစ်သူ လူတို့သည် ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် လူ့ချမ်းသာ, နတ်ချမ်းသာ, ဗြဟ္မာ့ချမ်းသာ ကို အစဉ်ခံစားစံစား၍ သွားကြကုန်သော်လည်း အိပ်မက်တွင်မျှ အာဇီဝ-ဋ္ဌမကသီလပျက်မှု မရှိကြကုန်ပြီ။

ထိုသူတို့တွင် အနာဂါမ်အဖြစ်သို့ ရောက်ကြကုန်သော စိတ္တသူကြွယ် အစရှိကုန်သော အသိန်းမကသောသူတို့အား ကဿပဘုရားလက်ထက်တော်မှာယဉ်ကာရအမည်ရှိသောအိုးထိန်းသည် ယောက်ျားကဲ့သို့အနာဂါမိမင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်ပြီးသော ၁၀-ပါးသီလသည်အမြတည်လေ၏၊ ဆောက်တည်ဘွယ်ကိစ္စမရှိပြီ၊ ၁၀- ပါးသီလအမြတည်သောသူတို့မှာ အဋ္ဌင်္ဂုံပေါသထသီလသည် အတွင်းဝင်ဖြစ်၍ ပါလေ၏၊ ဆောက်တည်ဘွယ်ကိစ္စမရှိပြီ။

သောတာပန်, သကဒါဂါမ် ဖြစ်ကြကုန်သော ကုဋေများစွာသော ဝိသာခါ, အနာထပိဏ်စသော သူတို့သည်မူကား-တလတလလျှင် ၄-ကြိမ်ဝင်း, ဂ-ကြိမ်ဝင်း အမှတ်ပြု၍ အဋ္ဌင်္ဂုံပေါသထကို ဆောက်တည်ခံယူ၍ ကျင့်သုံးကြကုန်၏၊ ပုထုဇဉ်ဖြစ်ကြကုန်သော တကုဋေမျှလောက်ကုန်သော သာဝတ္ထိပြည်သူတို့သည်ကား-အာဇီဝဋ္ဌမက သီလမှလည်း တတ်အားသမျှသောသိက္ခာပုဒ်ကိုအမြဲနီစွထိန်းသိမ်းကြကုန်၏၊အဋ္ဌင်္ဂုံ-ပေါသထ သီလကိုလည်း တတ်အားသမျှ ခံယူဆောက်တည်၍ ကျင့်သုံးကြကုန်၏၊ ရာဇဂြိဟ်ပြည်, ဝေသာလီပြည် အစရှိသော မဇ္ဈိမဒေသတိုင်းကြီး သောဥသတို့၌လည်း ထိုနည်းကိုမှီ၍ အရိယာဖြစ်သူ လူတို့၏ ကျင့်နည်းကျင့်လမ်း, ပုထုဇဉ်ဖြစ်သူလူတို့၏ ကျင့်နည်းကျင့်လမ်းကို သိကြလေ၊ သိဟိုဠ်ကျွန်းမှာသာသနာတော်တည်ထွန်း၍ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ထင်ရှားရှိသေးသောအခါတိုင်အောင် ထိုနည်းတူသိလေ။

[ဤကား-အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၏ အဓိသီလသာသနာမည်ပုံတည်း။]

ကျင့်ရိုးအစဉ်ထင်ရှားတည်ထွန်းလာကြပုံ

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထင်ရှားမရှိကြသောအခါမှစ၍ သီဟိုဠ်သာသနာ, သထုံသာသနာ, သရေခေတ္တရာသာသနာ, ပေါဂ္ဂံသာသနာ,

မြင်စိုင်းသာသနာ, စစ်ကိုင်းသာသနာ, ရတနာပူရအဝသာသနာ,အမရပူရ သာသနာ, မန္တလေးသာသနာ အစဉ်တို့၌မူကား-သာဝတ္ထိပြည်စသော မဇ္ဈိမသာသနာမှ အစဉ်အဆက် လာခဲ့သော ပုထုဇဉ်သာဝကတို့၏ နည်းလမ်းအတိုင်း ကျင့်ရိုး, သုံးရိုး အစဉ် ထင်ရှားတည်ထွန်းကာလာကြကုန်၏။

ကျင့်ရိုး,သုံးရိုး အစဉ် ၂-မျိုးတွင် ကျင့်ရိုးအစဉ် ထင်ရှားတည်ထွန်းကာလာကြပုံကား—

ထိုသာသနာတော် တည်ထွန်းရာဖြစ်သော ပတိရူပဒေသ အရပ်တို့၌ အမျိုးကောင်း သူတော်ကောင်းဖြစ်သော လူတို့သည် မိမိမိမိတို့၏ သား, သမီး, မြေး, မြစ်ဖြစ်သောသူတို့ကို ငယ်ရွယ်စဉ်အခါမှစ၍ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ ဆုံးမသွန်သင်ရိုး ရှိကြကုန်၏၊ရဟန်းသံယာဆရာသမားတို့သည်လည်း ယပ်ထောင်တရား, ယပ်လွဲတရား, အနုသာသနီတရားတို့၌ ဒုစရိုက်၏အပြစ်, သုစရိုက်၏အကျိုးများကို ဟောပြော၍ တပည့်တကာအပေါင်းတို့အား အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ ဆုံးမသွန်သင်ရိုး ရှိကြကုန်၏။

ဆုံးမသွန်သင်ကြပုံကား—

၁။ ရှေးဦးစွာ သြကာသပဏာမပြုနည်း,

၂။ ထိုနောက်သရဏဂုံ၃-ပါးနှင့်တကွ၅-ပါးသီလတောင်းနည်း,

၃။ ထိုနောက် သရဏဂုံ၃-ပါးဆောက်တည်နည်း,

၄။ ထိုနောက် ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ အစရှိသော သီလခံယူနည်း—

ဤနည်းလမ်းများကို သားငယ်, သမီးငယ်, တပည့်ငယ်,တပန်းငယ်တို့အား စကားပီသည်မှစ၍ အရိုးအစဉ် ကြိုးကျော်ကွားလေအောင် သွန်သင်ကြရကုန်၏၊သရဏဂုံ,သီလ ခံယူစေကြရကုန်၏၊ဤ၅-ပါးသော အင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသောပဉ္စင်္ဂသီလသည် အာဇီဝဋ္ဌမကသီလတွင် ပဓာနအင်္ဂါစုပင်တည်း။

ထိုနောက် အသက်အရွယ် ၁၀-နှစ်, ၁၅-နှစ် စသည်ရှိသောအခါမှ ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး,သုစရိုက်၁၀-ပါး, သဗ္ဗေသတ္တာ သဗ္ဗေပါဏာ-ဟူသော ဗြဟ္မစိုရ်တရား, ဆံပင်, မွေးညှင်း, ခြေသည်း, လက်သည်း-အစရှိသော အသုဘပဋိကူလတရားတို့ကို သင်ကြားကြရကုန်၏။

ထိုတရားတို့တွင် သုစရိုက်၁၀-ပါးတို့၌ ကာယသုစရိုက်၃-ပါးကား-၅-ပါးသီလ၌ ပါဝင်ပြီးဖြစ်၏၊ ဝစီသုစရိုက်၄- ပါးတို့တွင် မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ တပါးသည်သာ ၅- ပါးသီလမှာ ပါဝင်၏၊ ပိသုဏာဝါစာ ဝေရမဏိ, ဖရုသဝါစာ ဝေရမဏိ,သမ္ဘပ္ပလာပါဝေရမဏိတို့ကိုမူကား-နောက်နောက်မှ ဖြည့်စွက်ကြရကုန်၏၊ ထိုအခါမှ အင်္ဂါ၀- ပါးလုံးလုံးပြည့်စုံ၏၊ဒုစရိုက်၇-ပါး ကင်းလွတ်၏၊သုစရိုက်၇-ပါးတည်ရှိ၏။

ဗြဟ္မစိုရ်တရား, အသုဘပဋိကူလတရားတို့ကို နှလုံးသွင်းနိုင်ကြသော အခါ မနောဒုစရိုက်တို့မှ ကင်းလွတ်ကုန်၏၊ မနောသုစရိုက်တို့ တည်ကုန်၏၊ သာသနာပအခါကား-ဗြဟ္မစိုရ်တရားတမျိုးတည်းသာ ထင်ရှားရှိ၏။

အချို့သောသူတို့ကား—

ဆံမုတ်ဆိတ်ကိုပယ်၍ ညောင်ခေါက်ဆိုး အစရှိသော အရဟတ္တဓဇအဝတ်မျိုးကို ဝတ်ရုံ၍ ရသေ့သူတော်အဖြစ်၌တည်၍ ၁၀-ပါးသီလကို နိစ္စကျင့်သုံးကြကုန်၏၊ ဤနိစ္စကား- အရဟတ္တဓဇ အဝတ်အသွင်ကို ယူသည်နှင့်တပြိုင်နက် အမြဲတည်သော ဇာတိနိစ္စမျိုးတည်း၊ ခံယူဆောက်တည်မှုရသော နိစ္စမျိုး မဟုတ်၊ သို့သော်လည်း ခံယူဆောက်တည်မှုသည် သိက္ခာပုဒ်အစဉ်၌ နှုတ်တက်ရွရွကျင်လည်ရခြင်းအကျိုး, ခိုင်မြဲစေရခြင်း အကျိုးရှိသည်သာ ဖြစ်၏၊ သာမဏေများကဲ့သို့တည်း။

[ဤတွင် နိစ္စဖြစ်သော ၈-ပါး, ၁၀-ပါးတို့၌မူကား ကျင့်မှု, သုံးမှု ၂-ပါးနှင့်ဆက်ဆံ၏၊ဤ၌အဝတ်ဖြူသည်မဇ္ဈိမတိုင်းသားတို့၌သာ ပကတိလူဝတ်ဆိုထိုက်သည်၊ အဝတ်ကြောင်ကို ဝတ်ရိုးရှိသော ငါတို့မြန်မာလူမျိုးတို့၌ကား-အရဟတ္တဓဇအဝတ်မျိုးတို့၌ပင် သက်ဝင်သင့်ပါသည်ဟု ဆိုရန်ရှိ၏၊ ကျမ်းဂန်များနှင့် ထောက်ထားဆင်ခြင်ကြလေ။]

အာဇီဝဋ္ဌမက နိစ္စသီလ တည်ရှိသောသူတို့၌ ဥပေါသထသီလ, ဒသသီလဆိုသော်လည်း အဗြဟ္မစရိယနှင့် ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်တို့

ကို ထိုနိစ္စသီလအပေါ်တွင် အမှန်းတင် သက်သက်ဖြစ်၏၊ ပါဏာတိပါတ-စသည်တို့မှာ ထိုနိစ္စသီလတွင် ပါဝင်ပြီးဖြစ်ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုသူတို့၌ နိစ္စသီလမှအဋ္ဌဂုဏ်ပေါသထသီလ, ဒသဂ်သီလတို့ကို အထူးထုတ်ဘော်၍ဆိုရာ၌ အမှန်းတင်ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့အတွက်သာဆိုသည်-ဟုမှတ်။

ဤသို့လျှင် ကမ္ဘာဦးမှစ၍ဂုင်း, မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်မှစ၍ဂုင်း ယခုဤနေ့တိုင် အာဇီဝဋ္ဌမကသီလမည်၏၊ ဇာတိအာစာရကုလပုတ္တမှန်သူ လူအမျိုးကောင်းတို့အားရရှိသော မိမိတို့၏ဘဝ အဖြူထည်ချော အဖြူထည်ကောင်း ဖြစ်စေခြင်းငှါ မွေးဘွားသည်မှစ၍ ပါဏာတိပေတကာလပက်လုံး အစဉ်ထာဝရစွဲမြဲကြရသော ကမ္ဘာ့ဓမ္မတာသီလပေတည်း။

မိမိ အလိုအလျောက် အသုဘပဋိကူလမနသိကာရ တရားကား-သာသနာတွင်းမှာကဲ့သို့ပြည့်စုံစွာမရှိ၊ငယ်လွယ်သေးသော အခါတို့၌ကား-စိတ်စေတနာနုနယ်သေးသည်ဖြစ်၍ နောက်ဝစီဒုစရိုက်မှ ၄-ခု, မနောဒုစရိုက်မှ ၃-ခုတို့၌ အကျူးကြီး အလွန်ကြီး မဖြစ်နိုင်ကြကုန်သေး၍ တဖြည်းဖြည်းမှ ဖြည့်စွမ်းရိုးပြုကြကုန်သည်၊ မနောဒုစရိုက် ၃-ပါးတို့တွင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိုမူကား-မွေးဘွားစကာလမှစ၍ အမျိုးအရိုးအလေ့နှင့်ပင် ကင်းရှင်းစေနိုင်၏။

[ဤကား-ကျင့်ရိုးအစဉ်ထင်ရှားတည်ထွန်းကာ လာကြပုံတည်း။]

သုံးရိုးအစဉ်ထင်ရှားတည်ထွန်းလာကြပုံ

ယခုအခါ သုံးရိုးအစဉ်ထင်ရှားတည်ထွန်းကာ လာကြပုံကိုပြဆိုအံ့။

၁။ ထိုအာဇီဝဋ္ဌမကသီလနှင့်ဂုင်း, သုစရိုက် ၁၀-ပါး ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်ဂုင်း ပြည့်စုံကြပေကုန်သော ဇာတိကုလပုတ္တ, အာစာရကုလပုတ္တ အမျိုးကောင်းသား, အမျိုးကောင်းသမီး ဖြစ်သောသူတို့သည်ဂုင်း,

၂။ မနောသုစရိုက်ကိုကား- မစွဲပြုနိုင်၊ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလမျှကိုသာ စွဲမြဲနိုင်ကြကုန်သော သူတို့သည်ဂုင်း,

၃။ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလမျှကို ပြည့်စုံစွာ မစွဲမြဲနိုင်၊ ထိုအာဇီ-
ဝဋ္ဌမကသီလအထဲမှာ ၅-ပါးသီလမျှကို စွဲမြဲနိုင်ကြကုန်
သော သူတို့သည်၎င်း,

၄။ ၅-ပါးသီလမျှကို ပြည့်စုံစွာ မစွဲမြဲနိုင်၊ အချို့အချို့မျှကိုသာ
စွဲမြဲနိုင်ကြကုန်သော သူတို့သည်၎င်း,

၅။ အချို့အချို့မျှကို အမြဲအစွဲမတတ်နိုင်၊ တခါ, ၂-ခါမျှသာ
တတ်နိုင်ကြကုန်သော သူတို့သည်၎င်း—

နောက်နောက် ဘဝတို့၌ ကြီးမြတ်သော လောကီချမ်းသာ, လောကုတ္တရာချမ်းသာများကို ခံစားစံစားရခြင်းငှါ ဝါတွင်း,ဝါပတို့၌ တတ်အားသမျှ အဌင်္ဂဉ်ပေါသထသီလ သီတင်းသုံးမှုကို ပြုကြကုန်၏။ အချို့သောသူတို့သည်ကား- အဝတ်ကြောင်ကိုစွန့်၍ ဆံမုတ်ဆိတ်ကို ပယ်၍ အဝတ်ဖြူ စင်ကြယ်ကိုဝတ်၍ သီလရင်အဖြစ်, သီလရင်မအဖြစ်၌ တည်၍ ၈-ပါးသီလ, ၁၀-ပါးသီလတို့ကို နိစ္စအဖြစ်ဖြင့် ကျင့်သုံးကြကုန်၏။

ဤ၌ အဝတ်ဖြူမည်သည် အရဟတ္တဓဇမျိုးမဟုတ်၊လူသတ္တဝါမျိုးသာ ဖြစ်ခဲ့၍ ဇာတိနိစ္စအနေနှင့်မရအပ်၊ ခံယူဆောက်တည်မှ ရသောနိစ္စ သော်၎င်း, ဆရာသမားသူတော်သူမြတ်အထံ၌၎င်း ပါဏာတိပေတံ ခံယူ ဆောက်တည်စွဲမြဲလျှင်လည်း ကောင်း၏၊ တကြိမ်တခါ ခံယူပြီးနောက် မပျက်သမျှကာလပတ်လုံး ခံယူဘွယ်ကိစ္စမရှိ၊ အခါခါ ခံယူသော်လည်း အခါခါကုသိုလ်ပွားများ၏၊ ခံယူခြင်းကို တရုံတခါမျှ မပြုမူ၍ မိမိစိတ်၌ သာသိ၍ ဤ ၈-ပါးသောသီလကို အသက်ထက်ဆုံးကျင့်မည်၊ ဤသီလ ပျက်ကွယ်ရန်အမှုကို အသက်ထက်ဆုံး ငါရှောင်ကြဉ်မည်-ဟု စိတ်မှာ ဆောက်တည်၍ ကျင့်လျှင်လည်း ကောင်း၏၊ သမ္ဘတ္တဝိရတိအနေနှင့် တွေ့တိုင်း တွေ့တိုင်း ရှောင်ကြဉ်၍နေပေလျှင်လည်း ကောင်း၏။

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ ကောင်းစွာတည်သောသူသည် လူသီလဝန္တ စင်စစ်ဖြစ်၏၊ ဤလူသီလဝန္တအဖြစ်၌ တည်၍ပြုအပ်သောဒါနမှု, ဥပေါ သထမှုတို့သည် အလွန်ကြီးကျယ်သော အကျိုးတို့ကို ပေးနိုင်၏၊ ရှေး၌ ပြုထိုခဲ့ပြီးသော ငါးကုဋေ, ငါးသိန်းမျှလောက်သော သာဝတ္ထိပြည်သူ

လူ အရိယာတို့မှစ၍ မစ္ဆိုမဒေသ သာသနာ, သီဟိုဠ် သာသနာတို့၌ အရိယာအဖြစ်သို့ ရောက်ကြကုန်သော လူအရိယာအနန္တတို့သည် ဤ အာဇီဝဌမကသီလ၌တည်၍ ရောက်ကြလေကုန်၏၊ အာဇီဝဌမကသီလ ၌မတည်သောသူတို့သည် ဒါနမှု, ဥပေါသထမှုတို့ကို ပြုကြကုန်သော် လည်း တည်သောသူတို့ကို အကျိုးအားဖြင့် မမှီနိုင်ကုန်၊ မတုနိုင်ကုန်၊ ယခုဘဝ၌ ဝိပဿနာဉာဏ်, မဂ်ဉာဏ်,ဖိုလ်ဉာဏ်များကို ပွားများခြင်း ၄ါထိုက်သော အခြေအနေမျိုးမဟုတ်ကုန်။

အာဇီဝဌမကသီလသည် ကျောင်းအိမ် ဆောက်လုပ်ကြရာ၌ အဖြူ ထည်ချော အဖြူထည်ကောင်းနှင့်တူ၏၊ ဥပေါသထသီလသည် ထို ကျောင်းအိမ်တို့၌ အမှန်းတင် တန်ဆာဆင်သော အပြောက်ကောင်း နှင့်တူ၏၊ ကျောင်းအိမ်တို့၌ အပြောက်မတင်ရသော်လည်း အဖြူထည် ခိုင်ခံ့ချောမောလျှင် သုံးဆောင်မှုခပ်သိမ်း ပြီးစီးတော့သည်။

တနည်း–အာဇီဝဌမကသီလသည် ပကတိသောအသက်သခင် အစာ ထမင်းနှင့်တူ၏၊ ဥပေါသထသီလသည် ဝက်သား, ကြက်သား, ငါး, အမဲ-စသောဟင်းလျှာကောင်းနှင့်တူ၏၊ အာဇီဝဌမကသီလ၌ ကောင်း စွာတာရှည်တည်ပြီးသော သူတို့အား မနောသုစရိုက် ၃-ပါးတို့တွင် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုစရိုက်သည် ထိုသီလနှင့်အတူတည်ပြီးဖြစ်၏၊ ဗြဟ္မစိုရ်တရား, ကျန်ရှိသော မနောသုစရိုက် တရားတို့သည် အလိုလို တည်လာကုန် လတ္တံ့။

[ဤကား-သုံးရိုးအစဉ် ထင်ရှားတည်ထွန်းကာ လာကြပုံတည်း။]

ဤတွင်ရှေ့ကား-အာဇီဝဌမကသီလသည် ဥပေါသထသီလ, ဒသင်္ဂသီလတို့နှင့် အဘယ်သို့ထူးခြားကြကြောင်းကို သိလိုပါသည်ဟူသော ပဌမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

၂-အာဇီဝဌမကသီလဆောက်တည်ပုံကိုပြဆိုခြင်း

၂။ "အာဇီဝဌမကသီလ ခံယူဆောက်တည်ပုံကို သိလိုပါသည်" ဟူသော ဒုတိယပုစ္ဆာ၌အဖြေကား–

ခံယူဆောက်တည်၍ ကျင့်သောသူတို့အား သမာဒါနဝိရတိကိုရ၏၊ ခံယူဆောက်တည်မှု မရှိမူ၍ အတွေ့ကိုလွတ်ကင်းအောင် ကြဉ်ရှောင် ထိန်းသိမ်း၍ သွားသောသူတို့အား သမ္ပတ္တဝိရတိသီလကိုရ၏၊ ကို ၂-

ပါးစုံသည် ခိုင်လုံသည်သာပမာဏတည်း၊ သမာဒါန ဝိရတိသီလသည်လည်း စင်ကြယ်ခိုင်လုံလို့ရှိခဲ့လျှင် ယခုဘဝ၌ပင် သမုဒ္ဓေဒဝိရတိသို့ ပေါက်ရောက်နိုင်ခြင်းငှါ အခြေခံအနေခံကိစ္စနှင့် ပြည့်စုံလေ၏၊ သမ္ပတ္တဝိရတိသီလသည်လည်း စင်ကြယ် ခိုင်လုံလို့ရှိခဲ့လျှင် ယခုဘဝ၌ပင် သမုဒ္ဓေဒဝိရတိသို့ ပေါက်ရောက်နိုင်ခြင်းငှါ အခြေခံ အနေခံကိစ္စနှင့် ပြည့်စုံပေ၏၊ ဤမှကြင်းသော ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ, ပစ္စယသန္နိဿိတသီလ, ဓုတင်သီလတို့သည်ကား-ဤအာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၏ အမှန်းတင်, အပြောက်တင် တန်ဆာဆင်သီလတို့သာတည်း။

ဤအာဇီဝဋ္ဌမကသီလသည် မြတ်စွာဘုရား သာသနာ၌ အခြေခံ အနေခံ အထည်ခံ အမာခံ ရောတည်တရား ဖြစ်ပေ၍ အာဒိဗြဟ္မစရိယကသီလမည်၏၊နေထွက်လိုသည်ရှိသော် ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်၍လာသော နေအရုဏ်နှင့်တူသည်ဟု မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူ၏၊ နေဝန်းသည် သောတာပတ္တိမဂ်၌ ပါရှိသော သမုဒ္ဓေဒအာဇီဝဋ္ဌမက ဝိရတိသီလ၏ ဥပမာတည်း၊နေအရုဏ်သည် ဤသမာဒါန,သမ္ပတ္တအာဇီဝဋ္ဌမကသီလ ၂-ပါး၏ ဥပမာတည်း။

ဤအာဇီဝဋ္ဌမကသီလနှင့် ပြည့်စုံသောသူသည် သမ္မပ္ပဓာန်တရား ၄-ပါးကို ပြည့်စုံစွာ အားထုတ်သည်ဖြစ်အံ့၊ ယခုဘဝ၌ပင် သမုဒ္ဓေ-ဒအာဇီဝဋ္ဌမကသီလသို့ ရောက်နိုင်၏၊ သမ္မပ္ပဓာန်တရား ပြည့်စုံစွာ အားထုတ်ခြင်းမရှိသည့်အတွက် ယခုဘဝမဂ်ဖိုလ်ကို မရဘဲရှိနေခဲ့လျှင် သီလအတွက်မဟုတ်ပေ၊ ထိုသူ ညံ့ဖျင်းသည့်အတွက် သက်သက်သာတည်း။

ခံယူဆောက်တည်ပုံ

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၅။ ပိသုဏာဝါစာယ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၆။ ဖရုသာယဝါစာယ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၇။ သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၈။ မိစ္ဆာဇီဝါ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
[ဤကား-ခုဒ္ဒကပါဌပါဠိတော်နည်းတည်း။]

အဌကထာနည်းကား-
၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝိရမာမိ။
၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝိရမာမိ။
၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝိရမာမိ။
၄။ မုသာဝါဒါ ဝိရမာမိ။
၅။ ပိသုဏာယဝါစာယ ဝိရမာမိ။
၆။ ဖရုသာယဝါစာယ ဝိရမာမိ။
၇။ သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝိရမာမိ။
၈။ မိစ္ဆာဇီဝါ ဝိရမာမိ။ ။ဟုဆိုလေ။
[ပါဏာတိပါတာ၊ သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်းမှ၊ ဝိရမာမိ။ ကြည်ရှောင်ပါ၏။ စသည်အနက်ဆိုလေ။]

အဌကထာနည်းသည်အနက်သွားအလွန်သန့်ရှင်း၏၊ဘုရားရှင်ပွားရှေမှာခံယူလျှင် သီလတောင်းဘွယ်ကိစ္စမရှိ၊ "အဟံ ဘန္တေ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ ပါဏာတိပါတာ ဝိရမာမိ" စသည်ဆိုလေ၊ အာမဘန္တေ-စသည် ဆိုဘွယ်ကိစ္စမရှိ၊ မိမိနေရာမှာ မိမိအလို အလျောက်လည်း ဆောက်တည်ရပါ၏၊ ထိုသို့ နှုတ်မြွက်၍ မဆောက်တည်ဘဲလည်း စိတ်ထဲ၌သာ ဤ ၈-ပါးကို အသက်ထက်ဆုံး လုံခြုံစွာ ငါစောင့်ထိန်းမည်-ဟု အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍ စောင့်ထိန်းရပါ၏၊ လုံခြုံစွာစောင့်ထိန်းနိုင်သည်သာ ပဓာနတည်း။

ဤတွင်ရှေ့ကား-အာဇီဝဌမကသီလခံယူဆောက်တည်ပုံကိုပြဆိုခြင်းပြီး၏။

၃-အာဇီဝဌမကသီလ၏ အင်္ဂါပယောဂကိုပြဆိုခြင်း

၃။ "ဤအာဇီဝဌမကသီလ၏ အင်္ဂါပယောဂ အပြားများကို သိလိုပါသည်" ဟူသော တတိယ လျှောက်ထားချက်မှာ-

ဘုန်းကြီးလည်း တောမှာနေခိုက်ဖြစ်၍ အကျယ်ခွင့်မသာ ရှိသည်တကြောင်း၊ အာဇီဝဌမကသီလ၏ ပျက်ရာသော အင်္ဂါပယောဂအပြားဟူသည် အခြားတပါးမဟုတ်၊ ပါဏာတိပါတစသောဒုစရိုက်တို့၏ အင်္ဂါ ပယောဂ အပြားစုပင်ဖြစ်သည်၊ထိုအင်္ဂါပယောဂအပြားစုသည်လည်းထိုထိုဒုစ္စရိတဝိနိစ္ဆယစာအုပ်များမှာပါ၍ပြီးဖြစ်သည်တကြောင်း၊ ထိုအကြောင်းများကြောင့်အင်္ဂါအပြားပယောဂအပြားများကို မပြဆိုလိုက်ပြီ။

မိစ္ဆာအာဇီဝ ဆိုသည်မှာလည်း–

အသက်မွေးမှုအတွက်နှင့် ပြုကြသော ပါဏာတိပါတစသည်ကိုပင် ဆိုသတည်း၊ ထိုပါဏာတိပါတစသော ဒုစရိုက်မှုတို့နှင့် အသက်မွေးမှုကို ငါမပြုပါပြီ-ဆိုလိုသည်၊ ရှေးရှေးအခါ၌ ဒုစရိုက်မှုမျိုးနှင့် ရရှိနေသော ပစ္စည်းဝတ္ထုများကို အသုံးအဆောင်မပြုဘဲနေလျှင် သာ၍ကောင်းမြတ်၏၊ ထိုကဲ့သို့မတတ်သာရှိခဲ့လျှင် ဆောက်တည်သောနေ့မှစ၍ အသက်မွေးမှုအတွက်နှင့် ဒုစရိုက်အဖြစ်မခံ လွတ်ကင်းအောင် ကြဉ်ရှောင်ပေလျှင်လည်း ထိုသီလမတည်-ဟုမဆိုသာပေ။

ဤအာဇီဝဌမကသီလဟူသောဝေါဟာရသည် အခေါ်အပြော အစဉ်အဆက်နည်းပါးကြ၏၊ထို့ကြောင့် သီလအမည်ထူး,အမျိုးထူးကဲ့သို့ ထင်မှတ်ကြ၏၊ ၈-ပါးသီလ,၁၀-ပါးသီလတို့နှင့် ဘယ်လိုထူးကြသည်၊ ဘယ်သီလကအကျိုးကြီးသည်- အစရှိသည်ဖြင့် မေးကြလျှောက်ကြ၏။

အချို့ဆရာတို့သည်–

တနေ့တရက်တွင်ရွှေ စောင့်ထိန်းမှုကိုမြော်မိ၍ ဥပေါသထသီလကမြတ်သည်၊အာဇီဝဌမကသီလက ယုတ်နိမ့်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြကုန်-၏၊ အမှုသွားမှာမှုကား-လောကဌ သူတော်ကောင်း သူမြတ်လောင်းပီကြပေကုန်သော အမျိုးကောင်း အနွယ်ကောင်းဖြစ်ကြသူ လူခပ်သိမ်းတို့အား ကမ္ဘာဦးမှစ၍ရင်း, ဘုရားပွင့်တော်မူသည်မှစ၍ရင်း။

၁။ သူ့အသက်ကို မသတ်အပ်။

၂။ သူ့ဥစ္စာကို မယူအပ်။

၃။ သူ့အိမ်ရာကို မပြစ်မှားအပ်။

၄။ မုသားမဆိုအပ်။
၅။ ချော်ပစ်ကုန်းတိုက် အမှုကိုမပြုအပ်။
၆။ ဇာတ်စသည်ကို ထိပါး၍ မဆဲရေးအပ်။
၇။ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးစီးပွားဌ လိမ်မာရာသောအချက်လည်းမဟုတ်။ အကျိုးမရှိ သက်သက်သာဖြစ်သော ရာမ,အီနောင်,ငွေတောင်, ဘာရတအစရှိသော နိရတ္ထက ဒဏ္ဍာရီဇာတ် ဝတ္ထုများကို လေ့ကျက်ပြောဟောမှုများကို မပြုအပ်။
၈။ မတရားသော အသက်မွေးမှုကို မပြုအပ်–

ဟု မိရိုးဘလာ ဆရာစဉ် သမားစဉ် ပြောရိုး ဟောရိုး ထင်ရှားရှိ လျက်ပင်ဖြစ်၏။

ယခုကာလ၌မူကား–

ထိုအာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၏ အစိတ်အဂ်ါပဓာနမျိုးဖြစ်သော ၅-ပါး သီလကိုပင် ပြည့်စုံလုံခြုံစွာ စောင့်ထိန်းသူ ပါးရှားလျက် ရှိကြသည်နှင့် အာဇီဝဋ္ဌမကသီလကို စောင့်ကြလော၊ ထိန်းကြလော-ဟု တိုက်တွန်း မှုအသစ် ဖြစ်နေကြရ၏၊ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလသည် နိစ္စသီလအမျိုးအရိုး ဖြစ်၏၊ အဌဂ်ိုပေါသထသီလသည် ပကတိလူတို့၌ အနိစ္စသီလမျိုးဖြစ်၏၊ တနေ့ တရက်တွင်ရှေ့ စောင့်ထိန်းကြမှုကို မြော်၍ သီလ ၂-ပါး၏ အယုတ်အမြတ်ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှါ မသင့်၊ သူ့အခွင့် သူ့သဘောနှင့် သူ့လမ်း သူ့စခန်းကို အကုန်အစင် မြော်မြင် ထောက်ထား၍သာ ပြောဆိုရာ၏။

ပကတိအသက်သခင်ဖြစ်သော သလေးထမင်းနှင့် ဝက်သား, ကြက်သား, ငါး, အမဲဟင်းလျှာများကို ဘယ်ဟာက ကောင်းမြတ်သလဲ-ဟု ဆိုခဲ့လျှင်–

၁။ အတိုကိုသာ မြော်မိသော သူငယ်တို့ကား-ဟင်းလျှာများက ကောင်းမြတ်သည်ဟု-ပြောကြပေလတ္တံ့။
၂။ အရှည်ကို မြော်နိုင်သော လူကြီးတို့သည်ကား-သလေးထမင်း က အသက်သခင် ကျေးဇူးရင်ဖြစ်ပေ၍ကောင်းမြတ်သည်ဟု-ပြောကြကုန်လတ္တံ့။

ဤဥပမာကဲ့သို့ ဖြစ်လေရာ၏၊ ထို့ကြောင့် အာဇီဝဌမကသီလ၏ နေရာ၌ အာဇီဝဌမကသီလသည် ကောင်းမြတ်၏၊ ဥပေါသထသီလ၏ နေရာ၌ ဥပေါသထသီလသည် ကောင်းမြတ်၏၊ ၂-ပါးစုံကိုပင် ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြကုန်ရာသတည်း။

ဤတွင်ရှေကား-အာဇီဝဌမကသီလ၏ အင်္ဂါပဒေယျာဝဂကို ပြဆိုခြင်းပြီး၏။

အာဇီဝဌမကသီလအဆုံးအဖြတ် ပြီး၏၊

ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်
အဆိုးအဖြတ်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုद္ဓဿ

၁–ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်ပျက်-မပျက်

အဌဂ်ဥပုသ်ကို ဆောက်တည်ပြီးသောသူသည် နေလွဲသော အခါ အနာရောဂါဟူသော ဂေလညအကြောင်း မရှိပါဘဲ လျက် ကွမ်းစားမှု ဆေးသောက်မှုများကို ပြုခဲ့သည်ရှိသော် ဆောက်တည်၍ထားသော ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်သည်-

၁။ ပျက်မည်, မပျက်မည်,

၂။ ညှိုးမည်, မညှိုးမည်–

များကို ခြားနားစွာ သိလိုပါကြောင်းနှင့် ၁၂၆၀-ပြည့် တော်သလင်းလဆန်း ဂ-ရက်နေ့တွင် ဥပုသ်သည်တို့ကလျှောက် ထားကြသည်ကို ဖြေဆိုချက်။

၁။ ပျက်မည်, မပျက်မည်-ဟူသောစကား၌–

ရဟန်းတို့သည် ကျင့်အပ်သော ၂၂၀-သော ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တို့ မှာ အင်္ဂါအသီးအသီးရှိကြပေသည်၊ထို့ကြောင့် ၂၂၀-သောသိက္ခာပုဒ် စုတွင် တခုခုကို လွန်ကျူးရိပ်ရှိခဲ့၍ ပျက်သည်, မပျက်သည်ကို ဆုံးဖြတ်

လိုလျှင် သူ့သိက္ခာပုဒ်တွင် အဌကထာအရှင်တို့ ပြဆိုခဲ့ထားသောအင်္ဂါကို ပဓာနပြု၍ ဆုံးဖြတ်ကြရသည်၊ အင်္ဂါ ၅-ပါး ထုံးမိတ်ခဲ့ထားသော သိက္ခာပုဒ်ဖြစ်ခဲ့လျှင် အင်္ဂါ ၅-ပါးညီညွတ်မှ အပျက်ဆိုရသည်၊ အင်္ဂါ ၅-ပါးတွင် တပါးပါးချိုးခဲ့လျှင် ပျက်သည်ဟူ၍မဆိုရ၊ ဤနှင့်ထပ်တူ လူတို့သည် ကျင့်အပ်သော ၅-ပါး, ၈-ပါး, ၁၀- ပါးသော သုတ္တန်သိက္ခာပုဒ်စုမှာလည်း အင်္ဂါအသီးအသီးရှိကြပေသည်။

ထို့ကြောင့် ထိုသုတ္တန် သိက္ခာပုဒ်စုတွင် တခုခုကို လွန်ကျူးခြင်းမြောက်သည်, မမြောက်သည်၊ သိက္ခာပုဒ်ပျက်သည်, မပျက်သည်ကို ဆုံးဖြတ်လိုလျှင် ထိုထိုသိက္ခာပုဒ်တွင် အဌကထာအရှင်တို့ ပြဆိုခဲ့ထားသောအင်္ဂါကို ပဓာနပြု၍ ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

လူတို့နှင့်စပ်ဆိုင်သော ၁၀- ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့၏ အင်္ဂါကို ပရမတ္ထဇောတိကာမည်သောခုဒ္ဒကပါဋိအဌကထာတွင် အစဉ်အတိုင်း ပြဆိုပေသည်ကား—

၁။ ပါဏာတိပါတမှာ အင်္ဂါ ၅-ပါး။
၂။ အဒိန္နာဒါန်မှာ အင်္ဂါ၅-ပါး။
၃။ အဗြဟ္မစရိယမှာ အင်္ဂါ၄-ပါး။
၄။ မုသာဝါဒမှာ အင်္ဂါ၄-ပါး။
၅။ သုရာပါနမှာ အင်္ဂါ၄-ပါး။
၆-၁၀။ ဝိကာလဘောဇန အစရှိသော နောက်သိက္ခာပုဒ် ၅-ပါးတို့မှာလည်း အင်္ဂါ ၄-ပါး၄-ပါးစီ—
ပြဆိုခဲ့ထားပေသည်။

ထိုသို့ ရဟန်းတို့၏ဆိုင်ရာ ၂၂၀-သော ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်, လူတို့၏ဆိုင်ရာ ၅-ပါး, ၈-ပါး, ၁၀-ပါးသော သုတ္တန်သိက္ခာပုဒ်တို့၌ အင်္ဂါကို အသီးအသီး ထားရသည်မှာလည်း တခြားတပါးသော အခွင့်နှင့် ထားရသည်မဟုတ်၊ ပျက်သည်, မပျက်သည်ကို အတပ်အမှန်ဆိုရန်ဘို့ အခွင့်ထားရသည်၊ ထို့ကြောင့် ပျက်,မပျက်အရာ၌ အဌကထာအရှင်တို့ အစဉ်အဆက် အချက်မူသောဥပဒေမှ အတည်ပြု၍လာခဲ့သော အင်္ဂါအချုပ်ကို လက်လွှတ်၍ ဟုတ်စလိလိ ယုတ္တိပြင်ပ အဆသဘောများနှင့်ပြောဆို ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှါ အရာမဟုတ်ပေ။

ထိုသို့ပျက်,မပျက်ကိုဆုံးဖြတ်ရန်အချုပ်အချာအင်္ဂါအသီးအသီးနှင့် လာရှိသော သိက္ခာပုဒ်အပေါင်းတို့တွင် ယခုသိလိုကြသော ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၏ အချုပ်အင်္ဂါကို ၎င်းအဋ္ဌကထာ၌-

ဝိကာလဘောဇနဿ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ ဝိကာလော ယာဝကာလိကံ အဇ္ဈောဟရဏံ အနုမ္မတ္တကတာတိ။

ဟူ၍လာပေသည်။

၁။ ဝိကာလော၊နေလွဲသည်လည်း ဖြစ်စေ။

၂။ ယာဝကာလိကံ၊ ခဲဘွယ်ဘောဇဉ် အဝင်အပါ ယာဝကာလိက ဝတ္ထုမျိုးလည်း ဖြစ်စေ။

၃။ အဇ္ဈောဟရဏံ၊လည်ချောင်းတွင်းသို့ မျိုမိသည်လည်းဖြစ်စေ။

၄။ အနုမ္မတ္တကတာ၊ အရူးအသွပ်မဟုတ်သည်လည်း ဖြစ်စေ။

ဤတို့၊ ဤသည်တို့ကား။ ဝိကာလဘောဇနဿ၊ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၏။ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ၊ အင်္ဂါ၄-ပါးတို့တည်း။

ဤအဋ္ဌကထာ အင်္ဂါအချုပ်၌ ယာဝကာလိက-ဟူသော ပါဠိဖြင့် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ် အဝင်အပါ ယာဝကာလိက ဝတ္ထုမျိုးကို နေလွဲသော အခါမျိုမှသာလျှင် ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ် ပျက်ထိုက်ကြောင်း၊ အဖျော်၇-ပါးစသော ယာမကာလိက အရည်မျိုး, ထောပတ် ဆီဦး သကြား သကာစသော သတ္တာဟကာလိကဝတ္ထုမျိုး,ဆီးဖြူ သျှီသျှား ဖန်ခါး ဆေး ကွမ်းစသော ယာဝဇီဝိကဝတ္ထုမျိုးကို မျိုသော်လည်း ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ်မပျက်ထိုက်ကြောင်းကို ခြားနားမြင်ပြတော်မူပေသည်။

ထိုမှတပါးလည်း ကင်္ခါဝိတရဏီအဋ္ဌကထာ၌-

ဝိကာလတာ ယာဝကာလိကတာ အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဤမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဟူ၍လာသည်။

၁။ ဝိကာလတာ၊ နေလွဲသည်လည်းဖြစ်စေ။

၂။ ယာဝကာလိကတာ၊ ခဲဘွယ်ဘောဇဉ် အဝင်အပါ ယာဝကာလိကဝတ္ထုမျိုးလည်းဖြစ်စေ။

၁၅၂ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အဆုံးအဖြတ်

၃။ အဇ္ဈောဟရဏံ၊မျိုသည်လည်းဖြစ်စေ။

ဣတိ-ဣမာနိ၊ဤသည်တို့ကား။တွေ့။ ဤဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၌။ တိဏိအင်္ဂါနိ၊ အင်္ဂါ၃-ပါးတို့တည်း။

ဤအဌကထာပါဠိ၌လည်း ယာဝကာလိကတာ- ဟူသောပါဠိဖြင့် ယာဝကာလိက ဝတ္ထုမျိုးသည်သာ သိက္ခာပုဒ်ပျက်ရာ အင်္ဂါဖြစ်ထိုက်ကြောင်း၊ ယာမ, သတ္တာဟ,ယာဝဇီဝိကဝတ္ထုမျိုးတို့သည်ကား-သိက္ခာပုဒ်ပျက်ရာ အင်္ဂါမဟုတ်ကြောင်းကို ပြတော်မူပေသည်။

ထိုမှတပါးလည်း မနောရထပူရဏီအမည်ရှိသော တိကအင်ဋ္ဌိ၏ အဌကထာ၌–

အတိက္ကန္တေ မဇ္ဈန္ဟိကေ ယာဝကာလိကဿ အဇ္ဈောဟရဏံ ဝိကာလဘောဇနံနာမ။

ဟူ၍လာပေသည်။

အနက်ကား။ ။မဇ္ဈန္ဟိကေ၊မွန်းတည့်သောအခါသည်။အတိက္ကန္တေ၊ လွန်ပြီးသည်ရှိသော်။ ယာဝကာလိကဿ၊ ယာဝကာလိကဝတ္ထုမျိုးကို။ အဇ္ဈောဟရဏံ၊ မျိုခြင်းသည်။ ဝိကာလဘောဇနံနာမ၊ ဝိကာလဘောဇနမည်၏။

ဤအဌကထာ၌လည်း- ယာဝကာလိကဿ- ဟူသော ပါဠိဖြင့် သိက္ခာပုဒ်ပျက်ထိုက်သော အင်္ဂါ၌ ယာဝကာလိက ဝတ္ထုမျိုးသည်သာ အပါအဝင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယာမ,သတ္တာဟ, ယာဝဇီဝိက ဝတ္ထုမျိုးတို့ အပါအဝင်အင်္ဂါ မထိုက်ကြောင်းကို ပြတော်မူပေသည်။
ထိုမှတပါးလည်း ဂဠုံးအဌကထာ၌ပင်လျှင်–

ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဌေန သဗ္ဗံ ယာဝကာလိကံ ဘောဇနန္တိ ဝုစ္စတိ။

ဟူ၍လာပေသည်။

အနက်ကား။ ။ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဌေန၊ မျိုအပ်သော အနက်ကြောင့်။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော။ ယာဝကာလိကံ၊ ယာဝကာလိကဝတ္ထုမျိုးကို။ ဘောဇ-နန္တိ၊ ဘောဇဉ်ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။ ဆိုအပ်၏။

ဤအဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့်လည်း ယာဝကာလိက ဝတ္ထုမျိုးသည်သာ သိက္ခာပုဒ်ပျက်ရာအင်္ဂါဖြစ်ထိုက်ကြောင်း, ကြွင်းသောကာလိက ၃-မျိုးသည် သိက္ခာပုဒ်ပျက်ရာအင်္ဂါမဖြစ်ထိုက်ကြောင်းကို ခြားနားမြင်ပြတော်မူပေသည်။

ထိုမှတပါးလည်း ၎င်းအဋ္ဌကထာ၌ပင်လျှင်—

ဝိကာလေ ယာဝကာလိကဿ ဘောဇနံ အဇ္ဈောဟရဏံ ဝိကာလဘောဇနံ။

ဟူ၍လာသည်။

အနက်ကား။ ။ဝိကာလေ၊နေလွဲသောအခါ၌။ ယာဝကာလိကဿ၊ ယာဝကာလိကဝတ္ထုမျိုးကို။ ဘောဇနံအဇ္ဈောဟရဏံ၊ မျိုခြင်းသည်။ ဝိကာလဘောဇနံ၊ ဝိကာလဘောဇနမည်၏။

ဤအဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့်လည်း- ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ်ပျက်ရာ၌ နောက်ကာလိက ၃-မျိုးသည် အဝင်အပါ အင်္ဂါမဟုတ်ကြောင်းကို ပြတော်မူပေသည်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ဋီကာကြီး၌ အထူးဘွင့်ဆိုချက် မရှိပေ။

ထိုမှတပါးလည်း သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ မဟာဝါအဘွင့်၌—

ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗဋ္ဌေန ဘောဇနံ၊ ယာဝဘတ္တာဒိကံ သဗ္ဗံ ယာဝ-ကာလိကဝတ္ထု၊ ဝိကာလေ ဘောဇနံ ဝိကာလဘောဇနံ။

ဟူ၍ဆိုပေသည်။

အနက်ကား။ ။ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗဋ္ဌေန၊ မျိုအပ်သောအနက်ကြောင့်။ ဘောဇနံ၊ ဘောဇဉ်မည်၏။ ယာဝဘတ္တာဒိကံ၊ ယာဝထမင်းစသော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော။ ယာဝကာလိကဝတ္ထု၊ ယာဝကာလိကဝတ္ထု မျိုးပေတည်း။ ဝိကာလေ၊ နေလွဲသောအခါ၌။ဘောဇနံ၊ယာဝ,ထမင်းစသော အလုံးစုံသော ယာဝကာလိကဝတ္ထုမျိုးကို မျိုခြင်းသည်။ ဝိကာလဘောဇနံ၊ ဝိကာလဘောဇနမည်၏။

ဤဋီကာပါဠိဖြင့်လည်း-ယာဝကာလိကဝတ္ထုသည်သာ သိက္ခာပုဒ်-ပျက်ရာအင်္ဂါဖြစ်ကြောင်း,ကြွင်းသောကာလိက ၃-မျိုးသည် သိက္ခာပုဒ်-ပျက်ရာအင်္ဂါအချုပ်တွင် အဝင်အပါမဟုတ်ကြောင်းကို ဋီကာအရှင်ပြတော်မူပေသည်။

ထိုမှတပါးလည်း ၎င်းဋီကာ၌ပင်–
ဝိကာလေ ယာဝကာလိကဝတ္ထုဿ အဗ္ဗောဟရဏာတိ-
အတ္ထော။
ဟူ၍ဘွင့်ပြတော်မူပေသည်။

အနက်ကား။ ။ဝိကလေ၊ နေလွဲသောအခါ၌။ ယာဝကာလိက-ဝတ္ထုဿ၊ ယာဝကာလိကဝတ္ထုမျိုးကို။ အဗ္ဗောဟရဏာ၊ မျိုသည်မှ။ ဣတိ၊ ဤသည်လျှင်။ အတ္ထော၊ အနက်တည်း။

ဤဋီကာပါဌ်ဖြင့်လည်း-ယာဝကာလိကဝတ္ထုမျိုးသည်သာဝိကာလ-ဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အရာဖြစ်ကြောင်း, ကြင်းသော ကာလိက ၃-မျိုးသည် ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ်အရာမဟုတ်ကြောင်းကို ပြတော်မူပေသည်။

ထိုမှတပါးလည်း ၎င်းဋီကာ၌ပင်လျှင်–
ဝိကာလေ ဘောဇနံ အဗ္ဗောဟရဏံ ဝိကာလ ဘောဇနံ၊ ကဿ ပန အဗ္ဗောဟရဏန္တိ၊ ယာမကာလိကာဒိနံ အနုညာတတ္တာ ဝိကာလဘောဇနဿ သဒ္ဒဿ ယာဝကာလိက-အဗ္ဗောဟရဏော နိရုဇ္ဈတ္တာ ယာဝကာလိကဿာတိ ဝိညာ-ယတိ။
ဟူ၍ဘွင့်ပြတော်မူလေသည်။

အနက်ကား။ ။ဝိကာလေ၊ နေလွဲသောအခါ၌။ ဘောဇနံ၊ ဘောဇဉ်ကို။ အဗ္ဗောဟရဏံ၊ မျိုခြင်းသည်။ ဝိကာလဘောဇနံ၊ ဝိကာလဘောဇနမည်၏။ ကဿပန၊ အဘယ်ကာလိကဝတ္ထုကို။ အဗ္ဗောဟရဏံ၊မျိုခြင်းပေနည်း။ဣတိ၊ဤကား-အမေးပုစ္ဆာတည်း။ ယာမကာလိကာဒိနံ၊ယာမကာလိက အစရှိသော နောက်ကာလိက ၃-မျိုးတို့ကို။ အနုညာတတ္တာ၊ နေလွဲသောအခါ စားသောက်ခြင်းငှါ ခွင့်ပြုတော်မူပေသောကြောင့်။ ဝိကာလဘောဇနဿ သဒ္ဒဿ၊ ဝိကာလဘောဇန-သဒ္ဒါ၏။ ယာဝကာလိက အဗ္ဗောဟရဏော၊ ယာဝကာလိကဝတ္ထုကို မျိုခြင်းအနက်၌။ နိရုဇ္ဈတ္တာ၊ ထင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ယာဝကာ-လိကဿ၊ ယာဝကာလိကဝတ္ထုကို။ အဗ္ဗောဟရဏံ၊ မျိုခြင်းပေတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိညာယတိ၊ သိအပ်၏။

အမေးအဖြေ အကြောင်းယုတ္တိနှင့်တကွ အသေအချာ လာသော ဤဋီကာပါဠိဖြင့်လည်း - ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်ပျက်ရာ ယာမကာလိကစသော နောက်ကာလိက ၃-သုံးမျိုးတို့ မဆိုင်ကြောင်းကို သိသာလှပေသည်။

ထိုမှတပါးလည်း ၎င်းဋီကာ၌ပင်လျှင်—

> အတ္ထတော ပန ကာယဒ္ဓါရုပဝတ္ထာ ဝိကာလေ ယာဝကာ-
> လိကအဇ္ဈောဟရဏစေတနာ ဝိကာလဘောဇနန္တိ ဝေဒိ-
> တဗ္ဗာ။

ဟူ၍လာသည်။

အနက်ကား။ ။အတ္ထတောပန၊လိုရင်းအနက်အားဖြင့်ကား။ကာ-ယဒ္ဓါရုပဝတ္ထာ၊ ကာယဒ္ဓါရ၌ဖြစ်သော။ဝိကာလေ၊ နေလွဲသောအခါ၌။ ယာဝကာလိက အဇ္ဈောဟရဏစေတနာ၊ ယာဝကာလိက ဝတ္ထုမျိုးကို မျိုသော စေတနာသည်။ဝိကာလဘောဇနံ၊ ဝိကာလဘောဇနမည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်၏။

ဤဋီကာပါဠိဖြင့်လည်း ယာဝကာလိက ဝတ္ထုမျိုးသည်သာ သိက္ခာ-ပုဒ်ပျက်ရာအင်္ဂါအစစ် ဖြစ်ကြောင်းကို သိအပ်လှပေသည်။

ထိုမှတပါးလည်း ဝိမတိဝိနောဒနီ အမည်ရှိသောဋီကာ မဟာဝါ ၁ဒ္ဓကအဘွင့်၌—

> ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဌေန ဘောဇနန္တိ ဣဒံ သဗ္ဗံ ယာဝကာလိကံ ဝုစ္စတိ၊
> ဝိကာလေ ဘောဇနဇ္ဈောဟရဏံ ဝိကာလဘောဇနံ။

ဟူ၍ဆိုပေသည်။

အနက်ကား။ ။ဘောဇနန္တိ ဣဒံ၊ ဘောဇနံ-ဟူသော ဤစကားကို။ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဌေန၊ မျိုအပ်သောအနက်ကြောင့်။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော။ ယာဝကာလိကံ၊ ယာဝကာလိကဝတ္ထုမျိုးကို။ ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ဝိကာ-လေ၊နေလွဲသောအခါ၌။ဘောဇနဇ္ဈောဟရဏံ၊ယာဝကာလိကဝတ္ထု၊ဟု-ဆိုအပ်သော ဘောဇဉ်ကို မျိုခြင်းသည်။ ဝိကာလဘောဇနံ။ ဝိကာလ ဘောဇနမည်၏။

၁၅၆ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အဆုံးအဖြတ်

ဤဒီကာပါ၌ဖြင့်လည်း-ယာဝကာလိကသည်သာ သိက္ခာပုဒ်ပျက်ရာ အင်္ဂါဖြစ်ကြောင်း ထင်လင်းပေသည်။

. ထိုမှတပါးလည်း ၎င်းဒီကာ၌ပင်လျှင်-

ဝိကာလေ ဝါ ယာဝကာလိကဿ ဘောဇနံ အဇ္ဇျောဟရ-ဏံ ဝိကာလဘောဇနံ။

ဟူ၍ဆိုပေသည်။

အနက်ကား။ ။ဝါ၊ တနည်းကား။ ဝိကာလေ၊ နေလွဲသောအခါ၌။ ယာဝကာလိကဿ၊ ယာဝကာလိကဝတ္ထု၊မျိုးကို။ ဘောဇနံ အဇ္ဇျောဟရဏံ၊ မျိုခြင်းသည်။ ဝိကာလဘောဇနံ၊ ဝိကာလဘောဇနမည်၏။

၂-နည်းစီ, ၂-နည်းစီဘွင့်ကြပေသည်မှာ ဘောဇနသဒ္ဒါကို ဘောဇနဝတ္ထု၊ဟောတချက်ယူကြသည်၊ မျိုခြင်းကြိယာဟော တချက်ယူကြသည်၊ လူတို့မည်သည် ကျမ်းဂန်စကားမျိုးကို မကျွမ်းကျင်ကြကုန်၊ ထို့ကြောင့် တကျမ်းတည်း၌ပင် ယာဝကာလိကသဒ္ဒါနှင့် လာလာသမျှဝါကျတို့ကိုအတိုအတို လိုရင်းလိုရင်းတွင် ကွက်၍ အနက်အဓိပ္ပါယ်ဘော်လိုက်သည်၊ ထုတ်ပြခဲ့ပြီးသောအဌကထာ, ဋီကာကြီးတို့မှတပါးကခြားသော အဌကထာကြီး, ဋီကာကြီးတို့၌မူကား-ဝိကာလဘော-ဇနသိက္ခာပုဒ်၏အနက်ကို သာမည်သာ ဘွင့်ကြကုန်၏။

[ဤမျှသောစကားရပ်တို့ဖြင့် အဌဂ်ဥပုသ်သည်သည် ရောဂါဟူသော ဂေလည်အကြောင်းမရှိပါဘဲလျက် နေလွဲပြီးနောက် ဆေးသောက်, ကွမ်းစားမှုကိုပြုခဲ့သည်ရှိသော် ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ် ပျက်မည်, မပျက်မည်ဟူသော အမေးပုစ္ဆာ၌ ဆေး,ကွမ်းဟူသော ယာဝဇီဝိက ဝတ္ထုသည် သိက္ခာပုဒ် ပျက်ရန်အင်္ဂါတွင် အပါအဝင် မဟုတ်ကြောင်းကို ဖြေဆိုလိုက်သည်။]

အချို့သောဝိနိစ္ဆယစာဟောင်းများ၌ကား—

အကြောင်းမရှိပါဘဲလျက် နေလွဲသောအခါ နောက်ကာလိက၃-ပါးကို စားသောက်ခဲ့သည်ရှိသော် ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ် ပျက်ကြောင်းကို အဆိုပါရှိကြသည်၊ ဝိနိစ္ဆယစာဟောင်းတို့၌ ပါရှိသည့် အတိုင်း ယခုကာလ၌ အချို့သောဆရာတို့အယူရှိကြ၏။

ယူကြုံကား။ ။ဤဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ်အရာ၌ ရဟန်းနှင့်လူ အဆုံးအဖြတ်ထူးခြားကွဲလွဲခြင်းမရှိသင့်၊ ရဟန်းမှာ အာပတ်သင့်လျှင် လူမှာသိက္ခာပုဒ်အပျက်ဆိုရမည်၊ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ်၏ ဝိဘင်းပါဠိတော်အနုနာပတ္တိဝါရ၌-

ယာမကာလိကံ သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကံ အာဟာ-ရတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ၊ အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ အာပတ္တိဒုက္ကဋဿ။

ဟူ၍ဟောတော်မူသည်။

ဂင်းပါဠိတော်အနာပတ္တိဝါရမှာလည်း-

[အနာပတ္တိ ယာမကာလိကံ သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကံ-သတိပစ္စယေ ပရိဘုဥ္ဇတိ။

ဟူ၍ဟောတော်မူပေသည်။

ရှေ့ပါဠိတော်၏ အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။ရဟန်းတို့အား နေလွဲသော အခါ နောက်ကာလက ၃-ပါးကို အာဟာရအကျိုးငှါ အကပ်ခံခဲ့လျှင် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏၊ မျိုခဲ့လျှင် မျိုတိုင်းမျိုတိုင်း ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏-ဟုဆိုလိုသည်။

နောက်ပါဠိတော်၏ အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။အဖျော်ရည်မျိုး ဟူသော ယာမကာလိကကိုမွတ်သိပ်ခြင်းအကြောင်းနှင့်သောက်ခဲ့သော် အာပတ်မသင့်၊ ထောပတ်, တင်လဲစသော သတ္တာဟကာလိကကိုဂင်း, ဆီးဖြူသျှိသျှားအစရှိသော ယာဝဇီဝိကကိုဂင်း,အနာရောဂါဟူသော ဂေလည အကြောင်းနှင့်သုံးဆောင်ခဲ့သော် အာပတ်မသင့်-ဟုဆိုလိုသည်။

ထိုကာလိက၃-မျိုးကို အကြောင်းမရှိပါဘဲလျက်နေလွဲသောအခါ သုံးဆောင်ခဲ့လျှင်သင့်သော ထိုဒုက္ကဋ်အာပတ်သည်အခြားကလာ၍သင့်သော အာပတ်မဟုတ်၊ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၏ဝိဘင်းက ထွက်သော အာပတ်ပင်ဖြစ်ပေသောကြောင့် ဝိကာလဘောဇန အာပတ်ပင်ဖြစ်သတည်း၊ ထို့ကြောင့် အဌကထာတို့၌ သန္ဓိဓိစသောသိက္ခာပုဒ်များသို့ ရောက်သောအခါ ထိုအာပတ်ကို ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်ဖြင့်သင့်သည်-ဟုအဆိုပါသတည်း။

၁၅၇ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အဆုံးအဖြတ်

ထိုဒုက္ကဋ်အာပတ်သည် ရဟန်းတို့အား ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာ-ပုဒ်နှင့် သင့်သောအာပတ်ဖြစ်ခဲ့လျှင်လည်း ထိုအာပတ်အရာ လူတို့မှာ လည်း ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ် အပျက်မဟုတ်လော။

အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏ လုပ်သားဥပုသ်သည်ဝတ္ထု

ရဟန်းတို့၏ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အပျက်အင်္ဂါတွင် နောက်ကာလိက ၃-ပါး ပါသင့်သကဲ့သို့ လူတို့၏ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာ-ပုဒ်အပျက်အင်္ဂါတွင်နောက်ကာလိက ၃-ပါး ပါသင့်ကြောင်းကိုလည်း အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏ လုပ်သားဥပုသ်သည်ဝတ္ထုသည် သက်သေပင်တည်း။

ထိုဥပုသ်သည်အား ညဉ့်အခါ လေရောဂါ အပြင်းအထန်ဖြစ်လေ၏၊ သူဌေးကြီးသို့ စတုမဓိုကို သောက်ပါဟု ပေးလေသော် အရှင်တို့ သောက်ကြပါကုန်၏လော-ဟုမေးပေ၏၊ ငါတို့မှာ အနာရောဂါမရှိ၍ မသောက်ကြသည်-ဟု ဆိုလတ်သော် တနေ့လုံးလုံး ဥပုသ်ရသောအရှင်တို့မှာ မသောက်ကြသည်ကို နေ့ထက်ဝက်မျှဥပုသ်ရသောအကျွန်ုပ် မသောက်ပါပြီ-ဟုပယ်လေ၏၊ ထိုညဉ့်၌ပင် ထိုရောဂါဖြင့် သေဆုံး၍ ရုက္ခစိုးနတ် ဖြစ်လေ၏။

[ဤကား-အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏လုပ်သားဥပုသ်သည်ဝတ္ထုတည်း။]

ဤဝတ္ထု၌ ငါတို့မှာ အနာရောဂါမရှိ၍ မသောက်ကြသည်-ဟူသော သူဌေးကြီးစကားကိုထောက်၍ လူတို့၏ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ် အပျက်အင်္ဂါတွင် နောက်ကာလိက ၃-ပါး ပါသင့်ကြောင်းကိုသိသာလှသည် မဟုတ်လော။

အထက်က ထုတ်ပြခဲ့သော အဌကထာ,ဋီကာတို့၌ ယာဝကာလိက ကိုသာ ဆိုကြသည်မှာလည်း ယာဝကာလိကဝတ္ထုကို နေလွဲသောအခါ မျိုခဲ့လျှင် အကြောင်းရှိ, မရှိ မရွေးရ၊ ကေန္ဒသိက္ခာပုဒ်ပျက်တော့သည်၊ နောက်ကာလိက ၃-ပါးကို မျိုရာ၌ကား-အကြောင်းမရှိဘဲမျိုမှ ပျက်ပေသည်၊အကြောင်းရှိ၍ မျိုပေလျှင် မပျက်ပေ၊ဤသို့ကေန်ပျက်မဟုတ်၊ အနေကန်ပျက်ဖြစ်ပေ၍ အပျက်အင်္ဂါတွင် နောက်ကာလိက ၃- ပါး

ကို မျိုရာ၌မဆိုကြပေသည်-ဟု ယူပေမှ ထိုအဌကထာ,ဋီကာနှင့် အနာထပိဏ်ဝတ္ထုညီညွတ်ကြမည်မဟုတ်လော။

ထို့ကြောင့် အကြောင်းမရှိဘဲ နေလွဲပြီးနောက် ဆေးသောက်, ကွမ်းစားမှုသည် ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ် အပျက်အင်္ဂါ အပါအဝင် စင်စစ်ကေန်ဖြစ်သတည်း။

[ဤကား-ဥပုသ်သည်တို့အား ဂေလည် အကြောင်းမရှိဘဲ နေလွဲပြီးနောက် ဆေးသောက်, ကွမ်းစားမှုကို သိက္ခာပုဒ် အပျက်အင်္ဂါ ပြု၍ပြော ဟောကြကုန်သော ဆရာတို့၏ အလိုပေတည်း။]

အဖြေကိုဆိုပေအုံ့။ ဝိကာလ ဘောဇနသိက္ခာပုဒ်သည် အလွန်ပေါ့သော ပဏ္ဍာတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်ဖြစ်သည်၊သုရာပါနသိက္ခာပုဒ်သည် အလွန်လေးသော လောကဝဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်ကြီး ဖြစ်သည်၊ ထိုသုရာပါန လောကဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်ကြီးများ၌ပင် ရဟန်းတို့မှာ အာပတ်သင့်တိုင်း လူတို့မှာ သိက္ခာပုဒ်ပျက်သည်မဟုတ်။

ထို့ကြောင့် ပဗ္ဗဇ္ဇာနန္ဒကအဌကထာ၌-

> မဇ္ဇပါနေ ပန ဘိက္ခုနော အဇာနိတ္ဝာပိ ဗီဇတော ပဌာယ မဇ္ဈံ ပိဝန္တဿ ပါစိတ္တိယံ၊ သာမဏေရော ဇာနိတ္ဝာဝ ပိဝန္တော သီလဘေဒံ အာပဇ္ဇတိ၊ နအဇာနိတ္ဝာ၊ သာမဏေရာနံ မဇ္ဇပါနံ သစိတ္တကံ ပါရာဇိကဝတ္ထု၊ အယံဝိသေသော။

ဟူ၍မိန့်သည်။

အနက်ကား။ ။မဇ္ဇပါနေပန၊ သေရည်သေရက် သောက်မှု၌ကား။ ဘိက္ခုနော၊ရဟန်းအား။အဇာနိတ္ဝာပိ၊သေရည်မှန်း,သေရက်မှန်းမသိမူ၍လည်း။ ဗီဇတော၊ သေမျိုးစေ့မှ။ ပဌာယ၊ စ၍။ မဇ္ဈံ၊သေရည်သေရက်ကို။ ပိဝန္တဿ၊ သောက်မိသည်ရှိသော်။ ပါစိတ္တိယံ၊ ပါစိတ်အပတ်သင့်၏။ သာမဏေရော၊ သာမဏေသည်။ ဇာနိတ္ဝာဝ၊ သေရည်မှန်း, သေရက်မှန်းသိ၍သာလျှင်။ ပိဝန္တော၊ သောက်သည်ရှိသော်။ သီလဘေဒံ၊ သီလပျက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ သိက္ခာပုဒ်ပျက်ခြင်းသို့။ အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်၏။ အဇာနိတ္ဝာ၊ သေရည်မှန်း,သေရက်မှန်းမသိမူ၍။ပိဝန္တော၊ သောက်မိသည်ရှိသော်။ သီလဘေဒံ၊သီလပျက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ သိက္ခာပုဒ်

ပျက်ခြင်းသို့။ နအာပဇ္ဇတိ၊ မရောက်။ သာမဏေရာနံ၊ သာမဏေတို့၏။ မဇ္ဈပါနံ၊ သေရည်သေရက်သောက်မှုသည်။ သစိတ္တကံ၊ သစိတ္တကဖြစ်-သော။ ပါရာဇိကဝတ္ထု၊ ပါရာဇိကမှုပေတည်း။ အယံ၊ ဤသည်ကား။ ဝိသေသော၊ ရဟန်း,သာမဏေအထူးပေတည်း။

ဤအဌကထာ၌ သာမဏေကိုဆိုသဖြင့် လူတို့မှာလည်း သေရည်မှန်း, သေရက်မှန်းသိ၍ သောက်မှသာ ဆောက်တည်သော သိက္ခာပုဒ်ပျက်သည် ဟူသောအနက်သည် အလွန်ထင်ရှားလေသတည်း။

ထပေတွာ တူလိကံ သဗ္ဗာနေဝ ဂေါနကာဒိနိ ရတန-ပရိသိဗ္ဗိတာနိပိ ဝဋ္ဋန္တိ။

[သီလက္ခန်အဌကထာ။]

အနက်ကား။ ။တူလိကံ၊ လဲသွတ်သောအခင်းကို။ ထပေတွာ၊ ချန်-ထား၍။ သဗ္ဗာနေဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ဂေါနကာဒိနိ၊ ဂေါနက အစရှိကုန်သော မဟာသယန အခင်းတို့သည်။ ရတနပရိ-သိဗ္ဗိတာနိပိ၊ ရတနာကိုနှင့် ချုပ်အပ်ကုန်သော်လည်း။ ဝဋ္ဋန္တိ၊အပ်ကုန်၏။

သုတ္တန္တိကဒေသနာယ ပန ဂဟဋ္ဌာနမ္ပိ ဝသေန ဝုတ္တတ္တာ တေသံ သင်္ဂီဟဏတ္ထံ ထပေတွာ တူလိကံ။ လ။ဝဋ္ဋန္တိတိ ဝုတ္တန္တိ အပရေ။

[သီလက္ခန်ဋီကာသစ်, သာရတ္ထဒီပနီ။]

အနက်ကား။ ။သုတ္တန္တိကဒေသနာယပန၊ သုတ္တန်ဒေသနာတော်ကို ကား။ ဂဟဋ္ဌာနမ္ပိ၊ လူဥပုသ်သည်တို့၏လည်း။ ဝသေန၊ အစွမ်းအား ဖြင့်။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဟောတော်မူလေသောကြောင့်။ တေသံ၊ ထိုဥပုသ်သည်တို့ကို။ သင်္ဂီဟဏတ္ထံ၊ ဥစ္စာသယန မဟာသယနသိက္ခာပုဒ်၌ သင်္ဂြိဟ်ရေတွက်ခြင်းငှါ။ထပေတွာတူလိကံ ။လ။ဝဋ္ဋန္တိတိ၊ ထပေတွာ တူလိကံ။လ။ ဝဋ္ဋန္တိ-ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ အဌကထာဆရာမိန့်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အပရေ၊ အခြားသောဆရာတို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။

ဝိနည်းအဌကထာ၌ ရတနာဖြင့် ချုပ်အပ်ကုန်သော ဂေါနက-စသော အခင်းတို့သည် ရဟန်းတို့အား မအပ်ကုန်-ဟုဆို၏၊ထို့ကြောင့်

သုတ္တန်အဋ္ဌကထာ၌ ရတနာဖြင့်ချုပ်အပ်ကုန်သော်လည်း အပ်ပါကုန်၏-ဟုဆိုသည်မှာ လူဥပုသ်သည်တို့ကို ရည်၍ ဆိုသည်-ဟူလိုသည်၊ ဤဒိုကာတို့ကိုထောက်သော် ဥစ္စာသယန သိက္ခာပုဒ်မှာလည်း ရဟန်းတို့ အာပတ်သင့်တိုင်း လူတို့မှာသိက္ခာပုဒ်မပျက်ဟု-သိအပ်သည်။

ဤသို့သောအဋ္ဌကထာ, ဒိုကာများကိုထောက်၍ လူ,ရဟန်း ၂-ဦးဆိုင်ကြသော သိက္ခာပုဒ်စုဋ္ဌရဟန်းတို့မှာ အာပတ်သင့်သော အမှုတိုင်း လူတို့မှာသိက္ခာပုဒ် အပျက်မယူသာ၊ ရဟန်းတို့အာပတ်မှာ ဝိနည်းတော်အရာဖြစ်သည်၊ လူတို့သိက္ခာပုဒ်အပျက်မှာ သုတ္တန်အရာဖြစ်သည်၊ သုတ္တန်အဋ္ဌကထာတို့၌ ပြဆိုသောအင်္ဂါညီညွတ်မှ အပျက်ဆိုရမည်-ဟု သိသာလှပေသည်။

[ဤမျှသောစကားတို့ဖြင့် ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အရာမှာ ရဟန်းနှင့်လူ အဆုံးအဖြတ်ထူးခြားကွဲလွဲခြင်း မရှိသင့်၊ ရဟန်းတို့မှာ အာပတ်သင့်လျှင် လူတို့မှာ သိက္ခာပုဒ်အပျက် ဆိုရမည်-ဟူသော်ဆရာတို့အယူကို ဖြေလိုက်သည်။]

ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ်ရင်းခံနေလွဲသောအခါ ယာဝကာလိ-ကဝတ္ထုကိုမျိုခဲ့လျှင် ပါစိတ်အာပတ်သင့်သည်၊အကြောင်းမရှိဘဲနောက်ကာလိက ၃-ပါးကိုမျိုခဲ့လျှင် ၎င်းသိက္ခာပုဒ်၏ အန္တရာပတ္တိဝါရ၌ ဒုက္ကဋ်သင့်ကြောင်းလာရှိသည်၊ အန္တရာပတ္တိဝါရမည်သည် သိက္ခာပုဒ်အသီးအခြားအလားရှိသည်၊ အန္တရာပတ္တိဝါရ၌လာသော ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်လျှင်ပင် ဝိကာလဘောဇန မူလသိက္ခာပုဒ်ရင်း ပျက်ပြီ-ဟူ၍ ရဟန်းတို့မှာပင် မဆိုသာ။

အန္တရာပတ္တိဝါရမည်သည် ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကြီး ၄-ပါးတို့မှာလည်း လာသည်ပင်ဖြစ်သည်၊ ပဌမ ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကြီး၏ အန္တရာပတ္တိဝါရ၌လာသော ဒုက္ကဋ်အာပတ်ငယ် သင့်ရုံမျှနှင့် ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ကြီးပျက်ပြီ၊ ပါရာဇိကကျပြီ-မဆိုသာပေ၊ ထို့အတူ ဒုတိယ, တတိယ, စတုတ္ထပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကြီးတို့၌လာသော ဒုက္ကဋ်, ထုလ္လစ္စည်း-အာပတ်ငယ် သင့်ရုံမျှနှင့် ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ကြီးပျက်ပြီ၊ ပါရာဇိကကျပြီ၊ လူဖြစ်ပြီမဆိုသာပေ။

သံယာဒိသိသ်သိက္ခာပုဒ်ကြီး၁၃-ပါးတို့၌လည်းအန္တရာပတ္တိအာပတ်ယေအသီးအသီးလာသည်ပင်ဖြစ်သည်၊ထိုအန္တရာပတ္တိအာပတ်ယေသင့်ရုံမျှနှင့်မူလသိက္ခာပုဒ်ကြီးပျက်ပြီ၊ သီလဝိပတ္တိဆိုက်ပြီ၊ ဝုဋ္ဌာနကံထိုက်ပြီ၊ ပရိဝါသ်မာနတ် ထိုက်ပြီ-မဆိုသာပေ၊ထို့အတူ အကြောင်းမရှိဘဲနေလွဲသောအခါ နောက်ကာလိက ၃-ပါးကိုမျိုမိ၍ ရဟန်းတို့မှာအန္တရာပတ္တိဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်ရုံမျှနှင့် ဝိကာလဘောဇန မူလသိက္ခာပုဒ်ကြီးပျက်ပြီ-ဟူ၍ မဆိုသာပေ။

မူလသိက္ခာပုဒ်ကြီး၏အပျက်အဂ်ါတွင် ယာဝကာလိကဝတ္ထုကိုသာပြဆိုကြသော အဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့နှင့်အညီ နေလွဲသောအခါ ယာဝ-ကာလိကဝတ္ထုကိုမျိုမှသာ ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ်ပျက်သည် ဟု-ဆိုထိုက်ပေသည်၊သုဘွန်လာ ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်သောလူတို့မှာမူကား-ထို အန္တရာပတ္တိဝါရ၌လာသော နောက်ကာလိက ၃-ပါးအတွက် အပျက်အဂ်ါ မဆိုင်ပေ။

[ဤကား-ရဟန်းတို့မှာ အကြောင်းမရှိဘဲ နေလွဲသော်အခါ နောက်ကာလိက ၃-ပါးကိုမျိုမိ၍ အန္တရာပတ္တိဝါရမှာလာသော ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်ခဲ့လျှင် လူတို့မှာလည်း ထိုကာလိက ၃-ပါးကို ထိုနည်းအတူ မျိုခဲ့လျှင် ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ် ပျက်ရမည်-ဆိုသော အယူကိုဖြေဆိုချက်တည်း။]

အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏ လုပ်သားဥပုသ်သည် ဝတ္ထုကိုဖြေဆိုချက်ကား

အနာထပိဏ်သူဌေးဝတ္ထု၌ စတုမဇုမည်သည် နောက်ကာလိက ၃-ပါးတွင် သတ္တာဟကာလိက ဝတ္ထုပေတည်း။

၁။ ထိုဝတ္ထုကို သူဌေးမင်းကြီးတို့ သုံးဆောင်ကြပါ၏လော-ဟု မေးလေရာ ငါတို့မှာအနာရောဂါမရှိ၍ မသုံးဆောင်ကြသည်ဟု ဆိုသောသူဌေးကြီးစကားတချက်။

၂။ တရက်လုံးလုံး ဥပုသ်ရသော သူဌေးကြီးတို့မှ မသုံးဆောင်ကြလျှင် နေ့ထက်ဝက်မျှ ဥပုသ်ရသောအကျွန်ုပ်လည်း မသုံးဆောင်ပါပြီ-ဟု လုလင်ကဆိုသော စကားတချက်။

ထို ၂-ချက်တွင် သူဌေးကြီးစကားကို ထောက်၍ နောက်ကာလိက ၃-ပါးကို အကြောင်းမရှိဘဲ နေလွဲသောအခါ သုံးဆောင်လျှင် ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ် ပျက်သည်-ဟုယူခဲ့ချေသော်- လုလင်စကားကို ထောက်ထား၍ ထိုလုလင်သည် ဂေလညအကြောင်း ထင်ရှားရှိလျက် စတုမဓုကို မသုံးဆောင်ဘဲ အသက်ကို အသေခံလေရကား-အကြောင်းရှိသော်လည်း မသုံးဆောင်ရ၊သုံးဆောင်ခဲ့လျှင် သိက္ခာပုဒ်ပျက်သည်-ဟုယူပါတော့လော-ဆိုရန်။

ဂေလည အကြောင်းရှိလျက်နှင့် မသုံးဆောင်ဘဲ အသေခံသော ထိုလုလင်အမှုမှာ သိက္ခာပုဒ်ပျက်မှုကြောင့် မသုံးဆောင်သည်မဟုတ်၊ သိက္ခာပုဒ် လျော့ပါးမှုကြောင့် မသုံးဆောင်လေသည်၊ သိက္ခာပုဒ်ကို အသက်မျှမက ရှိသေလှသော သဒ္ဓါတရားအတွက် သက်သက်သာ ဖြစ်ပေသည်-ဟုဖြေလိမ့်မည်။

ထိုအခါ ဟုတ်လှပြီ၊သိက္ခာပုဒ်ပင် မပျက်သော်လည်း လျော့ပါးရန် အချက်ထင်၍ ထိုလုလင်သည် မသုံးဆောင်သကဲ့သို့ သူဌေးကြီးများလည်း လျော့ပါးရန်အတွက်ကြောင့်ပင် မသုံးဆောင်ကြပေသည်၊ ပျက်ရန်အတွက် မသုံးဆောင်ကြသည်မဟုတ်ဟု-ဆိုခဲ့သည်ရှိသော်- အပျက်အင်္ဂါတွင် ယာဝကာလိက ဝတ္ထုကိုသာ ပြဆိုကြသော အဋ္ဌကထာ, ဋီကာများနှင့်လည်း တပြေးတည်း ညီညွတ်ကြသည်မဟုတ်လော၊ ပျက်ရန်အတွက်ကြောင့် မသုံးဆောင်ကြသည်-ဟုယူခဲ့သော် ယာဝကာလိ-က ဝတ္ထုကိုသာ အင်္ဂါအချုပ်လုပ်၍ ထားကြသောအဋ္ဌကထာ,ဋီကာ, တို့နှင့် ဆန့်ကျင်ရာသည် မဟုတ်လော။

ထို့ကြောင့် ဝတ္ထုသက်သေဆိုသည်မှာ သဒ္ဓါတရားသို့လိုက်၍ ဖြစ်ကြသည်၊ သိက္ခာပုဒ်၏အချုပ်အင်္ဂါသည်သာ ပမာဏဖြစ်ပေသည်။

[ဤကား-အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏ လုပ်သား ဥပုသ်သည် ဝတ္ထုကို ဖြေဆိုချက်တည်း။]

ယာဝကာလိက ဝတ္ထုမှာ နေလွဲသောအခါ ဂေလည အကြောင်းရှိသည်ဖြစ်စေ, မရှိသည်ဖြစ်စေ မျိုမိလျှင် အာပတ်ကေန်သင့်တော့သည်ဖြစ်၍ အပျက်အင်္ဂါတွင် ပါပေသည်၊ နောက်ကာလိက ၃- မျိုးမှာမူ

၁၆၄ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အဆုံးအဖြတ်

ကား-ဂေလညပါပါသအကြောင်းမရှိဘဲ မျိုမှအာပတ်သင့်သည်၊ အကြောင်းရှိ၍မျိုလျှင် အာပတ်မသင့်၊ ဤသို့အာပတ်သင့်မှုကေန်မဟုတ်၊ အနေကန်ဖြစ်သောကြောင့် အပျက်အဂ်ါတွင် မပါပေသည်- ဟူသော စကားမှာလည်း သိက္ခာပုဒ်တို့၏အချုပ်အဂ်ါမည်သည် ပျက်ရန်ရှိသမျှကို ချန်ရသည်မဟုတ်၊ယာဝကာလိက ဝတ္ထုနှင့် တပေါင်းတည်း မချုပ်သာလျှင် ဝတ္ထုအားလျော်စွာ ခွဲ၍သော်လည်းချုပ်ရသည်။

၁။ ယာဝကာလိက ဝတ္ထုလည်းမှန်စေ။
၂။ နေလည်းလွဲစေ။
၃။ အကြောင်းလည်းကင်းစေ။
၄။ မျိုစေ၊ ၄-ပါးတရပ်။
၁။ ကြွင်းသောကာလိက၃-ပါးတွင် တပါးပါးလည်း ဖြစ်စေ။
၂။ နေလည်းလွဲစေ။
၃။ အကြောင်းလည်းကင်းစေ။
၄။ မျိုစေ၊ ၄-ပါးတရပ်။

ဤသို့ ခွဲ၍သော်လည်း ချုပ်ရသည်၊ ပျက်ရန်ရှိသမျှကို ချန်ရသည်မဟုတ်၊ ထိုသို့လည်း အချုပ်မရှိခဲ့၊ ထို့ကြောင့် အာပတ်သင့်မှု, သိက္ခာပုဒ်ပျက်မှု အနေကန်ဖြစ်သောကြောင့် မပါသည်မဟုတ်၊ သိက္ခာပုဒ်ပျက်မှုပင် မဟုတ်သောကြောင့် မပါလေသတည်း။

ဤတွင်ရွှေ့ကား-ဥပုသ်သည်တို့၏ အကြောင်းမရှိဘဲ နေလွဲ ကွမ်းစား, ဆေး ဝါး,ဆေးသောက်မှုများသည် ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်ပျက်မပျက်ကို ပြဆိုခြင်းပြီး၏။

၂-သိက္ခာပုဒ်အညှိုးအဂ်ါတွင် ပါ-မပါကိုပြဆိုခြင်း

၂။ အညှိုးအဂ်ါတွင် ပါမည်,မပါမည်မေးရာ၌-

ယခုကာလ ရှိရှိသမျှသော ပုထုဇဉ်လူရှင်ရဟန်းတို့၏ သီလစုသည် အညှိုးအဂ်ါမှ လွတ်ခဲ့လေစွ၊ အညှိုးအဂ်ါစုကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာလာသည့် အတိုင်းဆိုလိုက်အုံ့။

မေထုန်၇-ပါးမှ မလွတ်ကင်းသောသီလသည်ညှိုးသောသီလမည်၏၊ မေထုန်၇-ပါးဆိုသည်ကား—

၁။ မာတုဂါမ၏ အနင်းအနှိပ် အဆုပ်အနယ်ကို သာယာခြင်းတပါး,

၂။ မာတုဂါမနှင့်တကွ ရယ်ဘွယ်ရှင်ဘွယ် ကျီဘွယ်ကျီစားပြောဆိုသာယာခြင်းတပါး,

၃။ မာတုဂါမနှင့်အချင်းချင်းစိန်းစိန်းစိုက်စိုက်ကြည့်ရှုသာယာခြင်းတပါး,

၄။ မာတုဂါမ၏ အသံကို အနီးအဝေးကကြားရ၍ သာယာခြင်းတပါး,

၅။ ရှေးရှေးသောအခါကမာတုဂါမနှင့်ပျော်ပါးဘူးသည်ကိုအမှတ်ရ၍ တအောက်မေ့မေ့ သာယာခြင်းတပါး,

၆။ တပါးသောသူတို့ မာတုဂါမနှင့် ပျော်ပါး၍နေသည်ကို မြင်၍ ကြား၍ သာယာခြင်းတပါး,

၇။ ယခုစောင့်ထိန်းသောဥပုသ်သီလ၏အကျိုးကိုနောင်နတ်သမီး, နတ်သားဖြစ်၍ ခံစားစံစားလိုသော စိတ်ညွှတ်ခြင်းတပါး,

ဤ၇-ပါးသည် မေထုန်ငယ်၇-ပါးမည်၏။

ထို၇-ပါးတွင် တပါးပါးနှင့်စွန်းငြိသောသီလသည် သီလညှိုး,သီလကျိုး, သီလပျက်မည်၏။

ဗြာဟ္မဏ၊ပုဏ္ဏား။ဣဒမ္ပိ၊ဤ၇- ပါးတွင်တပါးပါးနှင့်ယှဉ်သောအမှုသည်။ ဗြဟ္မစရိယဿ၊ ဥပုသ်သီလဟုဆိုအပ်သော မြတ်သောအကျင့်၏။ခဏ္ဍာမ္ပိ၊ ကျိုးသည်လည်းမည်၏။ ဆိဒ္ဒမ္ပိ၊ ပေါက်သည်လည်းမည်၏။ သဗလမ္ပိ၊ ကြောင်သည်ကျားသည်လည်းမည်၏။ ကမ္မာသမ္ပိ၊ ပြောက်သည်ကျားသည်လည်းမည်၏။

[သတ္တနိပါတ်အဂ်ုတ္တိ၊ရ်ပါဠိတော်။]

ဤသို့လာသော ပါဠိတော်မြတ်ကို နှလုံးထား၍ တနေ့တရက်မျှ စောင့်ထိန်းရသောသီလကို ထို၇-ပါးသောညှိုးနွမ်းခြင်းမှ ကင်းလွတ်စင်ကြယ်စေခြင်းငှါ ဥပုသ်နေ့၌ တထပ်စာထမင်းကို စောစောစား၍ ဥပုသ်

၁၆၆ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အဆုံးအဖြတ်

ခံယူပြီးနောက် တနေ့ပတ်လုံး မာတုဂါမတို့နှင့် မတွေ့မမြင်ရ, အသံစကားကိုမျှမကြားရသောနေရာ၌နေခြင်းငှါ သင့်မြတ်လှလေသတည်း။

ထိုမှတပါးလည်း—

အပရာယ စ ကောဓော ဥပနာဟော။လ။မဒေါ ပမာဒေါ တိအာဒိနံ ပါပဓမ္မာနံ အနုပ္ပတ္တိယာ။

ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့်အညီ-ကောဓ, ဥပနာဟ-အစရှိသော ပါပဓမ္မတို့နှင့်လွတ်ကင်းမှ အကျိုးအပေါက် အပြောက်အကျား လွတ်ကင်းသည်ဟု-ဆိုပြန်သောကြောင့်—

၁။ ကောဓ၊ အမျက်ထွက်၍ ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

၂။ ဥပနာဟ၊ ရန်ပြိုးဘွဲ့၍ ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

၃။ မက္ခ၊ သူ့ကျေးဇူးကိုချေ၍ ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

၄။ ပဠာသ၊ သူတပါးကို အညံ့အဖျင်းဖြစ်အောင်ပြု၍ ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

၅။ ဣဿာ၊ သူတပါးကို ပြ။စု၍ ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

၆။ မစ္ဆရိယ၊ ဝန်တို၍ ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

၇။ မာယာ၊ မိမိ၌ရှိသောအပြစ်ကို ဖုံးလွှမ်းမှုကြောင့် ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

၈။ သာဌေယ္ယ၊ မိမိ၌မရှိသောဂုဏ်ကို အရှိပြု၍ ပြခြင်းကြောင့် ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

၉။ ထမ္ဘ၊ ကိုင်းညွှတ်ထိုက်သောသူကို မကိုင်းညွှတ်ပြုခြင်းကြောင့် ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

၁၀။ မာန၊ နှလုံးနေမြင့်ခြင်းကြောင့် ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

၁၁။ အတိမာန၊ နှလုံးနေ အလွန်မြင့်ခြင်းကြောင့် ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

၁၂။ မဒ၊ မာန်ယစ်ခြင်းကြောင့် ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

၁၃။ ပမာဒ၊မေ့လျော့ကြောင်းဖြစ်သော အဖျင်းအချော် အသော့အသွမ်းတို့ကို ပြုခြင်းကြောင့် ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

၁၄။ အတ္တုက္ကံသန၊ မိမိဘက်ကိုအမြတ်အသာပြုခြင်းကြောင့် ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

၁၅။ ပရဝမ္ဘန၊ သူတပါးဘက်ကိုအယုတ်အညံ့ပြုခြင်းကြောင့် ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

၁၆။ နိန္ဒာ၊ သူတပါးကိုမျက်မှောက်၌ ကဲ့ရဲ့ခြင်းကြောင့် ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

၁၇။ ဂရဟာ၊ သူတပါးကို မျက်ကွယ်၌ ကဲ့ရဲ့ခြင်းကြောင့် ဥပုသ်ကျိုးခြင်းတပါး,

ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ဥပုသ်ကျိုးရန်, ညှိုးနွမ်းရန် ပါပဓမ္မတို့သည် အလွန်များပြားကုန်သည်၊ ထို့ကြောင့် ယခုကာလ မြင်မြင်သမျှသော လူလူရှင်ရှင် ပုထုဇဉ်တို့၏ သီလသည်အညှိုးအင်္ဂါမှ လွတ်ခဲလှစွဟု-ဆိုပေသည်။

ဥပုသ်ကျိုးခြင်းသည် ၂-ပါးရှိ၏။

၁။ ခံယူဆောက်တည်မှုပျက်အောင် ကျိုးခြင်းတပါး,

၂။ အကျိုးအာနိသင်သိမ်ဖျင်းရုံမျှ ကျိုးခြင်းတပါး,

ထို၂-ပါးတို့တွင်—

၁။ ထိုထိုသိက္ခာပုဒ်တို့၌ ပြအပ်သော အပျက်အင်္ဂါ ပြည့်စုံအောင် လွန်ကျူးမှုသည် ခံယူဆောက်တည်မှုပျက်အောင် ကျိုးခြင်းမည်၏။

၂။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော မေထုန်၇- ပါးတွင် တပါးပါးနှင့် ငြိစွန်းမှု, ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပါပဓမ္မတို့တွင် တပါးပါးနှင့် ငြိစွန်းမှုသည် အကျိုးအာနိသင်သိမ်ဖျင်းရုံမျှသော ကျိုးခြင်းမည်၏။

ဂေလညအကြောင်းမရှိဘဲ နေလွဲကွမ်းစား, ဆေးဝါး,ဆေးသောက်မှုသည် ထိုအမှုကိုသာယာသော ကိလေသာမှုပင်ဖြစ်ချေသည်၊ ထို့ကြောင့် အညှိုးမှုစုတွင် ပါဝင်ရာသော အခွင့်ရှိသည်ဖြစ်၍ အနာရောဂါဟူသော ဂေလညအကြောင်းမရှိဘဲ နေလွဲကွမ်းစား ဆေးသောက်မှုကိုပြုခဲ့သည်ရှိသော် ဝိကာလဘောဇန သီလဥပုသ်ညှိုးသည် အကျိုးအာနိသင် ညံ့သည်-ဟူ၍ဆိုရပေမည်။

၁၆၈ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အဆုံးအဖြတ်

ထိုမှတပါးလည်း—

အပ္ပိစ္ဆတာ သန္တုဋ္ဌိတာ သလ္လေခတာဒီနံစ ဂုဏာနံ ဥပ္ပတ္တိ-ယာ သင်္ဘဝေါ။

ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့်အညီ-အလိုနည်းခြင်း, ရောင့်ရဲခြင်း, ခေါင်းပါးခြင်း-စသောဂုဏ်တို့နှင့် ယှဉ်သော သီလမှ အကျိုးအပေါက်လွတ်သည်၊ ထိုဂုဏ်တို့နှင့် မယှဉ်မူ၍ မဟိစ္ဆတာ, အသန္တုဋ္ဌိတာ,အသလ္လေခတာ-အစရှိသော အပြစ်တို့နှင့် ယှဉ်ခဲ့ပြန်မူ အကျိုးအပေါက် မလွတ်သည်သာဖြစ်၏။

၁။ မဟိစ္ဆတာ၊ မိမိအကျင့်ကို သူတပါးတို့ သိကြားစေလိုထင်ရှားစေလိုသောကြောင့် ဥပုသ်ကျိုးခြင်း,

၂။ အသန္တုဋ္ဌိတာ၊ ယုတ်ညံ့သောအဝတ်, ယုတ်ညံ့သောအစား, ယုတ်ညံ့သော မြက်အခင်း,သစ်ရွက်အခင်းစသည်တို့၌ ရောင့်ရဲခြင်းကိုမပြုမူ၍ အဝတ်ကောင်း,အစားကောင်း ညောင်စောင်း မွေ့ရာ ကမ္မလာ ကော်ဇောစသော အိပ်ရာနေရာကောင်းတို့ကို သာယာ၍ ဥပုသ်ကျိုးခြင်း,

၃။ အသလ္လေခတာ၊ သိက္ခာပုဒ် အပျက်အင်္ဂါလွတ်ရုံမျှ အားရ၍ ထို့ထက်အလွန်ခြိုးခြံမှုမရှိ၍ ဥပုသ်ကျိုးခြင်း,

၄။ သင်္ဃဝိကာရာမတာ၊ အပေါင်းအဘော် မွေ့လျော်သည့် အတွက် ဥပုသ်ကျိုးခြင်း,

၅။ ဘဿာရာမတာ၊ သူတော်ကောင်းတရားမှ အလွတ်ဖြစ်သော စကားဒ္ဌမွေ့လျော်သည့် အတွက် ဥပုသ်ကျိုးခြင်း,

ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် သီလညှိုးမှု, ဥပုသ်ညှိုးမှုသည် အလွန်ပင်ပေါများလှလေသတည်း။

ဤစကားရပ်တို့ဖြင့်—

၁။ ဥပုသ် ခံယူပြီးသော နောက်၌ သစ်ခေါက်ဆိုး, သစ်ရွက်ဆိုး, ဖန်ရည်စွန်းသော အဝတ်မျိုးမှတပါး ပိတ်ဖြူ, ပိုး, ဖဲစသော အဝတ်ကောင်း,အထည်ကောင်းမျိုး,

၂။ သားပြွမ်းထမင်း,သားပြွမ်းဟင်း-စသော အစားကောင်းမျိုး,

၃။ သင်ဖြူး,ကော်ဇောစသော အိပ်ရာနေရာကောင်းမျိုး,
၄။ နေမလွမ်းပင် ဆေးကောင်း,ကွမ်းကောင်း လဘက်ကောင်းမျိုး,
၅။ နေလွဲသောအခါ ဆေးကွမ်းမျိုး အလုံးစုံကို၌ သန္တာ၌,သလ္လေ
ကင်းကွာ၍ သာယာစွာ သုံးဆောင်သမျှသည် ဥပုသ်ကျိုးမှု
ချည်း ဖြစ်သတည်း။

[အဌကထာ၌ ခဏ္ဍသဒ္ဒါနှင့်လာသောကြောင့် အကျိုးဟူ၍ဆိုပေ
သည်၊အကျိုးဆိုသော်လည်း အပျက်ကျိုးမဟုတ်၊အညှိုးကျိုးစုသာတည်း။]

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အညှိုးစုသည် လူတို့၏ ဥပုသ်သီလ၌သာ မဟုတ်၊ ရဟန်းတို့၏ သီလမှာလည်း နည်းတူပင်တည်း၊ ရဟန်းတို့၏ သီလ၌ ဝိနည်းနှင့် တိုင်းတာ၍ အာပတ်လွတ်ရုံမျှစောင့်ထိန်းလျှင် အပျက်လွတ်၏၊ အညှိုးအကျိုးမလွတ်၊ ဆိုခဲ့ပြီးသော ပါပဓမ္မတို့မှ လွတ်ကင်းစင်ကြယ်သော သီလသည်သာ လူသီလဖြစ်စေ, ရဟန်းသီလဖြစ်စေ၊ အနွမ်း အညှိုး အကျိုးအပေါက် အပြောက်အကျား ကင်းရှင်းလေသတည်း။

ခပ်သိမ်းသောပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့သည် နုလှစဉ်အခါ၌ ဤကဲ့သို့သော အကျိုးအပေါက် အပြောက်အကျားကိုပင် အဖြူအစင် အကောင်းအမြတ်ပြုလုပ်၍ တဘဝထက်တဘဝ ရင့်သန်ကြအောင် ကျင့်ဆောင်အားထုတ်ကြရကုန်သည်၊ ရင့်မာသော ဘဝသို့ ရောက်ကြမှ အထွတ်အထိပ်ဖြစ်သော သီလသို့ ရောက်နိုင်ကြကုန်သည်။

ဤတွင်ရှေကား- ဥပုသ်သည်တို့၏အကြောင်း မရှိဘဲ နေလွဲကွမ်းစား, ဆေးဝါး,ဆေးသောက်မှုများသည် သိက္ခာပုဒ်အညှိုးအင်္ဂါတွင် ပါ,မပါကို ပြဆိုခြင်းပြီး၏။

နိဂုံး

အယံ၊ ဤဥပုသ်သည်တို့၏ နေလွဲကွမ်းစား,ဆေးဝါး,ဆေးသောက် အဆုံးအဖြတ်သည်။ ဒွိသတေကသဟဿာဓိကေ သဠေမေ ဝဿေ၊ ၁၂ ၆ ၀-ပြည့်နှစ်၌။ ဘဒ္ဒပဒေ၊တော်သလင်းလ၌။ နိဋ္ဌိတော၊ အပြီးသို့ ရောက်၏။

ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အဆုံးအဖြတ်ပြီး၏။

သိက္ခာဂဟဏာရိန္ဓယ

နမော တဿ ဘဂဝေါ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

သီလခံယူပုံ-နည်း

ယခုအခါ သိက္ခာဂဟဏာ သီလခံကြသောအရာ၌-

၁။ အရှိုသောအရှင်တို့က ပါဏာတိပါတာဝေရမဏိ၊ အဒိန္နာ-ဒါနာဝေရမဏိ-စသည်ဖြင့်ဆိုရ အဆုံးမှ သိက္ခာပဒံ သမာဒိ-ယာမိ-ကို ထည့်သွင်းရွတ်ဆိုရ ခံယူစေကြကုန်သည်။

၂။ အရှိုသောအရှင်တို့က ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ ၊အဒိန္နာ-ဒါနာ ဝေရမဏိ -စသည်ဖြင့်ဆိုရ အဆုံးမှ သိက္ခာပဒံ သမာ-ဒိယာမိ-ကိုထည့်သွင်းရွတ်ဆိုရ ခံယူစေကြကုန်သည်။

၃။ အရှိုသောအရှင်တို့က ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ၊ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိ-ယာမိ-စသည်ဖြင့်ဆိုရ အပြည့်အစုံ ခံယူစေကြကုန်သည်။

၄။ အရှိုသောအရှင်တို့က ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာ-ပဒံ သမာဒိယာမိ၊အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာ-ဒိယာမိ-စသည်ဖြင့် ဆိုရခံယူစေကြကုန်သည်။

၁–ပဌမနည်းကိုစိစစ်ပြခြင်း

ယင်းသို့ ၄-ထွေ ၄-ပါး ကွဲပြားရှိနေကြသည်တွင် ဝေရမဏိ-ဟု ဣကာရန္တနှင့်ပေးသော အရှင်တို့ကား–

ပဠဝသိက္ခာပဒါနိ

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ။
၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ။
၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ။
၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ။
၅။ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ။
[အဘိဓမ္မသိက္ခာပဒဝိဘင်းပါဠိတော်။]

ယော ဓ ခေါ ဗြာဟ္မဏ ပသန္နစိတ္တော ပဠ သိက္ခာပဒါနိ သမာဒိယတိ။

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ။
၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ။
၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိ။
၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ။
၅။ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိ။
[သုတ်သီလက္ခန်ပါဠိတော်။]

အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သာမဏေရာနံ ဒသသိက္ခာပဒါနိ၊ တေသု စ သာမဏေရေဟိ သိက္ခိတုံ။

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ။
၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ။
၃။ အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏိ။
၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ။
၅။ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိ။
၆။ ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏိ။
၇။ နစ္စ ဂီတ ဝါဒိတ ဝိသူကဒဿနာ ဝေရမဏိ။
၈။ မာလာဂန္ဓဝိလေပနဓာရဏမဏ္ဍန ဝိဘူသနဋ္ဌာနာဝေရမဏိ။

၉။ ဥစ္စာသယနမဟာသယနာ ဝေရမဏိ။
၁၀။ ဇာတရူပ ရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာ ဝေရမဏိ။
[ဝိနည်းပါဠိတော်။]

ယော စ ပသန္နစိတ္တော သိက္ခာပဒါနိ သမာဒိယေယ္ယ။
၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ။
၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ။
၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိ။
၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ။
၅။ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိ။
[သုတ္တသင်္ဂဟ။]

ဤသို့ ထုတ်ပြခဲ့ပြီးသော အဘိဓမ္မပါဠိတော်, သုတ်ပါဠိတော်, ဝိနည်းပါဠိတော်, သုတ္တသင်္ဂဟကျမ်းတို့၌ အတွေးမလျော် အမြော်မသင့် အချင့်မရောက် အထောက်မမည် ဆိုသကဲ့သို့ရှိချေသည်။

အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ-ထိုပါဠိပဒများသည် သိက္ခာပုဒ်ဆောက်တည်ပုံ အခြင်းအရာ သမာဒါနာကာရကိုပြသော ပါဠိပဒမဟုတ်၊ ပဠာသိက္ခာဒါနိ-ဟူသောပုဒ်၏အရ သိက္ခာပဒသရုပ်ထုတ်ပြကာမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ထို့ကြောင့် ထိုပါဠိပဒတို့၌ ဤသို့သော အနက်ကို ဆိုအပ်၏။

ပဠာ၊ ၅-ပါးကုန်သော။ သိက္ခာပဒါနိ၊သိက္ခာပုဒ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ကတမာနိပဠာ၊ အဘယ် ၅-ပါးတို့နည်းဟူမူ။

၁။ ပါဏာတိပါတာ၊ သူ့အသက်ကို သတ်ခြင်းမှ။ ဝေရမဏိ၊ ကြဉ်ရှောင်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်လည်းတပါး။

၂။ အဒိန္နာဒါနာ၊ သူ့ဥစ္စာကိုခိုးခြင်းမှ။ ဝေရမဏိ၊ ကြဉ်ရှောင်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်လည်းတပါး။

၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ၊သူ့သားအိမ်ရာကို ပြစ်မှားခြင်းမှ။ဝေ-ရမဏိ၊ကြဉ်ရှောင်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်လည်းတပါး။

၄။ မုသာဝါဒါ၊ မဟုတ်မမှန်သောစကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ။ ဝေရမဏိ၊ ကြဉ်ရှောင်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်လည်း တပါး။

၅။ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ၊ မူးယစ် မေ့လျော့ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောသေရည် သေရက်ကို သောက်စားခြင်းမှ။ ဝေရမဏိ၊ ကြဉ်ရှောင်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်လည်း တပါး။

ဣမာနိပဉ္စ၊ ဤ ၅-ပါးတို့တည်း။

[နောက်ပါဠိများ၌လည်း ဤနည်းကိုမှီ၍ အနက်ဆိုပါ။]

မေးမြန်းဘွယ်

မေး။ ။ထိုပါဠိများ၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော အနက်ကိုသာ ယူသင့်ငြားသော်လည်း သဒ္ဒါဟူက ဆိုလိုရာ ဖြစ်စကောင်းသော ကြောင့် ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ-စသည်ဖြင့်ပေးသော သိက္ခာပုဒ်များ၌ ဝေရမဏိဟူသောပုဒ်ကို ဝိရမာမိတိ ဝေရမဏိ။ အဟံ၊ ဝါသည်။ ပါဏာတိပါတာ၊ သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်းမှ။ ဝေရမဏိ၊ ကြဉ်ရှောင်ပါ၏။ ဤသို့ အနက်ကိုဆို၍ ဆောက်တည်သောအရာကိုပင် ဝေရမဏိ-အရယူလျှင် မသင့်ပြီလောဟူမူ—

ဖြေ။ ။သိဒ္ဓိလက္ခဏသာရေန၊ ဝိဝစ္ဆာဝုနုဂမျတေ။

ဟူ၍ ဆရာတို့ မိန့်ချက်နှင့်အညီ သဒ္ဒါဟူက ဆိုလိုရာဖြစ်စကောင်း၏ဟူသော်လည်း အလေးဂရု ပြုစလောက်သောကျမ်းဂန်အထောက်အထားနှင့်ကင်း၍ ဆိုခြင်းဌာမသင့်သောကြောင့်ရင်း, ဆောက်တည်သောသူကို ဝေရမဏိ-အရ ယူဘူးသော ကျမ်းဂန်အထောက်အထား မရှိသောကြောင့်ရင်း မသင့်ဟူ၍ ပယ်အပ်၏။

ထိုစကားမှန်၏၊ ကျမ်းဂန်တို့၌—

တတ္ထ ဝိရတိ နိပ္ပရိယာယသိက္ခာပဒံ၊သာ ဟိ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိတိ ပါဠိယံ အာဂတာ။

[သမ္မောဟ ဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ။]

ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိတိ အာဒိသိက္ခာပဒါနိ ဘဂဝ-တာ ဧဝံ ဝုတ္တာနိ။

[ခုဒ္ဒကပါဌအဋ္ဌကထာ။]

ဤသို့ဝေရမဏိအရကို ဝိရတိဝမ္မဟုဆိုအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ကိုသာ အဋ္ဌကထာဆရာတို့ ယူကြကုန်သည်၊ ဆောက်တည်သူကို မယူကြကုန်၊ ဝေရံမဏိတိ ဇဟတီတိ ဝေရမဏိ-ဟု ကတ္တာ့သာဓနကြီကြသော သာရတ္ထဒီပနီ စသည်များ၌လည်း ဝိရတိဝမ္မကိုသာ ယူပါ။

မေးမြန်းဘွယ်

မေး။ ။ဝေရမဏိအရကို ဝိရတိဝမ္မကိုပင်ယူ၍-ပါဏာတိ ပါတာ၊ သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်းမှ။ ဝေရမဏိ၊ကြဉ့်ရှောင်ကြောင်း ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း ။ပ။ သုရာမေရယမဇ္ဇ ပမာဒဋ္ဌာနာ၊မူးယစ်မေ့လျော့ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော သေရည်သေရက်ကို သောက်စားခြင်းမှ။ဝေရမဏိ၊ ကြဉ့်ရှောင်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း။ ဤတို၊ ဤသို့။ သိက္ခာပဒံ၊သိက္ခာပုဒ် ၅-ပါးအပေါင်းကို။သမာဒိ-ယာမိ။ ကောင်းစွာခံယူ ဆောက်တည်ပါ၏။ ဤသို့သော အနက်ကို ဆိုသော် မသင့်ပြီလော၊ ဤသို့သော အနက်ကို ရည်၍အဆုံး၌သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-ကို ထည့်ပြန်သည် မဟုတ်လောဟူမူ—

ဖြေ။ ။ဤသို့သော အနက်ကိုရည်၍ ဆိုသည်မှန်လျှင် သန္ဓိဌာပက ဖြစ်သော သမာဒါန စေတနာတခုသာ ဖြစ်သင့်ရကား-သိက္ခာပုဒ် ၅-ပါးအပေါင်းကို တပေါင်းတည်း ဆောက်တည်ခံယူသည်မည်ရာသောကြောင့် မသင့်လွန်း-ဟူ၍ ပယ်အပ်၏။

[တပေါင်းတည်း ဆောက်တည်ခြင်း၏ မသင့်ကြောင်းကို နောက်မှဆိုမည်။]

မေး။ ။ယေန ယသ ဟိ သမ္ဘန္ဓော၊ ဒုရဋ္ဌမ္ပိ စ တသ တံ။ အတ္ထတော ဟျသမာနာနံ၊ အာသန္နတ္တာ မကာရကံ။

ဟူသောဥာသ်ဆရာ အရှင်မဟာဝဇိရဗုဒ္ဓိမိန့်ချက်နှင့်အညီ နောက်ဆုံး၌ ဆိုအပ်သော သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-ကို ရှေးရှေးပုဒ်တို့၌လည်း ယှဉ်စပ်တွဲဘက်၍ အနက်ယူရလျှင်မသင့်ပြီ လော-ဟူမူ။

၎ဖြေ။ ။ရှေးရှေး သိက္ခာပုဒ်တို့သည် သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိကို တိုက်ရိုက်ထုတ်ဘော်၍ နှုတ်ဖြင့်မရွတ်ဆိုက သမာဒါနစေတနာ မဖြစ်ရာသောကြောင့်ရင်း, သဒ္ဒယုတ္တိ မရှိသောကြောင့်ရင်း မသင့်သည်သာဟူ၍ ပယ်အပ်၏။

သဒ္ဒယုတ္တိမရှိကြောင်းကား—

နောက်ဆုံးထည့်သော သိက္ခာပဒံဟူသော ပုဒ်သည်ရှေးရှေးဝေရမ-ဏိ-ပုဒ်တို့ကို ငဲ့ခြင်းရှိပါလျှင် နောက်ဆုံး၌ ဝေရမဏိပုဒ်နှင့် သမာသ်မဖြစ်သင့်၊ ဤပါဠိတော်၌လည်း ဆောက်တည်ပုံမလာ၊ အဌကထာများနှင့်လည်းမလျော်လှ၊ သဒ္ဒယုတ္တိ, အတ္ထယုတ္တိတို့လည်း မသင့်မြတ်ဖြစ်လေရကား-ဤပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ၊ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမ-ဏိ ဟု ဣကာရန္တသက်သက်နှင့်ပေးခြင်းကို အလျင်းပင် ပယ်သင့်သည်။

ဆရာတို့ကား—

သဒ္ဒယုတ္တိပင် မသင့်သော်လည်း ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ-ဟု နှုတ်ကဆိုစဉ် သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ပါ၏-ဟု စိတ်ဖြစ်က သမာဒါနကိစ္စ မြောက်ကောင်းပါ၏၊သဒ္ဒယုတ္တိရှိခြင်းသည် ပမာဏမဟုတ်၊ စေတနာသည်သာ ပမာဏဖြစ်သတည်း-ဟု ကြံကြကုန်၏၊ ဆင်ခြင်ကြပါ။

ဤကား-ပဌမနည်းကိုစိစစ်ပြခြင်းပြီး၏။

၂-ဒုတိယနည်းကိုစိစစ်ပြခြင်း

ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ၊ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ-ဟု နိဂ္ဂဟိတန္တနှင့် ပေးသောအရာမှာ—

အချို့သောဝိနည်းမဟာဝါ-စသည်၌ဒုတိယန္တနှင့်ရှိသည်ဖြစ်၍ရင်း, အဆုံး၌တည်သော သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-ဟူသောပုဒ်ချင်းဝိသေ-

သနဝိသေသျှသာလျှင် သဒ္ဒယုတ္တိလည်း သင့်မြတ်လှပေသည်ဖြစ်၍ရှင်း, သဒ္ဒါနေအားဖြင့် အပြစ်ဆိုဘွယ်မရှိပေ။

သို့သော်လည်း-သမာဒိယာဒိ-ဟူသော ပဓာနကြိယာပုဒ်တခုသာ ပါသည်ဖြစ်၍ သမာဒါနစေတနာ တချက်သာ ဖြစ်သင့်ရကား-တပေါင်းတည်း ဆောက်တည်သည် မည်ပြန် သောကြောင့်ရင်း, တပေါင်းတည်း ဆောက်တည်ခဲ့သော်–

ကေသို့ ဘိန္နေ သဗ္ဗာနိ ဘိန္နာနေ၀ ဟောန္တိ။

ဟူသော သမ္မောဟ၀ိနောဒနီအဋ္ဌကထာစသည်များနှင့်အညီ တခုသော သိက္ခာပုဒ်ပျက်လျှင် အကုန်အစင် ပျက်ရလေသောကြောင့်ရင်း, ထိုသို့သောပေးခြင်းကိုလည်း အလွန်မနှစ်သက်အပ်။

ထိုစကားမှန်၏၊ လူတို့မည်သည် သိက္ခာသီလကို စောင့်ရှောက်ခွင့် အလွန်ရခဲကြကုန်သည်၊ အလွန်ရခဲ၍ စောင့်ရှောက်ပြန်ပါလျှင်လည်း ရယ်မြူးလိုရ၍ ပြက်ရယ်သမ္ဘူဆိုကာမျှနှင့် ပျက်စီးတတ်သော မုသာ၀ါဒ သိက္ခာပုဒ်များကို မတိမ်းမပါးရအောင် အလွန်စောင့်ရှောက်နိုင်ခဲသည်၊ ပြက်ရယ်သမ္ဘူဆိုမိ၍ မုသာ၀ါဒသိက္ခာပုဒ်တခု တိမ်းပါးပျက်စီးခဲ့လျှင် ၅-ပါး, ၇-ပါး, ၁၀-ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည် တပြိုင်နက်ပျက်စီး၍ ထိုဈာန်ဌပင် သီလဥပုသ်သည်အဖြစ်မှ ရွှေ့လျောကျ၍ ပါရာဇိကကျသော ရဟန်းသာမဏေနှင့် တစိတ်တဒေသ အလားတူဖြစ်လေရာသည်၊ ဤသို့သောအကြောင်းများကြောင့် ထိုးသို့ပေးခြင်းကို အလွန်မနှစ်သက်အပ်။

ဤကား-ဒုတိယနည်းကိုစိစစ်ပြခြင်းပြီး၏။

၃-၄-တတိယ, စတုဏ္ဍနည်းတို့ကို စိစစ်ပြခြင်း

ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-ဟူ၍ ပေးကြသောနည်း၊ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ ံ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-ဟူ၍ ပေးကြသောနည်းများမှာမူကား–

သမာသ်နှင့် ၀ါကျသာ ထူးကြသည်ဖြစ်၍ အချင်းချင်းလည်း မဆန့်ကျင်ကြ၊ ပါဠိ,အဋ္ဌကထာ,ဋီကာကျမ်းဂန်များနှင့် သင့်မြတ်လျော်ကန်လှပေသည်။

ထိုစကားသည်မှန်၏၊ သိက္ခာသီလဆောက်တည်ခံယူပုံအခြင်းအရာကို တိုက်ရိုက်ပြသော ခုဒ္ဒကပါဠိပါဠိတော်၌–

ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

စသည်ဖြင့်လာသည်။

သဒ္ဓမ္မပဇ္ဇောတိကာ အမည်ရှိသော ၎င်းခုဒ္ဒကပါဠိအဋ္ဌကထာ၌ လည်း–

တာနေတာနိ· သမာဒါယ သိက္ခတိ သိက္ခာ ပဒေသူတိ သုတ္တာနုသာရေန သရဏဂမနေသု စ ဒသိတပါဠာနုသာရေ-နေ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိတိ ဧဝံ ဝစနာမဂ္ဂံ အာရောပိတာနိတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဟူ၍လာသည်။

ဥပါသကာလင်္ကာရကျမ်း, မင်္ဂလတ္ထဒီပနီကျမ်း, သုတ္တသင်္ဂဟကျမ်းများ၌လည်း–

ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိတိ အာ-ဒိနာ ပါဠိယေဏ္ဍံဝါ သမာဒိယန္တေန သမာဒိန္နာနိ ဟောန္တိ။

ဟူ၍လာသည်။

မဏိသာရမဉ္ဇူသာကျမ်း၌လည်း–

ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိတိ အာဒိနာ။

စသည်ဖြင့်လာသည်။

ဤသို့ ပါဠိတော်နှင့်တကွ အစောင်စောင်သော ကျမ်းဂန်တို့၌ သ-မာဒါနဝိရတိဖြစ်အောင် ခံယူဆောက်တည်ပုံ အခြင်းအရာများ၌ ပါ-ဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-ဟု တသမာသ်တည်း ဘက်တွဲယှဉ်စပ်၍သာလာသောကြောင့်၎င်း,ပဌမသိက္ခာပဒါနိ ပါဏာ-တိပါတာ ဝေရမဏိ-စသော ပါဠိတော်များကို ထောက်မြော်သော် ထိုသမာသ်ပုဒ်၏ အနိစ္စသမာသ်သာဖြစ်လိုသောကြောင့်၎င်း, တလုံး တလုံးသော အက္ခရာကို ၇-ကြိမ် ၇-ကြိမ်သော ကုသိုလ်ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ဖြင့် ရွတ်ဆိုရလေရကား-အက္ခရာများလျှင် ကုသိုလ်ဇော၀ါရလည်း အလွန်များစွာဖြစ်ရသောကြောင့်၎င်း,

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-ဟု ပေးသောနည်း,
၂။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ- ဟု ပေးသောနည်း။
ဤသို့ပေးသော ၂-ပါးသောနည်းကိုသာအထူးသဖြင့်ချီးမွမ်းအပ်၏။
တတိယ, စတုတ္ထနည်းတို့ကို စိစစ်ပြခြင်းပြီး၏။

အကျဉ်းမှတ်ဘွယ်

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝိရမာမိ ဒိပ္ပံ၊လောကေအဒိန္နံ ပရိဝဇ္ဇယာမိ။ စသည်လာသော ဝိမာနဝတ္ထုပါဠိတော်,
၂။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ဇီဝိတဟေတုပိ ပါဏံနဟနာမိတိဝါ ပါဏာတိပါ-တာ ဝိရမာမိတိဝါ ဝေရမဏိ သမာဒိယာမိတိဝါ ဧဝံ သိက္ခာ-ပဒါနိ- စသည်ဖြင့်လာသော သုမင်္ဂလဝိလာသိနီအမည်ရှိသော သီလက္ခန်ဓာ၌ကထာများကိုထောက်၍–
၁။ ပါဏံ နဟနာမိ။
၂။ အဒိန္နံ နအာဒိယာမိ-စသည်ဖြင့်လည်း ခံယူဆောက်တည်သင့်ပါ၏။

တနည်း။ ။ပါဏာတိပါတာ ဝိရမာမိ- စသည်ဖြင့် ခံယူဆောက်တည်သင့်ပါသေး၏။

တနည်း။ ။ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သမာဒိယာမိ-စသည်ဖြင့်လည်း ဆောက်တည်သင့်ပါသေး၏။

တနည်း။ ။ပါဏာတိပါတံ ပရိဝဇ္ဇေမိ၊ အဒိန္နာဒါနံ ပရိဝဇ္ဇေမိ-စသည်ဖြင့်လည်းဆောက်တည်သင့်ပါသေး၏။

တနည်း။ ။ပါဏာတိပါတံ နကရောမိ၊ အဒိန္နာဒါနံ နကရောမိ-စသည်ဖြင့်လည်း ဆောက်တည်သင့်ပါသေး၏။

[ဤအလုံးစုံသော နည်းသည် သမာဒါနဝိရတိသီလကို ဖြစ်စေတတ်ကြသည် ချည်းပင်ဖြစ်သည်။]

အကျဉ်းမှတ်ဘွယ်ပြီး၏။
သိက္ခာဂဟဏဝိနိစ္ဆယပြီး၏။

သီလအမျိုးမျိုးနဲ့ဝေခဏ်း

၂-ပါးစုသီလ

(က) သီလံ၊သီလသည်။ ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတတော-
၁။ လူတို့သီလ,
၂။ ရဟန်းတို့သီလဟူ၍ဂုဏ်း။

(ခ) ဂဟဋ္ဌ၊ လူတို့၏သီလ၌။ နိစ္စာနိစ္စတော-
၁။ အမြဲထိန်းရသော ၅-ပါးသီလ, အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ, ၁၀-ပါးသီလဟူသော နိစ္စသီလ,
၂။ အမြဲတတ်နိုင်လျှင် အမြဲ၊ရံခါတတ်နိုင်လျှင် ရံခါ ထိန်းရသော အဋ္ဌင်္ဂဥပုသ်ဟူသော အနိစ္စသီလဟူ၍ဂုဏ်း။

(ဂ) စာရိတ္တဝါရိတ္တတော--
၁။ ထိန်းနိုင်လျှင်အကျိုးရှိ၍ မထိန်းနိုင်လျှင် အပြစ်မရှိ၏သော ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ် စသော စာရိတ္တသီလ,
၂။ ထိန်းနိုင်လျှင် အကျိုးကြီးလှ၍ မထိန်းနိုင်လျှင် အပြစ်ကြီးလှသော ပါဏာတိပါတသိက္ခာပုဒ်စသော ဝါရိတ္တသီလဟူ၍ဂုဏ်း။

(ဃ) နိဿိတာနိဿိတတော-
၁။ တဏှာဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်သော နိဿိတသီလ,
၂။ တဏှာဒိဋ္ဌိနှင့် မယှဉ်သော အနိဿိတသီလဟူ၍ဂုဏ်း။

(c) လောကိယလောကုတ္တရတော-
၁။ လောကိသီလ,
၂။ လောကုတ္တရာသီလဟူ၍ဂုဏ်း။
ဒုဝိဓံ၊ ၂-ပါး ၂-ပါးစီအပြားရှိ၏။

[ဤကား- ၂-ပါးစုသီလတည်း။]

၃-ပါးစုသီလ

သီလံ၊ သီလသည်။ ဟီနမဇ္ဈိမ ပဏီတတော–
၁။ ယုတ်ညံ့သော ဟီနသီလ,
၂။ အလယ်အလတ်ဖြစ်သော မဇ္ဈိမသီလ,
၃။ အမြတ်ဖြစ်သော ပဏီတသီလဟူ၍ဝင်း။

အတ္တလောက ဓမ္မာဓိပတေယျတော–
၁။ ဒါနဒ္ဒိကဲ့သို့ မိမိကိုယ်ကိုအလေးပြု၍ ဖြစ်သောအတ္တာ
ဓိပတေယျသီလ,
၂။ လောကကို အလေးပြု၍ ဖြစ်သော လောကာဓိပတေ
ယျသီလ,
၃။ သူတော်ကောင်းတရားကို အလေးပြု၍ဖြစ်သော ဓမ္မာ
ဓိပတေယျ သီလဟူ၍ဝင်း။

ပရာမဋ္ဌာဒိတော–
၁။ တဏှာဒိဋ္ဌိဖြင့်-သုံးသပ်အပ်သော ပရာမဋ္ဌသီလ,
၂။ တဏှာဒိဋ္ဌိဖြင့် မသုံးသပ်အပ်သော အပရာမဋ္ဌသီလ,
၃။ ကိလေသာ ငြိမ်းပြီးသော ပဋိပဿဒ္ဓိသီလ ဟူ၍ဝင်း။
တိဝိဓံ၊ ၃-ပါး ၃-ပါးစီအပြားရှိ၏။
[ဤကား-၃-ပါးစုသီလတည်း။]

၄-ပါးစုသီလ

သီလံ၊ သီလသည်။ ဟာနဘာဂိယာဒိတော–
၁။ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းအဘို့ရှိသော ဟာနဘာဂိယသီလ,
၂။ တည်တံ့ခြင်းအဘို့ရှိသော ဌိတိဘာဂိယသီလ,
၃။ တိုးတက်ခြင်း အဘို့ရှိသော ဝိသေသဘာဂိယသီလ,
၄။ ထိုးထွင်းရှာသိခြင်းအဘို့ရှိသော နိဗ္ဗေဓဘာဂိယ သီလ
ဟူ၍ဝင်း။

ပကတိယာဒိတော–
၁။ ပကတိသီလ,
၂။ အာစာရသီလ,

၃။ ဓမ္မတာသီလ,
၄။ ပုဗ္ဗဟေတုကသီလဟူ၍ဌင်း။
စတုဒ္ဒိခံ၊ ၄-ပါး ၄-ပါးစီအပြားရှိ၏။
[ဤကား- ၄-ပါးစုသီလတည်း။]

၅-ပါးစုသီလ

(က) သီလံ၊ သီလသည်။ ပဟာနဝေရမဏိယာဒိတော-
၁။ ပဟာနသီလ,
၂။ ဝိရတိသီလ,
၃။ စေတနာသီလ,
၄။ သံဝရသီလ,
၅။ အဝိတိက္ကမသီလဟူ၍ဌင်း။
(ခ) ပဉ္စင်္ဂတော-
၁။ သတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း,
၂။ ခိုးမှုမှကြဉ်ရှောင်ခြင်း,
၃။ မလွန်ကျူးအပ်သော ၂-ကျိပ်သော မိန်းမမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း,
၄။ မုသားဆိုမှုမှကြဉ်ရှောင်ခြင်း,
၅။ ယစ်မျိုးမှကြဉ်ရှောင်ခြင်း ဟူသောအင်္ဂါအားဖြင့်ဌင်း။
ပဉ္စဝိခံ၊ ၅-ပါး ၅-ပါးစီအပြားရှိ၏။
[ဤကား- ၅-ပါးစုသီလတည်း။]

၈-ပါးစုသီလ

(က) သီလံ၊သီလသည်။
၁။ ပါဏာတိပါတာ၊ အသက်သတ်မှုမှ။ ဝေရမဏီ၊ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းလည်းတပါး,
၂။ အဒိန္နာဒါနာ၊ အရှင်မပေးသော ဥစ္စာကို ခိုးယူမှုမှ။ ဝေရမဏီ၊ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းလည်းတပါး,
၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ၊ ဖောဌဗ္ဗအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းသော အကျင့်မှ။ဝေရမဏီ၊ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းလည်းတပါး,

၄။ မုသာဝါဒါ၊ မဟုတ်စကားပြောဆိုမှုမှ။ ဝေရမဏီ၊ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းလည်းတပါး,

၅။ ပိသုဏာဝါစာ၊ ကုန်းတိုက်စကားပြောဆိုမှုမှ။ ဝေရမ-ဏီ၊ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းလည်းတပါး,

၆။ ဖရုသဝါစာ၊ အကြမ်းအတန်းပြောဆိုမှုမှ။ ဝေရမဏီ၊ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းလည်းတပါး,

၇။ သမ္ဘပ္ပလာပါ၊ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး, သံသရာအကျိုးမရှိသော ရာမ, အိနောင်, ငွေတောင်, ဘာရတ-စသော ဒဏ္ဍာရီစကားမျိုးကိုပြောဆိုမှုမှ။ဝေရမဏီ၊ကြဉ်ရှောင်ခြင်းလည်းတပါး,

၈။ မိစ္ဆာဇီဝါ၊ ယုတ်မာသော အသက်မွေးမှုမှ။ဝေရမဏီ၊ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းလည်းတပါး,

ဤတို၊ ဤသို့။ အာဇီဝဋ္ဌမကဝသေန၊ အာဇီဝလျှင် ၈-ခု-မြောက်ရှိသော နိစ္စသီလ၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း ကောင်း။

(ခ) ဥပေါသထဝသေန၊ အဂ်ါ ၈-ပါးရှိသော ဥပေါသထ သီလ၏ အစွမ်းအားဖြင့် လည်းကောင်း။

(ဂ) ပုန၊ တဘန်။ဥပေါသထေ၊ အဋ္ဌင်္ဂဥပုသ်၌။

၁။ ပါဏတိကံ၊ပဏတိဥပုသ်နေ့၌စောင့်ထိန်းသောအဋ္ဌင်-ဥပုသ်ဟူ၍ဝင်း။

၂။ ပါဋိဟာရိယံ၊ ၄-လတန်သည်, ၃-လတန်သည်, ၂-လတန်သည်, ၁-လတန်သည်, တပက္ခတန်သည် အမြဲ စောင့်ထိန်းသော ပါဋိဟာရိယဥပုသ် ဟူ၍ဝင်း။

၃။ ပဋိဇာဂရံ၊အကြိုရက် အပိုရက်တို့၌ စောင့်ထိန်းသော ပဋိဇာဂရဥပုသ် ဟူ၍ဝင်း။

(ဃ) ပုန၊ တဘန်။

၁။ ဂေါပါလကံ၊ နွားငှါးကျောင်းသောသူ၏ အမှုနှင့် အလားတူသော ဂေါပါလကဥပုသ် ဟူ၍ဝင်း။

၂။ နိဂဏ္ဌကံ၊ နိဂဏ္ဌတက္ကတွန်းတို့၏ ဥပုသ်နှင့်တူသော နိဂဏ္ဌဥပုသ် ဟူ၍ဝင်း။
၃။ အရိယကံ၊ အရိယာတို့၏ ဥပုသ်နှင့်တူသော အရိယာ ဥပုသ် ဟူ၍ဝင်း။
အဌဝိဓံ၊ ၈-ပါး ၈-ပါးစီ အပြားရှိ၏။
[ဤကား-၈-ပါးစုသီလတည်း။]

၉- ပါးစုသီလ

သီလံ၊ သီလသည်။ နဝင်္ဂုံပေါသထဝသေန၊ မေတ္တာ ဘာဝနာနှင့် တကွ အင်္ဂါ၉-ပါးရှိသော နဝင်္ဂဥပုသ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ။နဝဝိဓံ၊ ၉-ပါးအပြားရှိ၏။
[ဤကား-၉-ပါးစုသီလတည်း။]

၄၀- စုသီလ

သီလံ၊ သီလသည်။ ဒသန္နံ၊ ၁၀- ပါးကုန်သော။ ဒုစ္စရိတာနံ၊ ဒုစရိုက်တို့ကို။ ပဟာနဝသေန၊ ပယ်စွန့်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ စတ္တာလီ သဝိဓံ၊ ၄၀-အပြားရှိ၏။
တံ၊ ထိုသီလအပြားကို။ ဒေသေန္တိ၊ ဟောတော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရားကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။နမာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။
[ဒုစရိုက်တို့၌ မနောကံ ၃-ပါးကို သီလအပြား၌ သွင်းလိုက်သည် ကား-သီလအစစ်ဖြစ်၍ သွင်းသည်မဟုတ်၊ မနောကံသီလဟူ၍မရှိ၊ ဒုစရိုက် တို့ကို အစုံအလင်ထုတ်ပြလို၍ သွင်းလိုက်သည်။]

ဒုစရိုက်၄၀-ဆိုသည်ကား—
၁။ ဒုစရိုက်၁၀-ပါးတွင် တပါးပါး၌ကိုယ်တိုင်ပြုခြင်း,
၂။ သူတပါးကိုစေခိုင်းခြင်း,
၃။ ထိုဒုစရိုက်မှုကို ချီးမွမ်းခြင်း,
၄။ ထိုဒုစရိုက်မှုကို နှစ်သက်ခြင်း—
ဟူ၍ ၄-ပါး၄-ပါးစီပွားရ၍ ဒုစရိုက် ၄၀-ဖြစ်သတည်း။
[ဤကား ၄၀-စုသီလတည်း။]
သီလအမျိုးမျိုးခွဲဝေခက်းပြီး၏။

သစ္စတ္ထဒီပနိကျမ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ပဏ္ဍာမနှင့်ပဋ္ဌိညာဉ်

နမော ရတ်နတ္တယဿ။ ။စတုသစ္စဝိနိမုတ္တာ ဒေသနာ နာမနတ္ထိ-ဟူသည်နှင့်အညီ ဘုရားမြတ်စွာ၏ ဒေသနာဟူသမျှသည် သစ္စာ ၄-ပါးမှ လွတ်သောမည်သည်မရှိ၊ သစ္စာ၄-ပါးသို့သာ ကိုင်းကြရှိုင်းကြရကား-သာသနာတော်မြတ်၌ သစ္စာ ၄-ပါးတရားသည် အထွတ်အမြတ် အချက်အချာဖြစ်ခဲ့၍ အလွန်စဲ့မြခြင်းငှါ ထိုက်လှသော သစ္စာအနက် ၁၆-ချက်ကို အနက်အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ သိသာရုံမျှ ပြဆိုအံ့။

၁-သစ္စာအနက် ၁၆-ချက်ပါ၌အနက်

(က) ဒုက္ခဿပီဠနဋ္ဌော၊ သင်္ခတဋ္ဌော၊ သန္တာပဋ္ဌော၊ ဝိပရိ-ဏာမဋ္ဌော။

(ခ) သမုဒယဿ အာယူဟနဋ္ဌော၊ နိဒါနဋ္ဌော၊သံယောဂ-ဋ္ဌော၊ ပလိဗောဓဋ္ဌော။

(ဂ) နိရောဓဿ နိဿရဏဋ္ဌော၊ ပဝိဝေကဋ္ဌော၊ အမတ-ဋ္ဌော၊ အသင်္ခတဋ္ဌော။

(ဃ) မဂ္ဂဿ နိယျာနဋ္ဌော၊ ဟေတုဋ္ဌော၊ဒဿနဋ္ဌော၊အဓိပ-တေယျဋ္ဌော။

(က) ဒုက္ခသ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၏။

၁။ ပိဋကဒ္ဌော၊ နိုပ်စက်အပ်သော သဘော, နိုပ်စက်တတ်သော သဘော, နိုပ်စက်ခြင်းသဘောလည်းတပါး။

၂။ သခ်ာတဒ္ဌော၊ အဘန်ဘန် ပြုစုပျိုးထောင်အပ်သောသဘောလည်းတပါး။

၃။ သန္တာပဒ္ဌော၊ အဘန်ဘန်ပူပန်စေတတ်သော သဘော, ပူပန်စေအပ်သောသဘော,ပူပန်ခြင်းသဘောလည်းတပါး။

၄။ ဝိပရိဏာမဒ္ဌော၊ ဖရိုဖရဲဘောက်လွဲဘောက်ပြန် ဖြစ်တတ်သောသဘောလည်းတပါး။

[ဒုက္ခအနက် ၄-ချက်။]

(ခ) သမုဒယသ၊ သမုဒယသစ္စာ၏။

၁။ အာယူဟနဒ္ဌော၊ ဒုက္ခဝတ္ထု,ဒုက္ခမှုတို့ကို စုဆောင်းဆည်းပူးတတ်သော သဘောလည်းတပါး။

၂။ နိဒါနဒ္ဌော၊ ဒုက္ခဝတ္ထု,ဒုက္ခမှုတို့ကို တရုံမစဲအမြဲပေးအပ်ဆောင်နှင်းတတ်သော သဘောလည်းတပါး။

၃။ သံယောဂဒ္ဌော၊ ဒုက္ခဝတ္ထု, ဒုက္ခမှုတို့နှင့်သာ လွန်စွာယှဉ်တွဲတတ်သော သဘောလည်းတပါး။

၄။ ပလိဗောဓဒ္ဌော၊ ဒုက္ခလက်မှ မထွက်ရအောင် နှောင့်ရှက်တားမြစ်တတ်သော သဘောလည်းတပါး။

[သမုဒယအနက် ၄-ချက်။]

(ဂ) နိရောဓသ၊ နိဗ္ဗာန်၏။

၁။ နိဿရဏဒ္ဌော၊ ဒုက္ခဝင်္ဂမှ ကျွတ်လွတ် ထွက်မြောက်သော သဘောလည်းတပါး။

၂။ ပဝိဝေကဒ္ဌော၊ ဒုက္ခအနှောင့်အရှက်မှ ဆိတ်ငြိမ်သော သဘောလည်းတပါး။

၃။ အမတဒ္ဌော၊ အိုခြင်း, နာခြင်း, သေခြင်းမှ ကင်းလွတ်သောသဘောလည်းတပါး။

၄။ အသခ်ိတဒ္ဌော၊ပြုစုပျိုးထောင်မှုမှ ကင်းလွတ်သော သဘော လည်းတပါး။

[နိရောဓအနက် ၄-ချက်။]

(ဃ) မဂ္ဂသ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၏။

၁။ နိယျာနဒ္ဌော၊ဝဋ်မှ ဆန်တက် နိဗ္ဗာန်ဘက်သို့ ထွက်ကြောင်း ရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်းအစစ် အမှန်ဖြစ်သော သဘောလည်းတပါး။

၂။ ဟေတုဒ္ဌော၊ လောကုတ္တရာ မြတ်စွာအထူး ဂုဏ်ကျေးဇူး အပေါင်းတို့၏ ကောင်းစွာခိုင်ကြည် တည်ခြင်းကိစ္စကို ပြီး စေနိုင်သော သဘောလည်းတပါး။

၃။ ဒဿနဒ္ဌော၊အနမတဂ် ဘဝစံက်ဝယ် အိပ်မက်တွင်မျှ မမြင် စဘူး အထူးအချွန်အလွန်မြတ်လှ နိဗ္ဗာနကို လဝန်း, နေဝန်း ပေါ်တက်ထွန်းသို့ ရှုန်းရှုန်း မြင်မြင် မြင်စွမ်းနိုင်သော သဘောလည်းတပါး။

၄။ အဓိပတေယျဒ္ဌော၊ အဓိသီလ, စိတ္တ, ပညာ သိက္ခာ ၃-ခု ရဟန်းမှုတွင် သူ့ပြင်မရှိ ကြီးဘိတုလွတ် အထွတ်အထိပ် ဖြစ်သောသဘောလည်းတပါး။

[မဂ္ဂအနက် ၄-ချက်။]

သစ္စာအနက်၁၆-ချက်ပါဌ်အနက်ပြီး၏။

၂-သစ္စာ၁အနက် ၁၆-ချက် အဓိပ္ပါယ်

သစ္စာ၄-ပါးအကျဉ်းခွဲနည်း

၁။ စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ, မန၊ အဠာတ္တိကာယ တနှစ်-ပါး။

၂။ ရူပ, သဒ္ဒ, ဂန္ဓ,ရသ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗ, ဓမ္မ၊ ဗာဟိရာယတနှစ်-ပါး။

[ဓမ္မမှာ စေတသိက်ဒွေပညာသ,သုခုမရူပ်,သောဠသ,နိဗ္ဗာန်ကိုယူ။]

(က) စေတသိက် ဒွေပညာသတွင် လောဘသည် သမုဒယသစ္စာ မည်၏။

(ခ) လောကုတ္တရာမဂ်စိတ်၄-ခုမှာရှိသောပညာ, ဝိတက်,သမ္မာ-ဝါစာ,သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝ,သမ္မာဝါယာမ,သမ္မာ-သတိ,သမ္မာသမာဓိ-ဤစေတသိက် ဂ-ခုသည် မဂ္ဂသစ္စာ မည်၏။

(ဂ) နိဗ္ဗာန်သည် နိရောဓသစ္စာမည်၏။

(ဃ) ကြွင်းသော လောကီဓမ္မစုနှင့်တကွ အာယတနာ၂-ပါး သည် ဒုက္ခသစ္စာမည်၏။

[ဤကား-အာယတနကိုမူတည်၍ သစ္စာ၄-ပါးအကျဉ်းခွဲနည်းတည်း။]

ဤ၌ကား-လူအများတို့သိနိုင်ရန် စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ, မနနှင့် ဒါန,သီလ,ဘာဝနာ၃-ပါးကို ဒုက္ခသစ္စာအခေါ်းတွင် ဘော်ဆိုမည်။

အရိယ သစ္စာဆိုသည်ကား- တရုံတခါမှာမှ ဘောက်ပြန်ခြင်းမရှိ သော အမှန်ချည်းဆိုလိုသည်။

ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ

ဒုက္ခ၄-နက်။ ။နှိပ်စက်,ပြုပြင်၊ ပူပင်,ဘောက်လွဲ၊ ဒုက္ခမြဲ။
ဤသဘော၄-ချက်ရှိသောတရားဖြစ်ခဲ့လျှင်ဒုက္ခသာ အမှန်,သုခဆိုလျှင်အမှား။

သမုဒယ၄-နက်။ ။ဆည်းပူး, နှင်းဆောင်၊ ဘွဲ့နှောင်, နှောင့်ရှက်၊ အချက် လေးပါး၊ဒုက္ခပွား။
ဤသဘော ၄-ချက်ရှိသော တရားသည် ဒုက္ခကို သာ ပွားစေတတ်သည်အမှန်, သုခကို ပွားစေ တတ်သည်ဆိုလျှင် အမှား။

နိရောဓ၄-နက်။ ။ကျွတ်လွတ်, ဆိတ်ကွေ၊ မသေ,မပြု၊ ဤလေးခု၊သုခအမှန် ထား။
ဤသဘော၄-ချက်ရှိသော တရားသည်သာ ဒုက္ခ ငြိမ်းမှု သုခအမှန်၊သည်မှတပါး ဒုက္ခငြိမ်းမှု ဟူ၍ မရှိ၊သုခအမှန်ဟူ၍မရှိ။

မဂ္ဂ၄-နက်။ ။ထွက်မြောက်,တည်ခိုင်၊ မြင်နိုင်,ကြီးကဲ၊ ဤလေးနဲ၊ ဆင်းရဲ ငြိမ်းလမ်းထား။
ဤသဘော၄-ချက်ရှိသောတရားသည်သာဒုက္ခငြိမ်းလမ်း,သုခဆိုက်လမ်းအမှန်၊သည်မှတပါး ဒုက္ခငြိမ်းလမ်းဟူ၍မရှိ။

[ဤကဲ့သို့သောအရာ၌ စက္ခုဆိုလျှင် ပသာဒစက္ခုနှင့်ဇာတ္ထ သသမ္ဘာရ စက္ခုကိုသိလေ။]

(က) ဒုက္ခအနက် ၄-ချက်

၁–ဒိဋ္ဌနဒ

၈မေး။ ။စက္ခုသည် အဘယ်သဘောရှိသနည်း။

၈ဖြေ။ ။"နိုပ်စက်, ပြုပြင်၊ပူပင်,ဘောက်လွဲ၊ ဒုက္ခမြဲ" ဤသဘောရှိ၏၊ ဤသဘောရှိခဲ့လျှင် စက္ခုကို ဒုက္ခဟုမြင်မှုအမှန်၊သုခဟုမြင်လျှင်အမှား၊ စက္ခုကို ကြောက်ဘွယ်လန့်ဘွယ်ဟုမြင်မှုအမှန်၊ ခင်ဘွယ်မက်ဘွယ်မြင်လျှင်အမှား။

၈မေး။ ။"နိုပ်စက်,ပြုပြင်၊ပူပင်,ဘောက်လွဲ၊ဒုက္ခမြဲ"ဟူသော ဒုက္ခသဘော၄-ချက်တွင်စက္ခုမှာ"နိုပ်စက်မှု"ဟူသည်အဘယ်နည်း။

၈ဖြေ။ ။ဆင်းရဲမတယောက်မှာ ကိုယ်တွင်းရောဂါ ကြီးလှစွာသော သားသူငယ် ၂-ယောက်ပြိုင်ဘွား၏၊ရောဂါကသားငယ်တို့ကို နိုပ်စက်၏၊ သားငယ်တို့က အမိဆင်းရဲမကို နိုပ်စက်၏၊ ရောဂါသည် ထိုဆင်းရဲမ၏ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ ကပ်ခြင်းသည် ဆင်းရဲမကို နိုပ်စက်ခြင်းပင်ဖြစ်၏၊ ဤအတူ ဇာတိဘေးက စက္ခုကိုနိုပ်စက်၏၊ စက္ခုက မိမိမှီရာပုဂ္ဂိုလ်ကို နိုပ်စက်၏၊ ဇာတိဒုက္ခရှိသော စက္ခု၏ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုနိုပ်စက်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။

၁။ ဆင်းရဲမမှာ အမြွာမွေး သားငယ် ၂-ယောက်ကို သုတ်သင်မှု, ပြုစုမှု,ကျွေးမွေးမှု,စောင့်ရှောက်မှုနှင့် နေ့စဉ်အတိုင်း ပူပန် ပင်ပန်းရသည်ကို"နိုပ်စက်မှု"ဆိုလိုသည်။

၂။ စက္ခုမှာလည်း သုတ်သင်မှု ပြုစုမှု ကျွေးမွေးမှု စောင့်ရှောက်မှု နှင့် ပူပန်ပင်ပန်းရသည်ကို "နိုဝ်စက်မှု"ဆိုလိုသည်။

စက္ခုမှာဇာတိဘေးဆိုသည်ကား–

မျက်လုံးမှာရှိသော သလိပ်,သည်းခြေ,သွေး, လေ ပျက်မှုကြောင့် မျက်လုံးမှာ ရောဂါအမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်မှုသည်လည်းကောင်း, ဗဟိဒ္ဓမှ နာလောက် ကျင်လောက် ဘောက်ပြန်ပျက်စီးလောက်သော ဥပဒ်ဒဏ် ချက်ထိပါး၍ မျက်လုံးမှာ အနာဥပဒ် ဖြစ်ပေါ်မှုသည်လည်းကောင်း စက္ခုမှာ ဇာတိဘေးမည်၏။

အဒ္ဓတ္တမှဂုဏ်း, ဗဟိဒ္ဓမှဂုဏ်း လုံ့ဆော်သော ဝိရောဓိအကြောင်း ဆိုက်တိုက်လာခဲ့သည်ရှိသော် စက္ခုမှာ ထိုဇာတိဘေး မဖြစ်နိုင်သော နာရီဟူ၍မရှိ၊ ခဏဟူ၍မရှိ၊ ဘယ်နာရီမှာမဆို ဘယ်ခဏမှာမဆို ထိုဇာတိဘေး ဖြစ်နိုင်သည်သာဖြစ်၏၊ ဖြစ်ခွင့် ဖြစ်လမ်းစုကို ရှောင်ကြဉ်မှု,စောင့်ရှောက်မှုတို့ဖြင့် စက္ခုအတွက် မျှားစွာကျဉ်းမြောင်းကျပ်တည်းကြ၏၊ စက္ခုကို ကိုယ်အင်္ဂါတခုပြု၍ နေကြသမျှကာလပတ်လုံး ဆိုခဲ့ပြီးသော စက္ခု၏ ဇာတိဘေးကိုလည်း ကိုယ်အင်္ဂါပြု၍ နေကြသည်သာဖြစ်၏။

[ဤကား-ဇာတိဘေးအတွက်နှင့်စက္ခု၏နိုဝ်စက်မှုမြဲပုံတည်း၊ဇရာဘေး အတွက်, မရဏာဘေးအတွက်, သောကဘေးအတွက်, ပရိဒေဝဘေး အတွက်, ဒုက္ခဘေးအတွက်, ဒေါမနဿဘေးအတွက်, ဥပါယာသဘေးအ တွက်နှင့် စက္ခု၏ နိုဝ်စက်မှုတို့ကိုလည်း နေရာကျဆိုလေ။]

ကြည်လင်ရှင်လန်း အေးချမ်းစွာနေသော စက္ခုမှာ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဝိရောဓိအကြောင်း ဆိုက်တိုက်လာလျှင် ဘယ်အခါမဆို ကြဉ်လင်မှု, ရှင်လန်းမှု, အေးချမ်းမှု, ဆုတ်ယုတ်မှု,ကွယ်ပျောက်နိုင်သည်ကား-ဇရာ ဘေး, မရဏာဘေးသင့်ချက်ပေတည်း၊ စက္ခုအတွက်နှင့် စိတ်ပူခွင့်ဆိုက် ၍ စိတ်ပူမှု, ငိုခွင့်ဆိုက်၍ ငိုရမှု, ကျင်နာခွင့်ဆိုက်၍ ကျင်နာရမှု, နှလုံး မသာခွင့်ဆိုက်၍ နှလုံးမသာရမှု, အရိုက်တငင် ပင်ပန်းခွင့်ဆိုက်၍ ပင် ပန်းရမှုသည် စက္ခုမှဖြစ်သော ဘေးစသည်သာတည်း။

[ဤကား-ပိဋ္ဌနဋ္ဌအမြွက်တည်း။]

၂-သခ်ၤတၣ

၈မး။ "သဘော ၄-ချက်တွင် စက္ခုမှာ "ပြုပြင်မှု" ဟူသည် အဘယ်နည်း။

၈ဖြ။ "စက္ခုသည် အနိစ္စချိုးဖြစ်ခဲ့၏၊ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ဆည်းပူးသော်လည်း အပျက်အဆုံးမရှိသော နိစ္စစက္ခုဟူ၍ပေါ်လာရိုးမရှိ၊ ဗြဟ္မာ့စက္ခုကို ရလိုရ၍ ဈာန်သမာပတ်ကိစ္စနှင့် တဘဝအပင်ပန်းခံနိုင်ပါလျှင် ဗြဟ္မာ့စက္ခုကိုတဘဝသာရ၏၊ ထိုဗြဟ္မာ့ဘဝဆုံးလျှင် လိုစက္ခုလည်းပျက်ဆုံးလေ၏၊ရှေးဘဝ၌ တောထွက်၍ ဈာန်ကိုရအောင် အပင်ပန်းခံမှု, ရပြီးသောဈာန်ကို ပွားများမှု, မပျောက်ပျက်အောင် စောင့်ရှောက်မှုတို့နှင့် တဘဝလုံးအပင်ပန်းခံခဲ့သော သင်္ခါရဒုက္ခမှုတို့သည် ထိုဘဝ ဗြဟ္မာ့စက္ခုပျက်ဆုံးရာတွင် တလုံးတည်းပါ!လေကုန်၏။

နေ့တွက်နှင့်လုပ်သော ကုလိမှုနှင့်တူ၏၊ တနေ့လုံး အပင်ပန်းခံနိုင်လျှင် ပိုက်ဆံ တမတ်သုံးမူးရ၏၊ တနေ့လုံးအပင်အပန်းခံရသောဗျာပါရမှုတို့သည် ထိုပိုက်ဆံကိုသုံးစွဲ၍ ကုန်ဆုံးရာတွင် တလုံးတည်းဆုံးလေ၏၊ ပိုက်ဆံကိုလိုချင်ပြန်လျှင် ဟာန်လုပ်ပြန်မှ ရတော့သည်၊တောဂူမကသုခအကျိုးငှါ အားထုတ်သော အမှုတို့မည်သည် ဤကုလိမှုတို့ကဲ့သို့ တနပ်စာမှုတို့သာတည်း။

ထို့ကြောင့် အနမတဂ္ဂသံသရာတွင် ဈာန်သမာပတ်ကို ရသောဘဝလည်းအနန္တ,ဗြဟ္မာဖြစ်ခဲ့သောဘဝလည်းအနန္တ၊ ထိုဈာန်,ထိုဘဝတို့ကို ယခုအိပ်မက် မက်ဘို့မျှ စမ်းတားရှာဘွေမရ ရှိကြလေသည်။

ထိုဗြဟ္မာ့စက္ခုသည် ရှေးဘဝ၌တင်ကူး၍ ဈာန်သမာပတ်ကို အထမြောက်အောင် လုပ်ဆောင်မှုသာ နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ပေါ်လာမြဲဖြစ်၍ သင်္ခတမမှမည်၏၊ ပြုပြင်မှုဒုက္ခမြဲ၏၊ ဈာန်သမာပတ်ကို အထမြောက်အောင် လုပ်ဆောင်အားစိုက်ရခြင်း ဟူသောသင်္ခါရဒုက္ခ,ဘေးနှင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုအမြဲနှိပ်စက်၏၊ ထိုစက္ခုကိုအလိုရှိလျှင် ထိုသင်္ခါရဒုက္ခဘေးကို ရှေးတဘဝလုံး မချိမဆန့်ခံရ၏။

ဗျာန်ကုသိုလ်လည်း အနိယတဓမ္မ၊ ထိုစက္ခုသည် အနိယတဓမ္မဖြစ်ခဲ့ကြ၍ ဗျာန်ကိုအားထုတ်မှုတဘဝ,ထိုစက္ခုကို ရမှုတဘဝ၊ ဤသို့အနမတဂ္ဂပင် ဘဝများသော်လည်း နိစ္စစက္ခုဟူ၍ ပေါ်လာရိုးမရှိ၊ ဤကဲ့သို့ နိစ္စမရှိသော တရားတို့အတွက်နှင့် ထိုတရားတို့၏အကျိုးငှါ ပြုပြုသမျှသော ကာယကံမှု,ဝစီကံမှု မနောကံမှုတို့သည် သင်္ခါရဒုက္ခမှုသက်သက်တို့သာတည်း၊ ထိုစက္ခု၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကုသိုလ် ဗျာန်သည်လည်း ရရှိသော လူ့စည်းစိမ် လူ့သုခ ဥာတိမိတ္တတို့ကို စွန့်မှုဒုက္ခ, တောတောင်အရပ်တွင် ငြိုငြင်စွာမြိုးခြ၍ နေမှုဒုက္ခ, နေ့နေ့ ညဉ့်ညဉ့် မနေမနား အားထုတ်မှုဒုက္ခ၊ ဤဒုက္ခတို့ကိုခံနိုင်မှ ဗျာန်တရားကိုရသည်။

ရပြန်လျှင်လည်း ဗျာန်တရားမည်သည် အနည်းငယ်မျှ အခွင့်နှင့်ပင်လွှင့်ပါး ပျောက်ကွယ်တတ်သော အနိစ္စဓမ္မဖြစ်ခဲ့၍ မရမီကာလကထက်ပင် အသက်ထက်ဆုံး ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်ရသော ပရိဟရဏဒုက္ခ၊ ဤကဲ့သို့ ဒုက္ခများစွာကို ခံနိုင်မှ ချောမောသော တရားဖြစ်သည်၊ ချောမောပါမှ ဗြဟ္မာ့စက္ခုကို ပေးနိုင်သည်၊ ပေးပြီးနောက် ထိုစက္ခုပျက်ဆုံးရာတွင် ထိုဗျာန်၏ အာနိသင်လည်း ကုန်ဆုံးလေ၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အပါယ်နခမ်းမှာ တည်မြဲတည်ပြန်၏၊ ထိုဗျာန်ကို အသစ်တဘန် အားထုတ်ခွင့်ဆိုက်ပြန်၏၊ အားမထုတ်ခဲ့လျှင် အပါယ်သို့ မြုပ်မြဲမြုပ်ပြန်၏။

ဤသို့လျှင် ထိုဗျာန်ကုသိုလ်သည် တဒင်္ဂ တနပ်စာမျှသော ချမ်းသာကိုပေး၍ ပျောက်ဆုံးခြင်း အလားရှိသောကြောင့် ထိုဗျာန်တရားသည်လည်း နိစ္စမျိုးမဟုတ်၊ အနိစ္စမျိုးသာ အမှန်ဖြစ်၏၊ အားထုတ်ရ၍ရသော်လည်း အကျိုးမဲ့ပျောက်ပျက်ခြင်းလျှင် အဆုံးရှိ၏၊ ရလိုရောက်လိုလျှင် တဘန်အားထုတ်ရပြန်၏၊ ရပြန်ရောက်ပြန်သော်လည်း အကျိုးမဲ့ပျက်ပြန်းဆုံးပါးလတ္တံ့သာအမှန်ဖြစ်၏၊ ထိုတရားကို အားကိုး၍ ထိုတရားအကျိုးငှါ အားထုတ်သမျှကြောင့်ကြစိုက်သမျှသော ကာယကံမှု,ဝစီကံမှု,မနောကံမှု,ကုသိုလ်မှု,အကုသိုလ်မှုတို့ကို အချည်းနှီး ပူပန်ပင်ပန်းရသောသင်္ခါရဒုက္ခဘေးဆိုသည်။

ကုလိဋ္ဌပမာ

၁။ တနေ့ပင်ပန်းစွာ လုပ်ဆောင်လျှင် ကုဋေတရာတန် ရသော အလုပ်တခုလည်းရှိ၏။

၂။ တနေ့စာ တမတ်ငွေမျှကို ရသောအလုပ်တခုလည်းရှိ၏။

တနပ်စာတမတ်ငွေကို သာယာအားရ၍ ထိုအလုပ်နှင့်သာ နေခဲ့လျှင် တသက်လုံး နေ့ရှိသမျှ ထိုအလုပ်ခွင်က ထွက်ရပြီမ်းရရန်စခန်းမရှိ၊ ကုဋေတရာတန် ရသောအလုပ်ကို လုပ်ခဲ့လျှင် တနေ့အပင်ပန်းခံသည့်အတွက် တသက်လုံး ချမ်းသာ၏၊ ထိုအခါ နေ့ရက်စုသည် လိမ်မာသောသူမှာ ငွေကုဋေတရာတရာစီ တန်၏၊ မလိမ်မာသောသူမှာ တမတ်ငွေသာတန်၏၊ တမတ်ငွေကိုသာယာ၍ ကုဋေတရာ တရာတန်သောနေ့တွေကို အကုန်ဖြုန်း၏၊ တမတ်ငွေ နေ့စဉ်ရသည် အတွက် ကုဋေတရာငွေ နေ့စဉ်ဆုံးရှုံး၏၊အကြင်သူသည် တမတ်ငွေကိုသာယာ၏။ ထိုသူကို တမတ်ငွေသည် ကုလိလုပ်မှု သခ်ါရဒုက္ခနှင့် တဘဝလုံး နှိပ်စက်၏၊ ကုဋေတရာငွေကို နေ့စဉ်အတိုင်းဆုံးရှုံးစေ၏။

ဥပမာန-ဥပမေယျ- စပ်ဟပ်ပြချက်

၁။ အနိစ္စမျိုးဖြစ်သော စက္ခုသည် တမတ်ငွေနှင့်တူ၏။

၂။ ထိုစက္ခုကို သာယာ၍ အားထုတ်ကြသော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှု, ကုသိုလ်မှု,အကုသိုလ်မှုစုသည် ထိုကုလိအလုပ်ငယ်မှုနှင့်တူ၏။

၃။ နိဗ္ဗာန်သည် ကုဋေတရာငွေ ချမ်းသာသော သူဌေးစည်းစိမ်နှင့်တူ၏။

၄။ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို ရောက်စေနိုင်သော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှု, ကုသိုလ်ဘာဝနာမှုသည် ထိုကုလိအလုပ်ကြီးနှင့်တူ၏။

၅။ သံသရာ၌ ဘဝအဆက်ဆက်တွေသည် ထိုနေ့ရက်တွေနှင့်တူ၏။

၆။ စက္ခုစသော အဋ္ဌတ္တာခန္ဓာ၏ အကျိုးငါ အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှုနှင့် ကုန်ခဲ့သော ဘဝအဆက်ဆက်တို့သည် မလိမ်

မာသူ ကူလိယောက်ျား ဖြုန်းရ၍ပစ်သော နေ့ရက်တွေနှင့် တူကုန်၏။

၇။ ကြိုးပမ်းမှုအနမတဂ္ဂရှိပြီး ဖြစ်ပါလျက် တနပ်စာမှုတွေသာ ဖြစ်ခဲ့၍ ယခုလည်း နှလုံးအိမ်တွင်းမှာ ဒိဋ္ဌ,ဝိစိကိစ္ဆာဟူသော အပါယ်မျိုးကြီး ပွားစီးစည်ပင်လျက် အပါယ်ဘေး တန်းလန်း, အဝီစိဘေး တန်းလန်းရှိနေကြသော အမှုသည် တမတ်တန်အလုပ်နှင့်သာ လာခဲ့၍ အနှစ်တရာရှိသော်လည်း ကူလီအလုပ်မှ မကျွတ်ရသည်နှင့်တူ၏။

ထိုကူလီမှာ နေ့စဉ်ပင်ပန်း၍ အနှစ်တရာရှိသော်လည်း တမူးတမတ်မျှ အဖတ်ရှာ၍မရသကဲ့သို့ အနမတဂ္ဂ ဘဝအစဉ် ကြိုးပမ်းခဲ့ပါလျက် ယခုသာသနာတွင် ကျွတ်ပွဲဝင်ရန် တစွန်းတစမျှ စမ်းတားရှာဘွေမရှိကြလေသည်၊ အနှစ်တရာတိုင်၍မှ ကူလီအလုပ်က ကျွတ်ခွင့်မရသော ထိုကူလီယောက်ျား၏ တသက်လုံး အားထုတ်လုပ်ဆောင်မှုတွေသည် အကျိုးမကြီး အချည်းနှီးသော သင်္ခါရဒုက္ခမှုစုသာတည်း။

ထို့အတူ စက္ခုစသောအနိစ္စဓမ္မတို့၏အကျိုးငှါ ပင်ပန်းကြရသော အမှုအစုံသည် အနမတဂ္ဂ ဘဝသံသရာ ကြာကြီး ကြာသော်လည်း အပါယဒုက္ခမှ မလွတ်ရ၊ ခွေးဖြစ်မှုမှ မလွတ်ရ၊ ဝက်ဖြစ်မှုမှ မလွတ်ရ၊ အဝီစိကျမှုမှ မလွတ်ရ၊ နှုမှုမှ မလွတ်ရ၊ ရှဲမှုမှ မလွတ်ရ၊မိုက်မှ ရူးမှုမှ မလွတ်ရသည်ဖြစ်၍ အကျိုးမကြီး အချည်းနှီးသော သင်္ခါရဒုက္ခမှုစုသာတည်း။

နတ်သင်္ခါရနှင့်လူသင်္ခါရ

၁။ အထက်နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ စက္ခုမှာ ရှေးရှေးဘဝ၌ ကံကိုအားထုတ်ရသော သင်္ခါရဒုက္ခမှုသည် ကြီးကျယ်၏၊ စက္ခုကိုရသော နောက်ဘဝ၌ ဆောင်ရွက်မွေးမြူရသောသင်္ခါရဒုက္ခမကြီးလှ။

၂။ လူတို့၏စက္ခု၌ကား-ရှေးဘဝ၌ ကံကိုအားထုတ်ရသော သင်္ခါရဒုက္ခထက် စက္ခုကိုရသော နောက်ဘဝ၌ ထိုစက္ခုကိုဆောင်ရွက်မွေးမြူရသော သင်္ခါရဒုက္ခသည် အလွန်ကြီးကျယ်၏။

မီးဥပမာ။ ။မီးကို လုပ်ကျွေးသောပုဏ္ဏားတို့၏အမှုနှင့်တူ၏၊မိမိဘွားမြင်စဉ်အခါ မိဘယူ၍မသေရအောင် မွေးမြူ၍ထားသောမီးကို ၁၆-နှစ်အရွယ်ရောက်သောအခါ ထိုမီးကိုယူ၍ အသက်ထက်ဆုံး မသေရအောင် လုပ်ကျွေးနိုင်ပါလျှင် ဗြဟ္မာပြည်သို့ လားရသည်ဟု ဗိဿာအယူရှိ၏၊ မိစ္ဆာအယူမျှသာတည်း၊ ထိုအယူကို အမြဲယူ၍ မီးကိုလုပ်ကျွေး၍ သေလွန်လျှင် အပါယ်သို့ကျ၏၊မီးသည် မီးစာရှိမှ မိုယ်းလေစသော အန္တရာယ်လည်းလွတ်ကင်းမှ တည်နေသည်။

ညောင်ပင်ဥပမာ။ ။ညောင်ပင်တို့မှာ မျိုးစေ့၏အမှုကား–အညွှန့်အညှောက် ပေါက်ရုံမျှသာပြဋ္ဌာန်းသည်၊ အညွှန့်အညှောက်ဖြစ်ပြီးနောက် ထိုညောင်ပင်၏ ကြီးပွားမှု, စည်ကားမှု, နှစ်လ အရှည်တည်မှုမှာ မြေဥတု,ရေဥတုတို့၏အတွက် တာဝန်ပေတည်း။

၁။ ဂဗ္ဘသေယျက သတ္တဝါ၌ ညောင်ပင်နှင့် လူ.ခန္ဓာတို့၏။
၂။ မျိုးစေ့နှင့်ကံတို့၏။
၃။ မြေဓာတ်နှင့် အဋ္ဌတ္ဘဥတုတို့၏။
၄။ မိုယ်းရေနှင့် နေ့စဉ်မျိုအပ်သော အာဟာရတို့၏။

မီးတောက်ဥပမာ။ ။ဆီ ရေနံ အသစ် အသစ် အလျဉ်ဆက်လက်အောင် လောင်းရ်ပေးမှ မီးတောက်အသစ်အသစ် အလျဉ်ဆက်ပွားရ်နေသည်ကို တည်နေသည်ဟုဆိုရသည်၊ ဆီရေနံ အသစ် အလျဉ်ပြတ်ရ်မီးတောက်သစ်ပွားမှု ပြတ်စဲသည်ကို မီးတောက်သေသည်ဟု ဆိုသည်၊ မျက်တောင်တခတ်မျှကာလအတွင်းမှာပင် အသစ်အဟောင်းကူးပြောင်းဆက်လက်မှု အထောင်မကများ၏၊ ထိုအသစ်အဟောင်း ကူးပြောင်းလဲလှယ်ရာ အချက်အချက်စုသည် မီးတောက်၏သေဆုံးရန် အချက်စုချည်းသာတည်း။

ဆီရေနံ အသစ်မရှိလျှင် ဘယ်အချက်မှာမဆို သေ၏၊ အသစ်ဖြစ်မှ ပြတ်စဲသည်ကို သေသည်ဟု သမုတ်ရသည်၊ အသစ်အဟောင်း အလျဉ်မပြတ် ဆက်လက်၍နေသည်ကို မသေဟု သမုတ်ရသည်၊ခဏိကအားဖြင့် အဟောင်းအဟောင်း ချုပ်ကွယ်ပျက်ဆုံးမှုမှာ ပြတ်စဲတော့သည်မဟုတ်၊ မိုယ်းကြောင့်သေလျှင်လည်း ထိုအချက်စုမှာ သေရသည်၊

ရေကြောင့်, လေကြောင့်, တပါးသော အန္တရာယ်ကြောင့် သေလျှင်လည်း ထိုအချက်စုမှာ သေရသည်၊ သေခွင့်ကိုက်လာလျှင် ဘယ်အခါမှာမဆို သေဘိုသေကိန်းသေချက် အမြဲပါ၍နေ၏။

၁။ လူတို့၌ စက္ခု,ဇိုဝိတစသောခေါတ်နုအကြည်သည် မီးတောက်အလျဉ်နှင့်တူ၏။

၂။ အဗ္ဗတ္ထဥတုဇရူပသည် အဝတ်ကျစ် မီးစာနှင့်တူ၏။

၃။ တနေ့တနေ့လျှင် အခါများစွာမျိုအပ်သော အာဟာရခေါတ်ဆီ အလျဉ်သည် ဆီရေနံနှင့်တူ၏။

လောင်သမျှသော ဆီရေနံစုသည် ဆီမီးစာကိုမှီ၍ တောက်သော မီးတောက်နှင့်တကွ ခဏစဉ်အတိုင်း ကုန်ခန်း၏သို့, မျိုမျိုသမျှသော အာဟာရ,ခေါတ်ဆီစုသည် မိမိနှင့်စပ်သော တကိုယ်လုံးရှိ ဇိုဝိတစုနှင့်တကွ ခဏစဉ်အတိုင်း ကုန်ဆုံး၏၊ကျန်ရှိသော ဆီရေနံ,အသစ်လောင်းသော ဆီရေနံ၌ အသစ်အသစ်အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပွားသော မီးလျှံအလျဉ်သည် တနာရီမှ တနာရီသို့ ရောက်သကဲ့သို့ ကျန်ရှိသော အာဟာရ အသစ်အသစ်မျိုသော အာဟာရတို့မှ တကိုယ်လုံး၌ အသစ်အသစ် အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပွားသော ဇိုဝိတအလျဉ်သည် တနေ့မှတနေ့သို့ ရောက်လေ၏။

အာဟာရကို နေ့စဉ်မျိုမှုကား- အသက်ဆက်မှု အသက်မွေးမှုပေတည်း၊ အသက်ဟောင်း ချုပ်ဆုံးသော နေရာစုမှာ အသက်သစ်စိုက်ပျိုးမှုပေတည်း၊ မျက်တောင်တခတ်ခန့် ကာလအတွင်းမှာ အသစ်အဟောင်း ပြောင်းလဲဆက်ကူးမှုဟု ဆိုအပ်သော အဆက်ပေါင်းအထောင်မကများ၏၊ အစာအလျဉ်ပြတ်ခဲ့သော်၎င်း, သေလောက်သောအဖျတ္တဘေး,ဗဟိဒ္ဓဘေးထိပါးခဲ့သော်၎င်း အသစ်ပေါ်မှုပြတ်စဲ၏၊ ရောက်ရာအသက်တွင် သေရ၏၊ ဤသို့လျှင် အလွန်တိုနှောင်းလှစွာသော အသက်ကလာပ်မှန်စုကိုပုတီးစိသကဲ့သို့ နေ့စဉ်နာရီစဉ် အလျဉ်ဆက်ကူး၍ ယူရသောအမှုသည် အလွန်ကျပ်တည်း၏၊ ကျပ်တည်းကြောင်းကို လောကဌ ရေသတ္တဝါ,ကုန်းသတ္တဝါတို့၏ အသက်မွေးမှုကျပ်တည်းပုံ, အသက်ကိုစောင့်ရှောက်မှု ကျပ်တည်းပုံကို မြင်၍သိအပ်၏။

အလွန်လှိုင်းလေထူထပ်လှစ္စာသော ကမ်းမမြင်သော ပင်လယ်ကြီး ၌ ရေမြှုပ်ခဲကိုဘောင်စီးရှိလိုက်ရသော ယောက်ျား၏သို့ ကြောင့်ကြစိုး ရိမ်ဘွယ်ကင်းရသော ဒုက္ခဟူ၍ မရှိသည်ကို မြင်၍သိအပ်၏။

[ဤကား-လူတို့စက္ခုမှာ ရှေးဘဝ၌ ကံကိုပြုရသော သင်္ခါရဒုက္ခမှထက် စက္ခုကိုရသောနောက်ဘဝ၌ ထိုစက္ခုကိုဆောင်ရွက်မှေးမြှုရသော သင်္ခါရ ဒုက္ခမှကြီးကျယ်ပုံတည်း။]

ဤသို့ကြီးကျယ်ကျပ်တည်းလှစ္စာသောဆောင်ရွက်မှုမွေးမြူမှုတို့ဖြင့် မွေးမြူပါသော်လည်း အသက်တရာတမ်းပြစ်ခဲ့အုံ၊ အနှစ်တရာပြည့်ရုံမျှ သာပါနိုင်သည်၊ အနှစ်တရာပြည့်လျှင် ထိုစက္ခုသည် ဆွေးမြည့်၍ ပျက်ဆုံးမြဲ ဓမ္မတာပေတည်း၊စက္ခုပျက်ဆုံးလျှင်လည်းထိုစက္ခုအကျိုးငှါ ရှေးဘဝ၌ အားစိုက်ခဲ့သောကမ္မသင်္ခါရမှ, ယခုတဘဝလုံး အားထုတ်သမျှ သော ဆောင်ရွက်မွေးမြူမှုစုသည် ထိုစက္ခုပျက်ဆုံးရာတွင် အကုန်ပျက်ဆုံး၍ ပါလေ၏၊ အနမတဂ္ဂသံသရာမှာ ကံပေါင်းအနမတဂ္ဂ, စက္ခုပေါင်းအနမတဂ္ဂ, သင်္ခါရမှုပေါင်း အနမတဂ္ဂကုန်ခဲ့လျှပြီ၊ နောက်ကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်းကုန်လတ္တံ့။

ထို့ကြောင့် ဤစက္ခုသည် မိမိကိုမလွတ်သော သူကို ၂-ပါးသော သင်္ခါရဒုက္ခမှုတို့ဖြင့် နှိပ်စက်ခြင်းအမှု မြဲလေသောကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာ သာ အမှန်ဖြစ်လေသတည်း၊ ထိုစက္ခုအကျိုးငှါ ပြုအပ်သော ဒါနကုသိုလ်, သီလကုသိုလ်, ဘာဝနာကုသိုလ်များသည်လည်း ထို့အတူ နှိပ်စက်ခြင်းမြဲသော ဒုက္ခသစ္စာအမှန်သာတည်း၊ ပြုစု၍ထမြောက်ပြီး သည့်နောက် ပျက်ဆုံးပြန်၍ မပြုမိကအတိုင်း ကျပြန်သမျှသည် သင်္ခါရ ဒုက္ခမှုချည်းမှတ်။

မဂ်ကုသိုလ်သည် ပါရမီသမ္ဘာရမှုနှင့် ၄-သင်္ချေ, ၈-သင်္ချေ, ၁၆-သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ပင်ပန်းရ၏၊ နောက်ဆုံးဘဝ၌လည်း ပဋိပဒါ မှုနှင့် မျှားစွာပင်ပန်းရ၏၊ ထိုသို့ ပင်ပန်းရသော်လည်း မဂ်ကိုတခါရပြီး နောက် ထိုမဂ်၏အာနိသင်ကုန်ဆုံးပြန်၍ ထိုမဂ်ကိုပင် တဘန်အား ထုတ်ရပြန်သည်ဟူ၍မရှိ၊ ထိုအခါ အထမြောက်လျှင် အနမတဂ္ဂဝဋ္ဋ ဒုက္ခကြီး အပြီးငြိမ်းပေသည်ဖြစ်၍ ၄-သင်္ချေ, ၈-သင်္ချေ, ၁၆-သင်္ချေမျှ

အပင်ပန်းခံရသော သင်္ခါရမှုသည် မဂ်ဖိုလ်နှိပ်စက်မှု မဟုတ်လောက်၊ ဂရက်အပင်ပန်းခံ၍ ငွေကုန်ငွေတရာကြွယ်ဝလျက် တသက်လုံးချမ်းသာသောသူမှာ အပင်ပန်းခံရသောတရက်မျှသည် ဒုက္ခမှုမဆိုလောက်၊ သုခမှုသာဆိုထိုက်သကဲ့သို့တည်း။

[ဤကား-သင်္ခတဒုအမြွက်တည်း။]

၃-သန္ဓာဝဗဒ္ဓ

၈မေး။ ။"နှိပ်စက်, ပြုပြင်၊ ပူပင်, ဘောက်လွဲ၊ ဒုက္ခမြဲ" ဟူသော သဘော ၄-ချက်တွင် စက္ခုမှာ"ပူပင်မှု"ဟူသည်အဘယ်နည်း။

၈ဖြေ။ ။စက္ခုအာဒိတ္တံ၊ ကေနအာဒိတ္တံ၊ ရာဂဂ္ဂိနာအာဒိတ္တံ-အစရှိသော အာဒိတ္တသုတ်နှင့်အညီ-ရာဂမီး, ဒေါသမီး, မောဟမီး, ဇာတိမီး, ဇရာမီး, မရဏမီး, သောကမီး,ပရိဒေဝမီး, ဒုက္ခမီး, ဒေါမနဿမီး, ဥပါယာသမီး-ဟူ၍ မီး ၁၁-ပါးရှိ၏၊ ပဂတိသောမီးသည် အမှိုက်ကိုလောင်သကဲ့သို့ ထို ၁၁-ပါးသောမီးသည် စက္ခုကိုလောင်၏၊ စက္ခုသည် မီးစာဖြစ်၏၊စက္ခုသည်ရာဂမီး၏ပွားစီးရာဌာနဖြစ်၏၊ဒေါသမီး၏ပွားစီးရာ၊ မောဟမီး၏ ပွားစီးရာ၊ ဇာတိမီးစသည်တို့၏ ပွားစီးရာဌာနဖြစ်၏။

၁။ စက္ခုကိုငါဟူ၍ရင်း, ငါ၏ဥစ္စာဟူ၍ရင်း,ငါ၏ကိုယ်ဟူ၍ရင်း စွဲလမ်းသောရာဂသည် စက္ခုဌာပွားစီးသော ရာဂမီးမည်၏။

၂။ ငါ၏စက္ခုကို ထိပါးဘိသည်ဟု အမျက်ထွက်သော ဒေါသသည် စက္ခုဌာပွားစီးသော ဒေါသမီးမည်၏။

၃။ စက္ခုကို နိစ္စဝုဝစသောအနေနှင့် တွေးဝေသော မောဟသည် စက္ခုဌာပွားစီးသော မောဟမီးမည်၏။

[၄-၁၁၊ ဇာတိစသည်တို့မှာအောက်ဌာဆိုခဲ့ပြီ။]

ဤသို့မီး ၁၁-ပါး အမြဲပွားရာဖြစ်သော စက္ခုသည် အမြဲလျှင်ပူပန်စေတတ်သော သဘောရှိ၏၊ ထို ၁၁-ပါး တောက်လောင်၍နေသော ထိုစက္ခုကို ကိုယ်အင်္ဂါတခုပြု၍ သံသရာဌာကျင်လည်သောသူကို ထိုစက္ခုသည် အမျိုးမျိုးသော ဒုက္ခတို့ဖြင့် ပူပန်စေ၏။

စက္ခုရှိနေသည့်အတွက်ကြောင့် အဆင်းသဏ္ဌာန်လျှင် အာရုံရှိသော လောဘမူ, ဒေါသမူ, မောဟမူတို့သည် နှေ့စဉ်အတိုင်းဖြစ်ပွားကုန်၏၊ ထိုလောဘမူ, ဒေါသမူ, မောဟမူတို့ကြောင့် ယခုဘဝ၌ရင်း, နောက်ဘဝ အဆက်ဆက်တို့၌ရင်း ဖြစ်လတ္တံ့သော ဇာတိမူ, ဇရာမူ, မရဏမူစသည်တို့လည်း နှေ့စဉ်အတိုင်းပွားကုန်၏၊ ဤသို့ ပွားမူသည်လည်း စက္ခုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို စက္ခု၏ပူပန်စေမူပင်တည်း၊ပုဂ္ဂိုလ်ကပူမှန်းမသိသော်လည်း ပူမူရောက်ပြီးပင်ဖြစ်သတည်း။

[ဤကား-သန္ဓာပဌမအမြောက်တည်း။]

၄–ဝိပရိဏာမဒု

၈မး။ ။"နှိပ်စက်, ပြုပြင်၊ ပူပင်, ဘောက်လွဲ၊ ဒုက္ခမြို" ဟူသော သဘော ၄-ချက်တွင် စက္ခုမှာ "ဘောက်လွဲမှု"ဟူသည် အဘယ်နည်း။

၈ခြ။ ။ကျင်နာကိုက်ခဲခြင်း, ကျိန်းစပ်ပူလောင်ခြင်း,သလိပ် သည်းခြေ သွေး လေ လွှမ်းမိုး၍ စက္ခုကိစ္စကို မဆောင်နိုင်ခြင်း, ဆုတ်ယုတ်ခြင်း, ပျက်ဆုံးခြင်း၊ဤအလုံးစုံသည် "ဘောက်လွဲမှု"ပေတည်း။

ထိုဘောက်လွဲမှုသည် အဗ္ဗတ္ထသန္ဓာန်မှ ဓာတ် ၄-ပါး ချောက်ချားမှု, ဗဟိဒ္ဓသန္ဓာန်မှ အန္ဓာရယ်အမျိုးမျိုးထိပါးမှုတို့နှင့် ကြုံကြုံခဲ့သည်ရှိသော် မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက်ခန့် ကာလအတွင်း၌ပင် ခဏခြင်း ဘောက်ပြန်ပြောင်းလဲခြင်း သဘောရှိ၏၊ ဘောက်ပြန်ခွင့်ဆိုက်သော်လည်း ဤ၌ရှိဤမျှသော ခဏကာလ အတွင်းကား-ဘောက်ပြန်ခြင်းမရှိဟု စိတ်ချရသော ခဏကာလဟူ၍ မျက်တောင်တခတ်မျှမရှိ၊ မကျင်မနာနိုင်သော ခဏဟူ၍ မျက်တောင်တခတ်မျှမရှိ၊ မဆုတ်မယုတ်နိုင်သော ခဏဟူ၍ မျက်တောင်တခတ်မျှမရှိ၊မပျောက်မဆုံးနိုင်သော ခဏဟူ၍ မျက်တောင်တခတ်မျှမရှိ။

လှိုင်းကြမ်း, လေကြမ်း, ရေသားအမြဲထူထပ်သော ကမ်းမမြင်ပင်လယ်ပြင်မှာ ရေမြုပ်ကြီးကို ဘောင်စီး၍ နေရသော ယောက်ျားအား မိမိမှီတွယ်သော ရေမြုပ်ခဲ၏ ခိုင်မြဲခြင်းမရှိသော အတွက်

ကြောင့် လိုင်း,လေအစရှိသော အလုံးစုံသည် ကြောက်ဘွယ် လန့်ဘွယ် ထိတ်ဘွယ် ရွံ့ဘွယ်စိုးရိမ်ဘွယ်ကြောင့်ကြဘွယ်ချည်းဖြစ်ကုန်၏၊ သိကြားမင်း ဘန်ဆင်းသော မဟာပစ္စရိတ်ဘောင်ကြီး သင်္ဘောကြီးမှာ စီးရသောသူတို့အား လိုင်း,လေအစရှိသော အလုံးစုံတို့သည် ကြည့်ဘွယ်ရှုဘွယ် စိတ်နှလုံးကြည်ဘွယ် ပျော်ရွှင်ဘွယ်ချည်းဖြစ်ကုန်၏။

[ဤဥပမာဖြင့် လိုင်းလေအစရှိသည်သည် ကြောက်မက်ဘွယ် အစစ်မဟုတ်၊ မိမိ၏မှိုရာရေမြှုပ်ခဲ၏ ဘောက်ပြန်လွယ်မှုသည်သာ ကြောက်မက်ဘွယ်အစစ်ဖြစ်ကြောင်းကိုသိစေသည်။]

သတ္တဝါတို့၌ ကိုယ်အင်္ဂါပြု၍ ဆောင်ရွက်ရသော ရုပ်တရား,နာမ်တရားစုသည် အလွန်ဘောက်ပြန်မှုလွယ်လှ၏၊ အနည်းငယ်သော အပူထိပါးလျှင်ပင် ခဏခြင်းအနေပျက်၍ ထိုနေရာမှာ ရှိရင်းရုပ်ဟောင်း, နာမ်ဟောင်း ခဏခြင်း ကွယ်ဆုံး၏၊ အနိဋ္ဌရုပ်သစ်, နာမ်သစ်ခဏခြင်းပြောင်းလဲ၏၊ အနည်းငယ် တောင်လေ, မြောက်လေထိပါးရုံမျှနှင့်ပင် ထိုနေရာမှာ ရှိရင်းရုပ်နာမ်စု ခဏခြင်း ပျက်ဆုံး ပျောက်ကွယ်လေ၏၊ အနိဋ္ဌ ရုပ်သစ်,နာမ်သစ် ခဏခြင်းပြောင်းလဲ၏၊ သန်းငယ်, ကြမ်းပိုးငယ် ထိပါးကိုက်ခဲသော အတွက်နှင့်ပင် ပြိုပျက်ပြောင်းလဲ၏။

ဤသို့လျှင် ရေမြှုပ်ခဲကဲ့သို့ ဘောက်လွဲဘောက်ပြန် အလွန်မြန်လှသောအတွက်ကြောင့် ပျက်မှုဆုံးမှုအလွန်မြန်လှသော ရုပ်ခဲနာမ်ခဲတို့ကို ကိုယ်အင်္ဂါပြု၍ ဆောင်ရွက်ရသောအတွက်ကြောင့် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်မှ ဖြစ်သော ရောဂါဆိုး,အနာဆိုးအစရှိသော ကြောက်ဘွယ်လန့်ဘွယ် စိုးရိမ်ကြောင့်ကြဘွယ်ပေါင်းအနန္တ၊ အယုတ်အားဖြင့် ကိုယ်အင်္ဂါဖြစ်သော ရုပ်အစိတ်, နာမ်အစိတ်ကို ဖျက်ဆီးနိုင်သော သန်းငယ်, ကြမ်းပိုးငယ်, ဖြုတ်ငယ်, ခြင်ငယ်, ခြ,ပရွက်ငယ်တို့မှစ၍ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ဖြစ်သော ကြောက်ဘွယ် လန့်ဘွယ် စိုးရိမ်ဘွယ် ပေါင်း အနန္တများ ပြားလျက်ရှိနေကြရသည်။

ထိုဘေးအန္တရာယ်တို့ ထိပါးလာခဲ့လျှင် မဘောက်မပြန်နိုင်သော အခါဟူ၍ မျက်တောင်တခတ်မျှမရှိ၊ မသေနိုင်သောအခါဟူ၍ မျက်တောင်တခတ်မျှမရှိ၊ ပဋိသန္ဓေနောင် ဘဝင်ဝဋ-ချက်မှ နောက်၌

အသက်ထက်ဆုံး သေကွက်ချင်း သေချက်ချင်းစပ်၍သွားတော့သည်၊ ဘောက်ပြန်လိမ့်မည်ကို မစိုးရိမ်ရသောခဏဟူ၍မရှိ၊ သေလိမ့်မည်ကို မစိုးရိမ်ရသော အခါဟူ၍မရှိ၊ ဘောက်ပြန်ရန်အကြောင်းဆိုက်တိုက်ခဲ့သည်ရှိသော်---

၁။ အပြင်းအထန် ပူခြင်း, အေးခြင်း, ကျင်နာခြင်းဒုက္ခကို ခံရကုန်၏။

၂။ အနာအမျိုးမျိုး ရောဂါအမျိုးမျိုး နှိပ်စက်သည်ကို ခံရကုန်၏။

၃။ မျက်စိအင်္ဂါပျက်ခြင်း,နားအင်္ဂါပျက်ခြင်း စသော အရုပ်ပျက်အဆင်းပျက်ဒုက္ခကိုခံရကုန်၏။

၄။ လက်ပြတ်ခြင်း,ခြေပြတ်ခြင်းစသောဒုက္ခကို ခံရကုန်၏။

ဖြစ်ဆဲသောဒုက္ခကို ပျောက်ငြိမ်းရန် ကြောင့်ကြစိုက်မှု, ဖြစ်လတ္တံ့သော အလားကိုမြော်၍ မဖြစ်စေခြင်းငှါ ကြောင့်ကြစိုက်မှု တို့သည်လည်း အကျဉ်းအားဖြင့် လောကဒု–

၁။ ကြောက်ရခြင်းဟူသမျှ,

၂။ လန့်ရခြင်းဟူသမျှ,

၃။ ထိတ်ရခြင်းဟူသမျှ,

၄။ ရှုံ့ရခြင်းဟူသမျှ,

၅။ ကြည်ရှောင်ရခြင်း,

၆။ တိမ်းဖယ်ရခြင်း,

၇။ ပုန်းအောင်းရခြင်း,

၈။ ကိုးကွယ်ရာပြုရခြင်း,

၉။ အဘော်အပေါင်းနှင့် သွားလာနေထိုင်ရခြင်း,

၁၀။ မြို့တည်ထောင်၍နေရခြင်း,

၁၁။ ရွာတည်ထောင်၍နေရခြင်း,

၁၂။ အမိုးအုကာ အိမ်ရာ ဝင်းခြံနှင့် နေရခြင်း,

၁၃။ တုတ် ဓား လက်နက်စွဲရခြင်း,

၁၄။ ဆေးဝါး အစောင့်အရှောက်မကင်းရခြင်း,
၁၅။ အစာရေစာအတွက် ကြောင့်ကြစိုက်ရခြင်း,

အစရှိသော အလုံးစုံသော ဒုက္ခမှုတို့သည် ဝိပရိဏာမသဘော ရှိသော ရုပ်တရား,နာမ်တရားတို့ကို ကိုယ်အင်္ဂါ ပြုမှုကြောင့်ဖြစ်ရသော ဒုက္ခမှုတို့သာတည်း။

[ဤကား-ဝိပရိဏာမဒုက္ခအမြွက်တည်း၊ သောတ,ဃာန,ဇိဝှါ,ကာယ, မနတို့ကိုလည်း စက္ခုနှင့်ထပ်တူသိလေ။]

ဒုက္ခအနက် ၄-ချက်ပြီး၏။

(ခ) သမုဒယအနက် ၄-ချက်

၁- အာယူဟနဋ္ဌ

ဧမေး။ ။''ဆည်းပူး, နှင်းဆောင်၊ဘွဲ့နှောင်, နှောင့်ရှက်၊ အနက် ၄-ပါး၊ ဒုက္ခပွား'' ဟူသော သမုဒယသစ္စာ၏ အနက် ၄- ချက်တွင်တဏှာမှာ''ဆည်းပူးခြင်း''ဟူသည်အဘယ် နည်း။

ဖြေ။ ။အဆောက်အဦနှင့် တကွသော မျက်စိအင်္ဂါ, နားအင်္ဂါ အစရှိသော ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့ကို အနုမတဂ္ဂ သံသရာ တွင် အစဉ်ဖြစ်ပွားစေခြင်းအမှုသည် ''ဆည်းပူးခြင်း'' မည်၏။ဖြစ်ပွားခြင်းကို အလိုရှိသော တဏှာကြောင့် ဖြစ် ပွားရသည်ဖြစ်၍ တဏှာသည် ထိုတရားတို့ကို ဆည်းပူး သည်မည်၏။

[ဤကား-အာယူဟနဋ္ဌ အမြွက်တည်း။]

၂-နိဒါနဋ္ဌ

ဧမေး။ ။တဏှာမှာ''ဆောင်နှင်းခြင်း''ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဖြေ။ ။တခုတခုသော ဘဝဆုံးပြန်လျှင် စုတိ၏အခြားမဲ့ မျက် တောင်တခတ်စာမျှ ခဏအလပ်မရှိရအောင် ဘဝတခုကို အမြဲဆက်လက် ထူထောင်ဆောင်နှင်းခြင်းတည်း၊ ဘဝကို

သာယာသော တဏှာနုသယတန်းလန်းနှင့် စုတိကျလျှင် ဘဝသစ်အမြဲပေါ်သည်ကို ''ဆောင်နှင်းခြင်း'' ဆိုသည်။

[ဤကား-နိဒါနဋ္ဌအမြတ်တည်း။]

၃- သံယောဇဋ္ဌ

ဇေး။ ။တဏှာမှာ ဘွဲ့နှောင်ခြင်းဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဖြေ။ ။သတ္တဝါတို့၏ ဘဝခန္ဓာတို့၌ အကျပ်အတည်း အမြဲဘွဲ့နှောင်ခြင်းတည်း၊ နွားကို ချည်တိုင်၌ခိုင်လှစွာကြိုးဖြင့်ချည်နှောင်၍ထားသကဲ့သို့တည်း။

၁။ နွားနှင့်သတ္တဝါ၏စိတ်။

၂။ ချည်တိုင်နှင့်ဘဝခန္ဓာ။

၃။ ခိုင်လှစွာသော ကြိုးနှင့်တဏှာ။

[ဤကား-သံယောဇဋ္ဌအမြက်တည်း။]

၄-ပလိဃောဝဋ္ဌ

ဇေး။ ။တဏှာမှာ ''နှောင့်ရှက်ခြင်း'' ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဖြေ။ ။ရုံခါရုံဘန် သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားကို ကြားနာရ၍ ဘဝသံသရာမှ ထွက်မြောက်ရန် အကြံဖြစ်ပေါ်၍ လာခဲ့သည်ရှိသော် ထိုအကြံအစည်ကို ပျက်အောင် နှောင့်ရှက်ခြင်းတည်း။

ထောင်ခ္ဍနေရသော အကျဉ်းသားသည် ထောင်မှ ထွက်သွားမည် ကြံစည်လှုပ်ရှားရာ ထောင်မှူးထောင်ကြပ်သိ၍ မလှုပ်ရှားနိုင်အောင် ရိုက်လဲထောင်းထုခြင်းကို ပြုသကဲ့သို့တည်း။

[ဤကား-ပလိဃောဝဋ္ဌအမြက်တည်း။]

အကျဉ်းမှတ်ဘွယ်

၁။ တခုတခုသော ဘဝခ္ဍလည်း ဘွားမြင်သည်မှစ၍ အစဉ်အတိုင်း တနှစ်ထက်တနှစ် လောဘအာရုံ ဒုက္ခအသိုက်အအုံပွားများ မှုကား-အာယူဟနဋ္ဌတည်း။

၂။ စိတ်နှလုံး အားလပ်ခွင့်မရအောင် တခုပြီးလျှင်တခု ဒုက္ခဝတ္ထု၊ ဒုက္ခမှုတို့ကိုအမြဲဆက်လက်တည်ထောင်မှုကား-နိဒါနဌာတည်း။

၃။ စိတ်ကိုဒုက္ခဝတ္ထု၊ ဒုက္ခမှုတို့၌ အကျပ်အတည်း ဘွဲ့စည်းရှိထားသည်ကား-သံယောဇဌာတည်း။

၄။ ဒုက္ခဝတ္ထု၊ ဒုက္ခမှုတို့မှ ထွက်မြောက်ရန်ဖြစ်သော အကြံအစည်တို့ကို ထမြောက်ခွင့်မရဘဲ ခဏခြင်းပျက်အောင် နှောင့်ရှက်သည်ကား- ပလိဗောဓဌာတည်း။

သမုဒယအနက် ၄-ချက်ပြီး၏။

၈-နိရောဓအနက် ၄-ချက်

၁-နိဿရဏဌာ

၈မး။ ။"ကျွတ်လွတ်, ဆိတ်ကွေ၊ မသေ, မပြု၊ ဤလေးခု၊ သုခ အမှန်ထား" ဟူသော နိရောဓသဘော ၄-ချက်တွင် နိဗ္ဗာန်မှာ "ကျွတ်လွတ်မှု" ဟူသည်အဘယ်နည်း။

၈ဖြ။ ။သမုဒယသစ္စာတဏှာ၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုပင်တည်း၊ တဏှာချုပ်ငြိမ်း၍ ဒုက္ခသစ္စာ၌ပြုဆိုခဲ့သော ဒုက္ခစုမှ ကျွတ်လွတ်သည်ကို "ကျွတ်လွတ်"ဆိုသည်။

[ဤကား-နိဿရဏဌာအမြွက်တည်း။]

၂-ပဝိဝေကဌာ

၈မး။ ။နိဗ္ဗာန်မှာ "ဆိတ်ကွေမှု" ဟူသည် အဘယ်နည်း။

၈ဖြ။ ။တဏှာနှင့်တကွ ထိုဒုက္ခပလိဗောဓအရှုပ်အထွေး အချင်းခပ်သိမ်း ကင်းရှင်းကွင်းကွေသည်ကို"ဆိတ်ကွေ"ဆိုသည်။

[ဤကား-ပဝိဝေကဌာအမြွက်တည်း။]

၃-အမတဌာ

၈မး။ ။နိဗ္ဗာန်မှာ "မသေမှု" ဟူသည် အဘယ်နည်း။

၈ဖြ။ ။စက္ခုစသော သန်တတရားတို့မှာသာ သေခြင်းဟူသော မရဏဘေး ထက်ကြပ်ရှိနေသည်၊ ထိုသန်တတရားတို့ကို

မိမိကိုယ်ပြု၍ ကျင်လည်သော သူတို့မှာ မရဏဘေးကို မစိုးရိမ်ရသောအခါဟူ၍ မျက်တောင်တခတ်မျှမရှိ၊ အသစ်တဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်မှာမူကား-မရဏဘေးဟူ၍မရှိ၊ ထိုသို့ မရှိသည်ကို ''မသေ'' ဆိုသည်။

[ဤကား-အမတဒ္ဒအမြွက်တည်း။]

၄-အသင်္ခတဒ္ဒ

၈မး။ ။နိဗ္ဗာန်မှာ ''မပြုမူ'' ဟူသည် အဘယ်နည်း။

၈ဖြ။ ။စက္ခုစသော သင်္ခတတရားတို့၌သာ အထက်ကပြဆိုခဲ့ပြီးသော သင်္ခါရဒုက္ခမူရှိနေသည်၊ နိဗ္ဗာန်မှာ သင်္ခါရဒုက္ခမူမရှိ၊ ကံဖြစ်ပေါ်ခြင်း မရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပေါ်အောင် လုပ်ဆောင်ရခြင်းလည်းမရှိ၊ နိစ္စတရား ဖြစ်သောကြောင့် တည်နေရန် ပြုပြင်ဘွယ်လည်းမရှိ၊ ဘောက်ပြန်ခြင်းမရှိသောကြောင့် စိုးရိမ်မှုနှင့် ကြောင့်ကြစိုက်ဘွယ်လည်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ''မပြု'' ကိုအသင်္ခတဒ္ဒ-ဟူ၍ဆိုသည်။

[ဤကား-အသင်္ခတဒ္ဒ အမြွက်တည်း။]

နိရောဓအနက် ၄-ချက်ပြီး၏။

(ဃ) မဂ္ဂအနက် ၄-ချက်

၁-နိယျာနဒ္ဒ

၈မး။ ။''ထွက်မြောက်, တည်ခိုင်၊ မြင့်နိုင်, ကြီးကဲ၊ ဤလေးနဲ့ ဆင်းရဲငြိမ်းလမ်းထား'' ဟူသော မဂ္ဂသစ္စာ၏ အနက် ၄-ချက်တွင် ''ထွက်မြောက်'' ဟူသည် အဘယ်နည်း။

၈ဖြ။ ။သမုဒယသစ္စာတဏှာကို ချုပ်ငြိမ်းအောင် လုပ်ဆောင်အားထုတ်သောပယောဂမူပေတည်း။

တဏှာသည် ရူပနာမ်ခန္ဓာတရားကို သုခထင်မှတ်၍ တွယ်တာ၏၊ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိट्ठိဉာဏ်ဖြင့် ခန္ဓာနာမ်ရူပ၏ ဒုက္ခအစစ်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပေါ်သောအခါ တဏှာချုပ်ငြိမ်း၏၊ ဝဋ္ဋဒုက္ခကျွတ်လွတ်၏၊ ချမ်းသာသုခ အစစ်အမှန်ကား-တဏှာချုပ်ငြိမ်းမှုတခုသာရှိ၏၊ တဏှာ

ချုပ်ငြိမ်းမှုမှတပါး အမြဲတည်သော ချမ်းသာသုခဟူ၍ တခုမျှမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိအလုပ်သည် ဒုက္ခမှထွက်မြောက်ရန် လမ်းမှန်အစစ်ဖြစ်သတည်း။

[ဤကား-နိယျာနဋ္ဌအမြွက်တည်း။]

၂-ဟေတုဋ္ဌ

၈မး။ ။မဂ္ဂင် ၈-ပါးမှာ "တည်ခိုင်" ဟူသည်အဘယ်နည်း။

၈ဖြ။ ။ညောင်ပင်၏ရေသောက်မြစ်တို့သည် ညောင်ပင်ကိုကြီးပွားစည်ကားခိုင်မြဲအောင် ကောင်းစွာ တည်ရာ၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေနိုင်သကဲ့သို့ မဂ္ဂင် ၈-ပါးတို့သည် အလုံးစုံသော အရိယသီလဂုဏ်, သမာဓိဂုဏ်, ပညာဂုဏ်တို့ကို ကြီးပွားစည်ကားခိုင်မြဲအောင် ကောင်းစွာ တည်ရာ၏အဖြစ်ကို ပြီးစေနိုင်သည်၊ ဤသို့ အရိယဂုဏ်ကျေးဇူးတို့၏ ကောင်းစွာတည်ရာ၏အဖြစ်ကို ပြီးစေနိုင်သည်ကို "တည်ခိုင်" ဆိုသတည်း။

[ဤကား-ဟေတုဋ္ဌအမြွက်တည်း။]

၃-ဒဿနဋ္ဌ

၈မး။ ။မဂ္ဂင် ၈-ပါးမှာ "မြင်နိုင်" ဟူသည် အဘယ်နည်း။

၈ဖြ။ ။ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကိုရသည်ရှိသော် ရှေးဘဝကြိမ်တခါမျှမမြင်ဘူးရသော နတ်ဘုံနတ်နန်းတို့ကို မျက်မှောက်ထင်ထင် အလင်းမြင်ရသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ကို အလင်းမြင်ရသည်ကို "မြင်နိုင်"ဆိုသည်။

[ဤကား-ဒဿနဋ္ဌအမြွက်တည်း။]

၄-အဓိပတေယျဋ္ဌ

၈မး။ ။မဂ္ဂင် ၈-ပါးမှာ "ကြီးကဲ" ဟူသည် အဘယ်နည်း။

၈ဖြ။ ။လောကီဖြစ်သော သီလ, သမာဓိ, ပညာတို့သည် တဏှာ၏အုပ်စိုးချက်ကို ခံရကုန်၏၊ တဏှာလျှင် အကြီးအကဲရှိကြကုန်၏၊ မဂ္ဂင် ၈-ပါးဟု ဆိုအပ်သော လောကုတ္တရာ

သီလ, သမာဓိ, ပညာတို့သည်ကား-တဏှာကို အကြွင်းမဲ့သတ်နိုင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ တဏှာ၏နယ်မှ ကျွတ်လွတ်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ မိမိလျှင် အကြီးအကဲ ရှိကြကုန်၏၊ မိမိကိုယ်ကို မိမိတို့ အစိုးရကြကုန်၏၊ ဤသို့မိမိကိုယ်ကို မိမိတို့အစိုးရသည်ကို "ကြီးကဲ" ဆိုသည်။

[ဤကား-အဓိပတေယျဌအမြွက်တည်း။]

မဂ္ဂအနက် ၄-ချက်ပြီး၏။
သစ္စာအနက် ၁၆-ချက်အဓိပ္ပါယ်ပြီး၏။
သစ္စံဏ္ဍဒီပနိကျမ်းပြီး၏။

ပဋ္ဌိစ္စသမุပ္ပါဒ်အကောက်

ရတနတ္တယံ အဟံ ဝန္ဒာမိ

၁–အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ပုံ

"အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ" ဟူသောပါဠိ–

၁။ ပဋ္ဌိစ္စသမุပ္ပါဒ်အင်္ဂါ ၁၂-ပါးတွင် အကုသိုလ်ဒွါဒသ၌ ရှိသော မောဟသည် အဝိဇ္ဇာမည်၏။

(က) ထိုအဝိဇ္ဇာသည်လည်း သုတ္တန်နည်းအားဖြင့် သစ္စာ ၄-ပါး၌ ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာဟူ၍ ၄-ပါးအပြားရှိ၏။

(ခ) အဘိဓမ္မာဒေသနာ နည်းအားဖြင့်–

၁-၄။ သစ္စာ ၄-ပါး၌ ဖုံးလွှမ်းသောအဝိဇ္ဇာ,

၅။ အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ,အာယတန, ဓာတ်အစုဟူဆိုအပ်သော ပုဗ္ဗန္တ၌ ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာ,

၆။ အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်အစုဟူဆိုအပ်သော အပရန္တ၌ ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာ,

၇။ အတိတ်အနာဂတ်ဖြစ်သောခန္ဓာ, အာယတန,ဓာတ်အစုဟူဆိုအပ်သော ပုဗ္ဗန္တာပရန္တ၌ ဖုံးလွှမ်းသောအဝိဇ္ဇာ,

၈။ အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းတရားဟု ဆိုအပ်သော ပဋ္ဌိစ္စသမุပ္ပါဒ်တရား, သင်္ခါရအစရှိသော အကျိုးတရားဟုဆိုအပ်သော ပဋ္ဌိစ္စသမุပ္ပါဒ်တရားတို့၌ ဖုံးလွှမ်းသော အဝိဇ္ဇာ–

ဟူ၍ ၈-ပါးအပြားရှိ၏။

၂။ ပြုပြင်အားထုတ်ခြင်းအမှုသည်။၀၊ အကုသိုလ်ဒွါဒသ, လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ၌ရှိသော စေတနာသည် သင်္ခါရမည်၏၊ ထိုသင်္ခါရသည်လည်း–

၁။ အပုညာဘိသင်္ခါရ,

၂။ ပုညာဘိသင်္ခါရ,

၃။ အာနဉ္ဇာဘိသင်္ခါရ–

အားဖြင့် ၃-ပါးအပြားရှိ၏၊ ထို ၃-ပါးတို့တွင်–

၁။ အကုသိုလ် ဒွါဒသ၌ ရှိသော စေတနာ ၁၂-ခုသည် အပုညာဘိသင်္ခါရမည်၏။

၂။ ကာမကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု, ရူပကုသိုလ်စိတ် ၅-ခု၌ရှိသော စေတနာ ၁၃-ခုသည် ပုညာဘိသင်္ခါရမည်၏။

၃။ အရူပကုသိုလ်စိတ် ၄-ခု၌ရှိသော စေတနာ ၄-ခုသည် အာနဉ္ဇာဘိသင်္ခါရမည်၏။

ထို ၃-ပါးတို့တွင် အပုညာဘိသင်္ခါရသည်လည်း–

၁။ ကာယသင်္ခါရ,

၂။ ဝစီသင်္ခါရ,

၃။ စိတ္တသင်္ခါရ–

အားဖြင့် ၃-ပါးအပြားရှိ၏၊ ထို ၃-ပါးတို့တွင်–

၁။ ပါဏာတိပါတ, အဒိန္နာဒါန, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ-ဟု ဆိုအပ်သော ကာယဒုစရိုက်ကံ ၃-ပါးသည် ကာယသင်္ခါရမည်၏။

၂။ မုသာဝါဒ, ပိသုဏာဝါစာ, ဖရုသဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပ-ဟုဆိုအပ်သော ဝစီဒုစရိုက်ကံ ၄-ပါးသည် ဝစီသင်္ခါရမည်၏။

၃။ အဘိဇ္ဈာ, ဗျာပါဒ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟုဆိုအပ်သော မနောဒုစရိုက်ကံ ၃-ပါးသည် စိတ္တသင်္ခါရမည်၏။

ပုညာဘိ သင်္ခါရသည်လည်း–
၁။ ကာမပုညာဘိသင်္ခါရ,
၂။ ရူပပုညာဘိသင်္ခါရ,
ဟူ၍ ၂-ပါးအပြားရှိ၏၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင်–
ကာမပုညာဘိသင်္ခါရသည်လည်း–
၁။ ကာယသင်္ခါရ,
၂။ ဝစီသင်္ခါရ,
၃။ စိတ္တသင်္ခါရ–
ဟူ၍ ၃-ပါးအပြားရှိ၏၊ ထို ၃-ပါးတို့တွင်–
၁။ ကာယဒုစရိုက် ၃-ပါးတို့မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သောကာယသုစရိုက်ကံ ၃-ပါးသည် ကာယသင်္ခါရမည်၏။
၂။ ဝစီဒုစရိုက် ၄-ပါးတို့မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ဝစီသုစရိုက်ကံ ၄-ပါးသည် ဝစီသင်္ခါရမည်၏။
၃။ အနဘိဇ္ဈာ, အဗျာပါဒ,သမ္မာဒိဋ္ဌိဟု ဆိုအပ်သောမနောသုစရိုက်ကံ ၃-ပါးသည် စိတ္တသင်္ခါရမည်၏။
ရူပပုညာဘိသင်္ခါရသည်လည်းကောင်း, အာနဉ္ဇာဘိသင်္ခါရသည်လည်းကောင်း မနောကံစိတ္တသင်္ခါရသာတည်း။

ကိစ္စအားဖြင့် ကံ ၄-ပါး

အလုံးစုံသော သင်္ခါရသည်ပင်လျှင်ကံမည်၏၊ ထိုကံသည်–
၁။ ဇနကကံ,
၂။ ဥပတ္ထမ္ဘကကံ,
၃။ ဥပဃာတကကံ,
၄။ ဥပယာဝတကကံ–
ဟူ၍ ကိစ္စအားဖြင့် ၄-ပါးအပြားရှိ၏၊ထို ၄-ပါးတို့တွင်–
၁။ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ရင်း, ပဝတ္တိအခါ၌ရင်း ဝိပါက်နာမကွန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်တို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကမ္မပထမြောက်သော ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး, သုစရိုက် ၁၀-ပါးသည်ရင်း၊ ပဝတ္တိအခါ၌သာ ဝိပါက်

နာမကွန္ဓာ ကဋ္ဌာရုပ်တို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး, သုစရိုက် ၁၀-ပါး သည်ရင်း ဝိပါက်နာမကွန္ဓာကဋ္ဌာ ရုပ်တို့ကို ဖြစ်စေခိုက်ဇနကကံမည်၏။

၂။ ထိုဒုစရိုက်, သုစရိုက်တို့သည်ပင်လျှင် ဇနကကံသည် ဖြစ်စေအပ်သော ဝိပါက်နာမကွန္ဓာကဋ္ဌာ ရုပ်တို့ကို အရှည်ခိုင်ခံ့အောင် ထောက်ပံ့ခိုက် ဥပတ္ထမ္ဘကကံမည်၏။

၃။ ထိုဒုစရိုက်, သုစရိုက်တို့သည်ပင်လျှင် ဇနကကံသည် ဖြစ်စေအပ်သော ဝိပါက်နာမကွန္ဓာကဋ္ဌာရုပ်တို့ကို နှမ်းနယ်ညှိုးနွမ်းအောင် ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်ခိုက် ဥပပীဠကကံမည်၏။

၄။ ထိုထိုဒုစရိုက်, သုစရိုက်တို့သည်ပင်လျှင် ဇနကကံသည်ဖြစ်စေအပ်သော ဝိပါက်နာမကွန္ဓာ ကဋ္ဌာရုပ်တို့ကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခိုက် ဥပဃာတကကံမည်၏။

အကျိုးပေးခြင်းအလည့်အကြိမ်အားဖြင့် ကံ ၄-ပါး

တနည်းကား—

၁။ ဂရုကကံ,

၂။ အာစိဏ္ဏကံ,

၃။ အာသန္နကံ,

၄။ ကဋတ္တာကံ—

ဟူ၍အကျိုးပေးခြင်းအလည့်အကြိမ်အားဖြင့် ၄-ပါးအပြားရှိ၏။

ထို ၄-ပါးတို့တွင်—

၁။ အကုသိုလ်အဘိုဒ္ဓ မာတုဃာတကကံ, ပိတုဃာတကကံ, အရဟန္တဃာတကကံ, လောဟိတုပ္ပါဒကကံ, သံဃဘေဒကကံ, နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံ စုသည်ရင်း၊ ကုသိုလ်အဘိုဒ္ဓသမာပတ်၈-ပါးဟု ဆိုအပ်သောကံစုသည်ရင်း ဂရုကံမည်၏။

၂။ အမြဲနိစ္စဗဒ်အားထုတ်အပ်သော ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံစုသည်ရင်း၊ တကြိမ်တခါမျှပြုပြီး၍ အမြဲနိစ္စဗဒ် ဓအာက်မေ့အပ်သော ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံစုသည်ရင်း အာစိဏ္ဏကံမည်၏။

၃။ သေခါနီးအခါ၌ ပြုအပ်သော ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံ စုသည်ရင်း၊ ရှေးအခါ၌ ပြုပြီး၍ သေခါနီးအခါ၌ အောက်မေ့အပ်သော ကုသိုလ်ကံ,အကုသိုလ်ကံစုသည်ရင်း အာသန္နကံမည်၏။

၄။ ထိုဂ-ပါးမှ အလွတ်ဖြစ်သော ရှေးရှေးသောဘဝတို့၌ ပြုအပ်သော ကံစုသည်ရင်း၊ ယခုဘဝ၌ပြုအပ်သော ကံစုသည်ရင်း ကဋတ္တာကံမည်၏။

အကျိုးပေးခြင်း အလည်အကြိမ်

ထိုဂ-ပါးတို့တွင်—

၁။ ရှေးကံ၃-ပါးသည် ယခုဘဝ၌ပြုအပ်သော သတ္တမဇော်ဟု ဆိုအပ်သော ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယကံစုသာတည်း။

၂။ ကဋတ္တာကံသည် ယခုဘဝ၌ပြုအပ်သော သတ္တမဇော်ဟု ဆိုအပ်သော ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယကံ, ရှေးရှေးဘဝတို့၌ပြုအပ်သော အပရာပရိယ ဝေဒနီယကံအားဖြင့် ၂-ပါးရှိ၏။

၃။ ထိုဂ-ပါးစုံရှိသောသူအား၀ရုကကံသည်သာလျှင်ဒုတိယဘဝ၌ အကျိုးပေး၏။

၄။ ၃-ပါးစုံရှိသောသူအား အာစိဏ္ဏကံသည်သာလျှင်ဒုတိယဘဝ၌ အကျိုးပေး၏။

၅။ ၂-ပါးစုံရှိသောသူအား အာသန္နကံသည်သာလျှင်ဒုတိယဘဝ၌ အကျိုးပေး၏။

၆။ ရှေးကံ၃-ပါးမရှိသောသူအား ကဋတ္တာကံသည်သာလျှင် ဒုတိယဘဝ၌အကျိုးပေး၏။

အကျိုးပေးရာကာလအားဖြင့်ကံ၄- ပါး

တနည်းကား—

၁။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံ,

၂။ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယကံ,

၃။ အပရာပရိယဝေဒနီယကံ,

၄။ အဟောသိကံ-

ဟူ၍ အကျိုးပေးရာကာလ အပြားအားဖြင့် ၄- ပါး အပြားရှိ၏။

ထိုဂ-ပါးတို့တွင်—

၁-၄။ ယခုဘဝ၌သာအတိတ်ဝိပါက် နာမကွန္ဓာကဋ္ဌာရုပ်တည်း ဟူသော ပဝတ္တိအကျိုးတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်သော ပဌမဇောစေတနာသည် ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံမည်၏။

ထိုသို့ အကျိုးမပေးရသော ပဌမဇောစေတနာသည် အဟောသိကံမည်၏။

၂-၄။ ဒုတိယဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို, ဘဝများစွာတို့၌ ပဝတ္တိအကျိုးကို ဖြစ်စေနိုင်သော သတ္တမဇောစေတနာသည် ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယကံမည်၏၊ ထိုသို့ အကျိုးမပေးရသော .သတ္တမဇော စေတနာသည် အဟောသိကံမည်၏။

၃-၄။ တတိယဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်ရသည့် ဘဝတိုင်အောင် အခွင့်ရရာ၌ ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ၅-ကြိမ်, ဘဝများစွာတို့၌ ပဝတ္တိအကျိုးကို ဖြစ်စေနိုင်သော အလယ်ဇော ၅-ချက်စေတနာသည် အပရာပရိယဝေဒနီယကံမည်၏၊ ထိုသို့အကျိုးမပေးရသော အလယ်ဇော ၅- ချက်စေတနာသည် အဟောသိကံမည်၏။

အဝိဇ္ဇာကြောင့်သင်္ခါရဖြစ်ပုံပြီး၏။

၂-သင်္ခါရကြောင့်ဝိညာဏ်ဖြစ်ပုံ

"သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ" ဟူသောပါဠိ၌—

၁။ ဥဒ္ဓစ္စစေတနာသည် ကြည်အပ်သော ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အကုသိုလ်စေတနာ ၁၁-ခုဟု ဆိုအပ်သော အပုညာဘိသင်္ခါရသည်ပဋိသန္ဓေအခါ အပါယ် ၄-ဘုံတို့၌ အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏဟု ဆိုအပ်သော ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ကိုဖြစ်စေ၏။

၂။ ဥဒ္ဓစ္စစေတနာနှင့်တကွဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတနာ ၁၂-ခုဟု ဆိုအပ်သော ထိုအပုညာဘိသင်္ခါရသည် ပဝတ္တိအခါ ကာမဘုံတို့၌ အကုသလဝိပါက် ၇-ခုဟုဆိုအပ်သော ပဝတ္တိဝိညာဏ်ကိုဖြစ်စေ၏။

၃။ အသည္ညတ် ကြည်သောရူပ ၁၅- ဘုံတို့၌ အကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဏ်, သောတဝိညာဏ်, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း, သန္တီရဏဟု ဆိုအပ်သော ပဝတ္တိဝိညာဏ်ကိုဖြစ်စေ၏။

၄။ ဒွိဟိတ်ညြမက စေတနာ၄-ခုဟု ဆိုအပ်သောပုညာဘိသင်္ခါရ-သည် ပဋိသန္ဓေအခါ လူ့ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ကန်းသောသူ အစရှိသော လူတို့အားလုံး, စာတုမဟာရာဇ်ဘုံ၌ ဝိနိပါတိက အသုရာ ဟု ဆိုအပ်သော ဘုန်းတန်ခိုး ဣဒ္ဓိပါဒိနည်းသော ဘုမ္မစိုးနတ်တို့အားလုံး အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏဟု ဆိုအပ်သော ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေ၏၊ ပဝတ္တိအခါ ကာမဘုံတို့၌ အဟိတ်ကုသလ ဝိပါက်၇-ခုဟုဆိုအပ်သော ပဝတ္တိဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေ၏၊ အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပဘဝ၅- ဘုံတို့၌ အဟိတ်ကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဏ်, သောတဝိညာဏ်, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း, သန္တီရဏဟု ဆိုအပ်သော ပဝတ္တိဝိညာဏ်ကိုဖြစ်စေ၏။

၅။ ဒွိဟိတ်ဉဏ္ဍဇစေတနာ၄-ခု, တိဟိတ်ညြမကစေတနာ၄- ခုဟု ဆိုအပ်သော ပုညာဘိသင်္ခါရသည် ပဋိသန္ဓေအခါ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံတို့၌ ဘုန်းရှိသောသူတို့အား မဟာဝိပါက်ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဟုဆိုအပ်သော ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေ၏၊ ပဝတ္တိအခါ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံတို့၌ အဟိတ်ကုသလ ဝိပါက် ၇-ခု,မဟာဝိပါက်ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ၄-ခုဟု ဆိုအပ်သော ပဝတ္တိဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေ၏၊ အပါယ် ၄-ဘုံကို၌ အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ၇- ခုဟု ဆိုအပ်သောပဝတ္တိဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေ၏၊ အသညသတ်ကြဉ်သောရူပ ၁၅- ဘုံတို့၌အဟိတ်ကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဏ်၊ သောတဝိညာဏ်, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း, သန္တီရဏဟု ;ဆိုအပ်သော ပဝတ္တိဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေ၏။

၆။ တိဟိတ်ဉဏ္ဍဇ စေတနာ ၄-ခုဟု ဆိုအပ်သောကာမပုညာဘိ-သင်္ခါရသည် ပဋိသန္ဓေအခါ မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ခုဟု ဆိုအပ်သော ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေ၏၊ပဝတ္တိအခါ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံတို့၌ အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ၇-ခု, မဟာဝိပါက် ၇-ခုဟုဆိုအပ်သော ပဝတ္တိဝိညာဏ်ကိုဖြစ်စေ၏၊ အသညသတ် ကြဉ်သောရူပ ၁၅-ဘုံတို့၌ အဟိတ်ကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဏ်,သောတဝိညာဏ်,သမ္ပ-ဋိစ္ဆိုင်း,သန္တီရဏဟု ဆိုအပ်သော ပဝတ္တိဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေ၏။

၇။ အဘိညာဉ်ကြဉ်သော ရူပကုသိုလ် ၅-ခုဟု ဆိုအပ်သောရူပ-ပုညာဘိသင်္ခါရသည် ပဋိသန္ဓေအာဒါ အသညသတ်ကြဉ်သောရူပ ၁၅-ဘုံတို့၌ ရူပပိပါက် ၄-ခုဟု ဆိုအပ်သော ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ကိုဖြစ်စေ၏။

၈။ အဘိညာဉ်စေတနာနှင့်တကွဖြစ်သော ထိုရူပပုညာဘိသင်္ခါရသည် အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပ ၁၅-ဘုံတို့၌အဟိတ်ကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဏ်, သောတဝိညာဏ်, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း, သန္တီရဏဟု ဆိုအပ်သော ပဝတ္တိ ဝိညာဏ်ကိုဖြစ်စေ၏။

၉။ အရူပကုသိုလ် ၄-ခုဟု ဆိုအပ်သောအာနဉ္ဇာဘိ သင်္ခါရသည် အရူပ ၄-ဘုံတို့၌ အရူပဝိပါက် ၄-ခုဟု ဆိုအပ်သော ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်, ပဝတ္တိဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေ၏။

သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်ပုံပြီ ၏။

၃–ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရူပ်ဖြစ်ပုံ

"ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ" ဟူသောပါဠိ၌–

(က) ဝိညာဏ်သည် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဝိညာဏ်စုပင်တည်း။

(ခ) နာမ်ရူပ်ဟူသည်ကား–

၁။ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်နှင့် တကွဖြစ်သော စေတသိက်ပဉ္စတိံသ သည်၎င်း, ပဝတ္တိဝိညာဏ်နှင့် တကွဖြစ်သော စေတသိက် ပဉ္စတိံသသည်၎င်း နာမ်မည်၏။

၂။ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်နှင့် တကွဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရူပ ဝိသသည်၎င်း, ပဝတ္တိဝိပါက် ဝိညာဏ်ကြောင့် ဖြစ်သော ပဝတ္တိစိတ္တဇရူပ်စုသည်၎င်း, ပဋ္ဌာဇာတပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်သော ရူပ အဌဝိသသည်၎င်း ရူပ်မည်၏။

ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရူပ်ဖြစ်ပုံပြီး၏။

၄–နာမ်ရုပ်ကြောင့် သဠာယတနဖြစ်ပုံ

"နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ" ဟူသောပါဠိ–

၁။ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်,ပဝတ္တိဝိညာဏ်နှင့် တကွ ဖြစ်သော စေတသိက်ပဋ္ဌာန်းသည် နာမ်မည်၏။

၂။ ပဿာဒရုပ် ၅-ခုအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဟာဘူတ် ၄-ပါး၊ မနာယတနအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါး၊အာ-ဟာရရုပ်, ဇီဝိတရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော ၁၂-ပါးသောရုပ်သည် ရုပ်မည်၏။

၃။ စက္ခာယတန, သောတာယတန,ဃာနာယတန, ဇိဝှါယတန, ကာယာယတနဟုဆိုအပ်သော အာယတန ၅-ပါးသည်ရင်း, လောကီဝိပါက်ဖာတ်ကြီးသဟု ဆိုအပ်သော မနာယတနသည်ရင်း အာယတနမည်၏။

ထိုနာမ်ရုပ်တို့တွင် မဟာဘူတ် ၄-ပါး, အာဟာရရုပ်, ဇီဝိတရုပ်သည် မိမိနှင့်သဟဇာတ်ဖြစ်သော စက္ခာယတန, သောတာယတန, ဃာနာယတန,ဇိဝှါယတန,ကာယာယတနဟု ဆိုအပ်သောရုပ်အာ-ယတနတို့ကို ဖြစ်စေ၏၊ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စေတသိက်ပဋ္ဌာန်းသဟု ဆိုအပ်သော နာမ်သည်ရင်း, ဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါးဟု ဆိုအပ်သော ရုပ်သည်ရင်း မနာယတနကို ဖြစ်စေ၏။

နာမ်ရုပ်ကြောင့် သဠာယတနဖြစ်ပုံပြီး၏။

၅–သဠာယတနကြောင့် ဖဿဖြစ်ပုံ

"သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော" ဟူသော ပါဠိ–

(က) အာယတနသည် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အာယတနစုပင်တည်း။

(ခ) ၁။ စက္ခာယတန, ရူပါယတန, စက္ခုဝိညာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော မနာယတန၊ ဤအာယတန ၃-ပါးကိုအစွဲပြု၍ ဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဏ်နှင့် ယှဉ်သော စက္ခုသမ္ဖဿ သည်ရင်း,

၂။ သောတာယတန, သဒ္ဒါယတန, သောတဝိညာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော မနာယတန၊ ဤအာယတန ၃-ပါးကို အစွဲပြု၍ဖြစ်သော သောတဝိညာဏ်နှင့် ယှဉ်သော သောတသမ္ဖဿသည်ရင်း,

၃။ ဃာနာယတန, ဂန္ဓာယတန, ဃာနဝိညာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော မနာယတန၊ ဤအာယတန ၃-ပါးကိုအစွဲပြု၍ဖြစ်သော ဃာနဝိညာဏ်နှင့် ယှဉ်သောဃာနသမ္ဖဿသည်ရင်း,

၄။ ဇိဝှါယတန, ရသာယတန, ဇိဝှါဝိညာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော မနာယတန၊ ဤအာယတန ၃-ပါးကိုအစွဲပြု၍ ဖြစ်သော ဇိဝှါဝိညာဏ်နှင့်ယှဉ်သော ဇိဝှါသမ္ဖဿသည်ရင်း,

၅။ ကာယာယတန, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန, ကာယဝိညာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော မနာယတန၊ ဤအာယတန ၃-ပါးကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်သော ကာယဝိညာဏ်နှင့် ယှဉ်သော ကာယသမ္ဖဿသည်ရင်း။

၆။ ကြွင်းသော မနာယတန, ဓမ္မာယတန၊ ဤအာယတန ၂-ပါးကိုအစွဲပြု၍ဖြစ်သော သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း အစရှိသော မနောဝိညာဏ်နှင့် ယှဉ်သော မနောသမ္ဖဿသည်ရင်း,

ဤဖဿတရားဝ-ပါးသည် ဖဿမည်၏။

သဠာယတနကြောင့် ဖဿဖြစ်ပုံပြီး၏။

၆-ဖဿကြောင့်ဝေဒနာဖြစ်ပုံ

"ဖဿပစ္စယာဝေဒနာ"ဟူသောပါဠိ၌-

(က) ဖဿသည် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဖဿစုပင်တည်း။

(ခ) ဝေဒနာသည်-

၁။ စက္ခုသမ္ဖဿနှင့်ယှဉ်သော စက္ခုသမ္ဖဿဇာဝေဒနာ,

၂။ သောတသမ္ဖဿနှင့်ယှဉ်သော သောတသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ,

၃။ ဃာနသမ္ဖဿနှင့်ယှဉ်သော ဃာနသမ္ဖဿဇာဝေဒနာ,
၄။ ဇိဝှါသမ္ဖဿနှင့်ယှဉ်သော ဇိဝှါသမ္ဖဿဇာဝေဒနာ,
၅။ ကာယသမ္ဖဿနှင့်ယှဉ်သော ကာယသမ္ဖဿဇာဝေဒနာ,
၆။ မနောသမ္ဖဿနှင့်ယှဉ်သော မနောသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ အားဖြင့် ၆-ပါးအပြားရှိ၏။

ဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်ပုံပြီး၏။

၇-ဝေဒနာကြောင့်တဏှာဖြစ်ပုံ

"ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ"ဟူသောပါဠိ၌-
(က) ဝေဒနာသည် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောဝေဒနာစုပင်တည်း။
(ခ) တဏှာသည်-
၁။ ရူပါရုံ၌သာယာတတ်သောတဏှာသည် ရူပတဏှာမည်၏။
၂။ သဒ္ဒါရုံ၌ သာယာတတ်သော တဏှာသည် သဒ္ဒတဏှာ မည်၏။
၃။ ဂန္ဓာရုံ၌ သာယာတတ်သော တဏှာသည် ဂန္ဓတဏှာ မည်၏။
၄။ ရသာရုံ၌ သာယာတတ်သော တဏှာသည် ရသတဏှာ မည်၏။
၅။ ပထဝီ,တေဇော,ဝါယော-ဟူဆိုအပ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၌ သာယာတတ်သော တဏှာသည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာမည်၏။
၆။ လောကီစိတ် ဧကသိတိ, စေတသိက်ဒွေပညာသ,ပသာ-ဒရုပ်၅-ခု, သုခုမရုပ်သောဥသ, ပညတ်ဟူဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ၌ သာယာတတ်သော တဏှာသည် ဓမ္မတဏှာ မည်၏။

ဝေဒနာကြောင့်တဏှာဖြစ်ပုံပြီး၏။

၈-တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်ပုံ

"တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ" ဟူသောပါဠိ-

(က) တဏှာသည် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောတဏှာစုပင်တည်း။

(ခ) ဥပါဒါန်သည်-

၁။ ကာမုပါဒါန်,

၂။ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်,

၃။ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်,

၄။ အတ္တဝါဒုပါဒါန်,

ဟူ၍၄-ပါးအပြားရှိ၏၊ ထို၄-ပါးတို့တွင်-

၁။ ကာမဂုဏ်၅-ပါးတို့၌ အပြင်းအထန် စွဲလမ်းသော တဏှာ-သည် ကာမုပါဒါန်မည်၏။

၂။ အပြင်းအထန် စွဲလမ်းသော ၆၂-ပါးသော ဒိဋ္ဌိသည် ဒိဋ္ဌု-ပါဒါန်မည်၏။

၃။ ဂေါသီလ, ဂေါဝတ-စသည်တို့ကို သံသရာမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း စင်စစ်ဖြစ်၏ဟု စွဲလမ်းသော ဒိဋ္ဌိသည် သီလဗ္ဗတု-ပါဒါန်မည်၏။

၄။ ရုပ်သည်ပင် ငါတည်း၊ငါသည်ပင် ရုပ်တည်း-ဟူ၍ၜင်း, ငါအား ရုပ်ရှိ၏ဟူ၍ၜင်း, ငါ၌ ရုပ်မှိသည်ဟူ၍ၜင်း, ရုပ်၌ ငါမှိသည်ဟူ၍ၜင်း ရူပကွန္ဓာ၌ စွဲလမ်းခြင်း၄-ပါး။

ဝေဒနာသည်ပင် ငါတည်း၊ ငါသည်ပင် ဝေဒနာတည်းဟူ၍ၜင်း, ငါအား ဝေဒနာရှိ၏ ဟူ၍ၜင်း, ငါ၌ ဝေဒနာမှိသည်ဟူ၍ၜင်း,ဝေဒနာ၌ ငါမှိသည်ဟူ၍ၜင်း ဝေဒနာကွန္ဓာ၌ စွဲလမ်းခြင်း၄-ပါး။

သညာသည်ပင် ငါတည်း၊ ငါသည်ပင် သညာတည်းဟူ၍ၜင်း, ငါအား သညာရှိ၏ဟူ၍ၜင်း, ငါ၌ သညာမှိသည်ဟူ၍ၜင်း, သညာ၌ ငါမှိသည်ဟူ၍ၜင်း သညာကွန္ဓာ၌ စွဲလမ်းခြင်း၄-ပါး။

သင်္ခါရသည်ပင် ငါတည်း၊ ငါသည်ပင် သင်္ခါရတည်းဟူ၍ၜင်း, ငါအား သင်္ခါရရှိ၏ဟူ၍ၜင်း,.ငါ၌ သင်္ခါရမှိသည်ဟူ၍ၜင်း, သင်္ခါရ၌ ငါမှိသည်ဟူ၍ၜင်း သင်္ခါရကွန္ဓာ၌ စွဲလမ်းခြင်း၄-ပါး။

ဝိညာဏ်သည်ပင် ငါတည်း၊ ငါသည်ပင် ဝိညာဏ်တည်းဟူ၍ ရင်း, ငါအား ဝိညာဏ်ရှိ၏ဟူ၍ရင်း,ငါ၌ ဝိညာဏ်မှီသည်ဟူ၍ရင်း,ဝိညာဏ်၌ ငါမှီသည်ဟူ၍ရင်း ဝိညာဏာဒိနှစ်ပါး စွဲလမ်းခြင်းငါးပါး။

ဤသို့လျှင် ခန္ဓာ၅-ပါး၌ ၂၀-သော အပြင်းအရာအားဖြင့် အပြင်းအထန် စွဲလမ်းသောသက္ကာယဒิฐိသည် အတ္တဝါဒုပါဒါန်မည်၏။

တဏှာကြောင့်ဥပါဒါန်ဖြစ်မှုပြီး၏။

၉-ဥပါဒါန်ကြောင့်ဘဝဖြစ်မှု

"ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ" ဟူသောပါဠိ၌–

(က) ဥပါဒါန်သည် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဥပါဒါန်စုပင်တည်း။

(ခ) ဘဝသည်–

၁။ ကမ္မဘဝ,

၂။ ဥပပတ္တိဘဝ-

အားဖြင့် ၂-ပါးအပြားရှိ၏၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင်–

၁။ လောကီကုသိုလ်,အကုသိုလ်,စေတနာစုသည်ရင်း၊ ထိုစေတနာနှင့် ယှဉ်သော လောကီကုသိုလ်, အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်စုသည်ရင်း ကမ္မဘဝမည်၏။

၂။ ဥပပတ္တိ ဘဝသည်လည်း ကာမဘဝ, ရူပဘဝ, အရူပဘဝ, သညီဘဝ, အသညီဘဝ, နေဝသညီနာသညီဘဝ, ဧကဝေါကာရဘဝ, စတုဝေါကာရဘဝ, ပဉ္စဝေါကာရ ဘဝ-အားဖြင့် ၉-ပါးအပြားရှိ၏၊ ထို၉-ပါးတို့တွင်–

၁။ ကာမဝိပါက် တေဝီသ,စေတသိက် တေတ္တိံသ, ကမ္မဇရူပ်ဝီသ သည်ကာမဘဝမည်၏။

၂။ ရူပဘုံ၌ဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဏ် ဒွေ, သောတဝိညာဏ် ဒွေ, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေ, သန္တီရဏ ၃-ခု, ရူပဝိပါက်စိတ်၅-ခု,စေတသိက်ပဉ္စတိံသသည်ရင်း၊ ဃာန,ဇိဝှါ, ကာယ, ဣတ္ထိဘော, ပုဗ္ဗာကြည်သော ကမ္မဇရူပ်၁၅-ခုသည်ရင်း ရူပဘဝမည်၏။

၃။ အရူပဝိပါက်၄-ခု, စေတသိက်တိံသသည် အရူပဘဝမည်၏။

၇။ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ကာမဘဝ,'ရူပဘဝစုသည်ရင်း၊ အာကာ-သာနဉ္စာယတနဝိပါက်,ဝိညာဏဉ္စာယတနဝိပါက်,အာကိဉ္စ-ညာယတနဝိပါက်, စေတသိက်တို့သသည်ရင်း သညီဘဝ မည်၏။

၈။ အသညသတ်ဘုံ၌ဖြစ်သော ဇီဝိတဆက္က, ဇီဝိတနဝကရုပ်သည် အသညီဘဝမည်၏။

၉။ နေဝသညာနာသညာ ယတန ဝိပါက်တခု, စေတသိက်တို့သ သည် နေဝသညီနာသညီဘဝမည်၏။

၁၀။ အသညီဘဝသည် ကေဝေါကာရဘဝမည်၏။

၁၁။ အရူပဝိပါက် ၄-ခု, စေတသိက်တို့သသည် စတုဝေါကာရ-ဘဝမည်၏။

၉။ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ကာမဘဝ, ရူပဘဝစုသည် ပဉ္စဝေါကာရ-ဘဝမည်၏။

ဥပါဒါန်ကြောင့်ဘဝဖြစ်ပုံပြီး၏။

၁၀-ဘဝကြောင့် ဇာတိဖြစ်ပုံ

"ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ" ဟူသောပါဠိ၌-

၁။ ကမ္မဘဝ,ဥပပတ္တိဘဝ ၂-ပါးတို့တွင် ကမ္မဘဝကိုသာအလို ရှိအပ်၏။

၂။ ဝိညာဏ်, နာမ်ရูပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ-ဟူဆို အပ်သော ဥပပတ္တိဘဝတို့၏ ထိုထိုဘုံဘဝတို့၌ အသစ် အသစ်ဖြစ်ပေါ်မှုသည် ဇာတိမည်၏၊ ထိုအသစ်ဖြစ်ပေါ်မှု သည်ဖြစ်ပေါ်သောဓမ္မသဘာဝနှင့်မကင်းလေသောကြောင့် ဇာတိဟူသောပါဠိဖြင့် အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ်ဆဲဖြစ်သော ဝိညာဏ်, နာမ်ရูပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ-ဟူဆို အပ်သော ဥပပတ္တိဘဝကိုပင်ယူအပ်၏။

ဘဝကြောင့်ဇာတိဖြစ်ပုံပြီး၏။

၁၁-ဇာတိကြောင့်ဇရာမရဏာဖြစ်မုံ

"ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ" ဟူသောပါဠိ၌--

၁။ ဇာတိသည် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဇာတိစုပင်တည်း။

၂။ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်သောဝိညာဏ်,နာမ်ရူပ်,သဠာယ-တန,ဖဿ, ဝေဒနာ-ဟုဆိုအပ်သော ဥပပတ္တိဘဝတို့၏ ရင့်မှူ,ချုပ်မှုသည် ဇရာမရဏာမည်၏၊ တိုရင့်မှု,ချုပ်မှုသည် ရင့်သော ချုပ်သော ဓမ္မသဘာဝနှင့် မကင်းလေသော ကြောင့် ဇရာမရဏံ ဟူသောပါဠိဖြင့် ရင့်ဆဲ ချုပ်ဆဲဖြစ်သော ဝိညာဏ်,နာမ်ရူပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ ဟု ဆိုအပ်သော ဥပပတ္တိဘဝကိုပင် ယူအပ်၏။

ဇာတိကြောင့် ဇရာမရဏာဖြစ်မုံပြီး၏။

၁၂-ဇာတိကြောင့် သောကစသည်တို့ဖြစ်မုံ

"သောကပရိဒေဝ ဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ"ဟူသော ပါဠိ၌--

၁။ ဆွေမျိုးအပေါင်းတို့၏ ပျက်စီးခြင်းအစရှိသော အကြောင်းကြောင့် အတွင်း၌ စိုးရိမ်သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ဒေါမနဿ ဝေဒနာသည် သောကမည်၏။

၂။ အဆွေအမျိုးတို့၏ ပျက်စီးခြင်းအကြောင်းကြောင့် ငိုကြွေးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇသဒ္ဒသည် ပရိဒေဝမည်၏။

၃။ ဒုက္ခသဟဂတ် ကာယဝိညာဏ်စိတ်၌ရှိသော ဝေဒနာသည် ဒုက္ခမည်၏။

၄။ ဒေါသမူဒွေ၌ရှိသော ဝေဒနာသည် ဒေါမနဿမည်၏။

၅။ ဆွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီးခြင်း အစရှိသော အကြောင်းကြောင့် အပြင်းအထန် ပင်ပန်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ဒေါသသည် ဥပါယာသမည်၏။

ဇာတိကြောင့် သောကစသည်တို့ ဖြစ်မုံပြီး၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကောက် ၅ါတွင်ပြီး၏။